

Sindikati pred zahtevnimi nalogami

Na seji medobčinskega sveta ZSS za Dolenjsko sprejeli programske usmeritve in izvolili vodstvo

NOVO MESTO — Na seji medobčinskega sveta Zveze sindikatov za Dolenjsko, ki je bila v ponedeljek, 14. maja, v Novem mestu, so sprejeli poročilo o delu sveta v obdobju od lanskega junija do letošnjega aprila in na podlagi ocen občinskih svetov ugotovili, da je svet učinkovito deloval in opravljal naloge, ki so zaradi znanih težkih razmer toliko bolj zahtevne.

Temeljna naloga sindikatov je bilo uresničevanje stabilizacije. Dolenjsko gospodarstvo je kljub težavam v preskrbi s surovinami, z energijo, iztrošenostjo osnovnih sredstev, inflacijo in finančno nedisciplino zabeležilo pozitivne premike vendar pa še vedno tudi naraščanje nelikvidnosti ter izgube v 11 delovnih organizacijah. Podatki za prvo letošnje trimesečje kažejo nadaljnjo rast, opazno pa je zaostajanje negospodarstva, kjer je že tako slabši položaj delavcev še zaostren, posebno kritično pa je v zdravstvu. Z uveljavitvijo novih zakonskih ureditev in ukrepov je pričakovati še težavnejši položaj nekaterih delovnih organizacij.

V sprejeti programske usmeritve sveta za naslednje obdobje so zapisali številne aktualne naloge. V naslednjem mandatnem obdobju bosta medobčinski svet še naprej vodila dosedajni predsednik Jože Mozetič in podpredsednik Janko Goleš. Oba so na seji ponovno izvolili.

MiM

PIONIRJI NA ZBOR V TRBOVLJE

KOČEVJE — Letošnjega zbora pionirjev Jugoslavije, ki bo 2. junija v Trbovljah, se bo udeležilo tudi okoli 50 pionirjev iz kočevske občine, med njimi vsa folklorna skupina pionirjev iz Zelj in mentorji, ki so si ta izlet priložili s prizadevanjem in uspešnim delom. Zbor je posvečen 60-letnici junjskega odpora delavstva proti fašistični Orjuni. Hkrati bo v Trbovljah zaključek letošnje kurirčeve pošte, ki je letos potovala po Sloveniji.

Skupaj s kočevskimi pionirji bodo odpotovali na zbor tudi pionirji iz sosednjih hrvaških občin Delnice in Čabar. Pionirji teh treh občin že v vsem pojavnem obdobju z gledno sodelujejo.

PRIZNANJA ZA BREŽIŠKI KRAJEVNI PRAZNIK

BREŽICE — Na svečanosti v počastitev obletnice osvoboditve Brežice dne 9. maja so prejeli bronasta priznanja OF Slavica Andrič, Jože Fink, Anton Hribernik star., Ivan Marolt star., Teodor Oršanič, Nada Sušnik, Rafael Strajnar, Vilma Tiler ter TVD Partizan in Vzgojnovarstvena organizacija Brežice.

Priznanja krajevne skupnosti so podelili Miranu Gorišku, Cirilu Rupertu, Bogomiru Oberču in Ivanu Starmanu.

PRISRČEN SPREJEM V SPOMINSKEM PARKU — V Trebnjem, kjer je bila osrednja prireditve ob sprejemu štatefe mladosti v trebanjski občini, so se 12. maja zbrali številni delovni ljudje in občani. V bogatem kulturnem programu je sodelovala vrsta kulturnih skupin, k se slovesnejšemu razpoloženju pa so prispevale številne zastave, titovke na glavah pionirjev ter gesla z obljubami, da bomo sledili Titovi poti. (Foto: J. Simčič)

Odlikovanja in priznanja ob dnevu varnosti

Z osrednje posavske proslave v Krškem

KRŠKO — Na osrednji posavski proslavi ob dnevu varnosti in 40-letnici ustanovitve varnostne službe je prejšnji četrtek, 10. maja, v Delavskem kulturnem domu Edvarda Kardelja v Krškem zbrani delavcem organov za notranje zadeve in gostim spregovoril predsednik MS SZDL Posavja Lado Močivnik.

Uprava za notranje zadeve Krško pa je zasluznim delavcem in organom podelila visoka državna odlikovanja in priznanja. Red zasluz za narod s srebrno zvezdo je dobil Rudi Drganec; red dela s srebrnim vencem Stanko Knez, Roman Kos, Franc Kotnik, Vinko Novak in Ludvik Rezelj; medaljo zasluz za narod Vladimir Bežjak, Marjeta Cesar, Slavko Črnič, Mihael Molan, Slavica Kralj in Anton Keše; medaljo dela Anton Kotar, Stanko Novak in Pavla Ulaga; plaketo ONZ komite za SLO in družbeno samozasčito krajevne skupnosti Krško, sekretariat za ljudsko obrambo skupščine občine Brežice, krajevna skupnost Dobova, Ivan Kostevc, Jože Toplišek in Rudi Drganec; zlati znak Ivan Bajc, Jožica Bizjak in Anton Blažič; srebrni znak občinski štab za teritorialno obrambo skupščine občine Brežice, krajevna skupnost Šentlencar, Franc Gajski (davnini inšpektor uprave za družbene prihodke občine Krško) in Jože Toplišek; bronasti znak Milan Bračun, Franc Dobovšek, Jože Gobec, Milan Krm-potič, Maks Logar, Franc Pavlin, Ivan Plohl, Slavko Popijač, Vlado Markovič, Stanislav Preskar in Jože Arh; pismeno pohvalo pa so prejeli Sonja Molan, Marjanca Semica, Danica Lončar in Ljubomir Božovič.

P. P.

Počastitve simbola mladosti

V vseh naših občinah so na prireditvah pozdravili štafeto mladosti

POSAVJE, KOČEVSKO, DOLENJSKA — Kdo bi preštel številne ljudi, prireditve, srečanja, vse dobre želje, ki so bile izrečene na poti zvezne štafete mladosti po Sloveniji. In tako kot je bilo drugod, je bilo tudi pri nas.

Zvezno štafeto mladosti so najprej 9. maja sprejeli mladi v Brežicah in jo z dobrimi željami ter pozdravi pospremili proti Krškemu, Sevnici. V Boštanjnu so ji pripravili bogat kulturni program, na prireditveni prostor pred spomenikom kmečkih uporov pa so jo prinesli mladi iz Telč: Milan Muhar, Mira Simciov in Zdenka Mrgole. Zvezni štafeti pa se je pridružio še 17 lokalnih štafet. Iz sevniske občine je štafeta nadaljevala pot proti Novemu mestu, kjer je na Glavni trg najprej

8. maja je v Novo mesto prispela tudi štafeta delavcev in mladine PTT. Mladinec Dušan Marjanovič je prebral sporočilo štafete, v katerem na prvem mestu stoji, da bodo mladi spoštovali in branili pridobitve naše revolucije. Štafeta je potem nadaljevala pot proti Kopru.

prispelo 14 lokalnih štafet. Prinašali so jih mladi iz krajevnih skupnosti, tovarn, šol. Zvezno štafeto mladosti pa je prinesla učenka srednje pedagoške Šole Moječa Osolnik. Prsrčen sprejem pa so štafeti pripravili tudi v vseh krajih, kjer se je že prej zvrstilo 25 lokalnih štafet. Prihod štafete mladosti je pozdravilo veliko ljudi, ki so na prireditvenem prostoru vztrajali kljub slabemu vremenu. Podobno slovesno je bilo tudi v Črnomlju, Kočevju, Ribnici, kjer je štafeta tudi prenočila v tamkajšnjem domu JLA. Naslednji dan je štafeta potovala proti Notranjski, Primorski, 12. maja pa so jo na Biču spet sprejeli trebanjski mladinci.

Na prireditvenem prostoru v Trebnjem v spominskem parku je potekal bogat kulturni program, v katerem so

sodelovali folkloristi iz Mokronoga, pevci, recitatorji. Štafeto palico pa je prinesla učenka Mirjam Hočevar. Po koncu programa so mladinci tekli vse do Mirne. Na poti do tam se je zvrstila več kot poldruga stotnja mladih iz vseh trebanjskih osnovnih organizacij

POZDRAVI V BRILLOVI PISAVI — Pozdravno pismo predsedstvu SFRJ je ob sprejemu zvezne štafete v Novem mestu prebral v Braillovi pisavi Zlatko Cigič

Črn oblak nad Dolenjsko

V prvem trimesečju so izgube narasle za 323 odst. in znašajo 973 milijonov dinarjev

NOVO MESTO — Na območju štirih dolenskih občin je letošnje prvo trimesečje po periodičnih obračunih izkazalo še težavnejši položaj združenega dela, kot je bil poprej. Na tiskovni konferenci so predstavniki SDK 14. maja povedali podatke, ki tako trdite dokazujejo.

Vsekakor je novomeška občina v najslabšem položaju, kateremu botrujejo narasle izgube, težavnejši položaj IMV, kot je bil kdajkoli, in pa velika zadolženost. Z najnovejšimi stabilizacijskimi ukrepi pa kljub predvideni razbremenitvi gospodarstva ni pričakovati skorajšnjih premikov na bolje.

V dolenski regiji je gospodarstvo v prvih treh mesecih leta 1984 sicer izkazalo 62-odstotno rast celotnega prihodka, stroški so se povečali za 69 odst. dohodek pa je za 46 odst. večji, kot je bil v enakem primerjalnem obdobju lanskega leta. Medtem ko so lani izgube že močno plahnele, so letos narasle za 323 odst., davki iz dohodka pa so bili za 103 odst. višji. Del dohodka za obresti se je povečal kar za 81 odst., medtem ko so rezervni skladi

narasli za 167 odst. in se je akumulacija povečala za 87 odst.

Podatki kažejo, da je ekonomičnost upadla, visoko rast celotnega prihodka pa ne gre pripisati — razen v posameznih primerih — toliko večji produktivnosti in obsegu dela, kot rasti cen, in to kljub zamrznitvi. Resolucijska predvidevanja niso bila uresničena v več točkah, zelo slabo pa je, da se je izvoz na konveritibilno območje v primeri s prvim trimesečjem lani celo za 1,2 odst. zmanjšal, uvoz pa je za 9,8 odst. upadel. V teh podatkih so sicer

● V IMV dve komisiji znova pregledujeta sanacijski program v luči novih razmer tako na svetovnem kot domačem trgu in pa glede položaja, v katerem se je IMV znašel od novih ukrepov in višjih obrestnih merah za najete kredite. Novo je tudi to, da je bila za lani ugotovljena dodatna izguba, ko so bolj osvetlili poslovanje podjetij v tujini. SDK ta hip drugih podatkov o položaju v IMV nima.

upoštevani le klasični izvozni posli, brez storitev, je pa očitno, da so znatno manj izvozili nekateri večji izvozniki, kot IMV, Iskre, Trimo itd.

Resda gre pri padcu izvoza ponekod za časovne zamike, po drugi strani pa tudi za vse težji prodor na svetovna tržišča. Več kot v prvih treh mesecih lani pa sta izvozila zlasti novomeška Krka in Novole.

Dolenjsko gospodarstvo ima vse več likvidnostnih težav, primanjkljaj trajnih obratnih sredstev pa je eden glavnih razlogov za tako stanje. Če vemo, da v Sloveniji manjka gospodarstvu 80 milijard trajnih obratnih sredstev ali 96 odst. akumulacije, je na Dolenjskem stanje toliko slabše ob

J. S.

(Nadaljevanje na 2 strani)

Bogata Vinska vigred

Jutri, v soboto in nedeljo v Metliki Vinska vigred — številne kulturne in druge prireditve

METLIKA — Jutri se v Metliki začne „Vinska vigred“, splet prireditve, nanizanih ob razstavi belokranjskih vin, ki bodo trajale še v soboto in nedeljo. Na lanski Vigredi je bilo okoli 3.000 ljudi, letos pa prireditelji pričakujejo še več obiskovalcev.

Tako rekoč ves program bo potekal v starem delu Metlike, na vseh treh trgih in v gradu, prireditelji pa še posebej poudarjajo kulturni pomen Vigredi, seveda pa bo dobro poskrbljeno tudi za zabavo in sploh za čim boljše počutje številnih obiskovalcev. Poleg osrednje razstave belokranjskih vin bodo pripravili še razstave belokranjskih jedi, mlečnih izdelkov in ročnih del. Na trgih, kjer so za to priložnost pripravili lične stojnice, bodo točili samo vina, ki so dobila zlato ali srebrno medaljo, prire-

ditelji pa so na tiskovni konferenci obljubili, da bodo kljub podražitvam vino točili po starih cenah, kajti Vigredi niso zastavili kot komercialno prireditve, ki naj prinaša dobiček. Poleg belokranjskih vin pa bodo obiskovalci lahko poskusili tudi najboljša vina iz okolice italijanskih Ronk in avstrijske Wagne, ki sta z Metliko pobrateni mesti.

Iz bogatega programa naj opozorimo le na nekaj prireditve: v petek zvečer bo na Trgu svobode modna revija Beti, Kometa in Novoteksa, v soboto dopoldne bodo nastopile slovenske tamburaške skupine, popoldne gostje iz Wagne, Ronk in Kavadarcev, v nedeljo dopoldne godbi iz Imotškega in Metlike, popoldne belokranjske folklorne skupine.

A. B.

Sistem utrjevati, ne menjati

Posavje: razprave o političnem sistemu strnili v frontni SZDL

KRŠKO — Danes in jutri bodo na seji CK ZKS obravnavali uveljavljanje in razvoj političnega sistema socialističnega samoupravljanja. V Posavju so dosedanjo razpravo o tem strnili na seji medobčinskega sveta SZDL 8. maja.

Tudi tukajšnje razprave kažejo, da ni potrebno spreminjati sistem, temveč predvsem poskrbeti za njegovo delovanje in za odpravo pomanjkljivosti. V brežiški občini opozarjajo na oslabi samoupravni in družbeno-ekonomski položaj delavca. Utrjuje se namreč državno urejanje zadev, kar slabi moč delavskega razreda. Na premočno administrativno poseganje v gospodarstvo opozarjajo tudi v sevniski občini. V vseh treh posavskih

občinah delegati tarnajo zaradi predolgih dnevnih redov sej skupščin, kjer mrgoli raznih obrobni vprašanji, zaradi katerih sicer zmanjkuje časa za obrazložitve resnično pomembnih stvari.

V sevniski občini prihaja do nekaterih pobud za združevanje sisov, toda korenitejših sprememb ni mogoče izvesti samo v eni občini, opozarjajo Posavci, saj se sistem navezuje tudi navzgor. Ni prav, da so sisi, posebno njihovi delegati, marsikje v podrejenem položaju, je opozoril Valentin Dvojmoč, sekretar MS ZK za Posavje.

V Posavju so doslej že na mnogih takih razpravah opozarjali na neustreznost združevanja v skupine delegatov za republiško skupščino. Več azpravljalcev je poudarilo tudi, da je premalo zavesti in da je prešibko izobraževanje delegatov. Utrjevanje siste-

ma socialističnega samoupravljanja imajo v Posavju za prednostno nalogo, takoj ob nalogah za gospodarsko ustaliť.

A. ŽELEZNIK

10 PRIZNANJ ZA SODELOVANJE

ČRNOMELJ — Ob deseti obletnici pobratenja črnomaljske in dugoreške občine ter dugoreškem občinskem prazniku, ki je bil 6. maja, so v Dugi Resi podelili najzaslužnejšim v črnomaljski občini za krepitev bratstva in enotnosti ter sodelovanje med občinami 10 priznanj. Priznanja so prejeli: inž. Martin Janžekovič, Jože Vajs, Janko Gladek, Rade Vrlinič, Jure Perko, Mirko Jelenič, Jože Stegne, občinska gasilska zveza, osnovna šola Vinica ter črnomaljska glasbena šola.

BRAZILIJA NI IZGUBILA NITI NIZA — Dolenjski ljubitelji odbojke so v petek dodobra napolnili novomeško športno dvorano in bili priča vrhunski odbojki, kakršno je pokazala predvsem reprezentanca Braziliije. „Lovorika Jugoslavije“ je po tridnevem turnirju, ki je potekal še v Zagrebu in Bihaču, zaslužno prišla v roke brazilskih mojstrov tega športa, ki v vseh tekmah niso izgubili niti enega niza. Ekipa Jugoslavije B je osvojila 2. mesto, Bolgarija 3., Jugoslavija A pa zadnje. Turnir v Novem mestu je vzorno organiziral odbojarski klub Pionir ob podpori dolenskih delovnih organizacij. Srečanja moštev Jugoslavije A in Braziliije (na sliki) si je ogledal tudi Mitja Ribičič, član predsedstva CK ZKJ. Več na športni strani. (Foto: J. Pavlin)

VREME
Ob koncu tedna bo prevladovalo spremenljivo oblačno vreme, občasno bodo tudi manjše padavine.

V neslavnem vrhu evropske lestvice

Do kruha vse težje

Zgodba o (ne)zaposlenosti v našem gospodarstvu se iz meseca v mesec spreminja v vrsto zapletov z vedno bolj negotovim izidom. Ali bo nezaposlenost res postala poglaviti problem pri stabiliziranju celotnih ekonomskih in družbenih tokov v Jugoslaviji v prihodnjih desetih letih, kot piše tudi v elaboratu Kraigherjeve komisije, ali pa se je naše gospodarstvo že približalo polni zaposlenosti?

Jugoslavija je danes v vrhu na lestvici nezaposlenosti v skupini evropskih držav, v vsem povojnem obdobju pa je bila v vrhu lestvice glede zaposlovanja. Zaposlenost je rasla celo v zadnjih dveh, treh letih velikih gospodarskih motenj, ko so se investicije zmanjšale celo za polovico.

Po najnovjših podatkih je v Jugoslaviji trenutno zaposlenih 6,2 mil. ljudi, nezaposlenih 930.000, v tujini pa jih dela okrog 600.000. Samo v zadnjih desetih letih se je zaposlenost povečala za 50% oz. od 4 na 6,2 mil. Celotno število Jugoslovancev, ki so „zunaj našega gospodarskega stroja“ — nezaposleni in delavci na delu v tujini — se praktično stalno vrti okrog 1,5 mil. ljudi.

Slovenija, Hrvaška in Vojvodina so po kriterijih za države z elastično gospodarsko sestavo že nekaj let v območju polne zaposlenosti. Lani je v Sloveniji na eno delovno mesto kandidiralo manj kot dvoje nezaposlenih, na Hrvaškem in v Vojvodini po 7, v BiH po 20, v CG po 18, v Makedoniji 22, v Srbiji brez pokrajin po 15, in Kosovu okrog 30. Nezaposlenost po vsej državi pa raste (po 1 — 2 odstotka letno).

Nekatere raziskave kažejo, da zadnja leta izredno naglo narašča t. i. prikrita nezaposlenost — zaradi slabega izkoriščanja proizvodnih zmogljivosti, kar pomeni okrog 1 mil. presežka zaposlenih, ali drugače povedano: isto letno proizvodnjo bi lahko dosegli s 5 mil. zaposlenih. Pot do polne zaposlenosti, ki smo jo praktično odložili za nedoločen čas, je odvisna od globoke spremembe (razvoja) politike in gospodarske sestave, za kar je potrebnih vsaj 6 - 7 let postopnih poprav sestave v gospodarskem sistemu, ekonomski politiki, investiranju in poslovanju.

Pri problemu nezaposlenih v Jugoslaviji gre pravzaprav za vprašanje produktivnega zaposlovanja. Bolje bi bilo delati manj ur na dan, sodi del gospodarstvenikov, pa tiste bolj pridno. Zavzemajo se, da bi imeli lahko skrajšan delovni čas vsi ozdi, kjer opravljajo delavci zelo težka, nevarna in zdravju škodljiva dela in naloge. Do sedaj so bile te možnosti zelo omejene. Tako npr. v Hrvaški prav zdaj spreminjajo zakon o delovnih razmerjih delavcev v združenem delu, ki predvideva možnost 36-urnega delovnega tedna za zgoraj omenjena dela in naloge. Delovni kolektivi, ki imajo zagotovljene surovine in reprodukcijski material in ki nimajo večjih težav pri oskrbi z energijo in prodajo svojih izdelkov, naj bi prešli na večimensko delo. Namesto 8 ur v eni izmeni, naj bi delali v treh ali štirih izmenah po šest ur-dnevno.

S skrajšanjem delovnega časa bi se bržčas odprle možnosti za veliko število nezaposlenih delavcev, pa tudi z ekonomskega in socialnega stališča je potrebno povečati produktivnost dela. Skrajšanje delovnega časa brez boljšega dela pa bi zelo slabo vplivalo na našo že tako nizko produktivnost.

VINKO BLATNIK

Referendum tretjič propadel

Bršljijski Iskri še trimesečni rok za sprejem samoupravnih aktov, dotlej pa predlagajo omejitve izplačevanja osebnih dohodkov na raven preteklega leta

NOVO MESTO — V Iskrini tovarni napajalnih naprav v Bršljinu je 19. aprila že tretjič propadel referendum o glasovanju za samoupravne akte o delitvi sredstev za osebne dohodke in za skupno porabo ter nadomestil in dodatkov, s tem pa so nastale bistvene motnje v samoupravnih odnosih.

Prvič so hoteli tovrstne samoupravne akte spraviti v red že decembra 1981, drugič novembra 1983, pa je bil izid referenduma obakrat negativen. Ker je pravobranilec samoupravljanja že opozarjal na nezakonitost, saj uporabljajo pravilnik o delitvi OD iz leta 1977, so tretji referendum razpisali letos aprila, pa spet je bilo samo 44 odst. glasov za sprejem teh aktov. Kljub vsem dosedanjim prizadevanjem in opozorilom pravobranilca samoupravljanja, ki je zahteval sprejem aktov vsaj do 31. marca 1984, tudi v tem času aktov niso sprejeli in so nastale bistvene motnje v samoupravnih odnosih.

Pri ocenjevanju razlogov za odklanjanje veljavnega pravilnika za delitev sredstev za osebne dohodke se je izkazalo, da bi okrog 63 delavcev po

novem prejemalo nižje osebne dohodke kot doslej, čeprav so jim na predhodnih razpravah pojasnjevali, da praviloma nihče ne bi bil prikrajšan.

Glede na to, da v tem kolektivu dosega lepe proizvodne rezultate, meni pravobranilec samoupravljanja, da ne bi bilo smotno poseči po najstrožjih ukrepih družbenega varstva, ker bi s tem destimulirali delavce, verjetno pa bi to vplivalo na proizvodne uspehe.

Družbeni pravobranilec samoupravljanja zato predlaga, novomeški izvr-

šni svet pa podpira predlog, naj bi znova določili delavcem v tem tozdu trimesečni rok za sprejem samoupravnega splošnega akta, dotlej pa naj bi jim izplačevanje osebnih dohodkov in skupne porabe omejili na raven poprečja lani izplačanih zaslužkov.

V kolektivu bodo morali znova delavcem pojasnjevati stanje. Nova zakonodaja ne dopušta več nagrajevanja iz bržbe, oziroma interno pridobitve, kvalifikacije, ki je bila

● Sedanji način nagrajevanja zaposlenim očitno ustreza, saj so osebni dohodki v tej delovni organizaciji višji kot v katerikoli gospodarski organizaciji v novomeški občini in celo v poprečju višji kot v strokovnem Pionirjevem tozdu Projekktivni biro, kjer so bili običajno vselej najvišji. Poprečje zaslužka za letošnje prve tri mesece je v Iskrini tovarni napajalnih naprav znašalo kar 23.564 din.

KJE SO ŠTIPENDISTI?

ČRNOMELJ — Črnomaljska mladinska delovna brigada Milke Šobar — Nataše bo letos sodelovala na mladinski delovni akciji Gorričko 84, in sicer v drugi izmeni, torej od 15. julija do 5. avgusta. Čeprav so si na občinski konferenci mladine prizadevali, da bi čimprej zbrali zadostno število brigadirjev ter tako še pred odhodom na Gorričko izvedli več lokalnih akcij, je le 17 prijavitelj. Podatek, da so ti brigadirji delavci, sicer ne preseneča, saj se, ne le v črnomaljski občini, za brigadirsko delo odloča vse manj dijakov, zlasti študentov. Vendar je zaskrbljujoče, da se doslej iz srednje šole usmerjenega izobraževanja ni prijavi noben učenec, prav tako pa tudi nobeden izmed 300 črnomaljskih študentov, ki prejemajo štipendije iz združenih sredstev in ki bi se tako vsaj delno oddolžili družbi za pomoč pri šolanju.

Črni oblaki...

(Nadaljevanje s 1. strani)

dejstvu, da ima regija 13,7 milijarde primanjkljaja v obratnih sredstvih, to pa bi pomenilo 301 odst. sredstev nad zbrano akumulacijo.

Za težave pa ni mogoče valiti krivde le na domače delovne organizacije in njihove poslovne odločitve, marveč gre dober del slabših rezultatov tudi na račun odvisnosti od zunanjih vplivov in pogojev gospodarjenja, so tudi naglasili na tiskovni konferenci. Nič dobrega se ne obeta tudi v prihodnjih mesecih. Zlasti je pričakovati zaostrenost položaja v delovnih organizacijah, ki so izkazale izgubo, in v tistih, ki poslujejo z motnjami in ne morejo poravnati vseh dogovorjenih obveznosti. Prve ocene kažejo, da bo z ukrepi zmanjšanih osebnih dohodkov v regiji prizadetih okrog 35 odst. zaposlenih.

R. BAČER

Rdečih številk dosti več

V posavskem gospodarstvu v letošnjem trimesečju za preko 360 milijonov dinarjev izgub

KRŠKO — Po podatkih podružnice Službe družbenega knjigovodstva v Krškem, ki so jih strnili iz periodičnih obračunov za letošnje prvo trimesečje, je izkazalo izgubo 30 organizacij združenega dela s področja gospodarstva v Posavju in 14 OZD družbenih dejavnosti. Skupna izguba znaša v gospodarstvu Posavja 360.279.000 dinarjev in je za 57 odst. večja kot v enakem obdobju lani in kar za 125 odst. večja kot ob koncu preteklega leta.

V brežiškem gospodarstvu je več izgubarjev in tudi višina izgube, tako v primerjavi z enakim lanskim obdobjem, kot tudi z zaključnim računom za leto 1983. Kronični izgubar — Tovarna avtomobilskih prikolic novomeške IMV je v primerjavi z zaključnim računom povečala izgubo skoraj za 80 odst., rdeče številke pa so znova prišle na površje Opekarne Brežice. Nekaj izgub pa je bolj posledica sezonskega značaja poslovanja (Trimio Dobova, Slovin—tozdu Vinarstvo, dva tozda GG...).

Čeprav je izguba krškega gospodarstva skoraj za polovico večja kot

od januarja do marca lani, pričakujejo, da se bodo poslovni rezultati, podobno kot lani, med letom precej izboljšali in bo izguba (blizu 172 milijonov dinarjev) vsaj nekoliko manjša. Do konca lanskega leta je uspelo Krčanom izgube kar za trikrat zmanjšati. Kar 70 odst. izgube gospodarstva krške občine predstavlja delež rdečih številk v največjem kolektivu — tovarni Djuro Salaj. Med izgubarji pa tokrat ni elektrogospodarstva.

Le v sevniškem gospodarstvu se je število izgubarjev in višina izgube zmanjšala v primerjavi z lanskim prvim četrtletjem, kot tudi z zaključkom leta 1983.

P. PERC

OBRAMBNI DAN

Pred prvomajskimi prazniki smo imeli učenci novomeške osnovne šole iz Bršljina obrambni dan. 7. in 8. razredi smo imeli tekmovanje v poznavanju SLO: opraviti smo morali osem nalog. Nižješolci so se odpravili na pohod, nekateri pa so se urili v taborniških veščinah. Za zaključek smo na robu gozda pripravili miting.

TANJA CESAR
OŠ Bršljin

Še naprej družbeno varstvo

V trebanjskem zdravstvenem domu bo še v veljavi ukrep družbenega varstva — Doslej še niso bili odpravljeni vzroki — Začasni kolektivni organ v novi sestavi

TREBNJE — Letos 11. maja je preteklo pol leta, odkar je bil v trebanjskem zdravstvenem domu uveden ukrep družbenega varstva. Ker se razmere v tej zdravstveni ustanovi v tem času še niso toliko izboljšale, da bi ta ukrep prenehal veljati, so na seji občinske skupščine sprejeli sklep, da se ukrep podaljša še za pol leta.

Kot je videti iz poročila, ki ga je pripravil začasni kolektivni organ v trebanjskem zdravstvenem domu, razmere v zdravstvenem domu niso bile niti najmanj lažje. Številni zdravniki so zapustili svoja delovna mesta, kar je osiromašilo raven zdravstvenega varstva. Na razpise za nove zdravnike se je sicer javilo precej novih zdravnikov, vendar mnogi med njimi brez prakse ali pa taki, ki so postavljali nemogoče zahteve. Vendar je deloma le uspelo rešiti kadrovske težave, a se ne do konca. Prav tako se še niso uredili notranji odnosi. Sploh pa ni bilo mogoče uresničiti sklepov občinske skupščine, ki je terjala, naj začasni kolektivni organ doseže, da bi zdravniki ne odhajali in da bi bili odstranjeni povzročitelji slabih odnosov. Izkazalo se je namreč, da za take odnose ni kriv en sam delavec, prav tako pa ne kolektiv. K njim so prispevale objektivne okoliščine: gre za splet pomanjkljivosti, različnih interesov itd. In ker vzroki za te pomanjkljivosti še niso odstranjeni, tudi še niso urejeni odnosi. Med delavci je še čutili apatijo, nepriljubljenost za delo v samoupravnih organih. Nemara je k vsemu temu

prispeval tudi vedno slabši materialni položaj zdravstvenih delavcev, težave v občinski zdravstveni skupnosti, ki nima denarja.

Na temelju poročila je izvršni svet trebanjske občinske skupščine ugotovil, da vzroki za uvedbo ukrepa družbenega varstva še niso odpravljeni. Predvsem se niso izvoljeni vsi samoupravni organi, objavljen ni bil razpis za individualni poslovodni organ, niso še urejeni samoupravni in medsebojni odnosi. Zato se mandat podaljša še za pol leta do vključno 11. novembra.

NOVI STROJI ZA IZVOZNO PROIZVODNJO

BREŽICE — Večji del nedavnih praznikov so v brežiški Tovarni pohišta montirali nove stroje, ki bodo bistveno prispevali k še boljši kakovosti izdelkov, dejansko pa bodo služili izključno za izvozno proizvodnjo. Robna furnirka je izdelek zahodnonemške firme Homag in je prvi tak stroj za profilno lepljenje iverje pri nas, montirali pa so tudi novo brusilko za ploskovno brušenje.

doslej plačana, zahteva pa plačilo po rezultatih dela in osebnega prispevka delavca k upravljanju in gospodarjenju z družbenimi sredstvi.

R. BAČER

Še premisliti

OK SZDL nič zoper društvo, če bodo pravila in ime spremenjeni

NOVO MESTO — 9. maja je predsedstvo občinske konference SZDL temeljito pretresalo pobudo za ustanovitev Društva za javno obveščanje, v skoro triurni razpravi pa se ni padla končna beseda.

Poročali smo, da je bil aprila v Novem mestu ustanovni zbor Društva za javno obveščanje, ki pa morda prav zavoljo imena, neprimerne za ljubiteljsko dejavnost, vzbuja pomisleke.

Predstavnika tega društva Marjan Moško in Milovan Dimitrič, sta pojasnjevala namen in vlogo društva ter nameravano ustanovitev časopisa za območje Novega mesta, vendar se njuna pojasnila močno razlikujejo od tega, kar je v pravilih društva zdaj zapisano. Poudarjala sta, da ima društvo namen spodbujati splošen napredek informatike, kjer je hudo zaostajanje, saj ne gre le za nov časopis, ampak tudi za novosti pri video medijih, vključno z računalništvom, itd.

Formalnih ovir za ustanovitev takega društva ni, ker pa gre za dejavnost posebnega družbenega pomena in neprimeren predlagani naziv društva, hočejo politične organizacije pri opredeljevanju imeti pred končnim pristankom čiste karte.

Predsedstvo je v celoti podprlo stališče sveta za informiranje, ki je o tem že razpravljalo, tokrat pa je bilo izoblikovano stališče: SZDL nima nič proti novemu društvu, ki bi se ljubiteljsko bavilo z razvojem splošne informatike, vendar je potrebno v tem smislu spremeniti naziv in pravila društva. Posebej pa so poudarili, da naj pri ustanavljanju novega časopisa ne računajo na nikakršno družbeno pomoč, potreba po dodatnem obveščanju pa se kaže edinele za območje mestnih krajevnih skupnosti. Povezovanje v tem smislu bi najhitreje dobilo podporo širše skupnosti.

R. BAČER

NAŠA ANKETA

Mlade skrbi zaposlitev

Zanosno poje pesem, da „lepo je v naši domovini biti mlad“. Mladost je res lepa, če je lahko mladost, ta enkratni vzgon življenjske radosti, rasti, upanja in gorečnosti. A če najo pritiskajo težke razmere in če se bodočnost temna kaže na obzorju časa, se v mlada srca zavlečejo črvi malodušja, nezaupljivosti, strahu. Današnje razmere niso rožnate, tudi za mlade ne, vendar pa so cilji, za katere se trudimo, tisti, ki odpirajo široke možnosti za svobodnega in ustvarjalnega človeka in za njegov širok razvoj. Kaj pravijo mladi?

MIRAN JURAK, predsednik OK ZSMS Trebnje: „Mladim je v naši domovini še lepo. A ne vsem, zlasti pa ne tistim, ki so končali šolanje in zdaj ne dobijo dela. Težko je tudi mladim družinam brez strehe nad glavo. Resnici na ljubo je treba povedati, da za mnoge mlade start v življenje ni niti najmanj lahak, poleg tega so razmere v gospodarstvu tako zaostrene, da je vprašanje, kdaj bomo vsem mladim lahko ponudili ustrezne življenjske pogoje. Mladina, ki ima mnogo idej in znanja, bo morala hitreje prevzemati pomembnejše naloge v naši družbi.“

SAMO ŠTUKELJ, elektrotehnik v črnomaljskem Elektru: „Pesem poje, da je lepo biti mlad v naši domovini, vendar je resnica drugačna, če pomislimo na težave mladih s štipendijami, zaposlitvijo, stanovanji. Zase lahko rečem, da sem srečen, čeprav sem prebrazil nekatere od omenjenih težav in delam kot elektromonter, čeprav sem tehnik. A že samo to, da sem dobil delo, je veliko. Naša domovina daje mladim več kot marsikatera druga dežela, predvsem svobodo in demokratičnost.“

JOŽICA BRODARIČ iz Rosalnic pri Metliki: „Mislim, da je lepo biti mlad, čeprav imamo mladi dandanes precej težav, eden več, drugi manj. Velike probleme imamo z zaposlitvijo. To sem tudi sama skusila. Končala sem srednjo ekonomsko šolo, nisem imela kadrovske štipendije, zato sem se težko zaposlila. Srečna sem, ker sem dobila stalno službo, od prejšnjega meseca sem likvidator v Ljubljanski banki v Metliki.“

MANICA ŠUNTA, dijakinja srednje šole kovinarske in elektrotehnične usmeritve Krško: „Mislim, da še kar drži, da je v naši domovini lepo biti mlad, saj mladi nimamo takih problemov kot starejši. Malo pa se le bojim, kako bo jutri: ali bom kot strojni tehnik dobila po končanem šolanju delo, saj je vse več mladih brezposelnih... Skrbi me nevarnost svetovnega vojnega spopada, obo-roževalna tekma...“

LILIJANA SITAR iz Ribnice: „Pri izobraževanju gledamo preveč na to, kakšne kadre potrebujemo, in premalo na to, za kaj ima mlad človek veselje ali posebno nagnjenje. Tudi pri štipendijah so velike in neopravičene razlike. Ko končaš šolo, ti kar odkrito povedo, da službe ne boš dobil, ker nisi pravi, se pravi, ker nimaš zlahte, ki bi se zavzela zate. Končala sem ekonomsko srednjo šolo in iščem službo. Zdaj sem zaposlena le začasno.“

MARJAN ARTNAK, LIK Kočevje: „Za mlade v naši delovni organizaciji velja, da težko pridejo do stanovanj. Med prosilci je kar 66 odst. mladih. Mladinec tudi težko zbere predpisani denar za samoudeležbo, ki znaša za enosobno stanovanje okoli 10 starih milijonov. Naša mladinska organizacija pomaga članom tako, da organiziramo v podjetju delovne akcije in tako priložni denar večemo pri banki, nato pa članom dajemo posojila za soudeležbo pri pridobitvi stanovanja.“

MILICA VOGRINC, študentka iz Brežic: „Konec je brezskrbnosti, saj je delovnih mest za mlade, ki prihajajo iz šol, vsako leto manj. Mnogi se po osnovni šoli napačno usmerjajo, pozneje pa nimajo možnosti, da bi se prešolali. Menim, da bi morali vrata šol bolj široko odpreti, sicer bo brezposelnih mladih vedno več. To pa na njihovo razpoloženje ne vpliva najbolj.“

KAREL MIRT, furnirec v tozdu Stilno pohištvo, doma iz Zabukovja: „Mislim, da od mladih lahko dobi delo, kdor hoče delati. V težjih časih si pomagamo pri nas tako, da določena dela delimo po tozdih. Jaz imam doma nekaj zemlje, vendar premalo, da bi živel le od nje. V Zabukovju pogrešam aktivnost mladinske organizacije. Prepričan sem, da ne more zaživeti, ker mladinci nimamo prostora za shajanje. Še pevec gostujemo v zasebnih prostorih pri gostilničarju Kranjcu.“

MARINKA PREŠEREN, trgovka in predsednica aktiva ZSMS pri novomeškem Mercatorju: „Mladi v naši delovni organizaciji so predvsem nezadovoljni z osebnimi dohodki, ker so tako nizki, da komaj shajajo. Opažam, da mladina tudi ni več tako zagreta za delo v aktivu, kot je bila svojčas. Enako ugotavljam tudi za krajevno skupnost, kjer živim in delam. Mladim je posebno težko priti do stanovanj.“

Kmetijstvo

KMETJE NE DAJO ZEMLJE ZA GRADNJO

METLIKA — Na oddelku za urbanizem v Metliki so lani izdali 74 gradbenih dovoljenj za stanovanjske hiše, devet za gradnjo gospodarskih poslopij, za druge gradnje, kot so zidance, vikendi, garaže itd., pa 36 gradbenih dovoljenj. Zaradi določil zakona o varstvu kmetijskih površin pred spreminjanjem namembnosti, ki ne dovoljuje gradenj na visoko kvaliteten kmetijskih zemljiščih, niso ugodili 18 prošilcem za individualno gradnjo. Večje težave imajo v Metliki pridobivanjem zemljišč za družbeno gradnjo, tako stanovanjsko, industrijsko kot tudi za infrastrukturo, saj lastniki zemljišč v zameno zahtevajo kvalitetno zemljo, družbene zemlje za te namene pa hudo primanjkuje.

V ČRNOMLJU ZAČELI SADITI SOJO

ČRNOMLJ — Glede na pomanjkanje beljakovinske hrane in drugega mesa so se v črnomljski kmetijski zadrugi odločili, da bodo letos začeli saditi sojo za prehrano ljudi in živali. Letošnje sajenje bo poskusno, zanj pa se je že odločilo 10 kooperantov. Ker sta tla in podnebje za gojenje te kulture primerna, prav tako pa je soja iskana in s prodajo ne bo težav, načrtujejo v kmetijski zadrugi, da bodo že prihodnje leto zasadiли znatno večje količine. Pred pričetkom letošnjega sajenja bodo pripravili tudi demonstracijsko sajenje, kjer bodo pridelovalce seznanili z načinom uporabe zrnja.

Sejmišča

NOVO MESTO — Čeprav je ostala cena za prašiče enaka tisti iz preteklega tedna, pa je bilo kupcev malo. Rejci so pripeljali 90 pujsov, starih od 7 do 10 tednov, ter 246 prašičev, starih od 10 do 12 tednov. Prodanih je bilo 127 živali, cena pa je bila za mlajše 5.000 do 6.000 din, za starejše pa 6.000 do 8.000 din.

BREŽICE — Naprodaj je bilo 380 prašičev, starih od 3 mesece, ter 80 pujsov, starejših od treh mesecev. Lastnike je zamenjalo 175 živali, in sicer so bili mlajši po 250 din, starejši pa po 170 din kilogram žive teže.

Kolednik je šampion razstave

Laški rizling pozne trgatve je najvišje ocenjeno vino letošnje razstave belokranjskih vin — Trgatev 10. novembra, posebej skrbna predelava

METLIKA — Od 268 vzorcev vin, kolikor jih je za letošnjo razstavo belokranjskih vin, ki bo v okviru prireditve pod naslovom „Vinska vigrad“ od 18. do 20. maja v Metliki, je najvišjo oceno in naziv šampion razstave dobil laški rizling pozne trgatve Kmetijske zadruge Metlika. Strokovna komisija, ki je ocenjevala po zelo strogih kriterijih, je temu vinu prisodila 18,2 točke od 20 možnih, medtem ko je to vino na prireditvi „Vinski letnik 83“ v Mariboru dobilo oceno 18,6 in je med laškimi rizlingi pozne trgatve zasedlo drugo mesto, le desetinko točke za prvim.

Metliški laški rizling je doslej prvo vino pozne trgatve ne samo v Beli krajini, ampak v posavskem vinogradniškem rajonu sploh. Po zveznem pravilniku o kakovosti vin velja za pozno trgatve tista, ki jo opravijo najmanj deset dni po polni zrelosti grozdja, v metliškem primeru pa so na 1,5 hektarja vinograda na Vinomeru okoli 10 ton laškega rizlinga potrgali lani 10. novembra, se pravi kar 40 dni po končani redni trgatvi te sorte.

Ze trgatve sama je precej bolj zahtevna kot običajna, saj noben gr-

ozd ne sme biti poškodovan in nobena jagoda gnila. Pri predelavi grozdja niso robkali, se pravi, da ga niso razpecljali, ker so se tako izognili zračenju; grozdje so tako celo stiskali

v stiskalnici, in to samo delno, da ne bi iz kože in peclja iztisnili grobih sestavin. Pri tem vinu jim ni šlo toliko za izplen, ampak za čim višjo kakovost; tudi vinske kvasnice, ki jih je pripravila biotehniška fakulteta, so posebej odbrali.

Vrela temperatura mošta ni preseгла 20°C; ker je za harmoničen okus takega vina potrebno nekaj naravnega sladkorja, so v Vinski kleti alkoholno

STEKLINA GROZI

METLIKA — Čeprav v metliški občini se niso odkrili nobenega primera stekline, se boje, da se je ta nevarna bolezen razširila tudi že v to belokranjsko občino, kajti steklo so odkrili že v novomeški in črnomljski občini. V okviru štaba za boj proti steklini tečejo aktivnosti za preprečevanje te bolezni, metliški izvršni svet pa je iz proračuna odobril v ta namen okoli 260 tisočakov.

Še cvičkarija v Novem mestu?

Prireditveni odbor Tedna dolenskega cvička je v ponedeljek kritično spregovoril o nekaterih ocenah

NOVO MESTO — V imenu 1500 pridelovalcev dolenskega cvička obojujemo vse, ki blatijo in nasprotujejo tej naši najbolj obiskani prireditvi na Dolenskem. Posebna kritika velja snemalcem in avtorju prispevka na televiziji v oddaji Tednik, ki enostransko prikazuje to prireditev in ji daje negativni pečat. Cvičkarija ni le nekakšen vrhunec gasilskih veselje. Teden dolenskega cvička je za mnoge vinogradnike dolg eno leto. Res je, da se na prireditvi pije, saj je praznik vina, ne Moretore ore. Seveda pa zato, da vidimo pijance, ni potrebno čakati na Teden dolenskega cvička, saj jih lahko srečamo v novomeških lokalih vsak dan, pa tudi na delovnih mestih niso vsi trezni. Če se v pripravah na naslednji Teden dolenskega cvička ne bo spremenil odnos do te prireditve in do dela vinogradnikov, cvičkarije v Novem mestu ne bo več. Morda bomo prireditve prenesli v drug kraj, kjer bodo živel z njo, tako je uvodoma 14. maja na posvetu prireditvenega odbora „Teden dolenskega cvička“ povedal njen predsednik Jože Umetič.

Člani odbora so bili mnogi, ki že leta puščajo prireditve le peščici aktivnih vinogradnikov, sami pa stojijo ob strani in kritizirajo. Na takem seznamu so tudi predstavniki družbenopolitičnih organizacij vseh dolenskih občin, ki ne pokažejo nobenega zanimanja za pripravo te prireditve. Javna graja je bila izrečena tudi K.Z. „Krki“, češ da je z njo premalo sodelovanja, da si njeni vodilni „ne mažejo rok“ s to prireditvijo; da, kljub temu da so že obljubili sodelovanje, so v dnevi cvičkarije odrekli. Prireditve ne podpira tudi ZKO in SIS za kulturo in na koncu ni čudno, da je prireditve takšna, kot jo naredijo njeni obiskovalci. Ti so letos v štirih dneh popili natanko 11.696 litrov cvička, kar je nekaj manj kot leto prej. Prireditve je Društvo vinogradnikov prinesla izgubo, saj letos niso dobili dela od prodanega vina. Sredstva so zbrali le od reklam in oglasov, poskušnje in prispevkov.

Čeprav je bil že letos predlog, naj bi v Teden cvička teklo več sorodnih

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

NOVO MESTO — Ponedeljkova tržnica je bila najbolj založena s sadikami paradiznika, po katerih je ta čas tudi največ povpraševanja. Najcenejše so prodajali po 10 din, najdražje pa po 12 do 13 dinarjev. Tokrat je bilo na izbiro solate, tudi berivke. Za merico berivke so zahtevali 30 din, kilogram mehke solate pa so prodajali po 70 din. Še vedno je bilo na trgu veliko cvetličarjev s sadikami cvetja, obrtnik, ki je nudil z baterijami razsvetljene katedrale kot okras, pa ni imel strank. Obrtniški del tržnice s prodajo torbice in plečenic je bil dobro založen in tudi kupec je bilo dovolj.

vrnjen je z ostrim filtriranjem ustavili, ko je vino doseglo 11,5 odst. alkohola. V takem stanju je vino zorelo v dveh 30-hektolitriških sodih, prejšnji mesec pa so ga stekleničili v sedemdesetlitrskih renske steklenice, kjer bo zorelo slabega pol leta, ko bo doseglo želeno kakovost. Po oceni strokovnjakov iz Vinske kleti bo to vino doseglo najvišjo kakovost po štirih letih zorenja.

Ta laški rizling pozne trgatve, ki so ga proizvedli 6.000 litrov, sodi v razred vrhunskih vin s predikatom; predikat je seveda tu pozna trgatve. Zaradi precejšnjega zanimanja za metliški laški rizling pozne trgatve ga bodo nekaj dali v prodajo že prihodnji mesec, steklenica pa bo veljala več kot 300 dinarjev. Še to: temu vinu so dali ime Kolednik.

A. BARTELIJ

OB MENTORICO

SEVNICA — Inženirka Brigita Berdik, mentorica sevnških mladih združnikov, sicer pa zaposlena pri temeljni organizaciji kooperantov (M) Kmetijskega kombinata, odbaja na novo delovno dolžnost. Pri republiški konferenci ZSMS bo predsedovala mladim v kmetijstvu, to pa tudi pomeni, da bodo mladi sevnški kmetovalci izgubili svojo uspešno mentorico. Kako uspešna je bila pove že to, da so Sevnčani z njeno pomočjo na kvizu „Kaj več o kmetijstvu“ postali republiški prvaki.

DAVKI TIŠČE

SEVNICA — Ob prvi letošnji akontaciji davka so lastniki zemljišč videli, kaj pomeni zvišanje katastrskega dohodka, posebno pri nekmetih. Davkarji so položnicam sicer priložili nekaj obrazložitve, kar pa ne zadovolji nekaterih, ki glasno tarnajo. Dostoj je malokdo zaprosal za olajšave, npr. za kooperacijsko proizvodnjo.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Lureja Tit Dobersek

Pravilna nega vinograške zemlje in trte

Cilj nege vinograške zemlje je ustvarjanje najugodnejših razmer za aktivnost korenin trte, ki potrebuje v svojem razvoju zrak in primerno toploto. Z redno nego te zemlje vzdržujemo vegetativno zmogljivost trte, kar nam omogoča velike in redne pridelke.

Nego vinograške zemlje moramo prilagoditi podnebnim razmeram, strukturi zemlje, gospodarnosti nege ter danim pogojem te nege. Vsak, kdor zemljo neguje, naj ve, da je zemlja neke vrste tovarna, pa tudi živ organizem. Zemljo bo pravilno negoval le tisti, kdor jo dobro pozna.

Pri negi vinograške zemlje v novjšem času polagoma zmanjšujemo čisto mehanično obdelovanje na najnižjo potrebno mero in to obdelavo polagoma izrivamo iz vinograške tehnologije. Strokovnjaki namreč sodijo, da je mehanično obdelovanje vinograške zemlje najbolj korenit, naravi tuj, najdražji in danes v praksi (zaradi pomanjkanja delavcev) najtežje izvedljiv tehnološki postopek pri pridelovanju grozdja ter ga zato uporabljamo le v določenih izjemnih primerih.

Kakšna naj bo vinograška zemlja?

Ker je trta lačna zraka, skrbitimo, da je zemlja v vinogradu zrahljana. Tako lahko kisik in hranila prihajajo do korenin in mikroorganizmov. Pravčasna in ustrezajoča nega zemlje naj trti pomaga zlasti v začetku rasti, med cvetenjem in med zorenjem grozdja.

Trta uspeva v zemlji z najrazličnejšo sestavo in z najrazličnejšim geološkim izvorom.

T. D.

Kaj bo z našim kmetijstvom (12.)

Prof. dr. Dolfe Cizej, dekan Višje agronomske šole Maribor, piše o možnostih in usmeritvi zasebnega kmetijstva novomeške občine

Ob predvidenem prestrukturiranju kmetij, kar pomeni manj kmetij po številu, vendar pa večjih po kmetijskih površinah, bodo investicijske potrebe precejšnje, posebno kar zadeva živinorejo. Prav čiste kmetije bodo v financiranju bolj kritične kot mešane. Le-te bodo še vedno vlagale del svojega zasluzka v intenziviranje kmetij, ki pa mora biti ob pomoči pospeševalne službe racionalno oz. ekonomsko upravičeno. Povečana cena tujega kapitala (višje obresti!) bo željo po kreditih omejevala. Zato bo nekaj časa, posebno v teh kriznih letih, potrebno napredovati z majhnimi koraki, oziroma močnejše materialno spodbujati tiste naložbe, ki so cenejše, prinašajo pomembne tehnološke novosti ureditev čredniških pašnikov kot najcenejši način krmiljenja, gradnja silosov, ki poveča domačo krmno osnovo vsaj za eno petino, gradnja gnojšč in jam za gnojnico oz. gnojčevko (prihrani ogromno hranilnih snovi, ki bi jih sicer morali dati z mliner, gnojil), naprava dosuševanja pod streho (ohrani pomembno več hranilnih snovi v mrvki kot sušenje na tleh). Skrbeti bo treba za večja sredstva v okviru hranilno-kreditne službe (kot banke kmetov — kooperantov) in za racionalno vlaganje sredstev, ki jih zbira kmetijska zemljiška skupnost, predvsem za t.l. agrarne operacije.

Z bodočo terensko reorganizacijo kmetijske zadruge je treba ojačiti predvsem dosedanje prešibko pospeševalno in razvojno službo. Za okrog 5.000 kmetij naj bi strokovno in organizacijsko skrbelo 16 do 18 kmetijskih in veterinarskih strokovnjakov (vsaj zadnja leta komaj 3 — 4). Posebno je potrebno intenzivirati delo v aktivnih žena — zadržane (uvesti posebno pospeševalno službo) in mladih združnikov z dobrimi mentorji.

Po vaseh je treba pričeti ustanavljati vsake pospeševalne skupnosti z 10 do 25 organizacijsko povezanimi kmetijami, tako da bodo pospeševalci v stalnem strokovnem stiku z večjim številom kmetovalcev. Te skupnosti naj imajo tudi svojstvo strojnih krožkov za urejeno medsebojno pomoč v vsi potrebni mehanizaciji. V okviru dolenske in posavske regije je treba kot strokovno nadstavbo osno-

vati samostojen kmetijski zavod, ki bo ob pospeševalnem delu kmetijev in veterinarjev mogel opravljati tudi aplikativno raziskovalno delo.

Kmetijska zemljiška skupnost in občinska skupščina morata svoje delovanje, ukrepe in organe bolj prilagajati potrebam zasebnega kmetijstva. Sredstva za pomoč in razvoj kmetijstva (intervencijski sklad itd.) je treba bolj usmerjati v registriranje sredstev za neposredno proizvodnjo.

Gnojila namesto novcev

Obračun posavske solidarnosti po toči

SEVNICA — Lani je bila v Posavju ponovljena posebna solidarnostna akcija za prizadete po toči v sevnški občini (leto popreje za Bizeljsko). Prvega aprila so pričeli pomoč, pretežno po socialnih kriterijih, v sevnški občini tudi izplačevati.

V celoti je bilo do tega časa zbranih 2.928.938 din. V sevnški občini so zbrali največ — 1.963.000 din v 44 točih in delovnih skupnostih, v brežiški občini 807.591 din iz 31 tozov in delovnih skupnosti in iz krške občine le 157.752 din iz 12 kolektivov.

V sevnški občini naj bi iz tega denarja dobilo pomoč 523 upravičencev. Niso dobili gotovine, temveč nakupnice za nakup umetnih gnojil.

Akcija zbiranja posavske solidarnosti naj bi po prvotnem načrtu zaključili do letošnjega 1. januarja. Zatem so rok podaljšali do 1. marca. Predstavniki iz brežiške občine so na

Preveč mokrih, zelo kishih in preveč apnenih zemelj ne prenaša. Če zemlja ni prekrita (trava, pleveli, rastline za podor) in kjer potekajo vrste trt v smeri največjega pada, je sprejem padavin slab. Takrat je zemlja v vinogradu izpostavljena erozijskemu delovanju vode, zlasti ob nalivih in dolgotrajnejšem, močnem deževju. Tudi človek s svojim delom, obdelovanjem in tlačenjem močno spreminja naravno sestavo zemlje. Vsi ti ukrepi in posegi (poleg geološkega izvora zemlje) odločajo o kakovosti pridelka, to je o kakovosti in količini vina.

Načini nege vinograške zemlje

Ob klasični, že stoletja v praksi izvajani čisti obdelavi vinograške zemlje obstajajo še različne kombinacije nege. Tako pogosto kombiniramo obdelavo v naslednjem:

— Obdelava, kombinirana z zelenim gnojenjem ali podorom. Pri tem zemljo dvakrat na leto obdelamo, in to ob setvi rastlin za podor in ob podoravanju teh rastlin (rdeča detelja, oljna repica, facelija, grašica, lipina itd).

— Obdelava pod trtami, kombinirana s trajno zeleno odejo (zastravljenostjo) med vrstami s pogosto košnjo (8- do 10-krat). Ta način v novjšem času mnogi strokovnjaki in praktiki smatrajo za najboljšo rešitev nege vinograške zemlje.

— Obdelava, kombinirana s kemičnim zatiranjem plevelov, to je z uporabo herbicidov v vinogradu. Mnogi sodijo, da je neka zemlje v vinogradu s pomočjo herbicidov eden izmed najslabših načinov nege.

Pri vseh izvedbah nege vinograške zemlje je treba vedno upoštevati redno gnojenje, ki ga moramo vključiti v eno ali drugo izvedbo nege vinograške zemlje.

T. D.

Kmetijski nasveti

Pri košnji je čas denar

Ni ga čez dober nasvet! Toda nekateri še podočnjujejo to modrost in ravnanje po svoje, pa četudi je napak. Glede časa košnje, denimo, kolikokrat je že bilo rečeno in zapisano, da ga je treba premakniti, vendar slabi živinorejci še vedno trmoglavijo in raje krmijo svojo živino napol s slamo. Zaposlavljajo kakovost na račun količine.

Res je nekaj. Dodatna košnja zmanjša skupni pridelek; trdijo, da približno za desetino. Vendar le po količini, ker je v pridelku manj vlaknine in neprebavljivih sestavin. Po kakovosti pa vsaka dodatna košnja zveča pridelek, če ga merimo po energetski vrednosti, v skrobnih enotah. Še ugodnejši rezultat je pri prebavljivih beljakovinah. Dodatna košnja, ki seveda povzroči, da je trava pokošena, se preden ostari, navzre dodatnih 20 do 30 odst. beljakovin.

Izračuni so preprosti. Boljša krma da večji uspeh v živinoreji tudi zato, ker je živali več pojedlo. Računa se, da poje krava molznica na dan 14 do 15 kg krme z dvokosnih travnikov in da brez dodatkov močnih krmil kakih 1.700 litrov mleka na leto. Če je krmljena s kakovostno krmo s štirikosnega travnika, poje 16 do 18 kg mrve na dan, ob tem pa daje do 3.500 l mleka na leto. Razlika je ogromna.

● Zatorej se ne kaže prav nič pripraviti glede časa košnje in primernosti travne ruše. Za siliranje priporoča stroka košnjo v času latanja najvažnejših trav, če pa nameravamo pridelati seno, naj bi kosili v času med latanjem in cvetenjem. Bolje prej kot pozneje, če hočemo pospraviti eno košnjo več, kar naj bi bil prvi cilj. Ob tolikih motornih in traktorjskih kosilnicah kmetu ne sme biti žal dodatnega dela, ki ga hlev ohilo poplača.

● In še za razmislek glede načina spravila sena. Pri paši in ob zelenem krmiljenju je izguba hranilnih snovi le 10-odstotna, pri prevetrovanju za 20 do 30, pri siliranju uvele krme prav toliko in pri sušenju na tleh za 30 do 50 odst. To naj bi imel v mislih, kdor se odloča o načinu spravila krme in jih spravljati v skladiš stroški, ki jih različen način konzerviranja krme zahteva.

Inž. M. L.

DOMAČE TRNJE

- Zmotno je misliti, da si se vključil v kmetijsko politiko — če na sestankih mlatiš prazno slamo in si še živ gnoj.
- Največ Jugoslovancev ima alergijo — na odgovornost.
- Po Leninu smo Jugoslavoanci povzeli samo — prve štiri črke imena.
- Naše pevke narodnozabavne in zabavne glasbe kar tekmujejo med seboj, katera bo nastopila — bolj gola.

MARJAN BRADAC

To naj bi bil šele začetek

NOVO MESTO — 7. maja sta občinska stabilizacijska komisija pri izvršnem svetu in koordinacijski odbor za stabilizacijo pri občinski konferenci SZDL na skupnem zasedanju pretresala vrsto ukrepov ZIS v zvezi s cenami, finančno problematiko v združenem delu in možnosti za razbremenitev gospodarstva v luči domačih razmer in pristočnosti.

Eno osnovnih stališč obeh Komisij je bilo: kar se le da razreševati z dogovori in po samoupravni poti, vendar hitro. Pri celotni v družbi zasnovani projekciji za razbremenitev obveznosti v gospodarstvu je očitno, da bodo morali kljub vsemu največ narediti v delovnih organizacijah sami. Ne samo pri nižanju stroškov in zmanjševanju režije! Največ bi pridobili, če bi ekonomisti in tehnologi v tovarnah analizirali donosnost posameznih proizvodov in pripravili programe, ki bi zahtevali opustitev nekaterih artiklov in uvedbo novih ali povečano proizvodnjo onih, ki grejo dobro v denar in zahtevajo manjšo vezavo kapitala.

Ob spremenjenih pogojih gospodarjenja pa Novomeščani predlagajo tudi spremembo nekaterih določil republiške resolucije za leto 1984, poenostavitve postopkov ali spremembo zakonov v smislu racionalizacije poslovanja. Menijo tudi, da pri iskanju rezerv v interesnih skupnostih niso dovolj upoštevani republiški „sisi“, prav tako bi morali zmanjševati članarine v ZK in sindikatih.

OTOČEC: KOPALCEM BO UGODNEJE

OTOČEC — Na travniku, ki je namenjen kopalcem, je hotel Grad Otočec že postavil novi montažni objekt, v katerem bodo v letošnji kopalni sezoni nudili več izbire pri prehrani kopalcev. Možno bo dobiti tudi kosilo, večjo izbiro pijač in vsega ostalega. Urejanje tudi plažo, tako da bo do začetka kopalne sezone vse nared. Ker letos zaradi padca življenjske ravni ne bo toliko domačih letovalcev v obmorskih krajih, lahko na Otočcu upravičeno računajo na še večji obisk domačinov.

V akcijo za nove dele magistrale

Novomeška skupnost za ceste kar dobro ubira prve korake

NOVO MESTO — Novomeška občinska skupnost za ceste, ki je šele lani začela poslovati, je dokaj dobro uresničila sprejeti plan, ki je bil v finančnem smislu uresničen z 92 odstotki.

Med planirani nalogami ni bilo uresničeno edino posebno združevanje sredstev za gradnjo mosta v Dragi, vendar je bila ta akcija že na začetku bolj vpisana kot „če“ kot pa obvezujoča za leto 1983. Akcija pa se nadaljuje. Pri 85,5 milijona dinarjev, kolikor je bilo proračunskih za delovanje cestne skupnosti, je šlo 28,6 milijona za vzdrževanje lokalnih cest, 8,4 milijona za rekonstrukcije cest, več pa spričo ostalih potreb za te namene ni bilo možno nameniti. Najbolj pa primanjkuje sredstev za vzdrževanje cest, ki so posebno v odročnih predelih, kjer je le makadam, predmet največjih kritik.

Tokrat je bilo dogovorjeno, naj cestno podjetje takim cestam namenja dodatno pozornost, posebno v Suhi krajini, in manj razviti krajevni skupnosti Uršna sela.

Kritike so bile tudi zaradi slabe prometne signalizacije. Pomanjkljiva in slaba signalizacija je po besedah razpravljalcev marsikdaj krivec za prometno nesrečo. To ugotavljajo tudi na sodišču.

V razpravi na skupščini so posebej naglasili, da bo v letošnjem letu potrebna živahnija akcija za gradnjo novih odsekov magistrale med Ljubljano in Zagrebom, predvidenih na območju, ki močno zadeva prebivalce Dolenjske. Kot kaže je gradnja 12 kilometrov dolgega odseka med naseljem Šmarje—Sap in Višnjo goro že nared z vsemi dokumenti, zagotovljena so sredstva iz mednarodnih fondov, ni pa še doma zbrana denarja za potrebno udeležbo. Novomeščani pa naj bi se zavzemali zlasti za uresničitev projekta za gradnjo avtoceste vse do Otočca z ureditvijo karteljskega klanca. V zvezi s to gradnjo je še kup drugih nalog.

R. B.

Očitno je, da začenja obdobje najmanj sedmih sušnih let v finančnem smislu, zato sta komisiji že tokrat omenjali vrsto zamisli iz domačih planov, ki se jim bomo morali bržkone odpovedati. Kot eno takih možnosti so omenjali gradnjo novega pokopališča na Marofu, ki zahteva 400 milijonov

dinarjev sredstev, teh pa ni. Likvidnost v novomeški občini se slabša, saj manjka letos kar 11 milijard trajnih obratnih sredstev.

Po prvih izračunih bi s predvidenimi zmanjšanimi obveznostmi iz osebnega dohodka in dohodka tozdrov, z manjšo prispevno stopnjo za zaklonišča in SLO, z nižjimi bančnimi stroški itd. razbremenili domače gospodarstvo za 1,20 milijard dinarjev dajatev.

R. B.

Nikjer neupravičeni OD

V novomeški občini lani ni bilo pravih kršilcev dogovora o izplačilu osebnih dohodkov

NOVO MESTO — Formalno so številke o izplačanih osebnih dohodkih v preteklem letu za 9 delovnih organizacij iz gospodarstva in 3 iz negospodarstva kazale na preveč izplačane osebne dohodke, vendar so ugotovili, da kršilcev dogovora kljub temu ni. Povsod so imeli opravičljive razloge.

Na listi formalnih kršilcev dogovora o družbeni usmeritvi razporejanja dohodka in letu 1983 so bili v novomeški občini Gorjanci—Straža, Emona Dolenjka, Beti Mirna peč, Opekarna Zalog, IGM Strešnik Dobruška vas, Kovinar, Mercator—Standard, Zavod za požarno varnost in delovna organizacija Varnost, vsi s področja gospodarstva. Razen teh pa še osnovna šola Vavta vas, glasbena šola Novo mesto in srednja šola za gostinstvo Novo mesto z negospodarskega področja.

Komite za družbeni razvoj je od vseh navedenih zahteval obrazložitve, na osnovi teh pa so ugotovili, da ni niti enega pravega kršitelja.

Dejstvo je, da nikjer niso povečevali vrednosti točke, ampak so večje zasluge izkazali z večjim obsegom dela, z boljšimi rezultati, medtem ko so bili zasluzki v teh delovnih organizacijah nižji od primerjalne podskupine v Sloveniji in marsikje nižji od doseženega poprečja osebnih dohodkov v občini.

Delo ne čaka

Pri vinogradniku Jožetu Šukljetu s Trnovca

TRNOVEC — Vinogradnik se ne more kaj prida ozirati na vreme, ko je treba v vinogradu krepko poprijeti, ga od tega ne sme odvrtiti zopr in za ta letni čas mrzel in sploh neprijeten dan, kakršni so bili med prvomajskimi prazniki. Tudi ta čas je Jože Šuklje iz Trnovca pri Metliki izkoristil za delo v vinogradu pod Lokvico.

„Danes človek težko dobi kopače, za to težko delo poprimemo vsi domači, ki smo mu kos, pa še kakšen sosed nam priskoči na pomoč. Dela je pa več kot dovolj, saj imamo hektar in pol vinogradev,“ je povedal Šuklje. (Vzgrava se

Jože Šuklje: „Večino grozdič ododd Vinski kleti.“

Šukljetu ukvarjajo tudi z živinorejo in poljedelstvom, jim je vinogradništvo glavni vir dohodka. „Jaz sem čisti kmet, večino grozdič, tudi kake tri četrtine pridelka, vsako leto oddam zadruzi, katere dolgoletni kooperant sem, ostalo pa sami predelamo. Največ imam metliške črnine, ki jo v glavnem prodam stalnim strankam.“

Seveda Šuklje sodeluje tudi na razstavi belokranjskih vin in je letos dobil za črmino srebrno medaljo, od prej pa ima že dve zlati, prav tako za metliško črmino. „Naša Vinska vigrad je res lepa in za vinogradnike koristna priraditev, ki gotovo širi dobro ime naših vin tudi zunaj Bele krajine. Prepričan sem, da bo letošnja Vigrad še bolj uspela kot lanskega, napoveduje Šuklje.“

A. B.

Na vasi je prvo sloga

Portret dobitnice priznanja OF Marjane Vidic

BELA CERKEV — „Po mojem bi bilo potrebno za tako visoko priznanje, kot je občinsko priznanje OF, zelo veliko narediti, jaz pa nimam občutka, da sem naredila ne vem kaj,“ je rekla Marjana Vidic, upokojenka iz Bele cerkve, ki je bila med letošnjimi dobitniki tega priznanja. Predlagali so jo v krajevni skupnosti, kjer je več let tajnica, ljudje pa ji tudi zaupajo in jo cenijo.

Vidičeva je pravzaprav večino svojega življenja prebila na pošti. Komaj 13 let stara je oboleli mami — poštni uslužbenki že tako večje pomagala, da jo je lahko nadomeščala, in čez njeno delo tudi strogi nadzornik ni imel pripomb. Odrasla se je sama zaposlila na pošti, službovala v različnih krajih od Ljubljane, Celja do Zagradca v Suhi krajini in Novega mesta ter

rodne Bele cerkve, kjer je bila vse do ukinitve pošte, potem se je 12 let do upokojitve vozila na delo na novomeški pošti. Ko se je Vidičeva upokojila, je v krajevni skupnosti znova prevzela tajniške posle, ki jih je bila morala poprej opustiti zaradi službene premostitve. Odtlej jo imajo krajani za dušo vseh dogajanj v krajevni skupnosti. „Dela je veliko, če hočemo napredovati. Kulturni dom je trenutno naša največja akcija, odprli pa ga bomo za krajevni praznik. Mladi so imeli poprej sestanke kar na cesti, zato tudi organizacija ni delala, kot bi bilo potrebno, jaz pa sem vsa pisarjica od krajevnih skupnosti imela doma. V kulturnem domu ima krajevna skupnost že urejeno pisarno, mladina ima tudi svoj kotiček, le dvorano še urejamo. Prepričana sem, da bo potem oživel tudi kulturno društvo, ki je bilo svoj čas v Beli cerkvi zelo delavno.“

Bela cerkev je čez 900 let staro naselje, v katerem je danes z bližnjimi zaselki 740 ljudi. Otrok in mladih nekaj let skoroda ni bilo videti, zdaj postaja vas spet živahna.

Vidičeva kljub 62 letom in skrbi za vnuke pravi: „Rada delam v krajevni skupnosti. Priznam, da sem se tiste mesece, ko sem samo doma otroke pazila, počutila umsko opešano. Če bom pri zdravju, bom rada še pomagala. Mišlim pa, da je za napredek na vasi najpomembnejša sloga.“

R. BAČER

Odločala znanje in spretnost

Tekmovanje mladih o znanju in veščinah SLO in DS — Najboljši srednja šola tehniških usmeritev in o. š. Katja Rupena

STOPIČE — Na tamkajšnjem terenu je bilo minilo soboto 5. tradicionalno občinsko tekmovalstvo Mladi o znanju in veščinah SLO in DS, ki ga je pripravila OK SZDL. Udeležilo se je pripravila OK SZDL. Udeležilo se je vse ekipe osnovnih in šol usmerjenega izobraževanja.

Ekipe so se najprej pomerile v teoretičnem znanju iz vprašanj o civilni zaščiti, protipožarni zaščiti, prometni vzgoji, orientaciji in topografiji in o zdravnih in užitnih rastlinah. Teoretično znanje so zatem preverili na orientacijskem teku, kjer so nabirali točke tudi s streljanjem, poznavanjem puške M-48, na koncu teka pa so praktično preverili svoje znanje iz prve pomoči. Med šolami usmerjenega izobraževanja so bili najboljši: 1. srednja šola tehniških usmeritev (2396 točk), 2. srednja šola pedagoške in tehniško-naravoslovne smeri (2335), 3. srednja šola za gostinstvo in turizem (2281). Med osnovnimi šolami pa so si

najboljša mesta razdelili: 1. o. š. Katja Rupena (2289), 2. o. š. Žužemberk (2296), 3. o. š. XII. SNOUB Bršljin (2272).

Najboljše ekipe med osnovnimi in šolami usmerjenega izobraževanja se bodo udeležile republiškega srečanja.

J. P.

VELIKO ZNANJA — Na tekmovalstvu v veščinah SLO in DS so mladi pokazali presenetljivo veliko teoretičnega in praktičnega znanja in odlično kondicijsko pripravljenost. (Foto: J. P.)

NOVE CENE PRI GOSTINCIH

NOVO MESTO — Po odmrznitvi cen so v novomeški občini takoj edinole gostinci podražili svoje storitve, ker lahko cene prosto oblikujejo, vendar jih morajo v osmih dneh prijaviti občinski skupnosti za cene. Nove cene so sicer že začeli prijavljati, če pa bodo držale, se bo šele videlo. Podrobno bodo ugotavljali, če so višje cene v skladu z družbenimi usmeritvami in če so dokazi za povečanje cen zares opravičljivi.

Le desetino dohodka za naložbe

Gospodarske naložbe so v Metliki realno iz leta v leto manjše — V negospodarstvu največ za gradnjo stanovanj — Brez naložb ni napredka

METLIKA — Čeprav gole številke povedo, da je v lanskem letu metliško gospodarstvo skupaj s trgovino investiralo v osnovna sredstva dobrih 164 milijonov dinarjev ali skoraj pol več kot leto poprej, so prav naložbe tisto področje, ki gospodarstvenike (pa ne samo njih) zelo skrbi.

Gledano tako ali drugače, neizpodbitno dejstvo je, da so v resnici naložbe v Metliki iz leta v leto manjše. Tako je lani, če odštejemo trgovino, gospodarstvo namenilo za naložbe komaj 130 milijonov dinarjev, od tega industrija dobrih 51 milijonov in kmetijstvo slabih 40 milijonov dinarjev. Vse gospodarske naložbe v lanskem letu predstavljajo manj kot desetino dohodka metliškega gospodarstva. Prav tako neizpodbitno drži žalostno dejstvo, da v metliški občini ne ohranjajo stopnje enostavne reprodukcije gospodarstva, saj so sredstva minimalne amortizacije gospodarstva lani znašala dobrih 214 milijonov dinarjev, se pravi 5 milijonov dinarjev več, kot so znašale gospodarske naložbe.

Negospodarstvo pa je v lanskem letu investiralo nekaj več kot 87 milijonov dinarjev, kar je 36 odst. več kot leto poprej, se pravi v resnici, upošte-

vaje inflacijo, precej manj kot leto poprej. Velike večina negospodarskih naložb, več kot 83 milijonov dinarjev, je šlo za stanovanjsko gradnjo. Tako so torej v lanskem letu v metliški občini znašale vse naložbe nekaj več kot 251 milijonov dinarjev ali 45 odst. več kot leto poprej, delež vseh naložb v dohodku gospodarstva znaša malenkost več kot 15 odst.

V Metliki so še bolj kot drugje lahko

NAJVEČ JE AVTOPREVOZNIKOV

METLIKA — V metliški občini je bilo lani 1953 kmetov, od katerih jih je 445 plačevalo prispevek za starostno zavarovanje kmetov. Obrtnikov je bilo 432, od tega jih je 375 obdavčeno po dejanskem dohodku, med njimi je daleč največ avtoprevoznikov — 254, 36 pa je lastnikov gradbene mehanizacije.

zaskrbljeni zaradi tako majhnih naložb, ker so bile tudi v prejšnjih letih investicije v tej belokranjski občini močno skromne in tudi v naslednjih letih ne načrtujejo večjih naložb. Jasno pa je, da brez vlaganj nobeno gospodarstvo ne more napredovati, zato bodo morali v Metliki vsako novo investicijo dobro pretehtati in osvetliti z vseh strani.

A. B.

GOSPODARSTVO ZA INTERESNE SKUPNOSTI

METLIKA — Metliško gospodarstvo je v lanskem letu samo iz dohodka za interesne skupnosti dalo nekaj več kot 117 milijonov dinarjev ali 27. odst. več kot v letu poprej. Več kot polovico te vsote, blizu 60 milijonov dinarjev, je šlo interesni skupnosti za zdravstvo, skoraj 18 milijonov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, dobrih 16 za sis za izobraževanje, nekaj več kot 10 za stanovanjsko sis, za znanost in kulturo pa blizu 6 milijonov dinarjev.

ZAPUŠČENA SPREHAJALIŠČA

— Dve leti je most v Ragov log za pešce zaprt, tako Novomeščani za sprehode nimajo več (če ne greš daleč naokrog) druge možnosti, kot sta Marof in Zupančičevo sprehajališče za Loko. Oba sprehajalna kraja pa dajeta žalostno podobo zapuščenosti, saj so tudi klopi že povsem uničene, kjer sploh še obstajajo, da o odpadkih, ki krasijo obe sprehajališči, sploh ne govorimo.

Ena gospa je rekla, da se na ZKO že pozna nova tajniška moč, saj je zaključni nastop izbranih pevskih zborov v Domu kulture minil brez napis ali kakšne druge dekoracije. Manjkal je tudi kip Tita in zastave, kot je bilo ob takšnih priložnostih v navadi ob odru.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 3. do 9. maja so v novomeški porodnišnici rodile: Zvezdana Antončič iz Gornjega Gradišča — Nejo, Danica Hruščev iz Stopič — Urško, Marinka Kovačič iz Svinjskega — Natašo, Marija Pečarič iz Metlike — Roberta, Zvonka Grabrijan iz Črnomlja — Petro, Dragica Pogljanič iz Velikega Rigla — Gregorja, Anica Urbanč iz Denovega — Aleksandro, Marija Bec z Mirne — Uroša, Mjuda Kržan iz Sajevec — Marka, Martina Bohnič iz Rožnega — Majo, Marija Plantan iz Hrušice — Martino, Marija Hrovat iz Korita — Lidijo, Milena Grubar iz Jurne vasi — Dejana, Marija Medvešek s Senovega — Janjo, Snježana Zganjer iz Ozlja — Saša, Jožica Kočevar iz Semiča — Julija, Zdenka Kasun iz Pribanjcev — Marino, Marjeta Golob iz Birčne vasi — Karmen, Majda Urbančič iz Gorenje Straže — Teo, Kristina Nučič iz Strelice — Mirjam, Nada Barič iz Črnomlja — Viljema, Ljubica Peretin iz Požunov — Branimira, Fanika Kovačič s Prekope — Metko, Stanislava Bec iz Štajngroba — Ernesta in Vida Oberč z Vinjega vrha — deklino!

IZ NOVEGA MESTA: Zvonka Jarc iz Šegove 12 — Blaža, Nevenka Orehek iz Šegove 3 — Tanjo, Tatjana Adamovič z Zagrebške 13 — Petro, Munira Rožajac iz Bršljina 45 — Meliso, Marjana Košak s Ceste herojev 24 — Danijela, Danica Ančelj iz Kristanove 28 — Katjo, Terezija Meglaj s Ceste herojev 20 — Anjo in Jožica Hrastar iz Šegove 20 — Mitja, Čestitamo!

SPREHOD PO METLIKI

VSAK DOGODEK, VESEL ALI ŽALOSTEN, doživi v Metliki najmanj sto razlag. Babnice, ki nimajo kaj drugega počenjati, letajo od bajte do bajte ter raznašajo to, kar se je porodilo v njihovih prevročih glavah. Tako je bilo tudi ob nedavnem požaru v metliški osnovnošolski telovadnici. Posameznice so vedele, da gre za nameravani požig, da je nastal ogenj zaradi elektrike, da so bili vmes otroški prsti in tako naprej. Najpametneje pa je seveda počakati na sodbo strokovnjakov, ki so edini polklicni dati zadnjo besedo, vendar je to srbečim jezikom pretežno.

ŽE JUTRI, 18. maja, BO METLIKA ZAŽIVELA, kot še letos ni. Pričinja se namreč Vinska vigrad 84, razstava belokranjskih vin, ki pa jo spremlja vrsta zanimivih prireditev. Za petek omenimo le modno revijo, odvijala se bo ob 21. uri na Trgu svobode, svoje uspele izdelke pa bodo prikazale delovne organizacije Beti, Komet in Novoteks. Revija bo trajala dobro uro, vstopnine ne bo, manekenke pa bodo domače in novomeške dekleta. Paša za oči.

JOŽE MIHELČIČ — JUŠ je napravil načrte za lične šanke, ki bodo krasili metliške trge in drugače služili svojemu namenu v času Vinske vigradi. Namen izdelave je bil pokazati galskim in drugim društvom, kako se da poživiti veselične prostore. Šanki so po zmernih cenah napredaj vsem, ki jih to zanima.

PRODAJALKE KOT BLAŽILO — Danes občana, ki hočeš počes mora kdaj zaviti tudi v prodajalno, „udarjio“ visoke cene pa pomanjkanje nekaterih artiklov. In če so neprijazne prodajalke, je razlogov za slabo voljo več kot dovolj. Iz ene izmed črnomaljskih prodajaln. Dolenjke samopostrežne v Ulici Staneta Rozmana, ki jo vsak dan obišče veliko kupcev, pa ti gotovo ne odhajajo kislih obrazov, saj urne in prijazne prodajalke, ki znajo vedno priskočiti na pomoč, delujejo na stranke kot blažilo. Zanimivo, da je kljub draginji danes marsikdo za dobro voljo dovolj je prijazna beseda. Verjetno zato, ker tudi prijaznosti ni moč več srečati na vsakem koraku.

ZAKAJ NE TUDI SPOMINKI — V črnomaljski občini je kar okrog 20 izdelovalcev izdelkov domače obrti, zato so v obrtnem združenju začeli razmišljati o ustanovitvi sekcije za izdelovalce. Združeni bi se tudi lažje vključili v belokranjsko turistično ponudbo, svoje izdelke pa bi ponudili napredaj v gostinskih lokalih in prodajalnah. V združenju razmišljajo o tem, da bi bili pristni belokranjski spominki na voljo tudi na bencinskih črpalkah, kjer se ustavlja veliko gostov in kjer je danes moč kupiti tako rekoč že vse, od kemičnih svinčnikov in kaset do nogavic in koles.

Ribniški zobotrebc

GOB SE NI — Ribniški gobarji krenejo običajno med prvomajskimi prazniki prvi na nabiranje gob. V tem letnem času so že prvi mavrahi na območju Glažute, Travne gore in drugod. Letos pa gobarji niso inčeli uspeha. Sneg se je zadržal dalj časa kot običajno pa še vreme je bilo občutno bolj hladno. Zakasnila se je torej tudi bera gob in ne le odmrznitev cen.

VELIKO KULTURE — Ljubitelji kulturnih prireditvev so v zadnjem obdobju kar zadovoljni. Vrstijo se številni koncerti, likovne razstave, dramske prireditve, pevske revije itd. po vsej občini. Samo v domu JLA pa so v začetku maja gostovale dramske skupine s Sv. Gregorja, iz Črnuče in Loške doline. Obisk je bil zadovoljiv. Manjkali pa so seveda predvsem tisti, ki jim kakšna žlica kulture več ne bi škodila.

Ribničani ugotavljajo, da je delovna storilnost še slaba. Hkrati pa tudi, da je storilnost pri proizvodnji otrok visoka, saj bo kljub dozdavi vrca ostalo še preko 40 otrok brez varstva.

Drobne iz Kočevja

ZAČELO SE JE — Zemljišče za domi starejših občanov je že zaključeno med zdravstvenim domom in Stimecem. Začela so se tudi že pripravljala dela in kopanje temeljev. Zaradi doma in počasnih priprav na njegovo gradnjo je bilo že veliko hude krvi. Gotovo je bo še večkrat, ko bo dom dograjen in bo znana ekonomska cena za mesečno oskrbnino.

ČUDEN PROMET — Kolesarji in motoristi vozijo, kjer jih je volja, avtomobilisti pa parkirajo, kjer je voznik udobnejše, da nima preveč hoje. Zdravniki hojo sicer priporočajo, naprednejši občani pa so že izračunali, da se boja ne splača, saj so čevlji postali neverjetno dragi. V parku Gaj so sicer bile prometne oz. svarilne table, a le zaradi lepšega in tudi ne dolgo, ker so jih redni nočni „turisti“ že polomili.

Med osnovno šolo Ljuba Šercerja in Trikonem je hiša, ki ji je Samoupravna stanovanjska skupnost uredila fasado, popravila žlebove... Stanovalci sami pa so tako „neiznajdljivi“, da ne znajo počistiti niti okolice hiše niti pomesti pločnika.

Trebanjske iveri

MESNA KRIZA IN KRIVOLOV — Lanska kriza pri preskrbi z mesom se je nekoliko odrazila tudi pri povečanju krivolova. Resda je bilo lani samo troje takih primerov, a povečanje je kar veliko, če vemo, da predlani ni bilo teh kršitev. Seveda so to samo podatki iz uradne statistike, koliko divjega lova pa je bilo v resnici, ta ne beleži. Kadar kihnejo v Trimu — Tudi Trebanjci imajo težave z velikimi firmami, kar še najbolj kaže pri Trimu. Kadar gre tej veliki delovni organizaciji slabo, gre slabo tudi celotnemu trebanjskemu gospodarstvu. Tako bi tudi za ta primer rekli, da kadar kihnejo v Trimu, zbolijo vsa trebanjska občina. In takih primerov je po Sloveniji vse več. Je velikim odzvonilo!

IZ NAŠIH OBČIN

Spet izgube

Potem ko so v črnomaljskem tozdu IMV lani dosegli uspehe pri zmanjševanju izgub, so te letos zopet večje

ČRNOMELJ — Črnomaljski tozdu IMV je v preteklem letu za polovico zmanjšal izgubo in je znašala 22 milijonov dinarjev, v prvih treh mesecih letos pa je lansko celoletno izgubo več kot podvojil. Razlogov za to je več, v glavnem pa so črnomaljski tozdi, ki poleg rezanja in sušenja lesa izdeluje del opreme za kemp prikolice, prizadela neugodne razmere na tujem trgu.

Zaradi antidumping postopka je morala IMV namreč močno dvigniti ceno prikolicam na tujem trgu, to pa je pomenilo ustavitve prodaje. Konec preteklega meseca so z evropskimi proizvajalci prikolic sicer sklenili sporazum, ki jim bo omogočal platiščno oblikovanje cen, vendar so v tej sezoni, ki traja do junija, zamudili s prodajo. Poleg tega so cene prikolicam zadržane od leta 1982 in ne krijejo niti materialnih stroškov. Vsem tem težavam, ki pestijo celotno delovno organizacijo, se v Črnomlju pridružujejo še povsem tozdivski problemi. Gre za izredno težke delovne razmere, ki ne omogočajo kvalitete in ekonomične proizvodnje. Tozdi s komaj 245 zaposlenimi ima namreč dva prostorsko ločena obrata, kar pomeni več režijskih in transportnih stroškov. Že več kot osem let imajo v načrtu gradnjo nove tovarne, a je sedaj zaradi korekcije sanacijskega programa zopet prišlo do odmika.

Kljub temu da so lani nabavili precej specialnih strojev, letos pa imajo v načrtu še dva, je veliko strojne opreme dotrajane. Vendar jim utեսneni prostori in prešibke energetske zmogljivosti tudi ne dopuščajo velike modernizacije. Zato bodo morali — in upajo, da jim bo to uspelo še letos — najprej zgraditi nov energetske objekt za sušenje lesa na lesne odpadke, nove prostore pa bodo morali glede na težak položaj graditi postopoma, Le

Vse te težave narekujejo tudi izredno slab osebni dohodek zaposlenih v črnomaljskem tozdu, ki so ga nazadnje povečali novembra lani, in sicer za 8 odst. V primerjavi z osebnimi dohodki v lesni industriji, v katero ne nazadnje spada črnomaljski IMV, so njihove plače na repu, saj je lanski povprečni mesečni OD znašal 13.790 din, torej za petino manj kot v ostalih slovenskih delovnih organizacijah lesne branže.

tako bodo lahko izkoristili notranje rezerve, ki jih še imajo, a jih sedaj zaradi slabe tehnološke opremljenosti in težkih delovnih razmer ne morejo koristno izrabiti.

GRIBELJCI PRI ZAMEJSKIH SLOVENCIH

GRIBLJE — V soboto, 19. maja, bodo krajinje krajevne skupnosti Griblje vrnili obisk zamejskih Slovencev in Križu pri Trstu, s katerimi so pobrateni. Pripravili bodo kulturni program, imeli pa bodo tudi pogovore o tesnejšem nadaljnjem sodelovanju, saj se zavedajo, da so prisrčni stiki tamkajšnjim Slovencev v veliko oporo.

Dana kot rešitelj IGK?

Trebanjsko gospodarstvo močno zaostaja za do- ločili družbenega plana — Kot kaže, bo Dana reševala Industrijo gradbene keramike z Račjega sela

TREBNJE — Delegati trebanjske občinske skupščine, ki so se tu sestali 9. maja, so se seznanili z gospodarskimi rezultati v preteklem letu in z uresničevanjem usmeritev družbenega plana občine v letih 1980-1983. Kot smo že omenili, ti rezultati niso spodbudni. Že zdaj je jasno, da Trebanjci ne bodo uresničili srednjeročnega plana, zato bodo morali letos sprejeti spremembe in dopolnitve. V prvih treh letih tega srednjeročnega obdobja je stopnja rasti družbenega proizvoda rasla le za 1,9 odst. na leto, v zadnjih dveh letih pa je bila celo negativna. Tudi z izvozom, za katerega se je predvidevalo, da bi na leto naraščal za dve petini in bi ob koncu leta 1985 presegel uvoz za 23 odst., ne gre tako, kot je bilo načrtano. Ob vsem tem pa so padali realni osebni dohodki delavcev v industriji, ne nazadnje je bil prizadet tudi družbeni standard delavcev tudi zaradi tega, ker je delo družbenega proizvoda za skupno porabo zmeraj manjši.

Lanski proizvodni in poslovni rezultati so bili še slabši kot prvi dve leti, ko je bilo trebanjsko gospodarstvo v polnem zaletu in je dosegalo tudi dobre izvozne rezultate. Prihodek je bil sicer večji za 36 odst., vendar večinom zaradi višjih cen predvsem na domačem trgu. Hkrati so rasla potrebna sredstva, tako da je ekonomičnost poslovanja slabša. Predvsem so naraščali materialni stroški. Povečala se je tudi izguba IMV in IGK, skupaj za 15 odst. Še najslabše pa je bilo na področju izvoza, kjer so lani trebanjske organizacije združenega dela dosegle piclo tretjino v planu zapisane rasti. Delegati so sprejeli tudi informacijo o sanaciji Novolesa-tozdu IGK. Za zdaj se kaže kot najsprejemljivejša varianta preusmeritev proti vodnje v okviru Dane z Mirne. Dana ima proizvodni program, ki je izvozno zanimiv, v sedanjih prostorih pa ne more izdelati toliko izdelkov, kot jih trg potrebuje. V Dani bi potem dobilo zaposlitev okoli 60 delavcev, za ostale pa bi našli dela v okviru Novolesa. S tem bi bila najbolje ohranjena družbena imovina, zagotovljena socialna varnost delavcev itd. Vendar pa o tej varianti še niso razpravljali delavci o Dani, da ne govorimo o tem, kako bo z dodatnimi demaršnimi sredstvi, ki bi jih Dana morala dobiti, da bi sanirala tovarno.

Se bo prostor za smeti končno našel? Odpor krajanov

ČRNOMELJ — Črnomaljsko občino že dlje časa pestijo težave zaradi deponije za odpadke. Občinska komunalna skupnost bi morala v tem srednjeročnem obdobju najti prostor za novo deponijo, saj je dosedanja pri vrnovškem mestu polna. Res je, da so lokacije za deponijo na skupnosti že našli, a so naleteli na odpor krajanov, ki živijo v bližini možnih odlagališč smeti.

Razlogov za odpor krajanov je sicer razumljiv, če vemo, da imajo slabe izkušnje z dosedanjimi smetišči, ki pa niso bila primerno vzdrževana zlasti zaradi časovnega značaja. Kot so povedali v Gokovem tozdu Komunala, bo morala biti nova deponija stalna, to pa pomeni, da bo morala biti ograjena, redno bodo morali vsrčiti dezinfekcijo in dezinfekcijo, napepljati požarno vodo, z buldožerjem redno zasipavati smeti, zaposliti pa tudi delavca, ki bo skrbel za red na smetišču. Kako velike so potrebe po novi in urejeni deponiji v črnomaljski občini, pa povedo besede vodje Komunale, Leona Jeleniča, ki je dejal, da so obvestili vse inspekcijske službe, da ne prezemajo nobene odgovornosti več, če bo prišlo na sedanjem odlagališču do nepredvidenih zapletov, kot so okužbe, požari, steklena.

Prav zaradi dosedanjih slabih izkušenj z odlagališč smeti in boljšimi razmerami, ki jih obljublja na Komunali v novi deponiji, bi morali krajinje manj enostransko presojati primernost oz. neprimernost bodočega odlagališča. In če se nikakor ne bodo mogli odločiti za primeren prostor, bo, tako upajo v Komunali, ta problem rešil prostorski plan.

Priznanja krvodajalcem

Priznanja 500 krvodajalcem in še 95 priznanj zaslužnim posameznikom in osnovnim sindikalnim organizacijam

KOČEVJE — Na svečanosti ob tednu Rdečega križa in dneva krvodajalcev, ki je bila v Kočevju 11. maja, po ostalih krajevnih organizacijah RK pa bodo v teh dneh, so podelili ali pa še bodo tudi letošnja priznanja krvodajalcem in tudi posebna priznanja osnovnim organizacijam sindikata in zaslužnim aktivistom za njihovo delo v vsem pojavnem obdobju. Skupno je bilo podeljenih 95 posebnih priznanj ob 30-letnici krvodajalstva. Razen tega je bilo ali pa še bo podeljenih 180 krvodajalskih značk za 5-krat darovano kri, 100 za 10-krat darovano kri, 86 za 15-krat darovano kri, 75 za 20-krat darovano kri, plakete za 25-krat darovano kri pa 37 krvodajalcem. Na proslavi v Kočevju so prejeli plakete za 25-krat darovano kri: Alojz

Za vse hkrati Belt prešibak

Livarna v črnomaljskem Beltu letos namenila za investicije 240 milijonov dinarjev — Mehanska obdelava kliče po celotni obnovi, a denarja ni

ČRNOMELJ — Črnomaljski Belt je za letošnje leto načrtoval vrsto investicij, od tega največ v tozdu Livarna, kjer naj bi znašale kar 240 milijonov dinarjev. Gre za vlaganja v receptor, harvarno, modelarno, čistilnico in podaljšanje žerjavne proge, žal pa dela, zlasti v receptor, ki je najpomembnejša investicija, kasnije, kar pomeni za Belt seveda večje proizvodne stroške.

Delu pri receptorju kasnije za 7- do 8 mesecev. Ta investicija pa je pomembna zlasti zato, ker bi, tako so izračunali v investicijskem elaboratu, za 15 do 20 odst. zmanjšala porabo koksia in s tem, v sedanjih krizi pomanjkanja koksia.

Beltovemu tozdu Mehanska obdelava imajo prepočasen cikel obdelave s prevelikimi stroški. Tako zavorni boben Raba izdelajo v tri in dvajsetih minutah, v madžarski Rabi pa v 7 minutah. Res, da je Beltova strojna ura petkrat cenejša, zato pa v Rabi izdelajo v enakem času enajstkrat več izdelkov. Proizvodnjo bi v Črnomlju lahko pocenili z zamenjavo furanskega postopka s črnim, za to pa bi potrebovali najmanj 300 milijonov dinarjev.

olajšala težave. Vendar pa je zaostanek del opravičljiv, saj je receptor v Beltu drugi v Sloveniji, ki ga delajo domači proizvajalci, zato prihaja do različnih težav. Tudi ostala vlaganja nekoliko kasnije, vendar gre tam zlasti za

Dom starejših čez leto dni

Prostor za 94 občanov — Za drugo fazo ni denarja

KOČEVJE — V Kočevju so začeli 1. maja graditi dom starejših občanov, po pogodbi pa bo dokončan v 13 mesecih. Investitor je

menj za modernizacijo mehanske obdelave. *M. BEZEK

izboljšanje delovnih razmer in zaradi zamud proizvodnja ni okrnjena. Povsem drugače pa je v tozdu Mehanska obdelava, ki zaradi slabih finančnih rezultatov in poslovnih sklad ni izločil denarja, amortizacijska sredstva pa so šla za odplačilo kreditov in obresti. Vendar bodo s sodelovanjem livarne letos za investicije vseeno namenili okrog 20 milijonov dinarjev, kar pa je premalo, saj je iztrošenost strojev v mehanski obdelavi 85-odstotna. Zavedajo pa se, da z majhnimi investicijskimi koraki mehanske obdelave ne bodo mogli rešiti, saj bi morali kupiti celotno obdelovalno linijo, za kar bi potrebovali vsaj 100 milijonov dinarjev. Toda za vlaganje v livarno in mehansko obdelavo hkrati je Belt prešibak, na pomoč banke pa tudi ni moč več veliko računati.

Zato Beltu ne preostane drugega, kot da do konca l. 1985 oz. začetka 1986 zaključi z vlaganja v livarno, nato pa vsa sredstva na-

samoupravna stanovanjska skupnost. Izvajalec del je SGP Zidar iz Kočevja, ustanoviteljica doma skupnost socialnega skrbstva občine Kočevje.

V gradnji je prva faza, se pravi dve etaži, v katerih bo skupno 94 postelj, od tega 20 za starejše občane iz občine Ribnica.

Večino denarja za gradnjo, in sicer kar preko 100 milijonov dinarjev, prispevata skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja občine Kočevje in Ribnica, 20 milijonov samoprispevek občanov kočevske občine, 15 milijonov pa prispevek samoupravne stanovanjske skupnosti Kočevje. Gradnja prve faze bo veljala 137.770.000 din.

Dom je načrtovan tako, da je možna še druga faza gradnje, se pravi tretja etaža, s čimer bi pridobil še nadaljnjih 30 postelj. Po sedanjih cenah bi to veljalo okoli 28.830.000 din. Kljub in od kod bo ta denar, še ni znano.

Pri skupnosti socialnega skrbstva so povedali, da je kandidatov za sprejem v dom dovolj. Mesečna oskrbnina za vsakega posameznika bo odvisna od tega, kakšno nego bo potreboval, in bo taka, kot jo bo določila skupnost socialnih zavodov Slovenije. Znano pa je, da taki domovi poslujejo brez dobička. J. PRIMC

Velika je potreba po telefonu

PTT Novo mesto bo letos vložil v posodobitev in širitev telefonskega omrežja v trebanjski občini 25 milijonov dinarjev

NOVO MESTO, TREBNJE — v preteklih dveh letih so bile postavljene nove avtomatske telefonske centrale v Velikem Gabru, na Mirni in v Šentrupertu. Hkrati so bila v teh krajih obnovljena ali na novo zgrajena tudi nova poštna poslopja. Kot kaže, bodo uresničeni tudi srednjeročni načrti širjenja telefonskega omrežja, vendar pa s tem še vedno ne bodo pokrite vse potrebe, ki so večje od sedanjih možnosti.

„Pri nas imamo zdaj okoli 1300 prošenj za nove telefonske priključke. Če pa bi objavili kakršen koli razpis, bi jih bilo še enkrat več. To kaže, kako veliko je zanimanje za telefon v trebanjski občini. Kljub pospešeni gradnji — mimogrede naj povem, da pri njej polegimo tudi na vrsto ovir zaradi pomanjkanja kablov, posojil ipd. — pa ne bomo mogli v celoti pokriti potreb v trebanjski občini,“ pravi Rajko Gerdovič, direktor PTT Novo mesto. „Vendar to še ne pomeni, da smo obstali na mestu. Tudi letos bomo v trebanjski občini vložili okoli 25 milijonov dinarjev v razvoj telefonskega omrežja. Največji zalogaj bo za nas dokončana postavitve zemljiskega kabla med Novim mestom in Trebnjem, kar nas bo veljalo 9 milijonov dinarjev. Tak kabel

bomo položili tudi od Trebnjega proti Mirni, Šentrupertu in Mokronogu. Potem se bomo lotili tudi širjenja pošte v Trebnjem, povečanja zmogljivosti avtomatske telefonske centrale za 800 novih števil, za naslednje leto pa nas čaka povečanje zmogljivosti centrale v Mokronogu, medtem ko bomo to nalogo za tri krajevne skupnosti v Veliki Loki opravili že letos. Avtomatska telefonska centrala za 40 števil je že postavljena v Dobriču, zmogljivosti central pa bi radi povečali tudi v Velikem Gabru. Skratka: v trebanjski občini nam dela še lep čas ne bo zmanjkalo. Lahko pa rečem, da imamo v občini močno oporo, saj bi sicer le stežka naredili toliko, kot smo v dosedanjem času. Prav tako so močno zavihali rokave tudi v krajevnih skupnos-

SEBE RAZUMEJO, DOLENJCA PA NE

KOČEVJE — Na nedavni seji občinske konference SZDL so delegati z razmeroma lahkim srem dvignili roke za letošnji občutno (za okrog 40 odst.) večji finančni načrt občinske konference SZDL. Podobno lahko so glasovali tudi za to, da z Dolenjskim listom ne bodo podpisali pogodbe o sofinanciranju lista v znesku okoli 640.000 dinarjev, ampak le za okrog 314.000 dinarjev. Preprosto so se sprizajnil z ugotovitvijo, da v občinskem proračunu pač ni na voljo več denarja za obveščanje, drugih virov pa ni. Kot da je Dolenjski list izvzet iz velike inflacije in kot da ga velike podražitve ne prizadenejo. Žal ni tako.

Dobro, toda lahko bi bilo še boljše

Kljub uspehom v Ribnici kritično ocenili gospodarjenje lani

RIBNICA — Poročali smo že, da je ribniško gospodarstvo uspešno oz. celo zelo uspešno zaključilo minulo poslovno leto. Kljub temu Ribničanje nočejo spati na lavorikah, kar je pokazala tudi nedavna razprava v družbenopolitičnem zboru občinske skupščine. Neizkoriščenih rezerv je namreč še veliko.

Vinko Matec, delegat OS ZS, je poročal o razpravah v sindikalnih organih in organizacijah, ki so ocenili lansko poslovanje gospodarstva kot ugodno. Zaskrbljenost so izrazili zaradi nizkih osebnih dohodkov v Jelki (Mercator), pa tudi v Inlesu prejema nekaj delavcev se osebne dohodke pod 15.000 din. Življenjski stroški hitro naraščajo, zato je nujno poskrbeti za socialno varnost tistih z nizkimi dohodki. Tudi v negospodarstvu so osebni dohodki nizki, posebno še če upoštevamo izobrazbeno strukturo zaposlenih. Govorice o razbremenitvi gospodarstva so ocenili kot „slager“ in izrazili prepričanje, da resnične razbremenitve ne bo, pač pa da bi bila razbremenitev, če bi bilo poskrbljeno za surovine (Inlesova žaga je stala 24 dni, ker ni bilo lesa), če bodo cene resnično usklajene, če se ne bodo znašli pred zamrznitvijo predvsem finansi.

Predsednik zbora Srečko Arko je spet opozoril na notranje rezerve, ki jih je veliko pri storilnosti, varčevanju, delovni disciplini in drugod. Zatrdil je, da se je Inles znašel brez lesa tudi zato, ker o dohodkovnem povezanju (tudi gozdarjev in lesne industrije) le veliko govorimo, naredimo pa malo. J. PRIMC

ČETRTKOV INTERVJU

Vrhovo bo prvo na vrsti

Zamisel o hidroelektrarnah na Savi ni več utopija. V Posavju jih nameravajo v najstih letih zgraditi sedem: na Vrhovem, v Boštanju, na Blanci, v Brestanici, Krškem, Brežicah in Mokricah. To pomeni velik poseg v prostor in napoveduje živahno gradbeno dejavnost. Informacije o predvidenih investicijah v savske hidroelektrarne je na zadnji seji obravnaval svet posavskih občin, zato smo se obrnili na predsednika Mirka Kambača, ki je takole pojasnil njegova stališča:

— Gradnja energetskih objektov na Savi podpiramo, ker se zavedamo, da je tudi energija iz hidroelektrarn nujno potrebna za normalen razvoj slovenskega gospodarstva. To vprašanje smo dali na dnevni red zato, da bi pravčasno opozorili na nezaželene ekološke spremembe, na to, da bi se gradnje lotili premišljeno in kar najmanj prizadeli naravno in kulturno dediščino posavske pokrajine.

— In kje bodo posegi v naravo največji?

— V Brežicah in v Mokricah, ker je na obeh lokacijah pre-

dvideno akumulacijsko jezero. Voda bo tako zalila 560 hektarov površin. To so najboljše zemljišča z nanosi rodovitnih plasti, zato bomo morali plodno zemljo pravčasno prepeljati drugam in po možnosti izkoristiti tudi zalogo gramoza. Delegacija iz Brežic je postavila vprašanje, kako bo bodoče jezero vplivalo na klimo, ker jedrska elektrarna segreva Savo za nekaj stopinj. Zanima nas, kako bo potem z obzidjem starega dela mesta. Zaradi takih nejasnosti smo menili, da se morajo posavske občine že takoj na začetku vključevati v gradbene priprave.

— Ali bi lahko še povedali, kakšna je vrednost investicije in do kdaj naj bi bilo zgrajenih vseh sedem savskih elektrarn?

— Skupna vrednost naložb je 45 milijard dinarjev. Približno 40 do 50 odst. bo prispevalo zanje Elektrogosudarstvo Slovenije, 20 do 30 odst. bo kreditov, ki naj bi jih prispevali dobavitelji opreme, 10 do 20 odst. denarja pa bi zbrali z ljudskim posojilom. Računajo še na nekaj tujih posojil. S to gradnjo sovpada tudi postavitev 110-kilovoltnega daljnovoda Trbovlje — Brestanica in Brestanica — Novo mesto, po katerem bodo prenašali energijo iz novih hidroelektrarn. Te bodo dajale za polovico manj energije, kot je zdajšnja zmogljivost jedrske elektrarne v Krškem. Gradnja HE na Vrhovem je napovedana za 1985 ali 1986, nakar bi vsako drugo leto odprli novo gradbišče. Izgradnja ene elektrarne bo trajala predvidoma tri leta.

JOŽICA TEPPEY

„Nismo za usodo pozabljenih“

Zagnanost Sromljanov veliko obeta — Vse moči za telefon in šolo

V sromeljski krajevni skupnosti bogati življenje izredno bogata društvena dejavnost in siceršnja povezanost občanov pri uresničevanju načrtov za napredek krajev po Orlico. Imajo obetajoče Turistično društvo, delaven aktiv kmečkih žena, prizadevne gasilce in dve kulturni skupini, Amaterski oder in pevsko društvo Kozjanski odred, ki ju poznajo na širšem območju.

Od kar imajo asfaltno cesto, je vožnja na delo v Brežice ali v Krško veliko krajša. Urejene imajo tudi redne avtobusne zveze. Počasi, korak za korakom, jim uspeva, da mladi vendarle ostajajo doma in ne zapuščajo več hribovskih kmetij. Nekateri se že vračajo.

Zadnje čase so se Sromljani z vsemi močmi pridružili akciji za izgradnjo

telefonskega omrežja v nerazvitih krajevni skupnosti na Kozjanskem. To je ena najbolj množičnih akcij, saj

● Poslej bo imel telefonsko zvezo vsak zaselek. Samo na območju sromeljske KS bodo potrebovali 18 kilometrov kablovske napeljave in 400 lesenih telefonskih drogov. Interesentov za telefon je vsak dan več, vendar so zmogljivosti telefonske centrale omejene in vseh 400 priključkov za šest KS je že zasedenih. Predlagali bodo večjo centralo, ker je na omenjenem območju že zdaj kakih 50 gospodinjstev pripravljenih za sodelovanje v akciji.

sodeluje v njej skoraj polovico gospodinjstev. Izgradnjo telefonskega omrežja financirajo krajsani sami, in da ne bi še desetletje ali dve čakali na telefonske priključke, je 80 bodočih naročnikov posodilo podjetju PTT v Novem mestu po deset tisoč dinarjev za nakup telefonske centrale. Krajevne skupnosti Zdole, Pečice Osredke, Dolenjo vas in Artiče Sromljani zdaj zastopajo pri urejanju pravnih in drugih zadev, dokler investicija ne bo končana. V svoji KS so prebivalci že postavljali telefonske droge, skupaj z drugimi KS pa so na tem območju zbrali 18 ton odpadnega bakra, da so si zagotovili kabel.

Letos nameravajo Sromljani urediti še vinsko cesto, da bo sposobna za javni promet. Radi bi varneje uredili priključke v Zgornji Pohanci in Sromljah, v načrtu pa imajo tudi postavitev pokritega avtobusnega postajališča v Zgornji Pohanci ter Sromljah. Za avtobusna postajališča se je zavzelo Turistično društvo.

Med neodložljive naloge so zapisali prenovo starega, zapuščenega šolskega poslopja, v katerem naj bi vsak krajsan našel svoje mesto kot pevec, gledališki igralec, kot razstavljalec odličnega vina ali domačih jedi, kot udeleženec na sejah ali gledalec na prireditvah. V spodnjih prostorih nameravajo urediti trgovino, pošto in krajevni urad.

J. T.

Kdaj avtobus tudi z Velikega Trna do Sevnice?

Obnovljena pobuda

LEPA VAS — V krajevni skupnosti Veliki Trn živi okrog 800 krajanov. Z marljivim udarniškim delom ter prispevki v denarju in materialu so krajsani, tudi ob pomoči krške občine, v zadnjih desetih letih zelo spremenili podobo vasi. Elektrifikacija, izgrajeni vodovodi in ceste (večina jih prekriva asfaltirana preproga) so zajezili odseljevanje. Nasprotno: če ne bi prostorski načrt občine Krško neusmiljeno omejeval novogradnje v teh lepo urejenih krajih, bi ti prijazni ljudje sprejeli medse veliko prišlekov. Domačini se v glavnem ukvarjajo s kmetijstvom, posebno vinogradništvom in živinorejo, veliko pa jih je poiskalo debelejši kos kruha v tovarnah v dolini, v Krškem in Sevnici.

Ker so zvečine močno navezani na svoje domačije, ki so si jih preuredili ali celo zgradili posem na novo, se krajsani vsak dan vozijo na delo. In tod se pričnejo stvari zapletati. Medtem ko smo

Ivan Prevejšek

prevozi in povezavo s Krškim zadovoljni, tega ni moč reči za povezavo s Sevnico. Že več kot deset let je tega, odkar smo na pritisk in zahtevo krjanov skušali urediti, da bi vozil avtobus z Velikega Trna čez Studenev in Sevnico, a zaman. Zaradi podražitev in pomanjkanja goriva in pa dejstva, da si marsikdo ne more privoščiti svojega prevoza, smo lani decembra s sevniško poslovalnico Izletnika obnovili pobudo. Zdaj mora 25 delavcev do najbližjega postajališča pešati več kot eno uro, samo v eno smer. Če bi avtobus vozil z Velikega Trna prek Vrs na Rako in šele potem nazaj proti Studencu in Sevnici, ljudje ne bi negotovali, saj se 12 delavcev vozi na delo v Novo mesto. Jutrjanka in IMV podpirata naš predlog, upamo pa tudi, da nas bodo razumeli v drugih kolektivih, saj bi s tem odprli vrata še za okoli 30 iskalec zaposlitve iz naših vasi, je povedal predsednik sveta KS Veliki Trn Ivan Prevejšek iz Lepe vasi.

P. PERC

„Mojškra Klara šiva, para“

Napaka projektantov?

ŠMARJE — Ko je pred leti Sevnica dobila nov most čez Savo, je prišlo do nove zagate zaradi prozorne vpadnice v Šmarju. Minulo jesen so se cestarji slednjič lotili širitve. Nadaljevanje del je zavrla zima, in preden bo vse pri kraju, utegne miniti še pomlad.

Krajsani ne negodujejo le zaradi počasnosti del na nekaj sto metrih ceste. Ko so tik ob železniškem podvozju zgradili v ovinku krajši pločnik samo ob tem delu ceste, so jeli opozarjati na ožino za vozila predvsem vozniki avtobusov.

V krajevni skupnosti so nam minuli teden pokazali zajeten projekt irboveljskega IBT, češ da bo prijazneje videti, ko bo vse asfaltirano in narisana sredinska črta. Predzadnje sredo pa je greder „zdriral“ pločnik na delu leve strani, gledano z nadvoza. Ljudje se sprašujejo dalje, zakaj je ostal del pločnika na drugi strani ceste, ko ga na tej strani ni od mostu do banke.

Kritike letijo na cestarje, ki so pač več na gradbišču, morale pa biti na projektante, ki očitno delajo po listem reku „Mojškra Klara šiva — para.“

A. Ž.

ZUNANJO PODOBO BREŽICE OLEPŠUJEJO

BREŽICE — Mesto se lepša. Okolico prizadevno urejajo tudi hišni sveti, ne le lastniki družinskih hiš. Turistično društvo Brežice je lani imenovalo komisijo, ki je obšla vse ulice in ocenjevala urejenost stavb in pripadajočih zelenic in nasadov. Najbolj prizadevnim hišnim svetom in delovnim organizacijam je društvo 9. maja letos izročilo priznanja. To je bila prva podelitev, odkar imajo Brežice svojo turistično organizacijo.

Dobitniki priznanj so hišni sveti iz Kettejeve ul. 10 in 12, hišni sveti iz Ulice 21. maja št. 9, 11 in 20 in hišni sveti iz Župančičeve 17. Med delovnimi kolektivi so si prislužili priznanje: Blagovnica, Dom upokojencev, Osnovna šola bratov Ribarjev, Otroški vrtec, Brebus, Postaja milice, Tozd Orlica in Zdravstveni dom. Razen teh so javno pohvalili za urejanje okolja še hišne svete iz Tomšičeve st. 1, 3, 7, 9, 11 in 13, hišne svete iz Kettejeve 6 in 8, iz Ulice 21. maja 25, 25 a in 25 b, iz Jurčičeve 10 in iz Milavčeve 8.

P. P.

oizvodnjo za prodajo za 7 odst., glede na letošnji načrt za to obdobje pa za 3,6 odst. Da so delavci še bolj marljivo poprijeli za delo, potrjuje še podatek, da so zvečali storilnost za 4 odst.!

KJE BODO LAHKO GRADILI

GLOBOKO — Občani krajevne skupnosti opozarjajo na potrebo po intenzivnejšem sodelovanju občine z Geološkim zavodom in REK Trbovlje; ker jih zanima, kje bodo lahko zidali svoje domove, oziroma iz katerih predelov se bodo morali prebivalci po odprtju premogovega rudnika izseliti. Želijo več sprotnih informacij, s katerimi jih bo verjetno občasno seznanjala tudi Gospodarska zbornica, če se bodo obrnili nanjo.

KRVODAJALSKE AKCIJE V KRŠKI OBČINI

KRŠKO — Konec tega meseca bodo krvodajalci iz krške občine lahko v štirih krajih darovali tekočino, ki rešuje življenja. 28. maja bodo kri odvzemali v kostanjevškem zdravstvenem domu, 29. maja v krški Celulozi, 30. maja v osnovni šoli na Senovem, 31. maja pa v osnovni šoli v Leskovcu. V omenjenih krajih bodo kri odvzemali od 7. do 13. ure.

Izguba kot kazen za dobro delo?

V krški tovarni Djuro Salaj v prvem četrtletju letos za 186 milijonov dinarjev izgube — Vzrok: neskladje med cenami surovin in izdelkov

KRŠKO — Podobno kot v lanskem četrtletju, so v tovarni Djuro Salaj v Krškem tudi v prvih treh mesecih letos „prigospodarili“ izgubo. Letošnja (v sedmih od desetih tozdov!) je približno za tretjino večja, kot lanska in znaša 186,3 milijona dinarjev in predstavlja dve tretjini izgube v gospodarstvu krške občine.

Take rezultate so slutili in napovedovali, toda to ni kaj prida

pomagalo. Delavski svet delovne organizacije je ob obravnavi poslovanja v prvem letošnjem četrtletju sklenil, da je nujno spremeniti proizvodni program tako, da bo zagotavljal večji dohodek in akumulacijo. Zdej je tako, da so krški papirničarji za večjo proizvodnjo in storilnost kaznovani z vedno večjo izgubo. Menijo, da morajo pri določanju cen papirja obveljati ekonomske zakonitosti. V „Djuro Salaju“ pravijo, da nima smisla, da družbenopolitične skupnosti sub-

● Cenovni razkorak se je letos povečal celo in navkljub (nedavno končani) zamrznitvi cen, ki je bila za nekatere le po imenu. V letošnjem trimesečju so se povečali razni stroški (energija, združevanja) in bo tovarna morala letos odšteti za splošne družbene potrebe in nujno kreditiranje proizvodnje 6 milijard novih dinarjev.

vencionirajo informativno-politični tisk, hkrati pa zadržujejo nizke cene rotacijskih papirjev.

Ogledimo si stvar поблиže. V letošnjih treh mesecih so delavci naredili 5 odst. več celuloze kot v enakem času lani in je izvozili za 21 odst. več, proizvedli so 4 odst. več papirja in ga izvozili za 31 odst. več. Tes je povečal proizvodnjo za 13 odst., Papirkonfekcija pa za 97 odst. V delovni organizaciji so tako povečali pr-

POBUDA ZA USTANOVITEV DRUŠTVA CENILCEV

BREŽICE — Zbor krajevni skupnosti in zbor združenega dela sta na seji 10. maja predlagala, da bi v Posavju po zgledu Celjanov ustanovili društvo cenilcev. Tako bi se občine pri nakupu kmetijskih in drugih gradbenih zemljišč izognile pretiranim razlikam pri cenitvah ter izsiljevanju nerazumno visokih cen, ki jih včasih postavljajo zasebniki. Predstavnica javnega pravobranilstva Celje je opozorila delegate zbora KS, naj o vseh komunalnih delih in škodah, ki nastanejo pri posegih v zemljišča (plazovi) pravčasno obvestijo pravobranilstvo kot svojega zastopnika, ne šele potem, ko pride do postopka na sodišču.

Združijo prijetno s koristnim

Usposabljanje rezervnih starešin

SEVNICA — Pregovor „Več znoja v miru, manj krvi v vojni“ resno jemljejo v občinski zvezi rezervnih vojaških starešin. O tem, kako se je mogoče dobro usposabljati so si v Sevnici zadnja leta pridobili nekaj izkušenj.

Trenutno je v teku vrsta akcij. 19. maja se bomo udeležili tehničnega zbora v garnizonu Cerklje, 26. maja jutraj pa bo naše usposabljanje. Začeli bomo s pohodom, spotoma opravili streljanje, na kraju pa bo z enoto JLA iz Novega

Jože Šraj. „Ne pošiljamo več pozivov. Smo se pa dogovorili, da na ekskurzijo ne more tisti, ki se ni udeleževal ostalih oblik dela.“

mesta ogledna vaja“, našteva sekretar Jože Šraj. Veliko zanimanje je običajno za vsakoletne strokovne ekskurzije. Sevničani zanje vnaprej vse temeljito pripravijo. Zadnja leta so si tako ogledali mornariški šolski center v Splitu, v Pulju, spotoma so se ustavili pri tankisti in pešadiji, bili so v Bileci in inženirskem šolskem centru v Karlovcu, ogledali so si karavlo pri Dravogradu. Za razna predavanja poiščejo res usposobljene predavatelje. V veliko pomoč so jim enote JLA v Cerkljah in Novem mestu.

A. Ž.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 4. do 10. maja so v brežiški porodnišnici rodile: Marjana Prosenik iz Praslodola — Tanja, Mirjana Mikuš iz Rakovega potoka — Maja, Marica Vugrin iz Cerja — Dečka, Marjeta Zakšek iz Krškega — Marka, Verica Grgečič iz Braslavja — Kristino, Zofija Kržan iz Brežic — Vesno, Đurda Vuk iz Zaprešiča — Silvijo, Nada Kozole s Senovega — Tjašo, Stefica Horvat iz Otoka — Sanjo, Jasna Kadič iz Mosteca — Samirja, Jasminka Koščica iz Samobora — Daniela, Višnja Vlahovič iz Hrastine — Gorana, Vesna Herceg iz Samobora — Edito, Marija Simonšek iz Vel. Dola — Tamaro, Silva Pečnik iz Koprivnice — Deklico, Slavica Sotšek z Malega vrha — Ivana, Liljana Zupančič iz Dednje vasi — Janjo in Angela Dremšak iz Ločarjevega dola — Dečka, Čestitamo.

Krške novice

OBLJUBO DRŽIJO — Krški Literarni klub Bena Zupančiča nadaljuje z uspešnimi večeri poezije glasbe, petja in humorja pod naslovom Obljube, obljube. Potem, ko so že preživeli prijetno urico ob glasbi, petju in besedi domačih avtorjev obiskovalci prireditev v Dolenji vasi, Podbočju, Velikem Podlogu in še kje, so se v petek tudi številni Leskovčani pripravili, da člani kluba znajo izpolniti obljube o dobrem razpoloženju na njihovih prireditvah. Tokrat je nastopil tudi Leskovski oket...

PRVA RUGBY TEKMA — Se obetajo Kršanom poleg rokometnih in speedway tekem še prireditve v drugih športnih panogah. Potem ko je karateistom, žal, nekoliko pošla sapa, se pripravljajo za nastope na bodočem novem hipodromu člani Konjeniškega kluba Posavje, v soboto pa so na Štadionu Matije Gubca člani moštev Tride rugby (Milano) in Bežigrad (Ljubljana) s prvo tekmo rugbyja v Krškem skušali navdušiti Krčane še za to, pri nas dokaj nerazvito športno zvrst.

MOZAIK TUDI NA SENOVEM? — Na Domu 14. divizije na Senovem bi radi postavili mozaike, ki bi simbolizirali slavno Štirinajsto divizijo. Bori v krški občini načelno podpirajo, da bi tudi na tak način obeležili boje in izročilo te partizanske enote, vendar predlagajo, naj se sama izvedba preloži na boljše čase, saj sedanji gotovo niso primerni za tako naložbo.

Sevniški paberki

SREČANJE ANSAMBLOV — Blizu se 25. maj in s tem tudi srečanje zabavnih ansamblov pred taborniškim domom. Tokratna prireditev bo že četrta po vrsti. Proč popoldne naj bi nastopili pop in rock ansambli, v soboto, 26. maja, pa še domači ansambli. Zaradi nekaterih izredov v preteklosti imajo nekateri pomisleke zoper to prireditev. Najlaže je nekaj prepovedati, težje pa prireditelju pomagati, da spravi vse skupaj.

POMNIJO KRES — Med letos tako številnimi prvomajskimi kresovi je bilo prijetno pred Štrbenčevo hišo na Pečju. Pod vodstvom učence 6. razreda osnovne šole Cvetke Kozmus, ki je z mladimi že za 8. marec poskrbel za lep program, so tokrat pripravili pravi miting.

NE PREMOROJE CEMENTA — Cestarji, ki so morali razdreti okrog 17 metrov robnikov za novi pločnik v Šmarju, so konec tedna tožili, da ne morejo dalje, ker nimajo cementa. Pomanjkanje tega iskanega materiala vseeno ni tako hudo, da ga ne bi izbežal zasebnik, in to kar visoko naložen tovarnjak.

Tovarniški bilten reden

Kopitarniški Bilten nagrajen s srebrnim sindikalnim znakom — V roke tudi upokojujencem, ki to želijo — Tiskan ob devetdesetletnici tovarne

SEVNICA — Med dobitniki letošnjega srebrnega sindikalnega znaka je tudi uredniški odbor kopitarniškega Biltena. Njegov odgovorni urednik je že dobrih 19 let Milan Poljšak.

Delavcem tega kolektiva je nepogrešljiv spremljevalec na vsak plačilni dan v mesecu. Dostoj je izšlo še 233 številik. Ves čas ga razmnožujejo na ciklostilu, ponajhuje se, da za honoriranje niso potrosili niti dinarja.

V vsem tem času se je izoblikoval ustaljen red prispevkov. Vsak mesec sproti vsak obrat alahko primerja, kako je z izpolnjevanjem proizvodnega načrta. Sledijo sklepi samoupravnih organov, aktualni prispevki o delu družbenopolitičnih organizacij v podjetju in posameznih služb. Udeleženci raznih strokovnih obiskov v tujini občasno tudi poročajo o zanimivostih. V odborniških časih so poročali s sej odborniki, to tradicijo nadaljujejo

tudi delegati tako za zbere občinske skupščine kot skupščine samoupravnih interesnih skupnosti.

Seveda ima uredniški odbor Biltena tudi težave. „Vsi bi radi brali, ne pa pisali, na kraju pa vedno le izidemo,“ pravi odgovorni urednik Milan Poljšak. Ne primerjajo se z reprezentativnimi glasili na izbrancem papirju nekaterih velikih kolektivov in velikimi slikami v njih. Pred skoraj dvajsetimi leti so sledili sindikalni akciji, da morajo delavci prejemanju bistvene informacije, ki jih potrebujejo kot samoupravljalci. V slednjem tudi s preprosto besedo uspevajo. Zato tudi ob zadnjih dveh poskusih, ko so Bilten namesto

ob plačilnih kuvertah delili v vratarnici, ni ostal na kupu neprebran.

A. ŽELEZNIK

MILAN POLJŠAK — „Težave so s prispevki, vendar smo še vedno vsak mesec redno izšli!“

Kje so izgubljene slike?

Moderna galerija jih potrebuje za razstavo

LJUBLJANA — Moderna galerija pripravila je prihodnje leto celovit prikaz umetnosti ekspresionizma in nove stvarnosti med letoma 1918 in 1930 na Slovenskem. Med

glavne predstavnike teh dveh slogov sodijo: Fran Tratnik, France in Tone Kralj, Božidar Jakac, Veno Pilon, Nande in Drago Vidmar, Olaf Globočnik, Stane Cuderman, Ivan Čargo, Miha Maleš, Ivan Kos, Franjo Stiplovec, Tine Kos in drugi.

Ivan Čargo: PORTRET SLIKARJA BOŽIDARJA JAKCA, oglje, 1927

Za številnimi kipi, risbami, grafikami in oljnimi podobami, ki so nastajale v dvajsetih letih, se je izgubila sled, kar predstavlja za celotno slovensko likovno tvornost nenadomestljivo vrzel. Zato vabimo k sodelovanju vse lastnike del slovenskih umetnikov, ki so nastala v tem času. Prosimo jih, da nam o njih sporočijo kakršnekoli podatke na naslov: Moderna galerija, Ljubljana, Tomšičeva 14, tel. 214-106.

Del članarine na knjižnih policah

Predsedstvo novomeškega občinskega sindikalnega sveta že dalo zgled v akciji „Knjige v knjižnici“: 10.000 dinarjev in 45 knjig — Sindikalna komisija za kulturo pričakuje, da bo zbiranje denarja za knjige v novomeški občini uspešno

NOVO MESTO — Akcijo „Knjige v knjižnici“, ki sta jo na republiški ravni začeli ZSS in ZKS, bo tu izpeljala komisija za kulturo pri občinskem sindikalnem svetu. Ta je medtem že začela ustrezno delovati in dosegla prvi uspeh: predsedstvo občinskega sveta ZSS je „prepričala“, da je v skupni sklad za nabavo novih knjig prispevalo 10.000 dinarjev, prispevek pa obogatilo še s 45 knjigami. S tem je dalo zgled občinskemu komiteju ZKS, ki naj bi tudi namenil določen znesek v ta namen.

Kot smo omenili že prejšnji teden, naj bi denar za nakup knjig, ki bodo obogatile fonde knjižnic, prispevali člani sindikata in ZK iz svoje članarine, in sicer po 20 dinarjev. Za sindikalni del zbiranja je način že znan, pripravljena pa je tudi informacija, ki jo bodo dobili te dni v roke vsi predstavniki osnovnih sindikalnih organizacij in sindikalnih konferenc v novomeški občini. V informaciji je obrazloženo, kakšen namen in pomen ima akcija. Ni pa še jasno, kako se bodo v slednjo lahko vključili člani osnovnih organizacij ZK, posebno še zato, ker morajo partijske organizacije vso članarino odvesti.

Nabava knjig v novomeški občini bo tekla prek Studijske knjižnice Mirana Jarca kot matične ustanove za področje knjižničarstva v tej občini. Studijska knjižnica bo potem knjige razdelila knjižnicam na podlagi sezna-

ma, ki so ga morale te oblikovati in dostaviti že pred tedni. Prednost pri razdelitvi bodo imele ljudska in potujoča knjižnica v Novem mestu ter krajevne knjižnice.

„Če bo akcija res stekla s popolnim razumevanjem in pomočjo družbenopolitičnih organizacij, lahko pričakujemo, da bomo samo iz sindikalnega deleža dobili kakih 400.000 dinarjev, to pa bi bilo za okoli 500 knjig,“ je povedala prof. Nataša Petrov, upravnica Studijske knjižnice Mirana Jarca. S tako pridobljenimi knjigami bodo lahko pokrili le nekaj izpada pri nabavi novih knjig iz sredstev, ki jih namenja občinska kulturna skupnost. Ta bo spričo težav in splošnega klestenja splošne in skupne porabe mogla za nakup knjig dati vsega 1,5 milijona dinarjev ali trikrat manj, kot bi bilo potrebno, da bi moglo knjižničarstvo zadovoljiti minimalne normative.

I. Z.

Kmalu dolenska pevka zveza

Ustanovitev po 20. maju

NOVO MESTO — Vprašanje ustanovitve dolenske pevke zveze je bilo že večkrat, še posebej pa v zadnjem času, na dnevnih redih sestankov dolenskih kulturnih delavcev. Pobudo za ustanovitev so spet dali v novomeški Zvezi kulturnih organizacij, za kar se je zavzel zlasti strokovni odbor za glasbeno dejavnost pri tej organizaciji. Medtem so osnovali iniciativni odbor, ki se je že sestel in predvidel, da bi dolenska pevsko zvezo ustanovili po 20. maju. Ustanovne skupščine se bodo udeležili delegati iz vseh štirih občin dolenske regije, za katero bo delovala pevka zveza. Zavezujemo se za to, da bi novo organizacijo vodili ljubitelji iz vrst pevcev, ne pa šolani glasbeniki. Slednji naj bi s strokovnim znanjem pomagali urediti programe, ki jih bo zveza sprejela. Dodajmo še, da člani pevskih zborov od pevke zveze veliko pričakujejo. Prek zveze naj bi izboljšali strokovno delo na področju zborovskega petja, se medsebojno spoznavali in si pomagali, pa tudi organizirali skupne nastope.

RAZSTAVA GRAFIK

NOVO MESTO — V Dolenski galeriji bodo do 31. maja na ogled grafike slovenskega umetnika Zvesta Apollonia. Pregledno razstavo, pripravljeno skupaj z Obalnimi galerijami iz Kopra, so odprli minuli petek zvečer. Uvodno besedo o avtorju, ki je s svojim načinom ustvarjanja bistveno obogatil sodobno slovensko grafično umetnost, je imel Andrej Medved, kustos Obalnih galerij iz Kopra.

RAZSTAVA NAGRAJENCA

LJUBLJANA — V Galeriji Društva slovenskih likovnih umetnikov so v ponedeljek odprli razstavo del akademskega slikarja Štefana Planinca, letošnjega Jakopičevega nagrajence. Planinčeva dela bodo na ogled do 2. junija.

Zagnanost zmore vse

Gledališka skupina iz Prečne uspešno nastopala na dolenskih odrih — Pri pripravi „Revizorja 74“ je pomagal avtor Igor Torkar — Letos spet kmečka veselica?

PREČNA — Ljubiteljsko kulturno običajno prestrogo merimo in nemara je to razlog, da so ljudje vnaprej prepričani, da se ta bistveno razlikuje od tako imenovanega profesionalne kulture. Seveda je tako pojmovanje zmotno, povzroča mačehovski odnos do amaterizma in nepopravljivo škodo. Kdaj smo, denimo, prebrali dobro, temeljito kritiko gledališke predstave, ki so jo odigrali ljubitelji, pa čeprav je bila še tako nadpovprečna? Nismo ji mogli, ker takih kritik preprosto ni. In vendar smo pripravljani v isti sapi prisegati na dejstvo, da je ljubiteljska dejavnost osnova vseh oblik kulture.

Znano je, da je prav v materijih največ entuziazma in zagnanosti, čeprav je odnos do njihovega dela vse prej kot pravičen. Taki so tudi člani kulturnega društva v Prečni. Duša njihove gledališke skupine je Anamarija Kozlevčar. Pod njenim vodstvom so Prečnčan naštudirali kar lepo število gledaliških predstav in pripravili vrsto drugih kulturnih prireditev. Lunskega avgusta so organizirali pravo kmečko veselico. Trud se je obrestoval, zato bodo tako prireditev letos bržčas ponovili. Septembra so pripravili ra-

dijski koncert iz naših krajev, ki se ga bodo poslušali še dolgo spominjali. Gledališka skupina je v vajah za to sezono začela oktobra. Lotila se je satire Igorja Torkarja „Revizor 74“. Prve vaje so bile 13. oktobra, ko je Torkar praznoval svojo 70-letnico. Pri delu jih je spodbujal sam avtor; večkrat jih je obiskal, prisostvoval vajah in pohvalil njihovo delo. S prvo predstavo, ki je bila v domu kulture Alojza Colje, se pravi v domačem kraju, so poostili slovenski kulturni praznik. Potem so gostovali v Šentjerneju, Žužemberku, na Dvoru, in Straži in Novem mestu. Zvrstilo se je devet predstav in vse so bile dobro obiskane.

Te dni pripravljajo program za proslavitev krajevnega praznika. Prireditev bo 22. junija v Čeči vasi, kjer bodo odprli spominski park. Jeseni pa bo gledališka skupina začela z vahami za novo predstavo. V predloženih dvoranah je delo prijetno, čeprav jih še pestijo težave. „Z dobro voljo, veliko mero potrpežljivosti in optimizma pa je moč premagati še take ovire,“ pravi Anamarija Kozlevčar v spodbudo sebi in drugim v kulturnem društvu.

M. KOČEVAR

Praznik pesmi

Na sedmi občinski reviji tudi toliko zborov

ZABUKOVJE — Občinska zveza kulturnih organizacij sevske občine seli vsakoletno občinski pevski revijo vsakič v drugo krajevno skupnost, kjer premorejo tudi domači zbor.

Tokratno, že sedmo revijo je v soboto gostil mešani pevski zbor heroja Alojza Kolman — Maroka iz Zabukovja. Hvalno občinstvo je do zadnjega kotička napolnilo razred ukinjene podružnične šole. Desetero pevcev tega zbora je za petletno prepevanje v zboru prejelo bronasta Gallusova priznanja, pevovodja Jože Kink pa zlato. Peli so še: lovski oktet s Studenca, moški zbor krmeljske Svobode in kar trije mešani zbori — Lisec, Jutrjanke in kulturnega društva Primož Trubar iz Loke ter oktet Boštanjski fantje.

Prireditvi ni tekmovalnega značaja. Kljub temu je viden napredek v kakovosti petja. Po zmognosti posameznih zborov pevovodje segajo po zahtevnejših pesmih. Sodelovanje na reviji je vsakemu pevskemu kolektivu spodbuda.

A. Ž.

kultura in izobraževanje

Novomeščani v Kettejev spomin

V ŠK Mirana Jarca: razstava in predavanja ob 85-letnici smrti Dragotina Ketteja

NOVO MESTO — Aprila je minilo petinosemdeset let, odkar je v ljubljanski Cukrarni izdihnil komaj 23-letni pesnik Dragotin Kette, eden od četverice, ki tvorijo slovensko moderno. Obletnico Kettejeve smrti je Studijska knjižnica Mirana Jarca počastila s spominsko razstavo, ki jo je ob pomoči biblioteke Alje Gašparovič pripravil prof. Karel Bačar. Razstava prikazuje življenjsko in umetniško pot pesnika, ki je v letih 1896 — 1898 bival v Novem mestu, tu obiskoval gimnazijo, ustanovil Zadrugo po zgledu ljubljanske in ustvaril nekaj pesniških ciklov, ki pomenijo vrh njegove poezije.

Kettejeva prezgodnja smrt pomeni veliko izgubo za slovensko poezijo, saj Ketteju ni bilo dano, da bi do konca uredil svoje literarne načrte. Knjiga njegovih poezij je v redakciji Antona Aškercia izšla posmrtno, žal pa tudi z neodpušljivimi Aškercjevim posegi v njegove pesmi. Čeprav se je Aškerc s tem zameril slovenski literaturi, mu je treba priznati, da je v uvodni oziroma spremni besedi vsaj deloma ustrezno označil umetnost Dragotina Ketteja. Priznal mu je veliko izvirnost, lahkost in duhovno neuklonljivost, torej vse glavne vrline, ki večjijo iz Kettejevih pesmi.

O Dragotinu Ketteju je minuli četrtek številnim Novomeščanom v veliki čitalnici Studijske knjižnice govoril prof. dr. Joža Mahnič, eden najboljših poznavalcev in raziskovalcev slovenske moderne. S kleno in prepričljivo besedo je prof. Mahnič podrtal predvsem nekatera dejstva, ki označujejo Kettejevo življenje in umetnost. Eno takih nespornih dejstev je, da sta Ketteju, predvsem v njegovih novomeških letih, inspirirala najlepše lirične zapise narava in neuslišana ljubezen do Angele Smolove. Predavatelj je zavrnil nekatere teze, ki poskušajo Ketteja prikazati kot duševno razklano, razdvojeno osebnost. Dejal je, da za take teze ni nikakršnega razloga, takega zaključka ne omogoča niti pesnikovo delo. Nasprotno: iz podatkov njegovega kratkega življenjepisa in iz pesmi je moč dokazati Kettejev neizmeren optimizem.

Dr. Joža Mahnič je še navedel, da se mu zdi skrajno nerazumljivo, kar se dandanes dogaja okrog Dragotina Ketteja. Pesnik je po krivici potisnjen na obrobje, ni ne ponatov njegovih del ne česa drugega. Če samo dejstvo, da monografije o njem ni napisal Slovenec, postavlja „zanimanje“ naših slovdvenih zgodovinarjev, urednikov in založb zanj v čudno luč. Sicer pa se ta odrinjenost vleče že več let. Medtem ko so bile leta 1976 na Slovenskem prave ovacije ob 100-letnici Cankarjevega rojstva, je tisto leto o Ketteju lahko kaj slišal le malokdo, čeprav smo obhajali tudi 100-letnico njegovega rojstva.

I. ZORAN

ZLATO GALLUSOVO PRIZNANJE — Dobil ga je pevovodja pevskega zbora iz Zabukovja Jože Kink. Čeprav se od daleč vozi na vaje, prizadevno dela s svojimi zabukovskimi rojaki. (Foto: A. Železnik)

Kako preseči sivino povprečja?

Po ugotovitvi strokovne komisije je bila letošnja občinska pevka revija v Novem mestu na lanski ravni — Slavko Rauch: „Izkazalo se je, da je kvaliteta slehernega zbora odvisna od sposobnosti dirigenta“ — Šola za zborovodje, seminarji

NOVO MESTO — Prejšnji tork so se občinstvu v tukajšnjem Domu kulture predstavili pevski zbori, izbrani na letošnji občinski reviji, ki je ob koncu aprila potekala v dveh delih — v Novem mestu in Šentjerneju — in na kateri je sodelovalo štirinajst zborov iz novomeške občine. Nastopili so: mešani zbori s Slatnika, iz Šentjerneja, IMV in Krke, moška zbor iz Dolenskih Toplic in Šmihela, Dolenski oktet in Šentjernejski oktet.

Podobno kot lani je zaključni nastop tudi tokrat povzročil nekaj kritik oziroma negodovanje pri zborih, ki se niso uvrstili med izbrane. O tem, ali so bile take reakcije prizadetih upravičene ali neupravičene, ne nameravamo razpredati, ker bi bržkone ničesar ne prispevali k izboljšanju stanja na področju zborovskega petja v novomeški občini. To stanje pa je, kot zatrjujejo strokovnjaki, vse prej kot rožnato.

Da bi zvedeli kaj več o „zakulisju“, ki — po prepričanju nekaterih posameznikov — te in te zore potiska v ospredje, druge pa, po „krivici“, v ozadje, in sploh kaj več o „mešanju“ in „mešalnih kart“, ki da o vsem „pristransko“ odločajo, smo se obrnili na Slavka Rauha, pedagoga in zborovodjo, v strokovnem odboru za glasbeno dejavnost pri novomeški ZKO zadolženega za zborovsko petje. Pogovor z njim je tekkel tudi o delu komisije in kriterijih, na podlagi katerih je bil narejen izbor za omenjeni zaključni nastop pevskih zborov v Novem mestu.

„Odgovoriti bom poskušal malo širše,“ je dejal Slavko Rauch, „zato bom začel kar s tem. Že dolgo je vsem znano, in tudi časopisi pišejo o tem, da se naši zbori ne pojavljajo na republiških tekmovanjih niti v Zagorju niti v Mariboru. Razumljivo je, da je to tako dejstvo, ki nujno zbode v oči. Z Zdravkom Hribarjem, predsednikom strokovnega odbora za glasbeno dejavnost, sva se začela spraševati, doklej naj to še traja, ali ne bi kazalo drugače razmišljati o zborovski dejavnosti na Dolenskem in narediti korake, da bi vendarle naši zbori kvaliteto napredovali. Poti je seveda več, toda menila sva, da je za zdaj naj-

ma in v tujini dosegli visoka priznanja. Gre torej za ljudi s pomembnimi izkušnjami pri vodenju zborov, ki jih sestavljajo ljubiteljski pevci in pevke.“

„Ko smo na reviji odpeli predvidene pesmi,“ je pripovedoval Slavko Rauch, „so nam člani komisije povedali, kateri zbori se uvrstijo naprej in zakaj. Seveda je beseda takoj nanese na to, kaj storiti, da bo delo zborov kvalitetnejše. Govor je bil o strokovni izobrazbi pevovodij, ki vodijo zore, o tem, kako pevci odpirajo usta, izgovarjajo besede, pa o čistem in nečistem petju, intonaciji, izvajanju pesmi — vse do izbire pesmi glede na njihovo zahtevnost. To pa je sestavljalo tudi tako imenovane kriterije za razvrstitev.“

„To, kako zbor poje, je odvisno predvsem od dirigenta. Zato se je med pogovorom oblikovalo mnenje, da bi morali zborovodje poslati na izpopolnjevalne republiške seminarje, le-ti pa bi veliko pridobili z obiskom koncertov, še posebej tekmovalnih zborovskih prireditev. Ustanoviti bi kazalo dvehletno zborovsko šolo, kakršni že delujeta v Zagorju in Kopru.“

● Po Rauchovem mnenju bi lahko takoj uvedli občinske vikend seminarje za zborovodje, katere naj bi poslej začeli vzgajati tudi iz vrst samih pevcev. Na prvi seminar bi povabili tudi enega člana iz komisije, ki je letos ugotavljala kvaliteto zborov na novomeški občinski reviji. Udeležencem bi prikazal pravičen način dela dirigenta in ravnanje dirigenta z zborom. Za začetek bi bilo tako izobraževanje kar spodbudno.

„Načrtujemo kar precej tega,“ je na koncu dejal Slavko Rauch. Ali pa bodo to lahko tudi izpeljali je precej odvisno od pripravljenosti ZKO, da uresničevanje nalog denarno podpre. Sam strokovni odbor nima take moči, da bi mogel vse sam opraviti. Tudi pri sami organizaciji izpeljavi predvidene izobrazbe nima. Navsezadnje deluje celoten strokovni odbor za glasbeno dejavnost nepoklicno.

I. ZORAN

Slavko Rauch

prilimejša tu — s komisijo, četudi ni najbolj razumljena in sprejeta.“

● Glavni namen komisije, ki je letos že drugič ugotavljala kvaliteto zborov, nastopajočih na novomeški občinski reviji, ni bil zore ocenjevati, kot je poudaril Rauch, pač pa jim svetovati, jim pomagati, da bi naše zborovstvo naposled potegnili iz stanja, v katerem je. Komisijo so namreč sestavljali strokovnjaki, ki so sami zborovodje in so na dosedanjih tekmovanjih do-

Portretne karikature

V novomeški Krki razstavlja karikaturist Borut Pečar

NOVO MESTO — Karikature so tako redke gostje dolenskih likovnih razstavišč, da že same tovrstne razstave v njih posebej pritegnejo pozornost obiskovalcev. Na svojevrstni odziv občinstva naltetavajo portretne karikature, zlasti še če jih je podpisal Borut Pečar. Ta znani slovenski ustvarjalec je do zdaj ustvaril zajeten, a edinstven opus portretov kulturnih, športnih, političnih in drugih javnih delavcev na povsem svojski, njemu lasten način. Del tega opusa, objavljene v Pavlini in drugih časnikih, smo imeli v minulih letih na Dolenskem že priložnost videti. Pečar je namreč že razstavljal v Dolenski galeriji (1969), kočevskem Likovnem salonu (1971) in v krški Galeriji (1971). Od srede, 9. maja, pa so njegova dela na ogled v avli poslovne stavbe Krke v Ločni. V tem novomeškem razstavišču, ki se čedalje pomembneje vključuje v likovno življenje Novega mesta oziroma tega dela Dolenskega je razstavljen Pečarjev cikel portretov vodilnih jugoslovanskih in slovenskih politikov. Dr. Ivan Sedej je ob teh karikaturah zapisal, da je Pečar z njimi vnovič potrdil svojo kvaliteto in značilnost izraza. „S svojimi sogovorniki oziroma portretiranci je vzpostavil človeški stik,“ pravi dr. Sedej. „V njihove fiziognomije in duševnost se je poglobil in topel in s humorjem preket način. Odkril je njihove posebnosti v drži in nastopanju ter jih poudaril.“ S humorjem, ki mu je primen kanček kritičnosti, pa se mu je posrečilo dati nekaj več kot popularizirati politika ali državnika. V Pečarjevi karikaturi, ustvarjeni z zanj značilno energično črto, zaživijo te osebnosti kot ljudje iz množice. Zato so tudi obiskovalcem blizu.

I. Z.

Tretjič v Zagorje

Mladinski zbor OŠ Grm pojde na republiško tekmovanje

NOVO MESTO — Mladinski pevski zbor grmske osnovne šole bo nastopil na republiškem tekmovanju mladinskih pevskih zborov, ki bo 18. maja v Zagorju. Izmed zborov, ki so aprila nastopili na mladinski pevski reviji v Novem mestu, ga je izbrala komisija ZKO Slovenije, v kateri sta bila Mitja Göbec in skladatelj Jakob Jež, rojak iz Loke pri Zidanem mostu. Zbor grmske šole je pod vodstvom svojega dirigenta Slavka Rauha izbral pesmi težavne stopnje za mladinski pevski festival v Celju, kamor se sicer vsakokrat uvrstijo najboljši zbori iz Zagorja. Sicer bodo mladi pevci iz omenjene novomeške osnovne šole že tretjič poskusili srečo v Zagorju, oziroma se potegovati, kaj pak s kar najboljšo uvrstitvijo, za nastop v Celju.

Jeseni bo še posvet

Slovenski bibliotekarji v brežiški knjižnici —

BREŽICE — V Domu učencev je bila 11. maja prva plenarna seja predsedstva Zveze bibliotekarskih društev Slovenije. Na njej je sodelovalo 37 udeležencev, ki so to priložnost izkoristili za ogled prostorov občinske matične knjižnice.

Sejo so nato začeli z referatom o splošnoizobraževalnem knjižničarstvu v brežiški občini. Pripravila ga je Mija Šebek in zbrane bibliotekarje seznanila z razvojem javnega knjižničarstva od začetkov v letu 1880 do danes.

Sedanja brežiška knjižnica je ena najlepših občinskih knjižnic v Sloveniji. Zgradili so jo pred štirimi leti s samopriskevkom občanov in solidarnostnim deležem kulturne skupnosti Slovenije. Zdej premore 29 tisoč knjig. Na leto izposodi 48 tisoč zvezkov in ima 8.400 članov.

Na dnevnem redu se je bila še predstavitev programa dela Zveze bibliotekarskih društev za obdobje 1983—1985, razprava o delovanju Kalanovega sklada, razprava o statusu Zveze ter dogovor o programu in kraju jesenskega strokovnega posvetovanja predsedstva Zveze bibliotekarskih društev.

Udeleženci so se seznanili s strokovnimi programi sekcij za splošnoizobraževalne knjižnice, za specialne knjižnice, za univerzne in šolske knjižnice. Nato so pregledali še programe, ki so jih pripravile komisije, in sicer: komisija za avtomatizacijo in mehanizacijo v knjižnicah, komisija za terminologijo, za gradnjo in opremo knjižnic, za bibliografijo, za izobraževanje in šolanje bibliotekarskih kadrov, za klasifikacijo in katalogizacijo knjig. Predsedstvo in sekcije so namreč dolžni skrbeti za izvajanje zakona o knjižničarstvu s posebnim poudarjenjem na izgradnji enotnega knjižničnega informacijskega sistema.

J. I.

ŠTAFETNA PALICA PRI NAS

Nasi mladi dopisniki poročajo o prihodu štafete mladosti v njihove kraje. Tako piše Irena Sušterič z osnovne šole Globoko, da so se udeležili sprejema štafete, ki so jo brežički mladinci sprejeli od hrvaških. Helena Sajovec z COŠ Adam Bohorič iz Brestanice pa sporoča, da so bili ponosni, da so lahko pozdravili štafeto palico tudi v njihovem kraju, čeprav le za nekaj minut. Ivanka Veselič z OŠ Črnomelj pa piše, da so v centru srednjih šol sprejeli lokalno in zvezno štafeto, tako kot v vseh ostalih krajih pa so ob sprejemu pripravili tudi kulturni program.

NOVI MLADINCI

KOČEVJE — Ob dnevu mladosti bo sprejetih v mladinsko organizacijo 215 učencev sedmega razreda osnovne šole Zbora odposlančev iz Kočevja. Sprejem bo 24. maja na Bazi 20. Kandidati so poslušali posebno predavanja o vlogi, pomenu in razvoju mladinske organizacije. Že po tradiciji bo podoben sprejem za učence osnovne šole iz Vasi Fere v Taborski steni.

DELOVNA AKCIJA ARTIČANOV

Pred kratkim se je veliko ljudi iz krajevne skupnosti Artiče udeležilo akcije pri pokopališču. Kmalu bodo začeli graditi novo mrliško vežico, zato so se ljudje lotili urejanja okolice starega in novega pokopališča. Posadili so tudi 400 cipres.

SABINA KUKOVICA OŠ Artiče

OBČINSKO TEKMOVANJE V POZNAVANJU SLO

Prvo soboto v maju je bilo v Koprivnici občinsko tekmovanje v poznavanju SLO. Nastopilo je osem osnovnošolskih ekip in dve iz kroške šolskega centra. Pomerili smo se v orientaciji, streljanju z račno puško, prometni vzgoji in prvi pomoči. Prehodni pokal je dobila ekipa iz Brestanice, drugi so bili Senovčani, gostitelji pa smo bili tretji.

JOŽE OJSTERŠEK OŠ Koprivnica

DELILI SMO BRALNE ZNAČKE

Na zaključno prireditev tekmovanja za bralno značko smo povabili pisateljico Branko Jurco. Pripravili smo razstavo in prodajo njenih knjig. Pisateljica nam je podelila značke in priznanja, nato pa smo se zadržali še v prijetnem razgovoru. Ob sedemdesetem rojstnem dnevu smo ji čestitali in ji zaželeli še mnogo lepih knjig ter ponovnih srečanj z nami.

ALENKA CIZEL OŠ Škocjan

Za vse, ne le za enega

Nekdanji hlev v Soteski ne bo mizarska delavnica, ampak dolga leta zelena stavba za več dejavnosti krajanov, ki se zadrugi zahvaljujejo za razumevanje

Pred sedmimi leti so predstavniki družbenopolitičnih organizacij iz Soteske naslovili na Kmetijsko zadrugo Krka prošnjo, da bi krajanom odstopila hlev, ki ga tedaj ni uporabljala. Krajan bi razpadajočo zgradbo obnovili, od prostorov pa bi prišli gasilci, kulturno društvo in družbenopolitične organizacije. Odgovor na prošnjo se je takrat glasil, da hlev ni za oddajo, češ da prostore potrebuje zadruga. Zaradi hude prostorske stiske so vprašanje tega hleva načelnjali še na številnih sestankih, a ker ni bilo z najemom vseeno nič, je ljudi iz Soteske in okoliških vasi toliko bolj vznemirila vest, da je hlev dobil za 20 let v najem zasebni mizar.

Pes Brin je bil žrtev objestnosti

Lovec je pred gospodarico ustrelil nedolžno žival

Dejanje, kakršno si je pred več kot mesecem dni privoščil lovec Darko Kranjec iz Radence pri Starem trgu ob Kolpi, vsaj po moralni plati ne bi smelo ostati ne-kaznovano. Za kaj gre: Ko sem med zadnjimi prazniki prišel z družino v rodni kraj, sta hčerki takoko opazili, da nas ni pričakal in z veseljem laježem pozdravil pes Brin. Resnico o koncu psa, ki se nas je vselej razveselil, je v solzah razodela moja mama.

Usodnega dne je pes nečudež od domače hiše sedel ob maminih nogah, sicer pa se nikoli ni oddaljeval ali klatil okoli. Mimo ženske in psa je pot vodila omenjena lovcica. Brez razloga je z brčami in puškino cevjo od gospodarice spodil nedolžno in zvesto žival. Pomagalo ni Brinovo prosiče evljenje niti jokajoče prošnje 62-letne ženske, lovec je svojo namero dosegel s strelom iz neposredne bližine, nato je vesel in potešen odšel domov. Psa, ki je bil žrtev človeške objestnosti in strasti po ubijanju, pa je morala zagrebsti moja mama.

SLAVKO VOLF Titovo Velenje Tomšičeva 12

OBLETNICA TITOVE SMRTI

Od smrti tovariša Tita je minilo štiri leta. Vsako leto se ga spominjamo in tako smo tudi letos pripravili skupaj s sosednjim razredom, spominsko uro, prav tako pa smo na oglasni deski zbrali tudi veliko slik o njegovem življenju. Tudi drugo leto bomo počastili spomin nanj, saj Tito še vedno živi z nami in v naših srcih.

URŠKA HENIGMAN OŠ Dolenjske Toplice

POSTALI ČLANI RDEČEGA KRIŽA

V petek, 11. maja, so bili učenci sedmih razredov postali člani Rdečega križa, pionirji pa mladi člani Rdečega križa. Učenci so se zaobljubili, da bodo opravljali naloge RK v naši krajevni skupnosti. Pripravili smo tudi kratek kulturni program.

MARIJA KOVAČIČ OŠ Šentjernej

DAN ŠOLE

Odkar se naša šola imenuje po narodnem heroju Jožetu Slaku — Silvu, praznujemo na njegov rojstni dan, 26. april, dan šole. Letos smo pripravili pohod v Dobrič, pred tem pa smo imeli v šoli spominsko uro. Popoldne smo se v športnih igrah pomerili z učenci pobratene šole iz Velike Gorice, zvečer pa smo se udeležili proslave v počastitev dneva OF in praznika dela.

BOJAN, ROBI, DEJAN OŠ Trebnje

pisma in odmevi

Oh, ta dimnik!

Dim v dimniku Nad mlini 21 ima tudi stran-ske izhode

V stanovanjskem bloku Nad mlini 21 imajo po štirje stanovalci en dimnik, ki je bil narejen pred petindvajsetimi leti za štiri navadne peči. Takrat se je kurilo bolj skromno, a že takrat si je dim večkrat utiral pot namesto skozi zgornjo odprtino ob okrasnih lev-tvah parketa in celo skozi elektrifne doze.

Leto so minevala, menjavali so se tudi stanovalci, novi pa niso poznali dolgoletnih tegob, križev in težav z dimnikom ter neopravilnosti, ki jih ta povzroča starejšim strankam v višjih nadstropjih in so v dimnik priključili peči za centralno ogrevanje. Kurijo s premogom, nalagajo večkrat na dan v večjih količinah. Za prihodnjo kurilno sezono imajo že nabavljenih 10 ton premoga. Stanujejo v spodnjih stanovanjih, mlajši so, težko razumejo, da dimnik ni kot bi moral biti in da bi tudi sicer zadoščal samo za štiri navadne lončene peči, za kar je bil projektiran. Stanovalci, ki so v blokih že vrsto let, kurijo samo z drvmi, mladi pa ne. Kaj torej storiti?

DRAGA GOLEŠ Novo mesto

DOM JLA PRIZORIŠČE VEČ PRIREDITEV

NOVO MESTO — V počastitev zgodovinskih dogodkov, ki se jih spominjamo v maju, bo v novomeškem Domu JLA več prireditev. Na ogled so tri razstave (prva kaže Tita, druga 15. divizijo, tretja pa je posvečena dnevu varnosti), v kinu bodo vrteli domače filme, ki obravnavajo zgodovinske in revolucionarne teme, danes bo večer poezije mladih ustvarjalcev, jutri pa bodo svojo dejavnost prikazale vse izobraževalne in kulturne sekcije, ki delujejo pod okriljem doma. Na dan mladosti bo starešina Obrad Bjelica iz Beograda predaval o bitki za Drvar, novomeški Dom JLA pa je tudi prireditelj dvodnevnega izleta v Drvar, izletniki si bodo lahko ogledali še spominska obeležja na Grmoču in Kozari.

RIBNIK PRI BRUNI VASI

BRUNA VAS — Mirenski ribiči, ki sicer delujejo v okviru ribiške družine iz Sevnice, so se preteklo soboto in nedeljo udeležili delovne akcije pri ribniku pri Brunni vasi. V ribniku, ki bo obsegal okoli 20 hektarov, bodo ribiči gojili mladice, predvsem krape. Da bo ribnik končan, bodo morali opraviti še najmanj dve delovni akciji, zgraditi zapornice in podobno.

POPRAVEK

V članku "Priznanja so najboljša spodbuda", ki je bil objavljen v Dolenjskem listu 10. maja letos, je prišlo do nekaterih pomot. Gasilsko društvo Kapele ni dobilo priznanja za 2. mesto v B kategoriji, kot piše v članku, temveč si je prislužilo prvo mesto. Tudi GD Cerklje — okolica ni zasedlo 2. mesta, marveč je prejelo priznanje za tretje mesto, medtem ko je GD Brežice — okolica dobilo priznanje za 2. mesto.

Smo ljudje ali živina?

Je prav, če govedo odloča o gradnji zasebne hiše?

Vas Stari Log na Kočevskem je štela včasih 120 hiš, danes jih 19. Vaščani so redili okoli 700 glav živine, danes je v hlevu ZKGP Kočevje okoli 300 govedi. Tu je bilo več trgovin, gostiln, cerkev, šola in pošta, danes pa je le še trgovina in gostilna. Okoli Starega Loga je bilo mnogo vaš, danes pa so le še njihove ruševine, ki jih preraščajo koprive in grmovje. Zadnja leta veliko govorimo o obnovi vasi in kmetijstva. Zato sem si tudi jaz pred nekaj leti tu zgradil hišo. Vse prihranke sem vložil tu, saj sem menil, da jih bo mojemu zgledu sledilo še več in da se bo v vas začelo vračati življenje. In res je, nekdo iz Kočevja zaprosil, da bi zgradil sredi vasi, kjer je nekdo že stala, hišo. Naša KS mu je v nekaj dneh dala soglasje. Zataknilo pa se je pri soglasju ZKGP Kočevje — tozdr Govedoreja. Odgovor je bil, da prav po tej parceli sredi vasi poteka pregonska pot, po kateri gonijo živino na pašo.

nosi veter na hiše, od koder pride v vodnjake. V Starem Logu namreč še nimamo vodovoda. Bolje bi bilo, če bi bila pregonska pot kakih 100 m nižje, kjer je včasih že bila in kar smo tudi pisмено predlagali centralnemu delavskemu svetu (CDS) ZKGP. Kaže pa, da naš zapisnik ni prispel v prave roke, čeprav smo ga poslali priporočeno. Obravnavali so ga le pri tozdr Govedoreja, kar menim, da ni prav, in tudi odgovor tozdra ni v redu, saj trdijo, da je nemogoče spremeniti pot živini, ker bi s tem povzročili velike stroške za nakup 2 km ograje.

Mi, ki tukaj živimo in poznamo vsak grm, vemo, da to ni res. Pot bi se podaljšala za okoli 100 m in ni potrebno nobene ograje. Spet smo pisali CDS in spet od njega nismo dobili odgovora. Le električnega pastirja so nam postavili sredi vasi. Seveda lahko razumemo to kot nagajanje. Menim, da bi morali nas, ki tu živimo, vprašati govedorejci za soglasje za pot za izgon živine, ne pa da prosimo mi nje za gradnjo hiše, in to sredi vasi, kjer ni nobenih urbanističnih ovir. Tu je hiša že stala in ni bila takrat nikomur v napoto, čeprav je bilo takrat v vasi veliko več živine.

CVETO PRŠLE STARI LOG 2 PRI KOČEVJU

TELEVIZIJSKI SPORED

18. V. petek 1

8.50 TV V ŠOLI: Koledar, Zgodba, Francoščina, Odmor, Marko Marulič, Poročila. 10.35 TV V ŠOLI: Doba katedral, Risanka, Srem, Elektronski računalniki, Risanka, Lev N. Tolstoj, Glasbena revija. 17.20 POROČILA. 17.25 ROCK PORTRET: TOMAŽ DOMICELJ, glasbena oddaja. 17.55 MODRO POLETJE, oddaja iz Šanškenanižanke za mladino. 18.25 OBZORNIK LJUBLJANSKEGA OBMOČJA. 18.40 POROČILO S SEJE CK ZK SLOVENIJE. 19.10 RISANKA. 19.26 ZRNO DO ZRNA.

19.30 DNEVNIK 19.55 VREME

20.00 VČERAJ ZA JUTRI: KMAI U BOMO ZAČELI, dokumentarna oddaja. 20.40 NE PREZRITE, kulturna oddaja. 20.55 TELEVIZIJSKI KVIZ, oddaja za razvedrilo. 22.05 DNEVNIK. 22.20 NEKAJ ZLOBNEGA, ameriški film. Steven Spielberg je gotovo najbolj znan ameriški režiser mlajšega rodu. Njegov zadnji film E. T. bo prišel na platna slovenskih kinodvoran jeseni, tokrat pa si lahko ogledamo Spielbergov televizijski film, ki je poln groze. Govori o najemnikih neke kmetije, o kateri je šel med ljudi glas, da je zakleta, da se v njej dogajajo čudne reči... Igrajo Sandy Dennis, Darrén McGavin, Ralph Bellamy in drugi.

2 17.10 Test — 17.25 Dnevnik — 17.45 Stihovanka — 18.15 O narkomaniji (izobraževalna oddaja) — 18.45 Komitske pesmi — 19.30 Dnevnik — 20.00 Portret skladatelja Natka Devčiča — 20.45 Zagrebška panorama — 21.00 Vidiki (dokumentarna oddaja) — 21.50 Nočni kino: Pogodba (ameriški film).

ZAGREB 1 16.30 Video strani — 16.40 TV v Soli: Francoščina, Marko Marulič — 17.40 Poročila — 17.45 Stihovanka — 18.15 Koledar — 18.25 Kronika občine Reka — 18.45 Aktualnosti — 19.30 Dnevnik — 20.00 V tretjem rajhu (oddaja iz angleške nadaljevanke) — 20.50 Bodite z nami (zabavno-glasbena oddaja) — 21.35 Dnevnik — 21.50 Kulturni mozaik. povem: Piro — 18.00 Sedem sekretarjev Skoja — 19.00 Narodna glasba — 19.30 Dnevnik — 20.00 V družbi s kitaro (zabavno-glasbena oddaja) — 20.30 Feljton: Morala — 21.15 Poročila — 21.30 Športna sobota — 21.55 Beg (2. del sovjetskega filma) — 23.30 Poezija.

19. V. sobota 1

8.00 POROČILA. 8.05 SLOVENSKE LJUDSKE PRAVLJICE: O ŠTIRIH BRATIH. 8.20 PEDENJŽEP. 8.55 JOLE, JOLE, titograjska oddaja za otroke. 9.25 DIAMANTI NA NEBU, angleška dokumentarna oddaja. 10.15 VČERAJ ZA JUTRI: LETO DNI, dokumentarna oddaja. 10.50 KULTURNE DIAGONALE. 11.25 HOLANDEC, dokumentarec meseca. 12.15 in 16.20 POROČILA.

16.25 BUDUČNOST: ŽELJEZNIČAR, prenos nogometne tekme. 18.15 RIBIČI IZ MOGRHOEVDA, oddaja iz zahodnonemške nadaljevanke. 19.05 RISANKA. 19.26 ZRNO DO ZRNA. 19.30 DNEVNIK. 19.55 VREME. 20.00 STEKLENA HIŠA, ameriški film. 21.35 ZRCALO TEDNA, pregled političnih in drugih dogodkov. 21.55 BODITE Z NAMI, beograjska zabavno-glasbena oddaja. 22.45 POROČILA.

ZAGREB 1 8.35 TV v Soli: Koledar, Poštni nabiralnik, Ustno izročilo, Planina, Marko Marulič, Poročila — 15.40 Sedem dni TV — 16.10 Poročila — 16.15 Koledar — 16.25 Budućnost: Željezničar (prenos nogometne tekme) — 18.15 Mali koncert — 18.30 Dosje (dokumentarna oddaja) — 19.30 Dnevnik — 20.00 Veliki igralec (poljski film) — 21.40 Dnevnik — 21.55 Pred polnočjo.

20. V. nedelja 1

8.50 POROČILA. 8.55 ŽIVŽAV, otroška matineja. 9.45 MODRO POLETJE, oddaja iz španske nanizanke za mladino. 10.15 M. Smoje: VELIKO MESTO, oddaja iz zagrebške nadaljevanke. 11.40 625, oddaja za stik z gledalci. 12.00 KMETIJSKA ODDAJA. 13.00 POROČILA.

15.25 PO DOMAČE: KVINTET BRATOV ZUPAN, glasbena oddaja. 15.45 POROČILA. 15.50 SPIRALNE STOPNICE, ameriški film. 17.10 ŠPORTNA POROČILA. 17.25 PARTIZAN: JUG, prenos vaterpolske tekme. 18.25 VISOK PRITISK, koprška zabavno-glasbena oddaja. 19.10 RISANKA. 19.26 ZRNO DO ZRNA. 19.30 DNEVNIK. 19.55 VREME. 20.00 Miško Kranjec: STRICI SO MI.

POVEDALI, oddaja iz ljubljanske nadaljevanke. 21.15 RODOVI, dokumentarna oddaja. 21.45 ŠPORTNI PREGLED. 22.15 POROČILA. 2 15.00 Prenos dvobojev v namiznem tenisu — 16.30 Nedeljsko popoldne — 17.00 Mož, ki je prišel na večerjo (ameriški film z Bette Davis v glavni vlogi) — 18.55 Risanka — 19.30 Dnevnik — 20.00 Modrost telesa (angleška dokumentarna oddaja) — 20.50 Včera, danes, jutri — 21.00 Raskenovi (oddaja iz švedske nadaljevanke).

21. V. ponedeljek 1

8.50 TV V ŠOLI: Koledar, Zgodba, Makedonščina, Zgodbe in pesmi za vas, Spominski park Kumrovec, Poročila. 10.35 TV V ŠOLI: Berilo, Risanka, Angleščina, Drago Pantič, Risanka, Iz arhiva šolske TV, Baletni upi. 17.20 POROČILA. 17.25 ZGODBE IZ NEPRIČAVE, beograjska oddaja za otroke.

17.55 POSVETOVANJE S CAMBRIDGEOM, angleški film z beograjskega mednarodnega festivala znanstvenega in tehničnega filma. 18.25 BODRAVSKI OBZORNIK. 18.40 PET MINUT ZA REKREACIJO. 18.45 ZDRAVO, MLADI, glasbena oddaja. 19.15 RISANKA. 19.26 ZRNO DO ZRNA. 19.30 DNEVNIK. 19.55 VREME. 20.00 M. Parker: PRIMER BARBARE PARSONS, kanadska televizijska drama. 20.55 HUDA LUKNJA, dokumentarec meseca.

21.30 JAZZ NA EKranu: JOHN LINDBERG IN GEORGE LEWIS DUO. 22.00 DNEVNIK. 2 17.25 Dnevnik — 17.45 Slovenske ljudske pravljice (lutkovna oddaja) — 18.00 Zgodbe iz davnine — 18.15 Grafiki (izobraževalna oddaja) — 18.45 Glasbeni album — 19.00 Športna oddaja — 19.30 Dnevnik — 20.00 Znanost in mi — 21.00 Zagrebška panorama — 21.20 ženska za pultom (oddaja iz češko-sloavske nadaljevanke) — 22.10 Zabavno-glasbena oddaja.

22. V. torek 1

8.50 TV V ŠOLI: Koledar, Kaj je samoupravljanje, Za učitelje, Otroci ustvarjajo, Predstavljamo vam, Neuvrščeni, vest šloveštva, Zanimivo potovanje, Poročila. 10.35 TV V ŠOLI: Zaščita rastlinskega laboratorija, Risanka, Botanik, Tehniška ustvarjalnost mladih, Risanka, Glasbeni pouk, Govori jezika. 16.30 ŠOLSKA TV: Galaktična enciklopedija.

17.30 POROČILA. 17.35 POLUHEC NAJDE STARŠE, oddaja za otroke. 17.50 GLASBENI AMATERJI: KUD RAMIZ SADIKU, prištinska oddaja. 18.25 OBALNO—KRAŠKI OBZORNİK. 18.40 PUSTOLOVŠČINA: MALI PRINC, beograjska oddaja za otroke. 19.10 RISANKA. 19.26 ZRNO DO ZRNA. 19.30 DNEVNIK. 19.55 VREME. 20.00 N. Gordimer: ŠEST ČEVLJEV.

ZEMLJE, oddaja iz zahodnonemške nadaljevanke. 21.05 MEDNARODNA OBZORJA. 22.05 DNEVNIK. 2 17.25 Dnevnik — 17.45 Mali svet — 18.15 Odprta knjiga — 18.45 Musica di camera (glasbena oddaja) — 19.30 Dnevnik — 20.00 ZR Nemčija: Italija (prenos nogometne tekme) — 22.00 Zagrebška panorama — 22.15 Večer za tamburico (zabavno-glasbena oddaja).

23. V. sreda 1

8.50 TV V ŠOLI: Koledar, Čuvarji našega neba, Alkohol in nikotin, Mi smo Titovi, Tito je naš, Spoznajmo svoje telo, Poročila. 10.35 TV V ŠOLI: Nevretenčarji, Risanka, Rajska oaza, Čisto perilo, Plusvanje je potrebno, Baletni upi. 18.00 POROČILA. 18.05 CICIBAN, DOBER DAN: PA-

PIRNATI ČOLNIČEK. 18.25 NOTRANJSKI OBZORNİK. 18.40 OSVAJANJE MORJA, zagrebška potopisne reportaža. 19.10 RISANKA. 19.26 ZRNO DO ZRNA. 19.30 DNEVNIK. 19.55 VREME. 20.00 FILM TEDNA: KAKO ZELENA JE BILA MOJA DOLINA, ameriški film. 21.50 MAJHNE SKRIVNOSTI VELIKIH KUHARSKIH MOJSTROV.

21.55 DNEVNIK. 22.05 OMIZJE. 2 17.25 Dnevnik — 17.45 Zgodbe starega Eskima: Taktu in njegovi eskimski psi — 18.15 Govorimo o zdravi (izobraževalna oddaja) — 18.45 Narodna glasba Nemčije in Avstrije — 19.30 Dnevnik — 20.00 Srebrna krila (glasbena oddaja) — 21.05 Zagrebška panorama — 21.20 Glasbena dogajanja.

24. V. četrtek 1

8.50 TV V ŠOLI: Koledar, Kaj potrebujem, da zrastem, Koloidi, Otroci ustvarjajo, Doba zorenja, Poklicna usmeritev, Poročila.

10.35 TV V ŠOLI: Fosfor, Risanka, Izobraževalna reportaža, Risanka, Črkostavec, Govorni jezik. 16.55 ŠOLSKA TV: Galaktična enciklopedija. 17.55 POROČILA. 18.00 IGRAJMO SE GLEDALIŠČE: KAJ JE IGRANJE, oddaja za otroke. 18.25 KOROŠKI OBZORNİK.

18.40 NA SEDMI STEZI, športna oddaja. 19.10 RISANKA. 19.26 ZRNO DO ZRNA. 19.30 DNEVNIK. 19.55 VREME. 20.00 TEDNIK. 21.05 R. Gadeny: KENNEDY, oddaja iz angleške nadaljevanke.

KRKA

5. aprila je ribiška družina Novo mesto seznanila izvršni svet skupščine občine Novo mesto z analizo, iz katere je razvidno, da je Krka od čistilne naprave v Ločni do jezua v Lešnici v četrtem kakovostnem razredu (in s tem praktično) neprimerna za normalno življenje rib ter druge naravne rečne favne in flore. Seveda so posledice onesnaževanje občutne tudi na toku reke vse do izliva. Analizo je naredil Zavod za ribištvo iz Ljubljane, osnova so bili vzorci vode, vzeti decembra lani na štirih mestih.

ba. Reka je zelo osiromašena, kar je razvidno tudi iz biomase talne favne. Na jezua v Mačkovcu so namerili na hektar reke le 1,6 kg običajne talne favne, na jezua v vasi Lešnica pa že skoraj 19 kg. Izredno velika pa je količina talne favne na iztoku iz čistilne naprave. Žal gre za talno favno, ki je značilna za organsko zelo onesnažene vode. Gre za organizme, ki jim čista voda škoduje, zelo dobre pogoje za razmnoževanje in obstoj imajo v iztočnih vodah čistilnih naprav.

Da teče iz novomeške čistilne naprave, ki ji je bilo posvečenih toliko slavonspevov in denarja, organsko močno onesnažena voda, dokazujejo tudi visoke vrednosti amonijačnega in albuminskega dušika, visoka kemična poraba kisika, visoka biološka potreba po kisiku in nizka vrednost kisika v vzorcu vode pri iztoku. Zanimivo je, da se do jezua v vasi Lešnica kemizem vode popravi skoraj na normalno stanje, kar s prstom kaže na ločensko čistilno napravo.

Biološko katastrofo nakazuje tudi podatek, iz katerega je razvidno, da število rastlinskih in živalskih organizmov pod čistilno napravo upada po raznolikosti, narašča pa po številu osebkov iste vrste.

To je jasna napoved, da se bo življenje v Krki, če ne bomo ukrepali, skrčilo na nekaj najbolj odpornih vrst, reka, kakršno poznamo in jo imamo radi, pa bo umrla.

Tako, javnost je obveščena!

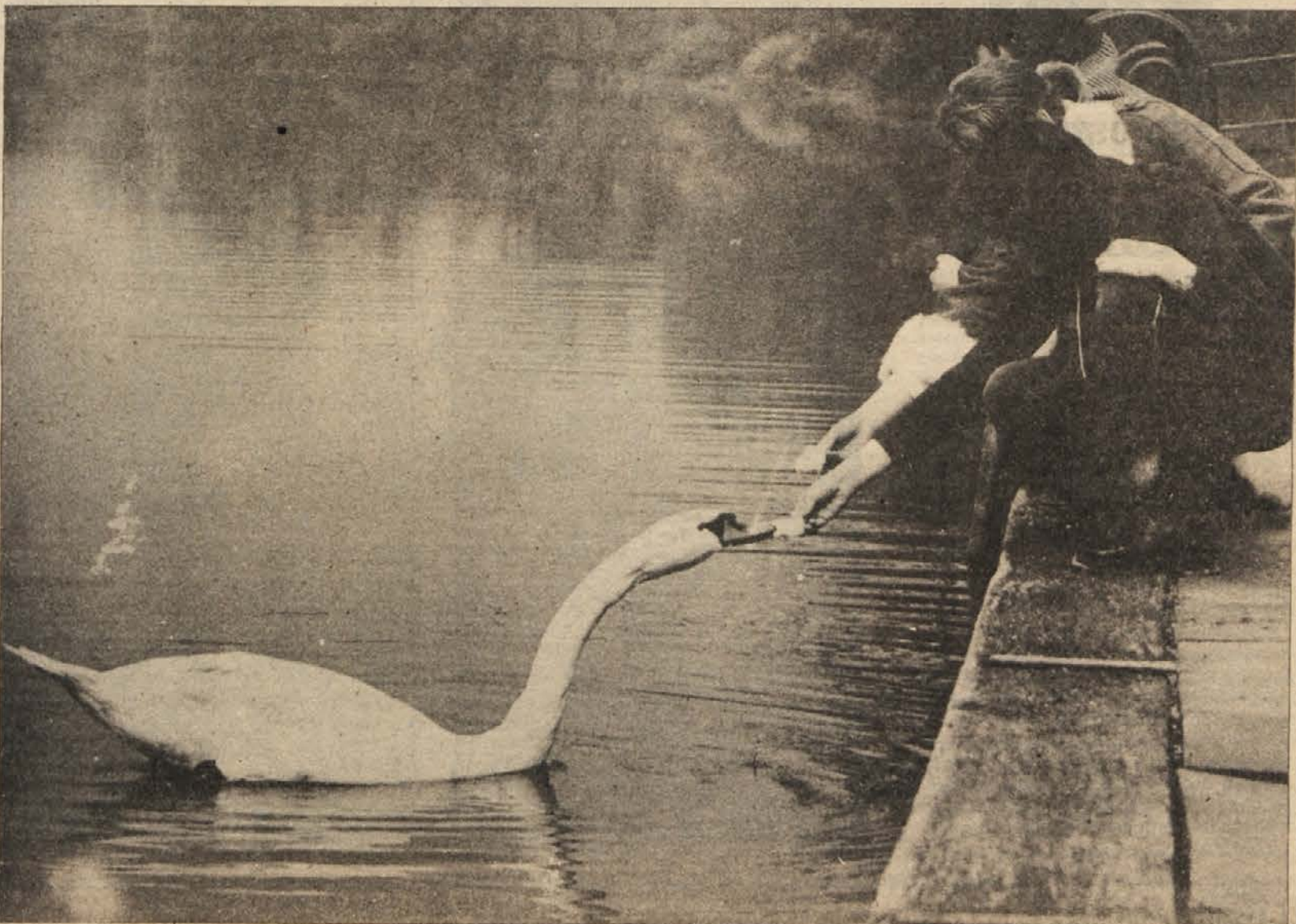
MARJAN BAUER

Novomeški ribiči v dopisu izvršnemu svetu ugotavljajo, da novomeška čistilna naprava očitno ne služi namenu, hkrati pa od najvišjega izvršilnega telesa občine zahtevajo, naj ukrene vse potrebno, naj nadaljnje onesnaževanje Krke preneha. Ribiči, ki jim je družba zaupala vode v upravljanje, dodajajo, da v novomeškem primeru onesnaževanja Krke nekatere institucije niso opravile nalog, ki bi jih morale. Gre za komunalno službo, ki bi že po svoji temeljni nalogi morala skrbeti za čisto okolje in preprečevanje onesnaževanja. Člani ribiške družine Novo mesto so prepričani, da bi se s pravočasnim ukrepanjem delovne organizacije, ki upravlja z novomeško čistilno napravo, nadzorom občinskih inšpekcijskih služb in s sodelovanjem vodnogospodarskega podjetja lahko izognili današnjim strašnim posledicam. Rezultate analize o stanju Krke pod čistilno napravo je treba po mnenju ribičev sporočiti javnosti, od novomeškega izvršnega sveta pa terjati, naj ugotovi krivce onesnaženja in slabega delovanja čistilne naprave. Če izvršni svet tega ne bo storil, bo postopek za ugotavljanje krivde in odgovornosti za katastrofalno stanje Krke po zakoniti poti in podpori najširše javnosti začela ribiška družina Novo mesto. Ta bo naročila tudi elaborat o povzročeni škodi in zahtevala nadomestilo.

Predsednik ribiške družine Novo mesto Miro Berger je 11. maja, več kot mesec dni po dostavi dopisa z omenjeno vsebino novomeškemu izvršnemu svetu, izjavil, da ribiči še niso dobili odgovora, ne ve pa se tudi, ali je najvišji novomeški izvršni organ razpravljal o stanju Krke, čistilni napravi in seveda analizi, ki mu je bila tudi dostavljena. Tako ravnanje je, milo rečeno, nenavadno, še posebno, če se поблиže seznanimo z ugotovitvami analize, ki jo je v imenu ljubljanskega Zavoda za ribištvo podpisal mag. Jože Ocvirk.

Lansko jesen so pod novomeško čistilno napravo opazili, da je celotno korito Krke do jezua v Lešnici pokrito z debelo sluzasto plastjo organizma sferotilus (*Sphaerotilus natans*), ki je pri ocenjevanju kakovosti vode značilen za četrto kakovostno stopnjo. Zavod za ribištvo je po naročilu novomeške ribiške družine vzel vzorce vode in vzorce za biološko analizo talne favne in flore Krke na najbolj onesnaženih predelih, za primerjavo stopnje onesnaženja pa tudi vzorce nad iztokom čistilne naprave.

Analiza v svojem suhoparnem jeziku ugotavlja, da pritekajo v reko iz čistilne naprave organske odplake, ki zelo vplivajo na stanje reke. Medtem ko je kakovost vode nad čistilno napravo v okviru normalnih vrednosti, pa je reka na iztoku iz čistilne naprave na jezua v Mačkovcu in v vasi Lešnica v tretjem ali četrtem kakovostnem razredu. V vodi so našli živalske organizme, ki so značilni za organsko zelo onesnažene vode. Biološka slika Krke na merilnih mestih pod čistilno napravo je zelo sla-

KOLIKO SAMOUPRAVLJANJA?

Jugoslovani smo čudežna mešanica ljudstev. Ko naša popevka na evrovizijski paradi zasede rep lestvice, razmišljamo o žalovalni črnini in zastavah na pol droga, veselo pa živimo naprej, ko ugleden ekonomist milijonskemu televizijskemu avditoriju skoraj s strahom pove, da je treba do leta 1990 poravnati v tujini za skoraj 40 milijard dolarjev dolgov. Seveda je nesposobnost razlikovanja nebstvenega od bistvenega tudi lastnost drugih narodov in posameznikov, zdi pa se, da bolj kot mi vedo za mero in meje.

Jugoslovanski delovni ljudje trenutno popolnoma mirno opazujemo, kako državna regulativa iz združenega dela naganja samoupravno urejanje odnosov. Skorajda ni več dela dohodka, o katerem bi lahko samoupravno odločali. Zakoni in predpisi, ki so zadevo pripeljali tako daleč, seveda trdijo, da so bili sprejeti zato, da bi samoupravljanje prišlo do večje veljave. Dokaj tihi so glasovi, ki pravijo, da gospodarska kriza ni sprejemljivo opravičilo za vse večje in močnejše poseganje države v gospodarske tokove. Čeprav imajo interventni zakoni začasno veljavo in značaj, trajajo v praksi znatno dlje. Začasnost postaja trajno obeležje, kar se na samoupravljanju že krepko pozna. Samoupravljanje skorajda več ne odloča o dohodku, saj ga gospodarstvo praktično več nima. Akumulacija je porabljena za nekaj let vnaprej, tu sta še rekordna nelikvidnost in domača prezadolženost.

Medtem ko so se bruto prihodki družbenopolitičnih

skupnosti v prvih treh mesecih povečali za 58 odstotkov (zvezni proračun za 64), kar bo ob enakem trendu ob koncu leta zneslo 460 milijard dinarjev, za gospodarstvo še ne vemo, kdaj ga bodo razbremenili za obljubljenih 70 milijard. Povsem jasno je vidno, kdo pije in kdo plača.

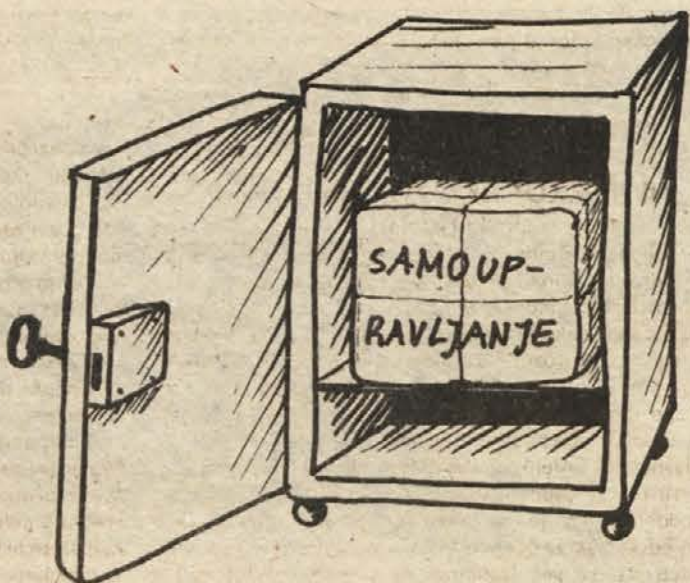
Temeljna pravica samoupravljanja je razpolaganje z dohodkom, mi pa smo priče, kako nove obveznosti gospodarstva prehitujejo prizadevanja za njegovo razbremenitev in finančno utrjevanje. Nekdo je preštel, da kar 23 zakonov preprečuje razpolaganje z dohodkom, samo 5 pa jih ureja pogoje gospodarjenja. Zakaj se bolj in po-

gosteje ne vprašamo, zakaj je treba dohodek vse bolj odrti od tistih, ki ga ustvarjajo? Je to posledica spoznanja ali domneve, da združeno delo negospodarno porablja dohodek? Je to tako imenovana nujnost?

Naj bo tako ali drugače, eno je zanesljivo. Za sedanje težave v jugoslovanskem gospodarstvu je težko kriviti samoupravljalce in samoupravljanje. Dohodek, ki se ni oplemenitil, niso porabili tisti, ki so ga ustvarili.

Vprašanje je, koliko časa je delavstvo pripravljeno verjeti v kolektivno krivdo in grehe, napočil pa bo tudi dan za oceno, koliko je še sploh tega samoupravljanja. Reakcije predvidoma ne bo, Jugoslovani smo pač mešanica ljudstev, ki trošijo strasti, energijo in glavo za nebstvene reči.

MARJAN BAUER

mala enciklopedija neverjetnosti

Leta 193 je pretorijanska garda zrušila in ubila rimskega cesarja, takoj zatem pa cesarsko oblast prodala na licitaciji. Kupec, silno bogat senator in poslovnež, je cesarski naslov in oblast kupil za nič manj kot (preračunano v današnjo vrednost) 250 milijonov ameriških dolarjev. Ni se mu izplačalo. Vlada je samo 16 mesecev, pretorijanci so se ga naveličali in ga ubili.

V minulem stoletju je Avstrijec Karl Waetzel sestavil in na dunajskem uradu za patente zaščitil instrument, imenovan panomonico. Glasbilo je bilo narejeno iz 178 instrumentov in tako priročno, da je lahko en človek istočasno igral na vse, če je pri tem poleg rok uporabljal tudi obe nogi in glavo. Veličastno glasbilo je bilo narejeno v enem samem primerku, kupil ga je habsburški nadvojvoda Karel. Ne da bi užival v glasbi, ampak da bi proizvajal hrup, s katerim je kalil duševni mir svojih dvorjanov.

Paul Anderson, ameriški dvigalec uteži in olimpijski zmagovalec, je po osvojitvi odličij prešel med profesionalce in nastopal za denar. Ena od točk, s katerimi je nastopal: na posebno čvrsto zg-

rajeno mizo so postavili je-kleno blagajno, visoko dva metra in polno svinčenih palic. Anderson se je splazil pod mizo in nato s hrptom in nogami dvignil breme, ki je bilo težko, verjamete ali ne, 3.250 kilogramov.

Kitajski slikar Huang Erh Nan se je proslavil v dvajsetih letih tega stoletja z izredno lepimi in barvitimi slikami cvetlic, žužkov in metuljev. Na podobah, naslikanih na svilo, je kar mrgolelo podrobnosti Zadeva ne bi bila ne navadna, Kitajci so mojstri detajlov, če Huang Erh Nan svojih umetnij ne bi naslikal z jezikom, ki ga je namakal v posodice za barvo.

Kapetan A. J. Bogardus, eden od slikovitih likov nekdanjega Divjega zahoda, je bil zanesljivo najboljši strelec svojega časa. Leta 1875 je priredil v Houstonu prikaz svoje večšine. Petnajst metrov od njega je skupina kavbojev metala v zrak prazne steklenice, Bogardus pa je streljal vanje. Asistenti so mu polnili

in dodajali revolvere. V 60 minutah je odlični strelec sestrelil nič manj kot 1000 praznih steklenic. Zgrešil ni niti enel!

Za ameriškega policista Jamesa Bogarda, agenta FBI, domnevajo, da je najhitrejši strelec na svetu. Meritve, narejene s pomočjo filmske kamere in elektronskega kronometra, so dokazale, da bi Bogarde, če bi bilo treba, v picilih dveh sekundah iz toka izvlekel revolver in zadel točno med oči pet ljudi, ki bi stali pred njim.

Precej bolj pohlevna je zgodba o Mihailu Tolotosu, grškem menihu, ki je umrl leta 1938 v starosti 82 let. Mihailo je najbrž edini človek na svetu, ki niti enkrat v življenju ni videl osebe ženskega spola. Tolotosova mama je umrla pri porodu, ker je bil tudi brez očeta, so siroto prevzeli menihi slovitega samostana na Sveti gori. V ta samostan nikoli ne vstopi ženska noga, Tolotos pa nikoli ni prestopil njegovih vrat, razen ob prihodu v plenihah.

VOJAŠKI KOTIČEK

SPECIALNA VOJNA

„Specialna vojna“ je izraz, ki se je v vojaški in politični teoriji in praksi pojavil šele pred dvestoletjem, dejavnosti, ki se skrivajo za njim, pa čuti človeštvo že dolgo. To je dejavnost reakcionarnih sil proti miroljubnim in naprednim narodom in gibanjem. Specialna vojna je organizirana, usklajena in nenehna podtalna dejavnost nekaterih sil in držav na ideološkem, propagandno-psihološkem, di-

plomatsko-političnem, obveščevalnem, gospodarskem in vojaškem področju proti drugim suverenim narodom in državam.

V sedanjih razmerah, ko smo že desetletja ves čas bolj ali manj izpostavljeni dejstvom specialne vojne proti naši družbeni ureditvi, neodvisnosti in naši neuvrščeni zunanji politiki, je obramba in zaščita pred specialno vojno nujnost in sestavni del našega boja, če hočemo ohraniti pridobitve narodnosvobodilnega boja in socialističnega samoupravljanja in našo domovino še naprej uspešno graditi. Obramba in zaščita pred specialno vojno je vsakodnevna naloga nas vseh.

Pri nas ima sistem obrambe in zaščite pred specialno vojno posebno mesto, saj sistem gradi vsa družba, vsi delovni ljudje in občani na osnovah samozasčite ter na podlagi pravic in obveznosti slehernega izmed nas, da se varujemo pred sovražnikovim dejstvom vseh področjih družbenega življenja.

Obramba in zaščita pred specialno vojno predstavlja pri nas bistveno komponento boja

za ohranitev neodvisnosti, suverenosti in ozemeljske nedotakljivosti ter pravice do samostojne poti v socializmu. Pri tem ne gre samo za obrambo pred morebitno agresijo, marveč za boj proti očitnim napadom na nekatere vrednote socialistične revolucije in povojne graditve. Ob tem moramo biti izredno pozorni, znati moramo spregledati nevarnost, ne smemo pa seveda tudi pretiravati. Primeri zanikanja naših dosežkov v povojni graditvi domovine, primeri poskusov razvrednotenja uspehov našega razvoja, ki se pojavljajo ravno ob naših največjih dosežkih, so nemalokrat oblika specialne vojne, ki jo naši zunanji sovražniki vodijo proti nam prek notranjega sovražnika.

Pri obrambi in zaščiti pred specialno vojno gre seveda za to, da sovražniku onemogočimo uresničiti načrte. Onemogočiti moramo njegova prizadevanja, da bi kakorkoli oviral in zadrževal nadaljnji razvoj socialističnega samoupravnega družbenega sistema ter da bi nam s specialnimi akcijami in operacijami povzročal politične, človeške in materialne izgube.

Prav tako moramo zavreti reakcionarne sile, ki bi rade zavrele proces širjenja politike neuvrščanja v svetu, pa tudi dejavnost in vpliv Jugoslavije na tem področju.

Razkrinkavati moramo reakcionarno teorijo in prakso specialne vojne ter s tem vzbujati pri naših delovnih ljudeh in občanih zavest o nevarnostih, ki jim groze, ter o potrebi po organiziranju obrambi in zaščiti vse družbe.

Ce hočemo, da bo obramba in zaščita pred specialno vojno uspešno tekla, moramo najprej zadostiti nekaterim zahtevam, na prvem mestu pa je potrebno jasno opredeliti cilje obrambe in zaščite. Drugi pogoj za obrambo in zaščito je dobro izdelana doktrina ljudske obrambe in družbene samozasčite, v kateri je obdelana tudi obramba pred agresijo v obliki specialne vojne. Ker pa sta obramba in zaščita stalna stvarnost, je treba tudi doktrino splošne ljudske obrambe in družbene samozasčite dograjevati za vsa področja življenja. To pa potem zahteva uresničitev višje stopnje obrambe in zaščite pred sovražnikovimi prodori v ideologijo, politiko, gospodarstvo, kulturo itd.

Stane Dolanc, zvezni sekretar za notranje zadeve, je ob 40-letnici ustanovitve varnostne službe nove Jugoslavije, takole ocenil varnost v naši državi: „Varnostni položaj v naši državi je bil zadnja leta v večji meri povezan s splošnimi družbenimi in političnimi gibanji, odnosi v naši družbi in mednarodnim položajem. Gospodarske težave v državi na eni strani in zaostrovanje mednarodnega političnega in ekonomskega položaja na drugi so bili v prid silam, ki delujejo proti našemu sistemu z dogmatsko-birokratskih, nacionalističnih in liberalističnih pozicij. Te sile so poskušale odkriteje in agresivneje vplivati na politično razpoloženje občanov, predvsem s sejanjem nezaupanja v socialistično samoupravljanje, politiko ZKJ in naša družbenopolitična vodstva.

Toda varnostni položaj v naši državi je v bistvu trden. Posebej moram poudariti, da delovni ljudje in občani kljub oteženim okoliščinam izpričujejo visoko zavest, razumevanje za težave, s katerimi se srečuje naša socialistična skupnost, pa tudi veliko vdanost sistemu socialističnega samoupravljanja in pridobitvam revolucije.

To nas vsekakor ne sme slepiti, da bi podcenjevali nevarnost, ki grozi naši varnosti. Razmere bodo največ odvisne od uspeha pri urejanju naših notranjih družbenih in gospodarskih problemov in protislovij, od učinkovitega izpolnjevanja politike gospodarske stabilizacije.“

TRI LETA IZKUŠENJ, TUDI GRENKIH O USMERJENEM IZOBRAŽEVANJU

Čez nekaj tednov bodo sedli pred stroge izpitne komisije zadnji-maturanti. S tem se bomo dokončno poslovili od „klasičnih“ srednjih šol. Dalje bodo živele in delale samo tako imenovane usmerjene šole, ustanove, ki šolajo za poklic. Pravimo, da tudi za neposredno vključitev v delovni proces. Srednje izobraževanje teče po novem tretje leto. Težko je reči, da je to dovolj ugotovljive trajnejšega pomena. Toda izkušnje je vsako leto več, dobrih in slabih, čeprav si želimo, da bi slednjih ne bilo. A ne gre brez njih. Prej ko slej je sistem usmerjenega izobraževanja mlad in še podvržen najrazličnejšim pomanjkljivostim. Rekli bi, da se mora še izšolati v trdni in zanesljivi hoji.

Ker bo treba na tisto pravo oceno, ki naj potrdi, da je usmerjeno izobraževanje pravilna rešitev za naš šolski sistem, prav gotovo še nekaj časa čakati, si za zdaj lahko pomagamo le s prehodnimi. Te nas poučijo, da nikakor ne smemo biti črnogledi, da pa se moramo naučiti napake odpravljati, ne samo delati. Sicer pa pogledimo, kaj menijo o usmerjenem izobraževanju vodje srednjih šol.

„Ena pomembnih dozdašnjih izkušenj pove, da so vzgojno-izobraževalni programi za prvi letnik zelo zahtevni,“ pravi inž. Peter Šterk, vodja enote kovinarske usmeritve na novomeški srednji šoli tehniških in zdravstvenih usmeritev. Ugotavlja, da je uspešnost učencev, ki bi sicer šli na četrto stopnjo zahtevnosti, na prehodu iz prvega v drugi letnik zato manjša, kot je bila v starem sistemu poklicnih šol. „Na splošno pa je moč reči, da bo usmerjeno izobraževanje dalo bolj razgledane ljudi,“ nadaljuje. „Nekateri sicer pravijo, da je premalo praktičnega dela, vendar moramo vedeti, da se bodo učenci - delavci dokončno usposobili za določena dela in naloge šele med pripravništvom. Če bodo delovne organizacije, seveda v sodelovanju s šolami, pripravništvo ustrezno zastavile in ga izvedle, bodo delavci, ki bodo izšli iz usmerjenega izobraževanja, strokovno presegli tiste, ki so se šolali po starem sistemu.“

Po mnenju Lojzeta Štiha, ravnatelja šolskega centra v Krškem, moramo pripravništvo pojmovati kot del izobraževanja oziroma usposabljanja, in ne ozko gledane šolanje. Vprašanje pa je, ali bo kadrovske, strokovno in organizacijsko dovolj dobro izpeljano. „Bojim se, da ne v celoti,“ dodaja Lojze Štih. „Nekatero delovne organizacije sploh nimajo možnosti, da bi to napravile, ponekod pa so se pojavile pomisleki, češ ali pripravniki ne bodo celo motili proizvodnega procesa. Za zdaj imamo le skrajšani program za izvajanje pripravništva. Splošna navodila o izvajanju imamo, nimamo pa izvedbenih načrtov, kar bi nam morala strokovna združenja republiške gospodarske zbornice nemudoma poslati.“

PRAKTIČNIH IZKUŠENJ SE NI

Na take in podobne probleme naletavajo skoraj povsod, kjer šolajo mladino za proizvodne poklice. Marsikje se tudi še niso otresli bojazni, da iz šol ne bo ustrezno izobraženih in uporabnih kadrov. Morda je strah nekoliko le upravičen, ker življenje še ne more postreči s praktičnimi izkušnjami na tem področju, vendar nekaj velja tudi zaupanje. Sploh pa ne bi smeli soditi, dokler nimamo pred sabo končnega izdelka, kot pravi ravnatelj krškega šolskega centra. Očitno je, da ima v mislih absolventa te ali one usmeritve za opravljen pripravništvo. Pravi, da je treba počaka-

merjenega izobraževanja. V glavnem zavoljo nedodelanosti slednjega. Zato tudi takale razmišljanja niso naključna. „Učenci, ki zaključujejo šolanje po starem programu, so vedeli za vključevanje v študij ali v delo že pri vpisu v prvi letnik. Tako so imeli učenci splošne in pedagoške gimnazije odprte skoraj vse poti do nadaljnjega izobraževanja, absolventi strokovnih šol pa večinoma samo eno. Sedanje maturante čaka zaključni izpit, tistih v tretjem letniku ne več. Vendar so kljub temu na slabšem, saj ne vedo, kakšne možnosti imajo za nadaljnje izobraževanje. Programi višjih in visokih šol še niso objavljeni, delovnih mest pa je zadnje čase vedno manj,“ ugotavlja Josipina Salamun, pedagoški vodja brežiške srednje šole.

Nemalo težav imajo nekatere šole z usklajevanjem „ponudbe in povpraševanja“. Drugače povedano, z izobraževanjem na podlagi izkazanih potreb združenega dela in hojenji mladih. Zato prihaja do nadprodukcije nekaterih kadrov, medtem ko oddelkov za izšolanje nekaterih sploh ne morejo zasesti. Take probleme zelo dobro poznajo v Črnomlju in še kje. Ravnateljica črnomaljske srednje šole družboslovne in kovinarske usmeritve Jelka Vidic-Mihelčič navaja težave, ki jih ima ta šola z zasedbo družboslovno-jezikovnih oddelkov. Šola je namreč regijska, ker pa se pretežno vpisujejo le mladi Belokranjci, je vsako leto problem z zasedbo dveh oddelkov. Mnogi učenci se raje vpišejo na šolo s podobnimi programi v Novem mestu. V oči bodo še en razkorak: potrebujejo rudarje, vpis za skrajšani program pa se niti po dvakratnem razpisu ni posrečil. Prav tako se ni posrečil razpis za srednji program livarske usmeritve za prihodnje šolsko leto, čeprav je Beltova livarna za učence razpisala 20 štipendij.

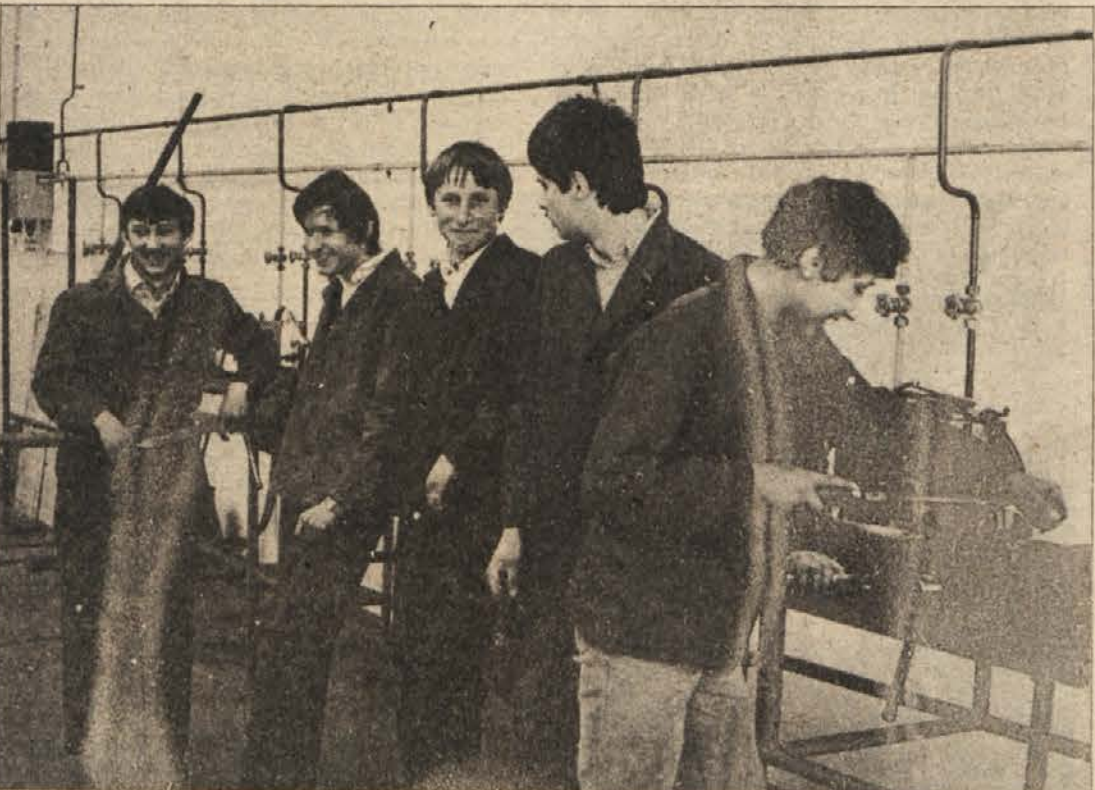
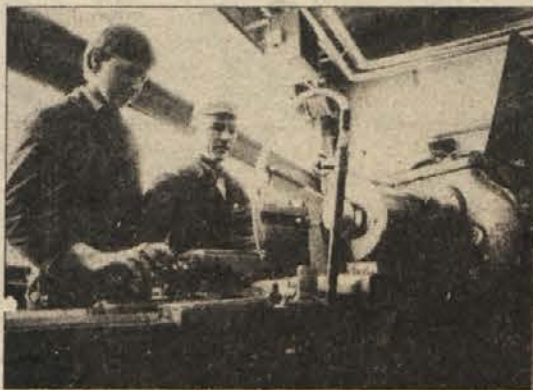
PREVEČ ALI PREMALO MATERINŠČINE?

Vrsta slabosti, ki jih ugotavljamo malone na vseh šolah, izhaja iz vzgojno-izobraževalnih programov. Pripombe so različne. Ponekod menijo, da ni prav, ker se strokovni predmeti pojavljajo že v prvih letnikih, ko naj bi dali poudarek na splošno izobraževanje. Drugod ugotavljajo, da je strokovnega izobraževanja premalo, zlasti od drugega letnika naprej. Tretji bi radi združili posamezne predmete in tako vsaj nekoliko razbremenili učence. Nekaj pripomb se nanaša na materinščino: nekateri zamerijo ohlapnost pri poučevanju slovenskega jezika in slovenske književnosti, drugi bi radi z urnikom zrinili še tiste ure slovenščine, ki so ob natrpanosti še ostale, in uvedli več strokovnega poučevanja. Vsem pa je skupno nezadovoljstvo glede tega, kako je načrtovano poučevanje tujih jezikov.

Toni Gašperič, ravnatelj srednje tekstilne šole v Metliki, ugotavlja: „V šolah, ki imajo drugo, tretjo in četrto stopnjo, ne pa tudi pete, je poučevanje tujega jezika nerazčističeno. Zdaž se ga učijo le v prvem letniku, v drugih ne. V Sloveniji bi se morali odločiti, kako poslej; ali tuji jezik v vseh letnikih ali pa v nobenem.“ Po mnenju Ksenije Vidošević, ravnateljice srednje šole tehniških usmeritev in družboslovja v Kočevju, je še zlasti slabo, da učenci lahko napredujejo brez ocene tujega jezika, če se, denimo, odločijo za četrto stopnjo zahtevnosti. Potem se tega predmeta niti ne učijo, predmet in učitelj pa izgubljata ugled in avtoriteto. Kot pravi inž. Peter Šterk, bi morali že pri zasnovi vzgojno-izobraževalnih programov prisluhniti težavam, ki jih imejo učitelji glede takega ravnanja s tujim jezikom. Res je čudno, da je moč napredovati v višji razred celo z negativno oceno. „Po mojem,“ pravi inž. Šterk, „bi morala biti pozitivna ocena iz tujega jezika celo pogoj za napredovanje iz prvega v drugi letnik tudi tretje in četrte stopnje zahtevnosti. Zakaj mislim tako? Zato, ker bo tudi strugar, orodjar pa še kdo pri svojem delu naletel na problem, ki ga bo lahko razvozlal s pomočjo priročnikov, katalogov in podobnih pripomočkov, pisanih pogosto v tujem jeziku.“

NEGOTOVA POT DO DELA

Ob kritičnem motrenju dosedanjega in novega šolskega sistema oziroma iz njune medsebojne primerjave se pokaže še prenekatera slabost us-

NI RAZKORAKA MED VPISOM IN POTREBAMI

Izjemen primer predstavlja metliška in sevniška srednja tekstilna šola. Za prvo, ki sicer dobro sodeluje z združenim delom — to potrjuje dejstvo, da dve tretjini učencev vsako leto dobi štipendijo — lahko rečemo, da skoraj ne pozna razkoraka med vpisom in potrebami (kar 90 odst. vseh izsolanih na tej šoli se zaposli v delovnih organizacijah Beti, Komet, Novoteks in Labod), druga pa povečuje število oddelkov. Kot pravi ravnateljica Alenka Žuraj-Balog, ni praktično nobene ovire, da bi jeseni ne odprli na sevniški šoli še tretjega oddelka. To je še kako razveseljivo za starše, predvsem pa za učence, ki jih ne bo potrebno peusmerjati. Toliko več izsolanih pa potrebujejo tudi posavske konfekcijske tovarne. Kaj jim pomenijo ti kadri, potrjuje podatek, da so za izšolanje tekstilnih konfekcionarjev namenile kar 110 štipendij.

Poglavje zase predstavlja na področju usmerjenega izobraževanja tako imenovana svobodna menjava dela. Na vprašanje, kako je s tem, iz večine šol odgovarjajo, da prave menjave dela še ne poznajo. „Financer nam že vnaprej limitira zneske“, pripoveduje Ksenija Vidošević. „Institucije zahtevajo kvaliteto, denarja pa ni. Kar da republiška izobraževalna skupnost, porabimo za pouk telesne vzgoje. Doslej smo dobro poslovali tudi po zastugi šolskih delavnic, kjer smo izdelovali prikolice. To je sicer res dokajšnja možnost za širjenje materialne osnove, ne sme pa biti cilj. V delavnicah naj bi se učenci učili, ne pa proizvajali.“

Lojze Štih dodaja, da pri financiranju še vedno prevladuje proračunski odnos. Naj kvaliteto še tako povečajo, ne bodo dobili nič več. Zato je svobodna menjava dela še vedno abstraktna. „Formalne povezave so (posebna izobraževalna skupnost, delegati), vendar imamo občutek, da se vse kuje zunaj delegatskih poti. Menjavo dela si zamišljamo tako, da bi bil naš učitelj glede osebnega dohodka izenačen z inženirjem, da bi se dohodki v šolstvu povečali hkrati z rastjo v združenem delu. Zdaž se prek posebnih izobraževalnih skupnosti določi vsota za financiranje srednjega usmerjenega izobraževanja — osnova je realizacija preteklega leta, povečana za določene odstotke.“

PROIZVODNI POKLICI SO NA BOLJŠEM

Šole se morajo večinoma same znajti, kakor vedo in znajo: Pri tem so dosti na boljšem šole, ki izobražujejo za proizvodne poklice. Prenekateri si izpad dohodkov vsak delno pokrije z lastnim proizvodnim delom. V delavnicah, kot smo že slišali, čeprav te niso namenjene proizvodnji. V Krškem ima šola proizvodni program, v okviru katerega izdelujejo elektromagnetske ventile, spajkalnice in druge naprave. Tako si šola sama pomaga pri opremljanju z učili. Pred meseci so iz tako ustvarjenega izkupička dali 2,4 milijona dinarjev za osciloskope, grafoskope in druge pripomočke.

Povezava šol z združenim delom rešuje veliko problemov, nikakor pa ne more vseh, zlasti ne gmotnih. Pri tem delovne organizacije naletavajo na omejitve. Lahko namenjajo samo toliko in nič več. V Črnomlju, še posebej pa v Novem mestu, znatno pomagajo tudi drugi, predvsem raziskovalne skupnosti. Črnomaljska raziskovalna skupnost je, denimo, za dejavnost tehniško-inovacijskega krožka na srednji šoli dala 400.000 dinarjev. V Novem mestu se je pomoč kazala nekoliko drugače — pri organizaciji in podelitvi malih Kidričevih nagrad mladim raziskovalcem. S tem so na srednji šoli tehniških in zdravstvenih usmeritev najdostojneje proslavili Kidričev dan. Po tem našem revolucionarju se šola tudi imenuje.

Ko je že beseda o tem, povejmo, da je novomeška srednja šola tehniških in zdravstvenih usmeritev razvila najrazličnejše raziskovalne dejavnosti med učenci in učitelji. Osmislitev raziskovalnih nalog iščejo v sodelovanju z delovnimi organizacijami. „Pomembno je,“ pravi ravnatelj Boštjan Kovarčič, „da se naši pedagogi vključujejo v raziskovalne naloge posameznih delovnih organizacij. To so pedagoški delavci, ki jim je raziskovanje konjiček. Po drugi strani pa se v naše pedagoško delo vključujejo ljudje iz prakse.“

Nikakor ni naključno, da si strokovnjaki iz združenega dela na tej šoli kar podajajo kljuko. Omenjeno sodelovanje je namreč povsem logična posledica sožitja šole in okolja. Kaže pa se še v nečem. Pionir je, denimo, zelo dobro opremljen del šolskih delavnic za gradbeništvo, IMV pa je kupila novi strožnici, vredni 5 milijonov dinarjev. Sodelovanje z IMV s tem kajpak še ni konec. Poslej bo tško po samoupravnem sporazumu, ki sta ga IMV in šola sklenili ob koncu minullega leta.

UČITELJ DELA ZA 25.000 DIN

O nagrajevanju srednješolskih učiteljev naj bo beseda na koncu. Vsi v en glas izjavljajo, da so osebni dohodki, kakršne dobivajo, vse prej kot nagrada za nehalno pedagoško delo. „Učitelj s 30 leti prakse, z visokošolsko diplomino in z razredništvom povrh dobi pri nas 25.000 dinarjev,“ pove Ksenija Vidošević primer iz Kočevja. „Pri nas je osebni dohodek inženirja vsega 25.000 dinarjev, če pa bi bil v gospodarstvu, bi dobil vsaj 10.000 dinarjev več,“ navaja Lojze Štih iz Krškega. Franc Pacek ugotavlja, da imajo na brežiški srednji šoli manjše osebne dohodke kot njihovi pedagoški tovariši v Krškem. „Osebni dohodek smo povečali le za 13 odst., ker jih zajedajo materialni stroški. Delamo v eni izmeni, v Sloveniji pa preračunavajo stroške na eno izmeno in pol. Pa tudi zaradi tega imajo dvoizmenske šole lahko večje osebne dohodke, ker nas od lani naprej financirajo po oddelku. Prej so to izračunavali po kvadraturi in številu delavcev. Novi način nas je prisilil, da smo zmanjšali število hišnikov in čistilk.“

Inž. Peter Šterk, ki je tudi predsednik občinskega odbora sindikata delavcev v vzgoji in izobraževanju v Novem mestu, problematiko v zvezi z osebni dohodki učiteljev takole komentira: „Učiteljski osebni dohodki v primerjavi z osebni dohodki v združenem delu že od leta 1978 naglo padajo. Ni prav, da so nam mar samo povprečja in da na podlagi teh delamo primerjave. Če ravnamo tako, ne pride do izraza izobrazbena struktura, ki je v vzgoji in izobraževanju znatno višja. V osnovnih šolah v novomeški občini ima okoli 70 odst. delavcev višjo in visoko izobrazbo, v srednjih šolah pa je ta odstotek še višji. Če se stanje ne bo popravilo, bo to zagotovo pustilo posledice pri samem vzgojno izobraževalnem delu, saj vemo, da bo zadovoljen učitelj delal z večjim veseljem in kvalitetneje od tistega, ki mu kaže, da bi si s svojo pokojnino komaj še lahko plačal oskrbnino v domu starejših občanov. Zavedati se moramo, da bodo ob še poslabšanih gmotnih razmerah v vzgoji in izobraževanju ostali le tisti ljudje, ki ne bodo imeli kam zbežati, in tisti, ki jih delo z mladino veseli ne glede na to, ali je to delo družbeno ustrezno ovrednoteno.“

Kako posladkati to kisljo jabolko, ki se mu pravi osebni dohodek učitelja, da se bodo usta raztegnila v zadovoljen nasmeh, ne pa skremžila kot po použitju najbolj zagatni lesniki? Odgovora na to vprašanje, ki je tesno povezano tudi z nadaljnjo usodo učiteljev v usmerjenem izobraževanju, ne ve nihče. Vsaj zadovoljivega ne. Če že drugega ni moč storiti, velja vsaj razmišljati, ali je prav, da učenec, ki je v šoli „cepnil“, dobi v gospodarstvu višji osebni dohodek kot njegov nekdanji učitelj.

V akciji so sodelovali novinarji: Andrej Bartelj, Mirjam Bezek, Pavle Perc, Jože Simčič, Jožica Teppy in Alfred Železnik. Gradivo je pripravil za objavo Ivan Zoran.

KRIMINAL SE PRILAGAJA ŽIVLJENJU

Tudi če drži podatek, da so gospodarska kazniva dejanja lani v Sloveniji povzročila za kakšnih 90 milijonov dinarjev škode, v vsej Jugoslaviji pa menda za nad 3 milijarde, se še zmeraj najdejo, ki se ob tem statističnem podatku nasmiha. Kajti statistike nikoli ne gre jemati dobesedno, v tem primeru pa še posebej ne. Sicer ne dvomimo, da ni navedena škoda natančno izmerjena, toda v njenih številkah še zdaleč ni tudi v milijardah dinarjev izraženih dolgoročnejših posledic, ki jih prinašajo kazniva dejanja gospodarskega kriminala, kaj šele moralna in politična škoda. Prav zategadelj je zadnja leta med delovnimi ljudmi ta veja kriminala vzbudila toliko zanimanja, da lahko govorimo celo že o prvih rezultatih samozaščitnega obnašanja, ki se ne nazadnje kaže tudi v tem, kot trdi naš današnji sogovornik Milan Lah, da kakšnega skokovitega narasta gospodarskih kaznivih dejanj zadnja štiri leta v Sloveniji ni.

Milan Lah je bil vse do pred štirimi leti nepogrešljiva strokovna moč v novomeški upravi za notranje zadeve, nakar ga je službena pot peljala v Ljubljano, kjer je postal načelnik oddelka za zatiranje gospodarskega kriminala pri republiškem sekretariatu za notranje zadeve Slovenije. V tem času je dodobra spoznal „zakonitosti“, ki vladajo v tej vrsti kriminala, strukturo in posebnosti, bolj ali manj značilne za Slovenije, najde pa se tudi kakšna izrazito dolenska posebnost.

● **Ugotavljamo, da Slovenija, za razliko od podatkov, ki veljajo za vso Jugoslavijo, ne kaže naraščanja gospodarskega kriminala. Čemu lahko to pripisemo?**

„Pri ugotavljanju razsežnosti gospodarskega kriminala se nikakor ne moremo zanašati na slepe številke, ki jih daje statistika. Kajti menim, da natančnega odgovora, koliko je tega kriminala pri nas, ne more dati noben teoretik. Kar pa zadeva odstopanje Slovenije od jugoslovanskih podatkov, je razlaga preprosta. Pri nas smo se odločili, da temeljito raziščemo predvsem večja in družbi nevarnejša kazniva dejanja, kar terjata seveda več dela in časa.“

● **Besedi gospodarski kriminal zajemata izredno široko paleto raznih kaznivih dejanj, med katerimi bi se najprej omejili na tiste, ki so imela zadnje čase v javnosti največ odmeva: nedovoljena „zunanja“ trgovina, tihotapljenje, razpečevanje ponarejenega tujega denarja in bonov za gorivo.**

„Tistega, kar je že bilo napisanega, ne bi ponavljal. Drži pa, da imamo zadnje čase opraviti s precejšnjim pritiskom tujih kriminalnih skupin, ki skušajo na neki način izkoristiti konjunkturo pri nas in si seveda s svojim delovanjem obetajo tu tudi neprimerno večje zasluge. Domači kriminalci, ki jim pri tem pomagajo, so praviloma v podrejenem položaju, saj je za kaj takega potreben ogromen kapital, ki dosega milijardne zneske. Tako smo obravnavali več skupin kriminalcev iz tujih držav, ki so prinesli k nam po več sto tisoč ponarejenih dolarjev, pred kratkim smo imeli opravka tudi s skupino, ki je razpečevala ponarejene benčinske boni, vrednostne in navadne. Zaradi manjšega prometa na meji, ki zagotavlja natančnejšo in doslednejšo kontrolo naših služb, ne moremo govoriti o masovnih pojavih. Naša glavna naloga je, da takšne kriminalce odkrijemo, še preden spravijo ponarede v promet, saj bi to pomenilo ogromno gospodarsko škodo. Reč je treba, da smo pri tem kar uspešni.“

● **Ali gre del uspešnosti, ki ste jo omenili, pripisati tudi samozaščitnemu ravnanju ljudi?**

„Ko gre za večje „ribe“, kriminalca večjega kalibra, se praviloma opiramo zgolj na lastne moči, saj gre za rafinirane delinkvente, ki se v podobi raznih tujih mogotcev, bogatih turistov sprehajajo po naših hotelih, da jim nevarjeno oko povprečnega državljana zagotovo ne bi pripisalo zlih namenov. Pogosto pa občane bodisi preko sredstev javnega obveščanja, delovnih kolektivov ali krajevnih skupnosti obvestimo o kakšnem primeru in jih prosimo za sodelovanje. Njihova pomoč je neprecenljiva.“

● **Veljajo pri odkrivanju tovrstnih kriminalcev kakšna pravila?**

„Dejstvo je pač, da se ti ljudje prilagajajo pogojem na trgu, da tihotapijo deficitarne artikle, preprodajajo stvari, ki jih manjka. V stari Jugoslaviji so tihotapili s saharinom, dragimi kamni, danes so to kava, kavbojke, razno tehnično blago. Slovenija je izrazito tranzitno območje in smo mi, organi za notranje zadeve, prvi filter, ki naj bi zadržal kar največ. Je pa še ena zanimivost pri našem delu, ki nas loči od splošnega kriminala. Storičca praviloma poznamo, le dejanja mu je potrebno dokazati, medtem ko so pri splošnem kriminalu dejanja znana, iščejo pa se storilci.“

● **S tem zadnjim ste najbrž mislili na tiste, ki si protipravno prilaščajo družbeno premoženje, praviloma v vlogi odgovornih oseb?**

„Drži. To pa je tudi tisti člen gospodarskega kriminala, ki nam povzroča največ skrbi. Resda kakšnega večjega porasta grabežev, poneverb v zadnjem času ni bilo, se pa višina povzročene škode dviguje, največ zaradi inflacijskih situacij. Ob tem nas najbolj moti ugotovitev, da je v veliko delovnih organizacijah še danes prisotna miselnost, da je treba ugotovljene primanjkljaje, ki pa lahko v sebi nosijo nevestno poslovanje, celo grabež, rešiti interno in prikriti javnosti. Vse le zaradi smešno naivne bojzani, da bo tako delovna organizacija ob ugled. Toda poglejmo naprej. Praviloma se potem takšni primanjkljaji ponavljajo, večajo, storilec se čuti zavarovanega, dokler pač ne poč. Poči pa zmeraj. In prav takrat je delovna organizacija resnično ob ugled.“

Kot svetla točka se ob tem pojavlja podatek, da se zadnje čase manjša razpisništvo na škodo domačega premoženja. Ali po domače: reprezentančnih slavij, daril, banketov, bogatih reklam je veliko manj. Nekaj so k temu pripomogli predpisi in družbeni dogovori, ne gre pa prezreti, da so tudi delavci v združenem delu do takšnega početja postali veliko bolj tankočutni.“

● **Omenili ste delavce. Se je kaj spremenilo v ugotovitvi, da ti še zmeraj premalo izkoriščajo svoje samoupravne organe, predvsem samoupravno delavsko kontrolo za preprečevanje in odkrivanje raznih nepravilnosti?**

„Žal ne kaj veliko. Število prijav in ovadb iz vrst organov samoupravnih družbenih kontrol zoper storilce, ki si protipravno prilaščajo družbeno lastnino, kaže na to, da ti organi ne opravljajo svoje vloge, kot bi jo morali. Rezultati njihovega dela še zdaleč niso odsev številnih političnih akcij za oživitve in krepitev njihove vloge.“

Milan Lah

● **Stane Dolanc je prav te dni izjavil, da še danes nemalokrat kažemo do družbene lastnine tak odnos, kot smo ga včasih imeli do državne. Kako se ta trditev potrjuje v vaši praksi?**

„Dejstvo je, da v tistih delovnih organizacijah, kjer je samoupravljanje dobro, kjer delujejo vsi samoupravni organi, kjer je primerna organizacija dela, takšnih pojavov ni veliko. Drugače pa je tam, kjer je toliko izzivalnih okoliščin, kot jih imenujemo, da se jim nekateri ne morejo upreti. Poglejte: imamo več delovnih organizacij, kjer tudi po več let niso opravili inventure, celotnega popisa svojega premoženja. To so naredili le formalno, v inventurne liste so le prepisali podatke iz inventurnih kartic. Naša praksa je pokazala, da je to najnevarnejši način prikrivanja številnih nepravilnosti. In šele čez leta, ko vse to preraste že neslutene dimenzije, ko je storjena nepopravljiva družbena in gospodarska škoda, te stvari počasi prikoplajo na dan. Pokaže se, da so bili delavci zavedeni, da so bili zaključni računi lažni, in še kaj. Prav zaradi tega imamo v Sloveniji mnoge delovne organizacije, ki so se znašle v velikih izgubah.“

● **V okviru gospodarskega kriminala je za dneve čase veliko slišati o davčnih utajah. Zdi se, kot da nam je to področje doslej vse prečesto uhajalo iz rok, kajti kako naj si sicer razlagamo velike zneske utajenega denarja?**

„Mi nismo specializirani za odkrivanje davčnih utaj. Praviloma bi to morale počenjati uprave za družbene prihodke s svojimi inšpektorji. Ker pa gre v teh primerih za kriminal, smo bili prisiljeni ugrizniti tudi v to jabolko. Lahko povem, da se je v zadnjih dveh letih število davčnih utaj zelo povečalo, tako da smo se odločili, da se posvetimo le tistim najhujšim, to je utaje od

200 starih milijonov navzgor pa tudi milijardo in čez. Tako imamo v Velenju obrtnika, ki je utajil 800 starih milijonov, v Brežicah obrtnika s preko milijardo utajenih starih dinarjev, da ne naštevam naprej. Ob tem velja povedati, da veliko utaj izhaja iz naslova kooperantskih odnosov z obrtniki zadrugami, saj temelje odnosi med zadrugo in obrtnikom na zelo ohlapnih normativih, ki jih za nameček še nihče ne kontrolira. Poglejmo primer: obrtnik navede zadrugi, da potrebuje za izdelavo nekega kovinskega predmeta 2 kg pločevine, ta mu to pločevino, ki se seveda v celoti priznava v materialni strošek, dobavlja po tem normativu, čeprav potrebuje obrtnik za izdelavo tega predmeta kilogram pločevine. Iz drugega kilograma pločevine naredi še en izdelek, ga proda za gotovino in to je njegov čisti zaslužek. Zato si že dalj časa prizadevamo, da bi bile davčne inšpekcije bolj operativne, vendar za kaj takega kadrovske in strokovno očitno niso sposobne. Za nameček pa pri nas še zmeraj nimamo sistema, ki bi poskrbel za evidenciranje celotnega nepremičninskega premoženja posameznega občana (vile, vikendi, jahte, avtomobili in podobno). Vemo, da s komisijami za ugotavljanje premoženja ni bilo tako rekoč nič, z novelo zakonodaje naj bi namesto komisij to opravljale same uprave. Če sem prav obveščen, v Sloveniji takšnega postopka še ni bilo.“

● **Nič še nismo ogovorili o kaznivih dejanjih izdaj nekritih čekov, predvsem pa bi bilo zanimivo slišati kaj več o „notranji“ nedovoljeni trgovini, ki ob pomankanju nekaterih artiklov, še posebej v drugih republikah, doživlja pravi razcvet.**

„Izdaje nekritih čekov so se v zadnjem času precej umirile. Predvsem po zaslugi naših opozoril so banke postale veliko bolj previdne pri tem, komu odpirajo tekoči račun, koliko čekovnih blanketov dajo komu in podobno. Bolj podrobno pa bi se ustavil pri nedovoljeni notranji trgovini, kajti njen oblik je toliko, da jim je resnično težko slediti. Poglejmo najprej nedovoljeno trgovino z lesom. Lastnik gozdov ne sme po naši republiški zakonodaji svojeručno prodati niti kubika lesa, dogaja pa se, da znatne količine lesa na črno odhajajo v druge republike, kjer dosegajo prekupčevalci tudi trikrat večjo ceno. Zanimivo ob tem je, da tja ne spravljajo hlodovine, pač pa žagan les, kar seveda postavlja novo vprašanje: kje je toliko črnih žag? Podobno kot z lesom služijo preprodajalci z živino, vse pa je seveda posledica neenotnih tržnih pogojev v Jugoslaviji.“

Značilno dolenski, bolj rečeno belokranjski, so primeri prekupčevanja z devizami. Niso redki primeri, ko posameznik nakupi preko svoje mreže tudi pol milijona mark in jih potem prodaja za 20-odstotnim zasluzkom. Višine ni težko izračunati. Seveda so „zbiratelji“ deviz kmalu našli zase še eno hvaležno področje. Po deviznem nakupovalnem režimu, ki je veljal do letos, so množično kupovali polne tovornjake zamrzovalnih skrinj, hladilnikov in pralnih strojev, te pa potem preprodajali v južne republike. Imeli smo opravka z nekaterimi, ki so naenkrat prevažali tudi po 50 zamrzovalnih skrinj. In zaslužek? Najmanj 20 odst. nad uradno ceno, v devizah.“

Dokaj množičen je bil tudi pojav, ko so občani s prodajo deviz bankam dvigali gotovinske kredite. Seveda je šlo za zneske v več sto starih milijonov. Za kritje kredita so bankam predlagali lažna potrdila o obrtnem dovoljenju, o velikem premoženju itd. V resnici pa posojil niso zmogli vračati. In tako se je dogajalo celo, da so morale škode kriti zavarovalnice, pri katerih so banke kredite zavarovale.“

● **Za konec morda še nekaj o tako imenovanih „koristnih malverzacijah“, ki nemalokrat dobijo obeležje gospodarskega kriminala ali prestopka.**

„Srečujemo se s tem, vendar je v naši zakonodaji meja med gospodarskim prestopkom in kaznivim dejanjem prav v teh primerih velikokrat zelo nejasna. Praviloma se dogaja, da prav zategadelj ostane pri prestopkih, ki potem spadajo v pristojnost raznih inšpekcij: tržne, carinske, devizne itd. Naša prizadevanja gredo v tej smeri, da bi s preventivnim delom kar najbolj aktivirali druge strukture. Kajti iluzija bi bila misliti, da bo v teh zaostrenih pogojih gospodarjenja gospodarskega kriminala manj, posameznih vrst bo celo več, čeprav po drugi strani ugotavljamo, da bodo prav zaradi teh razmer delovni ljudje verjetno še bolj kritično gledali na to, kako tisti, ki jim je zaupana skrb za družbeno premoženje, z njim ravna. Vsaj upamo tako.“

BOJAN BUDJA

Električna orodja

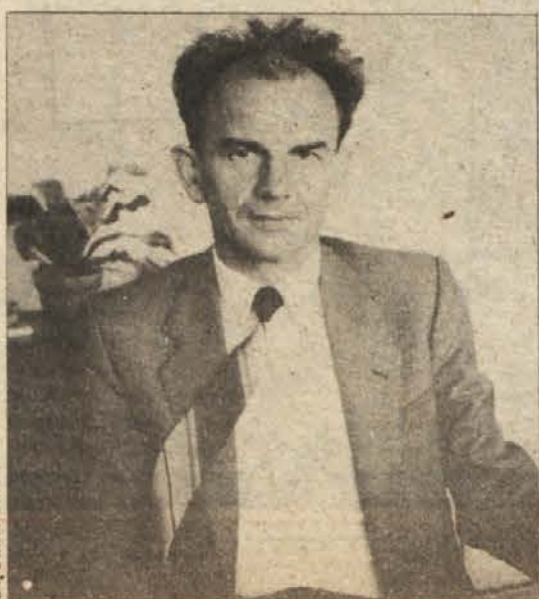
BLACK & DECKER, TOVARNA BREZ SKLADIŠČ

V Jugoslaviji imamo že deset let proizvodnega kooperanta firme Black & Decker, največje proizvajalca električnega ročnega orodja na svetu. OZD Black & Decker Jugoslavija iz Grosupljega je na jugoslovanskem trgu prodal že več kot 280.000 električnih strojev in 120.000 priključkov z ustreznim priborom. Kot je povedal direktor grosupeljske tovarne dr. Stane Jurca, je potreba po električnem orodju v Jugoslaviji in Sloveniji tolikšna, da tovarna dejansko sploh ne potrebuje skladišč. Seveda se zavedajo, da se lahko razmere kaj hitro spremenijo, in so na kaj takega tudi pripravljeni.

Ameriška družba Black & Decker ima tovarne po vsem svetu. Potrebe tržišča so narekemale, da se je proizvodnja začela tudi v Jugoslaviji. Leta 1973 sta poslovno združenje kovinskopredelovalne in nekovinske industrije in premogovnikov Tehno-impex iz Ljubljane in Black & Decker sklenila pogodbo o skupnem vlaganju. Družabnika sta vložila 51 oziroma 49 odst. potrebnega denarja in zgrajena je bila tovarna v Grosupljem.

Vodja splošnega sektorja grosupeljske tovarne Edo Gale se spominja, da je bil začetek skromen. Leta 1974 je v velikih in sodobno urejenih prostorih delalo 37 delavcev. S prodajo na domačem trgu in izvozom so us-

tvarili nekaj več kot 14 milijonov dinarjev prihodka. Program proizvodnje in montaže električnih strojev se je bogatil, že čez štiri leta je število zaposlenih presežilo 100 delavcev, prihodek pa 80 milijonov dinarjev. Dozidali so prostore za servis, industrijsko prodajalno ter nekaj pisarn. Leta 1980 so proizvodnjo razširili, s čimer se je izvoz na zaposlenega občutno povečal in je znašal več kot 6.200 angleških funtov. Za proizvodnjo delovne mize je potrebno veliko obdelanega materiala. V proizvodnjo so se vključili kooperanti iz vse Slovenije.

Dr. Stane Jurca

Prodajni program grosupeljske tovarne je zelo pester. Kupci se največkrat odločajo za nakup vrtnika in priključkov za različna dela. Pravzaprav ima vrtnik s priključki že domala vsaka tehniško in samograditeljsko posveščena slovenska družina. Vse večje zanimanje pa je tudi za stroje s samostojnim programom, najbolj gredo v promet oblič, krožna žaga, brusilnik, verižna žaga, vbodna žaga in drugo. Grosupeljski Black & Decker vsako leto preseneti z eno ali več razširitvami programa. Obrtne in industrijske organizacije kupujejo stroje iz industrijskega programa.

Dr. Stane Jurca pravi, da se je v desetih letih prihodek devetkrat povečal, v tovarni je zdaj zaposlenih 140 delavcev. Stabilizacija in proizvodnja za izvoz nista zanje nič novega, že od vsega začetka izvažajo na konvertibilno območje. Produktivnost se povečuje iz leta v leto, lani so na zaposlenega delavca izvozili za skoraj 16.000 dolarjev izdelkov.

Težave so iste kot v drugih industrijskih panogah. Problemi so z nabavo domačih materialov črne in barvne metalurgije in zaradi naglega dvigovanja cen. Obeti niso rožnate, izdelki predelovalne industrije, kamor sodi tudi Black & Decker, bodo imeli v prihodnje dosti manjše možnosti korekcije cen. Velika neprijetnost v poslovanju so neredna plačila, zaradi zamud morajo Grosupeljski najemati sicer nepotrebna in draga posojila.

Jubilejno deseto leto obstoja bo grosupeljski Black & Decker praznoval v dograditvi nove proizvodne dvorane. Načrtujejo, da bodo v letu 1984 dohodek v primerjavi z lani podvojili. Lani so razvili domači vrtnik J 13 P2, samo letos ga bodo izdelali v 45.000 kosih. Predvsem z njim bodo izvoz razširili tudi v države vzhodne Evrope in Bližnjega vzhoda.

Vse bolj pogosto razmišljajo in preštevajo, koliko na tem ali onem področju zaostajamo za razvitim svetom. Kar se tiče električnega ročnega orodja, so kar na konju, poleg Black & Deckerja, ki smo mu ob jubileju namenili nekaj več besed, je tu z domala enakim in zelo kvalitetnim programom tudi kranjska Iskra. Za oba je dovolj prostora, samograditeljsko gibanje je tudi pri nas v nenehnem porastu, učinki stabilizacije so lahko samo dodatna vitaminska injekcija. Vse več bo reči, ki se jih bomo lotevali sami.

M. B.

SAMOKOLNICA NE DELA PREKRŠKOV

Že dobrega pol leta novomeško Cestno podjetje in šentjanška krajevna skupnost zamažata iščeta cestarja za ta predel sevniške občine. Dotlej je bil to 26 let Jan-
ez Zajc iz Gabsrke gore.

Janezu, dobrodušnemu možaku nižje a plečate rasti, z bujno brado, ki jo je zadnje čase dodobra skrajšal, kljub trudopolnemu življenju na prvi pogled ne bi prisodil 63 let. Po vojni je delal najprej pri planski

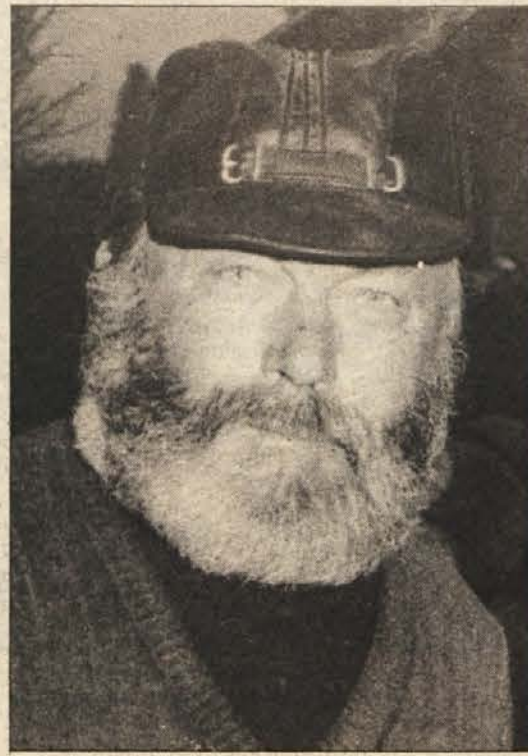
obnovi, ko so zidali šolo na Kalu. Zatem se je začela selitev za kruhom. Z Gradisom je bil poleg pri betona-
zašah medvoške hidrocentrale, odtod je držala pot k silosu v belokranjskem Gradcu. Celo v Split, h gradnji
ladjedelnice, je prišel.

Ko so v sevniški občini oblikovali cestno službo, se je zaposlil pri njej, predvsem zato, da bi bil bliže domu. Vrsto reorganizacij te službe je preživel, dobival je predvsem nove kilometre cest. Tik pred upokojitvijo je to omrežje naraslo že na 76 kilometrov. Kdor pozna te hribe ve, da so tam ceste, ki jih je izredno težko vzdrževati. „Najslabše je bilo na cesti, kaj cesti, poti — Šentjanž — Kal. Zemeljski plaz jo je dostikrat spodnesel,“ pripoveduje. V Sevnici so na seji skupščine skupnosti za ceste izrekli laskovo pohvalo, kako so imeli v cestarju Zajcu vestnega delavca, ki je vedno vedel, kaj mu je v danem trenutku storiti. Ni potreboval nadzornika za hrbtom. Tudi ko je najbolj lilo, je bil s svojo lopato, krampom ali grebljico na odsekih, koder bi voda cesto zanesljivo najbolj odrla.

Zajc je bil še cestar tistega kova, ki je moral poprijeti za vsako delo. Pesek za posipanje jam si je moral najprej nakopati. Zatem si je moral zagotoviti furmana. „Kaj bi, vsakdo je imel že dovolj svojega dela, a odrekal ni nihče,“ jih ima v dobrem spominu. Ko so prišli v vasi traktorji, so resda morale tudi ceste postati širše, a je bilo tudi lažje za usluge. Neštetokrat pa je bila nepogrešljiva prav Zajčeva samokolnica.

Precej pripravljen besedo obrniti na šaljivo stran, je imel Zajc navado podražiti kakšnega lastnika železnega konjička, ki je bentil, češ da je moral spet plačati kazen ali seči globoko v žep na črpaliki, luknje na cesti

pa so kar naprej. „Jaz sem prevozil že zares veliko, pa nisem plačal še niti pare,“ se je bil pohvalil Zajc, mislil je kajpak na svojo samokolnico.

Najhuje je bilo pozimi, med nočnimi snežnimi meteži. Zajc se je takrat odpravil k dve uri hoda oddaljenemu traktoristu, da sta zapela nerodni snežni plug. Nato se je začel nočni boj z naravo in ožinami. „Do 4. ure zjutraj je moralo biti spluženo do Tržišča, Pijavice, Kala, Cirknika in Brunka, da so lahko vozili delavski in šolski avtobusi. V primerjavi s tistim je dandanašnji železni plug na hidravliko prava pesem,“ pravi. Le v izjemnih primerih, največkrat kadar se je usodno premaknil plaz na Breškem, je klical po pomoč v Sevnico. V zadnjih letih službovanja je tudi njega doletel brigadni sistem dela cestarjev. Takrat je ravnal jame okrog Boštjanja ali sodeloval pri večjih delih v Sevnici. Spet se je začela tista, da je moral na delo daleč od doma.

„Nič kolikokrat je bilo treba požreti kakšno bridko,“ pravi in doda, kako se ponavadi prav na cestarja znese marsikateri nejevoljni voznik ali pešec, misleč, da se prav vsakdo spozna na to delo. „Dvakrat sem bil celo tožen, tako da so prišle komisije. Ženska, ki me je prijavila, je morala na kraju poravnati stroške, avtobusar, ki je bentil, da so moje ceste najslabše na svetu, pa je dobil za progno še večje rovtve,“ se spominja.

Ko je na kraju sklenil svojo delovno dobo, je znesla prva težko pričakovana pokojnina reci in piši 6.970 dinarjev. Janez se je odpravil po pravico v Celje.

Danes se ne pritožuje. Z ženo redita troje glav živine. Janez v pokoju ne miruje. Če drugega ne, si, ko je čas, pripravi veliko šibja za pletenje košar in košev. Slednji so za košnjo po bregovih Gabsrke gore mnogokrat edini „prevoz“.

ALFRED ŽELEZNIK

Godbe na pihala

DOLENJCI NE BODO VEČ NAJSLABŠI

V nedeljo, 27. maja, bo v Straži pri Novem mestu že sedmo tradicionalno srečanje pihalnih orkestrów Dolenjske in Bele krajine, ki ga pripravljajo Združenje

pihalnih orkestrów iz Kočevja, Metlike, Črnomlja, Trebnjega, Novega mesta, Šentjerneja in gostiteljica krajevna skupnost Straža s tamkajšnjo Novolesovo godbo.

„Dolenjci smo se tako organizirali med zadnjimi v Sloveniji zato ni čudno, da so dolenjske godbe še vedno najslabše med vsemi petinšestdesetimi, kolikor jih deluje v združenjih po Sloveniji,“ je povedal zagnani godbenik Novolesovega pihalnega orkestra, eden od pobudnikov združenja in njegov sedanji predsednik Jože Koporec iz Straže. „Kar smo desetletja zanemarjali, tega ni mogoče popraviti v nekaj letih. Godba se ne rodi čez noč, potrebne so ure in ure trdega dela z mladimi v glasbenih šolah, seveda pa imata svojo moč tudi navdušenje in zagnanost posameznika. Na Dolenjskem so bili mnogi prekmalu zadovoljni s kvaliteto. Danes zahtevajo tekmovalna srečanja skorajda profesionalne godbenike, če hočete poseči po odličjih na vrhu.“

Naj v ilustracijo zapišemo nekaj podatkov o Novolesovem pihalnem orkestru, ki se bo verjetno letos prvi med dolenjskimi orkestri udeležil srečanja, ki ga vsako leto organizira ZKO Slovenije. Kot dan ustanovitve orkestra je zapisan 9. marec 1957, ko je po sedmih mesecih vaj prvič zaigral koračnico, ki jo je za

straško praznovanje dneva žena napisal njihov prvi kapelnik Ladislav Leško. Ob obnavljanju zgodovine godbe ne gre pozabiti na kulturno društvo „Svoboda“ in njene članice Ivana Aša, Miha Šuštarja in Kostja Viranta, ki so zbrali ne le pihalce, temveč tudi denar za prve instrumente. Kar petinšestdeset takih, ki bi radi igrali, se je prijaviło, kupili pa so lahko le 22 instrumentov. Po trije so urili na enem instrumentu. Leta so tekla, menjavali so se kapelniki, pred nekako dvajsetimi leti pa je to mesto zasedel Milan Posavec, ki poučuje in vodi godbo še danes. Za straške godbenike je pomembno leto, ko so jih medse sprejeli novolesovci, saj so bili predtem tik pred razpadom. Njihovo garderobo je zajel požar in ostali so brez instrumentov, oblek, noč, oropani in obupani so mislili na konec.

„Morda pa je bila to za nas rešitev,“ razmišlja danes Jože Koporec, „saj nas je po nesreči Novoles vzel resno in popolnoma za svoje. Kupil nam je vse potrebno. Za Novolesove delavce je bil to velik zaloga. Vaje so postale bolj pogoste in bolj obiskane, pomembna je postala tudi teorija, saj s potrebovanim znanjem niso mogli več napredovati. Skok v kvaliteto je posebej zaznaven zadnjih sedem let, ko imajo v Straži oddelek novomeške glasbene šole Marjana Kozine.

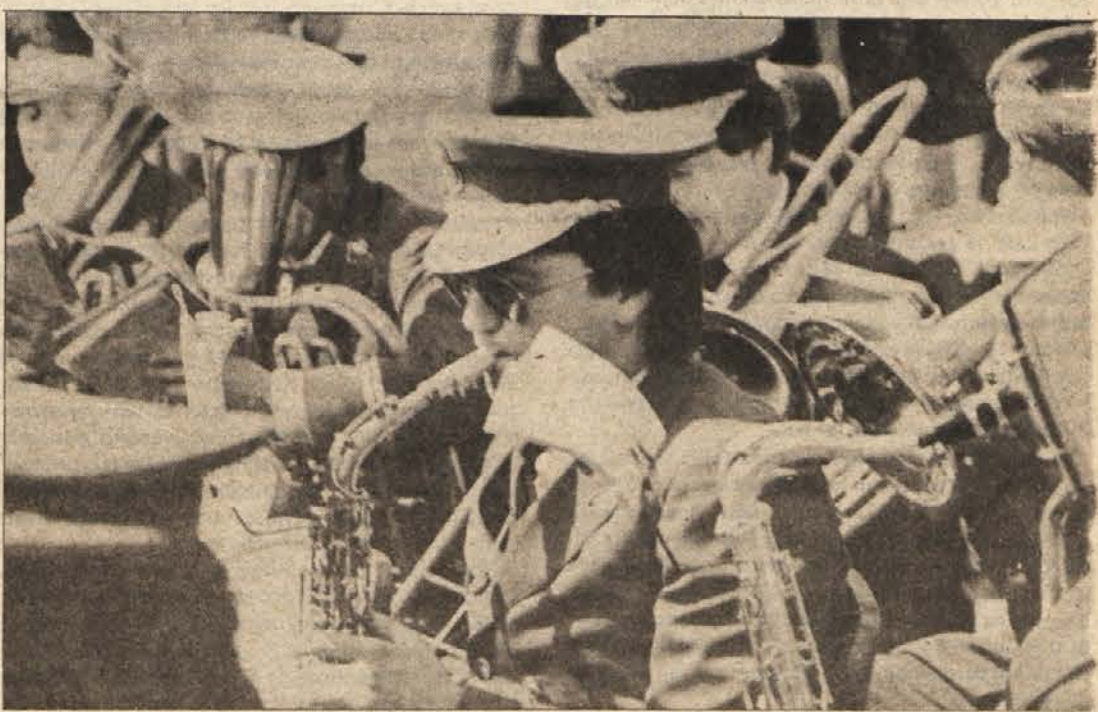
Do nedavnega so poučevali le pihala in trobila. Danes pa poučujejo tudi kitaro in harmoniko.

Resno delo orkestra, ki šteje danes 41 članov, zahteva veliko zavzetosti. Samo lani je vsak član orkestra žrtvoval za godbo 106 dni ali 212 ur, kot imajo zapisano v letnem poročilu. Polovico ur je odpadlo na vaje, ostalo so koncerti, proslave, žalne svečanosti in drugo.

„Čeprav ima naša godba dobrega pokrovitelja, pa nam kljub skromnosti finančnih sredstev vedno primanjkuje. Zveza kulturnih organizacij trem orkestrom novomeške občine nameni letno le 270.000 din, kar zadošča le za enega. Mladi godbenik velja od prve zaigrane note do prvega nastopa najmanj 60.000 din, seveda v to vsoto ni štet instrument. Med instrumenti so tudi taki, ki veljajo 200.000 din,“ pravi Jože Koporec.

In načrti združenja pihalnih orkestrów Dolenjske in Bele krajine? Povezovanje med orkestri je čutili na vseh področjih. Za vsakoletno srečanje pripravijo obvezen skupni program z vsaj eno novo skladbo. Danes lahko skupaj zaigrajo že 19 skladb. Veliko si obetajo tudi od Slovenskega tabora pihalnih orkestrów, ki bo prihodnje letov Novem mestu.

J. PAVLIN

Pri starih Novomeščanih

OB GLASBNI NI DOLGČASA

Kdo ne pozna Vilija Skoka, naturaliziranega Novomeščana, ki se več desetletij udejstvuje kot pevec, muzikus in je bil sploh vsa leta po vojni zraven domala pri vsaki javni prireditvi in proslavi. Je izrazit bohem, s srcem in dušo vdan glasbi, vse drugo je zanj drugotnega pomena.

Resda še ni med tistimi, ki so že zakoračili čez 80. leto, vendar se s 76 leti starosti že uvršča med starejše meščane, čeprav bi mu po videzu tudi teh let marsikdo ne prisodil. Še vedno ga lahko vidavamo na njegovem nepogrešljivem mopedu, prav tako se še vedno ni nehal javno udejstvovati. Zadnji dve leti vodi Partizanski zbor novomeških pevcev, ki se je oblikoval iz nekdanjih zborov „Dušan Jereb“, v katerem je Vili Skok dolga desetletja prepeval kot solist.

Skokovi izhajajo iz Primorske. Vili se je rodil v Trstu v družini vlakovodje, ki se je ponesrečil, ko

je burja vlak prevrnila. Potem so se nekajkrat preselili, nazadnje na mamin dom v Tomaj, kjer je bila v družini znana gostilna. V tistih letih je Vilko Skok postal ne le vrstnik, ampak pravi drug Srečka Kosoveľa, na katerega ima še danes lepe spomine.

„Bil sem otrok, še nisem hodil v šolo, Srečko pa je bil od mene kakšne 4 leta starejši. Moj brat, Srečko in jaz smo se skoro vsak dan skupaj igrali na njegovem vrtu ali v vinogradu. Šli smo se skivalnice. Dobro se spominjam, da je nekoč Srečko prinesel iz hiše majhen očetov kompas, pa smo tega skrivali in potem iskali. Ko je prišla vrsta name, sem kompas skril v neko jamo in jo z zemljo zagrnil, potem pa ga nismo več našli. Bili smo v hudih skrbeh, kaj bo rekel njegov oče — bil je učitelj — pa menda ni bilo nič hudega. Oče Srečka Kosoveľa je tudi mene učil. Spominjam se tudi, da je Srečko nekega večera prišel v našo gostilno po očeta, in ko so ga domači odrasli fantje nekaj zafrkavali, jim je zdeklamiral lastno zafrkantsko pesem. V tej prigodni pesmici je podarjal krivico in razmere med bogatimi in revnimi.“

Ob prvi svetovni vojni leta 1914 je tudi naša družina kot mnoge železničarske prišla v Novo mesto. Tu smo ostali, bili pa smo hudo revni, ker smo bili brez vsega imetja. Že v Gorici nam je granata, ki je treščila v hišo, uničila pohištvo in vse ostalo. Jaz sem v Novem mestu nadaljeval šolanje tudi na gimnaziji, kjer me je učil znani skladatelj Ignacij Hladnik. Že v njegovem zboru sem pel, pri njem pa sem se učil tudi violino, in spominjam se, da se je violine pri Hladniku učil tudi kasnejši znani skladatelj Marjan Kozina.“

Da je imel Vili Skok neverjetno globoko zakoreninjeno ljubezen do petja in glasbe, kaže

že to, da je tudi kot mlad fantič ure in ure vsak dan premuzical z violino. Naučil se je igrati tudi vse druge instrumente na strune. Gimnazije ni dokončal, kot pravi, zaradi prevelike revščine doma, dela pa tudi ni dobil, kajti v letih pred drugo vojno ni bilo lahko priti do kruha.

Vsa leta je Skok prepeval v pevskih zborih, igral v orkestru, za zabavo pa ribaril. Bil je eden prvih ribičev v Novem mestu. Redno zaposlen ni bil nikdar, ker je pač take narave, je pa več let kot

amater zelo uspešno fotografiral. Njegove fotografije ljudi v naravi ob ribah tik Krke na Lok še dandanes krasijo marsikateri novomeški dom.

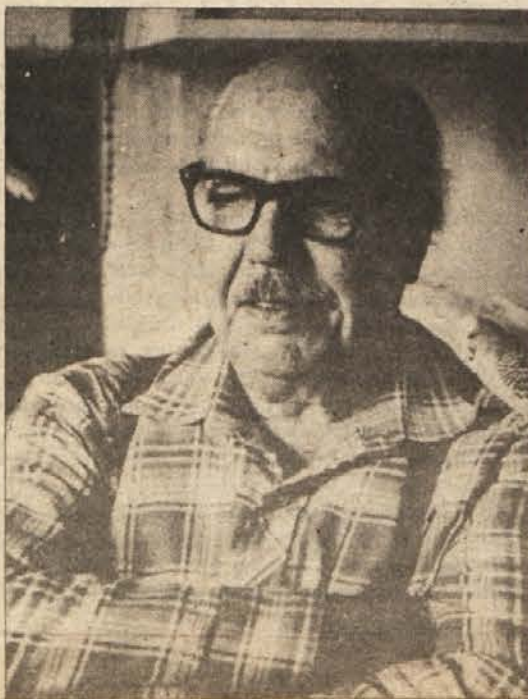
V povojnih letih si je ustvaril družino. Vselej s je želel imeti vsaj kolo, da bi z njim prišel kam dlje, ko pa mu je žena na posojilo leta 1950 kupila moped, je dobil najlepše darilo v življenju. Ta moped je še danes uporaben, lepo vzdrževan, ker pa zanj nadomestnih delov ni več dobiti, jih Vili Skok izdeluje kar sam.

„Zaposlena je bila le žena, in ker smo gledali na vsak dinar, sem šel po moped v Zagreb, ker sem izvedel, da je tam za 5.000 din cenejši. Dobro pa vem, da je takrat stal 143.000 dinarjev. To je bilo veliko denarja in žena je dolg več let odplačevala.“

Viliju Skoku ves dan igra vsaj radio. V glavnem poslušá resno glasbo, če sam ne igra. Začel je igrati klavir, igra po več ur na dan, izvežbal pa se je tako, da je igral vse zahtevne Lizstove skladbe. „Toliko sem igral na klavir, da se mi je prst skrčil in trenutno ne morem dosti vaditi,“ je nekam žalostno dejal. Ima pa drugo veselje: papiga pristo leta po stanovanju in sama zleze v kletko, tako je domača, da tudi obiskovalcem sede na rame in po papigovsko čeblja.

Vili Skok je malce razočaran, ker nobena od njegovih dveh hčera ni vnetja za muziko. Starejša je dokaj uspešno igrala violino in je že nastopala, mlajša pa klavir, vendar sta s poroko obe opustili glasbo. Tudi nobeden od štirih vnukov ne kaže veselja za umetnost. Niso muzikalni ampak nogobrčalni,“ je malce zagrenjeno pridal. Da bi poznal dolg čas? Nikdar, dokler je na svetu glasba.

RIA BAČER

ZMAGOVITI NAPAD NA ŽUŽEMBERK

Po sovražni ofenzivi je XV. divizija usmerila svoje napade proti Novemu mestu, Žužemberku in Zdenski vasi. — Borci Cankarjeve brigade se zbirajo za proslavo obletnice oktobrske revolucije na Selih pri Šumberku 8. novembra 1943. (Foto: F. Veselko.)

Vrhovni komandant NOV in PO Jugoslavije Josip Broz Tito je 28. junija 1943 poslal Glavniemu štabu NOV in PO Slovenije naredbu, s katero ukazuje, naj se iz slovenskih brigad ustanovita dve diviziji. Komandant slovenskega Glavnega štaba Ivan Maček je 13. julija 1943 podpisal odlok, ki je bil neposredna posledica Titovega ukaza. Ustanovljeni sta bili XIV. in XV. slovenska divizija NOV in PO Jugoslavije. Nedavno je Lado Ambrožič-Novljan napisal obširno in temeljito monografijo o XV. diviziji. Ob 40-letnici pomembnih bitk te slavne narodnoosvobodilne enote objavljamo iz Novljanove knjige odlomek, ki govori o napadu XV. divizije na Žužemberk.

Dne 1. maja 1944 se je začel silovit napad na Žužemberk. Petnajsta divizija ga je sedaj že drugič napadala. Organizacija sovražne obrambe je bila podobna tisti 24. julija 1943, ko je novoustanovljena 15. divizija kot krstno operacijo izvedla napad na Žužemberk. Tudi tokrat je sovražnik zasedel najvažnejše položaje. Glavna utrdba je bila v Zafari, kjer so zasedli cerkev in dekanijo oziroma župnišče, utrdili so cerkev na Cvibelju, v trgu kraj Krke pa so zavzeli vsa najvažnejša postopja. Z južne strani je Žužemberk naravno zavarovan s Krko, kar je še izboljšalo njegovo splošno obrambo. Žužemberk je bil glede možnosti za pošiljanje pomoči odprt na vse strani. Smeri, po katerih je lahko prihajala pomoč, so bile ob Krki navzgor skozi Stražo in Sotesko pa iz Straže na Brezovo reber, nadalje iz Mirne peči v Dobrnič, iz Trebnjega naravnost v Zela pri Šumberku in iz Grosupljega skozi Zagradec. To pa še ni bilo vse. S področja Kočevja, Ribnice in Velikih Lašč je peljalo mnogo poti čez Suho krajino v Žužemberk. In ker se je sovražnik v Ribnici po neuspelem napadu 18. divizije okrepil, je prav od tod pretela nevarnost njegovega posega. Ko sta štaba korpusa in 15. divizije načrtovala operacijo, sta morala upoštevati vse te sovražnikove možnosti in se potruditi, da bi zagotovila partizanskim enotam pri napadu na Žužemberk zadosti časa za boj.

Stvarna ocena razmer v Žužemberku je pokazala, da bo boj trd in neizprosen in da Žužemberka pač ne bo mogoče osvojiti v enodnevnem zaletu. Posebno skrb je korpusu povzročal sovražnik v Ribniški dolini. Kot na dlan je bilo, da bo morala artilerija 15. in 18. divizije izbirati ognjene položaje prav na desnem bregu Krke. S tem bi se sovražniku ponudila ugodna priložnost, da bi iz Ribniške doline oziroma s kočevske komunikacije udaril partizanom pri Žužemberku, zlasti pa artileriji, v hrbet.

Natančnih podatkov o posadki v Žužemberku ni. Vemo le, da je bila v sestavi te posadke 31. četa slovenskih domobrancev iz Novega mesta. Ker pa je posadka imela tudi tanke in artilerijo in je tudi sicer bila močna, sodimo, da je poleg te domobranske čete bila še kakšna enota slovenskega domobranstva in seveda nemške enote, ki so bile okrepljene s tanki in artilerijo. Zanimivo je, da je bila 31. četa slovenskega domobranstva prav tista četa, ki je 16. marca 1944 sodelovala pri napadu na 4. bataljon Cankarjeve brigade na Javorovici. Tedanja posadka postojanke je bila verjetno doslej najmočnejša posadka kraja, saj je štela od 300 do 400 mož in je bila dobro oskrbljena z orožjem. Posadka je morala zelo pohiteti, da bi si zagotovila čas, ki je bil potreben za organizacijo obrambe in utrditev. Imela je 8 dni časa. Naprava je načrt za obrambo, ki je razviden iz kasnejšega boja s 15. divizijo. Najbolj je utrdila Zafaro. Poveljstvo posadke, ki je bilo seveda nemško, se je dobro zavedalo, da bodo partizani uporabili kar precej topništva, saj jih je ribniški primer poučil o tem. Zanašalo se je na močno cerkveno zidovje. Posadka je utrdila zvonik in postavila vanj avtomatska orožja. Pomožna obrambni položaj je bil v cerkvi na Cvibelju. Utrjena postopja naj bi ovirala partizanske napade. S tem bi posadka pridobila čas, da bi lahko intervencijske čete prišle v Žužemberk in razporedile napadalce. Posebno vlogo je namenila tankom. Ni jih bilo veliko, toda bili so močnejši in odpornejši, da jim partizansko protitankovsko orožje ne bi moglo zlahka do živga. Tanki, ki bi jih posadka uporabila za protinapade, so bili eno najbolj nevarnih orožij v postojanki. Artilerija bi morala po možnosti nevtralizirati partizansko artilerijo ter razganjati koncentracije partizanskih čet. Obramba postojanke je torej slonela na izkušnjah nemških čet, zato je bila

sedanja naloga partizanskih čet vse kaj drugega, kot pa je bila ob prvem napadu 15. divizije na Žužemberk 24. julija 1943.

Ker je bilo zaradi moči žužemberške posadke takoj jasno, da bo glavno vlogo pri napadu odigrala artilerija, je bilo treba rešiti dve važni taktični nalogi. To sta bili — prvič, koncentracija vse artilerije — in drugič, seznanitev poveljnikov s sodobnimi načeli uporabe artilerije v boju za utrjeno postojanko.

NASTOPA PARTIZANSKO TOPNIŠTVO

Prva naloga je bila prvenstvenega, tako rekoč revolucionarnega pomena za partizansko vojsko. Sovražnikove postojanke morajo čutiti artilerijo kot udarno pest, ki je sposobna zmeti utrdbe in odpirati pehota pot v trdnjavo. Proces, ki je več mesecev spremljal razvoj te misli pri partizanskih poveljnikih, je končno pripeljal do zmage ideje o koncentraciji vse razpoložljive artilerije v eni enoti, ki so jo imenovali 1. slovenska artilerijska brigada. Ta znamenita brigada slovenske partizanske vojske je bila sicer formalno ustanovljena 7. maja 1944, torej po žužemberški operaciji, dejansko pa je začela delovati 1. maja pri napadu na Žužemberk. Kot posebno znamenitost v razdobju slovenske partizanske vojske moramo omeniti naključje, da je bil namreč proti isti utrjeni postojanki 24. julija 1943 z uporabo dveh protitankovskih topov proslavljen krstni dan slovenske artilerije.

Vrnilo se k opisu velike korpusne operacije za uničenje sovražnih čet, ki so zasedle del Dolenjske. Štab korpusa je v operaciji za uničenje žužemberške postojanke takole razporedil svoje moči: Petnajsti diviziji, ki je imela na voljo tri brigade, je zaupal nalogo neposrednega napada na Žužemberk in ožjega zavarovanja področja akcije. Osemnajsto divizijo je postavil v Suho krajino, da bi varovala smeri, ki peljejo s kočevske komunikacije proti Žužemberku. Ta divizija je posredno tudi varovala topove 1. slovenske artilerijske brigade. Dolenjski odred so postavili na mejo med Metnjam in Sv. Križem pri Litiji, da bi varovali smeri, ki peljejo iz Litije proti Radohovi vasi. Zavarovali je morala tudi področje med Ivančno gorico in Višnjo goro. V sestavo svojih enot je korpus pritegnil tudi bataljon VDV in mu zaupal nalogo, da skupaj z 10. ljubljansko brigado zavaruje smer iz Novega mesta skozi Sotesko proti Žužemberku.

Poveljnik 15. divizije Franc Kočever—Ciril pa je takole razporedil naloge svojim brigadam. Gubčeva bo neposredno napadala Žužemberk. To je pomenilo za brigado veliko zaupanje. Brigada se je že večkrat bojevala v Žužemberku in je dobro poznala vse sovražnikove obrambne možnosti. Bila je udarna, zanesljiva in prekaljena v bojih. Cankarjevi brigadi so namenili v zavarovanje severno smer. Zaprla naj bi cesti iz Trebnjega in iz Mirne peči v Žužemberk. Njena zavarovalna naloga je bila izredno pomembna, saj so ocenili, da prav tod preti največja nevarnost sovražnega posega. Dvanajsto brigado so postavili na cesto Žužemberk—Trebnje. Tvorila je nekakšno drugo obrambno črto, hkrati pa je bila pri roki kot rezerva 15. divizije. Petnajsta brigada je ostala pod Gorjanci in ukazali so ji, naj razvije aktivnost v tem smislu, da bi zadržala čimveč sovražnih čet v Novem mestu.

Razporeditev enot 15. divizije takoj pokaže določene slabosti v obrambi področja napada. Iz Novega mesta namreč vodi več smeri proti Žužemberku in 15. divizija zaradi pomanjkanja čet ni mogla vseh zapreti. To pomanjkanje je bilo večna slabost partizanske vojske pri napadih na utrjene postojanke. Petnajsta divizija si je pomagala s tem, da je imela rezervno 12. brigado na takem mestu, da bi jo lahko hitro premeščala na ogrožena področja.

Medtem so pripravili za akcijo artilerijo. Kot na dlan je bilo, da bo odigrala najvažnejšo in odločilno vlogo. Gubčeva brigada je imela namreč 4 bataljone in 755 partizanov ter brigadno baterijo, toda na bojišče je zaradi razhoda mogla postaviti le nekaj več kot 600 borcev. S tem je sicer ostvarila številčno premoč nad posadko, razmerje je bilo 600 : 400, toda sovražnik je imel manjši tankovski odred in močno artilerijo in tudi sicer je bil bolj oborožen kot brigada. Premoč je torej bilo mogoče ostvariti le z udeležbo močne artilerijske skupine.

Že 30. aprila so postavili topove v loku od Stavče do Budganje vasi na desnem bregu Krke. Med topove in žužemberško postojanko se je postavil zaščitni bataljon artilerijske skupine, da bi jo varoval pred nenad-

nim vdorom iz postojanke. Sicer pa je artilerija že več dni postopoma s posameznimi topovi obstreljevala posadko, da bi jo mehčala in utrjala. Posadka pa je besno odgovarjala s topovi in minometi iz Zafare. Tako je bilo v dolini Krke kar vroče.

Prvi napad na Žužemberk, ki ga je izvedla Gubčeva brigada, se je začel 1. maja 1944 zvečer. Gubčeva je napadla preprosto štirimi bataljoni s štirih strani. Najprej je bila artilerijska priprava. Topove so namenili na Zafaro kot najmočnejšo utrjeno točko Žužemberka. Po topniški pripravi se je začel ob velikem navdušenju zaradi rušilne moči topov splošen juriš vseh bataljonov Gubčeve. Do jutra so bili doseženi prvi rezultati. Brigada je zasedla Žužemberk, le skupina trdnbo grajenih hiš ob gasilskem domu ter Zafari in Cvibelj so se še držali.

CVIBELJ JE OSTAL PARTIZANOM

Toda zjutraj so Nemci in slovenski domobranci sestavili bojne jurišne skupine. Na čelu so šli tanki, za njimi pa pehota. Sovražnik je izbral pravi trenutek za protinapad, ker so bili partizani že utrjeni in niso mogli zavzetih položajev utrditi. Pretela je velika nevarnost, da bodo nekatere partizanske skupine, ki so pridrele daleč v notranjost utrjenega sistema, odrezane in uničene. Gubčeva se je morala umakniti. Zapustila je vse položaje, ki jih je zavzela. Sovražnik je imel veliko manevrskega prostora. Ko so 2. maja 1944 zjutraj nemška letala — 9 do 12 jih je bilo — bombardirala nastanišča in izhodiščne položaje Gubčeve brigade, pri čemer je bila popolnoma uničena vas Reber, zelo prizadeti pa Budganja in Drašča vas, je bilo jasno, da se je sovražnik dobro pripravil na obrambo in da se namerava odločno braniti. Pokazal je svoj namen: ostati v Žužemberku!

Gubčeva brigada se je odločila vrniti udarce, ki so ji bili zadani zjutraj. Z vsi močmi in artilerijo je napadla posadko na Cvibelju. Artilerija je imenitno zadevala in cerkev se je začela rušiti. Zadet je bil zvonik in mitralješko gnezdo v njem je postalo neuporabno. Ker je bil sovražnik postavljen pred odločitev, ali biti popolnoma uničen ali pa se umakniti, je zapustil Cvibelj ter pustil v postojanki skoraj vse orožje. Toda bataljon Gubčeve, ki je tukaj napadal, ga ni mogel pobrati, ker je Cvibelj nekaj časa ščitil tank, potem pa je sovražna skupina s protinapadom vdrla na Cvibelj in odnesla opremo in orožje. Toda nevarna postojanka Cvibelj je ostala gubčevcem.

Že po prvem nočnem napadu na Žužemberk so Nemci spoznali, da je boj za Žužemberk resna zadeva. Spoznali so, s kako veliko topniško močjo je napadala 15. divizija. Postavljen pred dilemo, ali naj Žužemberk zapusti ali naj nadaljuje obrambo, se je sovražnik odločil za drugo varianto. V ta namen so v Novem mestu sestavili dve bojni skupini, da bi šli na pomoč žužemberški posadki. Pobrali so vse čete, ki niso bile nuje za obrambo mesta, in udarili proti Žužemberku čez Brezovo reber in ob Krki skozi Sotesko. To kolono so napadle partizanske enote, uničile ali poškodovale dva tanka in sovražnik se je moral umakniti. Prvi koloni pa je uspelo zaradi zelo redke zavarovalne črte 15. divizije proti večeru 2. maja 1944 neopaženo prodreti do Zafare. Tukaj je presenetila bataljon 12. brigade, ki je varoval hrbet bataljonu Gubčeve. Prišlo je do nereda v vrstah partizanov in bataljon 12. brigade je imel precejšnje izgube. Toda gubčevci so se naposled zbrali in napadli nemško-domobranksko bojno skupino v hrbet, da se je ob pomoči posadke v Zafari zatekla k branilcem Žužemberka. Sovražnikovi bojni skupini ni uspelo razbiti napadalno črto Gubčeve brigade in prisilili 15. divizijo k umiku. Uspelo pa ji je okrepiti obrambo Žužemberka, kjer je bilo odslej 600 do 700 mož posadke, s čimer so se možnosti za zavzetje postojanke zmanjšale.

Tega dne so v smeri proti Žužemberku začele prodirati tudi druge sovražne skupine iz postojank na kočevski komunikaciji in iz Grosupljega. Spopadale so se z enotami 18. divizije in Dolenjskega odreda, vendar si niso zastavljale pomembnejših ciljev. Bile so bolj izvidniške narave in nameravale so zbežati poveljstvo 7. korpusa, da bi okrnile njegovo odločnost pri žužemberški akciji.

2. maja zvečer se je nadaljeval boj za Žužemberk, ki ga je ponovno začela artilerija. Po pripravi je napadla Gubčeva brigada, okrepljena s 3. bataljonom 10. brigade. Cvibelj je bil v partizanskih rokah in tako so bile večje možnosti za uspeh. Partizani so prodrli v

žužemberški grad, a zjutraj so jih s protinapadom pregnali branilci, ki so v trdnjavi zajeli okoli 12 borcev.

3. maja 1944 zjutraj so bile razmere pri Žužemberku kritične. Za akcijo je bilo porabljeno že veliko časa in borci so bili utrujeni, bilo je potrebno kaj ukreniti, da bi se boj uspešno zaključil. Sklenili so, da bo 3. maja artilerija z okrepljeno močjo delovala na sovražne utrdbe.

SOVRAŽNIK SE OBUPNO BRANI

Ves dan 3. maja je artilerija nadaljevala svoje rušilno delo. Sovražnikove utrdbe so bile razrušene ali zelo prizadete. Toda sovražnik se je obupno branil, čeprav je njegova artilerija zaradi partizanske premoči utihnila in se ni več oglašala. Popoldne je partizanska artilerija za nekaj časa prenehala streljati, ker je zaradi sovražnikovega napada s kočevske komunikacije kazalo, da ji preti nevarnost. Vendar je kmalu prispel ukaz o nadaljevanju obstreljevanja. Topništvo se je vrnilo in spet začelo svoje rušilno delo. Protitankovski top 50 mm pa so prepeljali na levi breg Krke, da bi od blizu prebijali močnejše zgradbe in od tam pregnali branilce.

Posadka je bila ponovno postavljena pred izbiro: ali bo uničena ali naj se umakne! Ko so partizani aktivirali protitankovski top, so se razmere za sovražnika poslabšale. Top je prebijal zidovje in uničeval tiste, ki so se skrivali za njim. Nemci niso imeli čet, s katerimi bi okrepili posadko, pa so se odločili za umik iz postojanke. S tem bi se rešili pred popolnim uničenjem. Cerkev v Zafari, največja trdnjava v postojanki, je doživljala težke trenutke. Protitankovski top je dobro zadel ter pošiljal granate bodisi skozi zid, bodisi skozi vrata in okna. Domobranci so začeli cerkev zapuščati. Ostali so brez kritja.

3. maja zvečer so krenili bataljoni Gubčeve in bataljon 10. ljubljanske brigade po topniški pripravi ponovno v napad. Četrti bataljon 10. ljubljanske brigade je vodil namestnik komandanta 18. divizije Peter Stante—Skala, ki je prešel Krko in vdrl na trg. Kmalu je bila posadka potisnjena v tako kritično situacijo, da je bilo pričakovati konec odpora. Nemci pa so se skupaj s slovenskimi domobranci že v noči na 4. maj pripravili na umik. Navorčili so mrtve in ranjene na vozove in pospravili material. Pripravili so se na izpad v zgodnjih jutranjih urah. Prikrivali so svoje namere na ta način, da so s tanki kolovratili po Žužemberku, napadali partizane in se hitro umikali v zaklonišča. S tem so hoteli pokazati, da so še močni in nevarni. Zjutraj so z napadom na ozkem odseku odrinili gubčevce in se umaknili iz postojanke. Zapustili so Žužemberk v razvalinah, partizani pa so ga 4. maja 1944 zjutraj zavzeli in očistili sovražnikovih ostankov.

ANALIZA USPEHA

O boju na Žužemberk so dali različni poveljniki in štabi zelo različne ocene. Najbolj skop s pohvalami Gubčevi in 10. brigadi (ljubljanski) je bil štab 7. korpusa. Na tem mestu bomo skušali dati oceno boja in njegovih rezultatov, da bi nam bila podoba te četrte borbe partizanov na Žužemberku bolj jasna. Dva taktična elementa sta bila odločilna za uspeh v Žužemberku. To sta bili izvrstna podpora artilerije 15. in 18. divizije oziroma 1. slovenske artilerijske brigade in neverjetna vztrajnost in upornost borcev in bork Gubčeve brigade. Zmaga v Žužemberku reš ni bila popolna. Toda zaradi sovražnikove srdite obrambe, močne oborožitve ter podpore iz drugih garnizonov popolnega uničenja žužemberške posadke tudi ni bilo mogoče pričakovati. Sodim, da je bil boj na Žužemberku eden največjih in najtrših bojev za utrjeno postojanko. Žužemberk je imel mnogo boljše naravne pogoje za obrambo kot npr. Kočevje, ki so ga enote 14. divizije decembra 1943 že skoraj spravile na kolena. Edino močnejše utrjeno mesto od Žužemberka, ki so ga partizani napadali, je bilo Novo mesto po zaslugi naravnega položaja v pentlji Krke.

Artilerija je imela v operaciji najvažnejšo nalogo. Razrušiti je morala utrdbe in pripraviti pehota pogoje za vdor v postojanko. Zelo hitro je spoznala svoje začetne slabosti, tj. slabo povezanost baterije in topov s pehoto in poveljniki. Že 3. maja 1944 pa se je artilerija telefonsko povezala z napadajočimi četami in tako je bilo sodelovanje med njo in pehoto mnogo boljše. Artileristi so se sprva odločili za posredno streljanje. Oddaljenost do ciljev je bila 3-5 km. Posredno streljanje ima svojo dobro stran v tem, da so topovi varnejši pred sovražnikovim kontrabatiranjem, da imajo več prostora za premeščanje in manevriranje in da so manj občutljivi za letalske napade. Toda v tem tiči tudi velika slabost posrednega streljanja, to je, da zahteva veliko municije; ni treba posebej poudarjati, da je pomenila oskrba s strelivom v partizanski vojski precejšen problem. Havbice in top 75 mm so po poročilu štaba 7. korpusa porabili 967 granat. Pri tem so vštete tudi granate baterije Gubčeve brigade. Sama 1. slovenska artilerijska brigada je izstrelila 540 granat. To je bila dr slej v zgodovini partizanske vojske na Slovenskem največja količina porabljenega artilerijskega streliva. S stališča pogojev, v katerih se je partizanska vojska bojevala, je količina porabljenega streliva v žužemberški bitki kar zastrašujoče velika. Vsekakor je treba na tem mestu ponoviti, da je bil osnovni taktični prijem pri uporabi artilerije v partizanskem vojskovanju neposredno streljanje, ki je zahtevalo manjše količine streliva in je bilo bolj natančno, prebojnost granat pa večja. Kombinacija posrednega streljanja in akcija protitankovskega topa iz bližine sta bili odločilna dejavnika boja artilerije, ki je več kot izpolnila pričakovanja.

Gubčeva brigada je bila v bojni akciji že od 30. aprila dalje, ko je šla v napad na Dobravo. Ves 1. maj se je pripravljala na akcijo v Žužemberku. Torej je bila od 30. aprila do 4. maja 1944 neprestano v boju. Tak napornorej vzdržati le borci izrednih moralnih kvalit. Pohvaliti je treba še bataljon 10. brigade (Ljubljanske), ki je 3. maja sodeloval z Gubčevo brigado, ter Dolenjski odred, ki je imel na skrbi široko bojno območje. Gubčeva brigada je imela pri napadu na Žužemberk 23 mrtvih in 51 ranjenih. Podatek pojasnjuje srditost bojev.

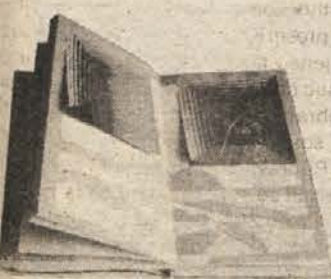
obzorja

iz izložbe

prebrali smo

z obrobja

V času, ko slovenski založniki, tarnajo nad razmerami, v katerih morajo krčiti svoje programe, in slovenska knjiga doživlja zares težke čase, pa smo hkrati priče knjižnih dogodkov, ki kažejo, da težke razmere spodbudijo obrobno založništvo in samozaložništvo. Lani in letos je izšlo več knjig v samozaložbah ali pri založnikih, ki pravzaprav to niso, a so vseeno zmogli toliko denarja, predvsem pa volje, da so v svet poslali to ali ono knjigo. In mednje lahko vštejemo tudi prvo knjigo, ki jo je iz-

dal Žirovski občasniki, glasilo literarne sekcije DPD Svoboda, ob pomoči krajevne konference SZDL Žiri.

Gre za pesniški prvenec Franca Kopača „In hvaljeno nosi v sebi“. Pesmi je izbral in uredil Peter Božič, ki je zbranim pesmim na pot zapisal, da so „samostojni svet, ki živi v svetu današnje poezije na svojem lastnem, edinem in neponovljivem križišču, sam sebi in nam vsem, ki to prebiramo, želo redek in dragocen kaži-pot.“

Posebna odlika pesniške zbirke je likovna oprema znane slovenskega slikarja Tomaža Kržišnika, ki je svoj posluš za likovno poudaritev poezije že pokazal z grafikami na temo Prešernovih sonetov. Tudi tokrat je svoje delo opravil z veliko posluha, kar mu je prineslo že tudi prvo javno priznanje. Žirija Društva oblikovalcev Slovenije je knjigo izbrala za grafično delo meseca. Po mnenju žirije knjiga ohranja „tradicionalno formo

in razdelitev tekstovne in vizualne prezentacije, v kateri je oblikovalec s smiselnim prehodom sivo risane podlage spojil avtorsko risbo, odtisnjeno v grafiki, in pesnikove verze v enoten organizem“.

MiM

spori in spopadi

Letos je prišla na knjižno tržišče že tretja knjiga „Sporov in spopadov“ Ivana Krefta, predvojnega komunista, španskega borca in revolucionarja, ki je ves čas deloval v naprednih tokovih delavskega gibanja pri nas in v svetu. Kot visoko zaveden in revolucionarno usmerjen posameznik ostaja čvrsto na položajih, na katerih je vedno stal, vendar mu ta zaveznanost ne pomeni, da se z vsem, kar je doživel, zvedel, bil soudeležen ali ne, tudi strinja. Še več, Krefť se v svojih knjigah kaže kot kritik napak in nepravilnosti, na katere je naletel.

Tudi v tretji knjigi „Sporov in spopadov“ je takšen. V nji je zajel na že preskušeni način, ki bi ga najbolje označili kot dokumentirano spominsko pisanje, obdobje takoj po vojni in nato v novejši jugoslovanski zgodovini nedvomno najbolj kritično obdobje ostrih sporov s Sovjetsko zvezo in drugimi

kominformskimi državami. Krefť je na široko zajel predinformsko obdobje in delovanje nekaterih ljudi v njem ne samo zaradi zabeleženja dogodkov, ki so se odvijali prvi čas po vojni, temveč tudi zato, da je v njem nakazal sile, ki so v sporu z informbirojevstvom doživele jasno diferenciacijo.

Prav v zvezi s temi dogodki velja posebej poudariti tako imenovane taboriščne procese, ki so potekali predvsem v Sloveniji (en proces je bil še v Splitu) in so primer zrežiranih sodnih procesov po zgledu stalinističnih sodišč. Po Krefťovi zaslugi je ta zgodovinski kamenček, ki ga ni mogoče spregledati v mozaiku naše povojne zgodovine, osvetljen. Narobe je, če napake hote spregledujemo ali na silo tiščimo v pozabo. Obračun z njimi je potreben, saj je med drugim tudi znamenje dozorelosti družbe, če napake prizna in jih, kolikor je seveda to mogoče, popravi. Iz Krefťovega pisanja je čutili nekaj grenkobe, ker rahabilitacija nedolžnih žrtev še ni povsem izpeljana.

Krefť piše tudi o poteh in stranpoteh naše kmetijske politike s posebnimi poudarkom na dogajanju v severovzhodni Sloveniji, kjer so bile nekatere napake najbolj grobe in najbolj očitne, njihov vpliv pa je mogoče čutili še dandanašnji.

Ker knjiga piše o sporih in spopadih, je seveda za marsikoga lahko sporna, vendar pa kljub morebitnim netočnostim ali premalo poglobljenim analizam polpreteklih dogodkov ohranja svojo glavno vrednost — bori se za resnico.

M. MARKELJ

finžgarjeva peta knjiga

Pri Državni založbi Slovenije še ni izšla nobena od štirih knjig, ki bodo letos razširile zbirko Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev. Pozornosti vredne bodo kajpak vse, dve pa bosta vseeno izstopali: 11. Jurčičeva zato, ker bo z nadaljevanjem političnih člankov, s pismi in kazali za vse knjige zaključila Zbrano delo velikega Muljavca, štiri pesniške zbirke pa bodo sestavljale 1. knjigo Zbranega dela A. Gradnika, ki je po več letih spet novo ime v tej po pomenu gotovo najvrednejši slovenski knjižni zbirki. Z 9. knjigo se bo letos nadaljevalo izhajanje Župančičevega, s 6. pa Finžgarjevega Zbranega dela. Pri slednjem smo dolžni opozoriti še na 5. knjigo, ki je izšla pred

meseči, prinaša pa šest pripovedi pod skupnim naslovom „Prerokovana“, povest „Sama“, umanjkaše pa seveda niso izčrpane literarnozgodovinske opombe izpod uredniškega peresa Jožeta Šiferja.

Poznavalci dokazujejo, da je Finžgar vrh svojega pripovedništva dosegel prav s „Prerokovano“. Pripovedi (razen „Bojev“), ki so roman, gre za kratko prozo) so pisatelj odzvil na prvo svetovno vojno, kakor jo je doživljal med službovanjem v Sori. V tej (proti)vojni prozi Finžgar s poprejšnjim t.i. idealnim realizmom ne bi opravił dosti; odhajanje mož na vojsko, divji ples smrti, celo v zaledju, kjer ob lakoti in bedi vlada tudi npravna zmeda, je pisatelja sililo, da je sprostil ves umetniški talent — in tako brez zadržkov junakom segel tudi pod kožo, kjer so se v razrušanem času odvijali nič manj mučni boji.

Pripovedno manj prepričljiva je povest „Sama“, ki z dokaj

vzgojnim namenom kaže usodo dveh učiteljic. Obe sta zapisani na neki način tragični usodi, iz osebnih stisk pa se

rešujeta z razdajanjem za narodno kulturo, za socialni napredek vasi. Okolje, v katerem živita, je do njiju neprizanesljivo, surovo, a ne tolikanj, da bi učiteljici zapustil idealizem.

D. R.

sodobni svet

Pred poldrugim desetletjem je bralstvo z velikim zanimanjem segalo po delu, kateremu so Vladimir Bračić, Avgustin Lah in Igor Vrišer dali naslov „Sodobni svet“, bolj poveden pa je podnaslov, ki opozarja, da dve knjigi podajata naravno, družbeno, politično in gospodarsko podobo sveta. Delo je bilo kmalu razprodano, zaradi nenehne potrebe po tako tehtnem prikazu zdajšnjega obračanja življenja na Zemlji se je založba Obzorja odločila za bistveno prenovljeno in razširjeno izdajo. Pisci so upoštevali vrsto novih dognanj, in tako je vsem, ki se hočejo študijsko ali pa le

iz golega zanimanja poučiti o raznovrstnih tokovih družbenih prizadevanj za izboljšanje in varstvo okolja, na voljo res široko uporabno delo, ki je bogato ilustrirano in opremljeno s potrebno bibliografijo.

V prvi knjigi so pisči z naravoslovnega in družbenega vidika obdelali odnos med družbo in naravnim okoljem, zatem pa so do potankosti razčlenili področja, ki sodijo v geografijo prebivalstva in naselij pa v politično geografijo. Za širši krog bralstva ni nič manj zanimiva druga knjiga, katere teme segajo od primarnih, sekundarnih in terciarnih gospodarskih dejavnosti do urejanja in varovanja človekovega okolja pa sodobnega družbenega razvoja.

M. BEZEK

odvisna je od ljudi

„O kulturi je težko govoriti, zlasti še, če se na poti do razcveta kulturnega življenja zatika in če so za to v glavnem krivi ljudje.“ Tako nekako bi lahko strnili misli dolgoletnega viniškega kul-

turnega delavca Boga Hudaka, ki vidi v Vinici s širokim zaledjem veliko možnosti za razvoj različnih oblik kulturnega življenja, posebno še, ker ima njegov kraj veliko osnovno šolo in temu številčno primeren učiteljski kader. Prav učitelji pa so bili in so še vedno v manjših krajih gonilna sila za kulturno početje.

Hudak se je aktivno vključil v viniško kulturno življenje leta 1966, ko je po končani osemletki začel plesati v folklorni skupini. Pritegnila ga je ljubezen do ljudskih običajev, ki je postopoma postala tudi skrb za ohranjanje tradicij dedkov in babic, kajti pred šestimi leti je postal vodja skupine, danes pa je pred njim gotovo najtežja naloga, kar so jih doslej imeli vodje folklorne v Vinici. Med šestnajstimi plesalci, ki jih spremlja deset tamburašev, so namreč v glavnem mladi, za katere pa pomeni poroka tudi konec plesanja v narodnih nošah. „Je že res, da tudi na osnovni šoli deluje folklorna skupina, iz katere bi lahko dobivali vsako leto nekaj novih plesalcev, a kaj, ko odidejo v skupine v svojih vaseh, na primer na Preloko, v Bojance. V zadnjih dveh letih smo tako dobili le dva nova plesalca,“ pravi razočaran Hudak.

Prepričan je, da v zavesti mladih ljudi še vedno ni dozorelo spoznanje o

potrebi po ohranjanju ljudskih običajev, da se še vedno obnašajo preveč samovšečno, mlačno in premalo zavezujoče. Po drugi strani pa ve tudi za razlog, zakaj je tako. „Člani folklorne skupine so zaposleni ali učenci, pri vsakem izmed njih pa imajo doma tudi kmetijo. Poleti prihajajo zaradi dela na polju na vaje pozno in utrujeni, pozimi pa vaj sploh nimamo, saj je sicer ogrevana soba v večnamenskem domu premajhna za ples, stroški za ogrevanje dvorane pa bi bili previsoki. Poleg tega zadnje čase vlečemo vse krajsi konec pri finančnih sredstvih, saj je na Zvezi kulturnih organizacij čedalje manj denarja, zato tudi manj nastopov. Nič čudnega, da so tudi plesalci manj in manj zainteresirani, saj je velik nesmisel celoletne vaje „vnovčiti“ le na črnomaljskem jurjevanju,“ pravi Hudak ter doda, da je celo nastop na jurjevanju še pod vprašanjem zaradi pomanjkanja deklet, sodelovanje na razstavi belokranjskih vin, to je na vinski vigredi v Metliki, pa so že odklonili.

O tem, da bi folklorna skupina prekinila z delom, Hudak ne razmišlja. Tega zaradi svoje zagnanosti ne bi dovolil, ve pa, da bodo morali marsikaj spremeniti. Poudarek naj bi bil na strokovnosti, to pa pomeni, da bo moral vsaj en izmed članov končati tečaj za vodje folklornih skupin.

Seveda je veliko manj črno pri viniškem mešanem pevskem zboru, drugem in hkrati zadnjem članu kulturno-umetniškega društva „Oton Župančič“, društva, ki ga je še pred letom vodil Hudak in o katerem še vedno predobro ve za pomanjkljivosti. Pred leti je namreč delovala dramska skupina, ki pa je ostala brez vodje. Ko je še delovala, so vadili igralce Hudak pa učitelj, a igre so bile preproste, nezahtevne. Še danes za kvalitetne igre po Hudakovih besedah v Vinici ni igralcev, učitelji pa se lažjih iger nočejo več lotiti.

Na pobudo osnovne šole je pred leti v okviru kulturno-umetniškega društva deloval tudi etnološki krožek „Po hišah smo zbirali gradivo. Ljudje so ga radi dali, danes pa je že bolj težko, ker ljudje cenijo ljudsko blago. A z delom ne bi smeli prekiniti, pripraviti pa bi morali tudi razstave, ne da se, tako kot sedaj, blago koplje v nekdanji šoli v Stari Lipi.“ Hudak kar ne more nehati govoriti o skrbi za vse, kar so jim pustili predniki. Ne bo okleval, če si bo moral odtrgati del svojega prostega časa za to, da bi bilo življenje, pa najsi bo kulturno ali kakršnokoli že, na Vinici bolj pestro. Vendar bo ob sebi potreboval še nekaj zagnancev, ki jih je prav doslej največkrat pogrešal.

OBRAZI

S KOLESOM IN PEŠ PO EVROPI

Pomlad je tu in zopet se bodo ob naših magistralnih cestah pojavile evropske ptice selivke posebne vrste. Kar navadili smo se že nanje. Spoznamo jih po oguljenih kavbojkih, razpuščenih dolgih laseh in velikem nahrbtniku, v katerem prenašajo vse, kar potrebujejo za nekaj mesecev preprostega življenja ob evropskih prometnicah in v deželah Bližnjega vzhoda, kamor so ti popotniki ponavadi namenjeni. Ne navaden se nam zdi njihov mir, ko ure in ure potpežljivo posedajo ob cesti, da bi dobili svoj „lift“. Ne navaden v tem vse hitrejšem vrvenju in hlastanju po pridobitniških dobrinah, in priznati moramo, da je marsikateri izmed nas pritisnil krepke na plin ali na hupo ter spustil kakšno ostro opazko na račun teh popotnikov, katerih mir nas vznemirja. Smo morda nevoščljivi mladim, ki hočejo spoznati svet po svoje in z lastnimi očmi, preden jih bo skomercializirani svet neizogibno potegnil v svoj vrtinec?

Potepanja in popotovanja pa tudi v današnjem času niso nič novega, čeprav so verjetno bolj množična, kot so bila včasih. Novo je morda le to, da v njih ni več toliko nuje, kajti nekoč je preproste ljudi gnala v svet predvsem želja po zaslužku in iskanje boljših možnosti za življenje. Predstavnik tistih starejših evropskih popotnikov sem srečal v Domu starejših občanov v Šmihelu. To je dvaindevetdesetletni Janez Krese.

Postavljen „na cesto“ je bil tako rekoč že ob koncu prejšnjega stoletja, ko se je njegov oče na Brezovici pri Smarjeti po materini smrti zopet oženil in so otroci iz prvega zakona ostali brez tola. Preživljali so ga sorodniki, ko pa se je začel postavljati na lastne noge, se je priučil za rojača. Vendar to ni bil pravi poklic zanj, saj ga je ovirala očesna bolezen, zato se je kmalu poslal za bratom v Trst, kjer je delal na železnici. Trst je bil takrat pravi raj,“ se spominja Janez in kar ne more pozabiti vseh jedač in pijač, ki jih je uvidela ta razvita avstrijska luka. Vendar so se na obzorju že zgrinjali črni oblaki. Bližal se je itali-

janski napad na Avstrijo in oblasti so odpuščale delavce v obmejnem pasu. Tako se je Janez znašel pred nabornimi komisijami. Dvakrat se je zaradi operacij, ki jih je preстал nekaj let pred tem, rešil vojaške suknje, tretjič pa, ko je na vseh frontah prve svetovne vojne že pošteno grmelo, so ga vseeno potrdili. „Za ustreliti bo že dober!“ je bil komentar vojaškega zdravnika.

Janez pa je preživel tudi prvo svetovno vojno. Predvsem zato, ker je bil bolj v ozadju, v bolnišnicah in drugih pomožnih službah. Po vojni se je preživljal z različnimi začasnimi zaposlitvami in iskal delo od Tržiča pa do Zagreba, dokler se ni končno odločil, da poskusi še s tujino. V Nemčiji se mu je nasmehnila sreča. Naučil se je slikati razne čestitke, voščilnice in razglednice, ki so šle kar dobro v denar. Prodajal jih je trgovcem in dobro živel, dokler ni prišel na oblast Hitler. Takrat je tudi Janezu pričelo goreti pod nogami. Moral je zapustiti Nemčijo in začela se je štiriletna odisejda po zahodni Evropi, ki jo je Janez peš ali s kolesom večkrat prekržaril. Za današnje pojme se zdi to precej nenavadno, Janez pa pripoveduje o svojih izletih v Španijo, Portugalsko, Belgijo, Holandijo in Francijo, kot bi se mi pogovarjali, če gremo peš na Trško goro ali Mehovo.

Kaj vse je doživel na teh popotovanjih in ob stalnem iskanju zaposlitev in vsakdanjega kruha, je težko popisati v teh vrsticah, eno pa je bilo gotovo: v nemirni Evropi dela ni našel. Edino stalno zaposlitev, ki jo je dobil v nekem belgijskem rudniku, je zaradi stavk hitro izgubil, povsod drugod pa se je moral zanašati na svojo skromnost, na lastno pamet in iznajdljivost. S sabo je imel le dvoje delovnih rok, ki so za prenočišče, hrano in skromno plačilo pomagale zdaj temu, zdaj onemu kmetu, v mestih pa se je preživljal s slikanjem raznih podob, ki so šle dobro v promet. Tako je imel za sproti, nekaj pa je shranil tudi v malho za težje čase. S sporazumevanjem Janez ni imel težav. Govoril je gladko nemško, potem se je naučil še kar dobro špansko in za silo francosko.

„Ljudje so bili takrat vsepovsod zelo prijazni,“ se spominja Krese tistih časov. „Najlepše je bilo v Kataloniji in v Švici. Videl pa sem tudi veliko revščine, zlasti v notranjih predelih Španije in Portugalske. Med prebivališči za ljudi in živali skoraj ni bilo razlike. Sedaj se je verjetno že veliko spremenilo.“

Kako pa so se razmere spremenile, Janez ne bo verjetno nikoli zvedel. Z dobrimi devetimi križi na hrbtu se s težavo premika in komaj bi v njem slutili človeka, ki je pred petdesetimi leti prepotoval domala vso Evropo. Še vedno pa je v njem ostala iskrica radovednosti, saj redno prebira časopise in zasleduje dogodke po svetu, ima pa tudi še kanček tistega miru, ki je značilen za popotnike, pripravljene na vsa možna presenečenja. „Bo že kako,“ pravi o svojem bivanju v domu, ki mu ga plačuje socialna služba. Vse njegove prihranke so mu pobrali med drugo svetovno vojno Italijani, dokumente o njegovih zaposlitvah pa mu je že prej skupaj z obleko izmaknil neznanec. Tako tudi starostne pokojnine ne more dobivati.

STONE JAKŠE

VSAKDANJI KRUH NA TISOČ NAČINOV

NEBESA IZ ČAJA IN MARMELADE

Pred sedemindvajsetimi leti je šla Štefka, mlado dekle iz Rožanca, na borzo dela v Črnomlju. Doma je bila mama s štirimi otroki. Oče jim je umrl na Rabu, kmetija je bila majhna in treba si je bilo poiskati kruh. Na borzi so Štefki povedali, da lahko dobi službo v bombazni predilnici v Tržiču. Povezala je culico in šla na Gorenjsko, kjer se je začela njena pot predice. V vseh teh letih je bila Štefka Orlič 105 dni na porodniški, potem je do enega leta hčerkin starosti delala po štiri ure, vseh ostalih 26 let pa neprekinjeno dela v treh izmenah in v vsem tem času ni bila skupaj niti za pol meseca na bolniški.

„Po dobrem letu dela v Tržiču, ko je začela v Metliki delati Novoteksova predilnica, sem prišla nazaj v ljubljeno Belo krajino. Spominjam se, da nas je bilo takrat sprejetih kakšnih petdeset deklet, do danes pa nas je ostalo komaj toliko, da bi nas lahko preštel na prste ene roke. V tekstilni industriji ni bilo nikoli lahko, plače nizke, najhujše pa je delo v treh izmenah. Ko smo prišle v službo v Metliko, so nam rekli: „Služba je v treh izmenah, katera ene zmore, naj pustil, Nikakršnega urejenega prevoza, malico smo si nosile od doma. Ko sem delala v nočni izmeni, sem bila 17 ur zdoma: ob petih popoldne sem prišla z vlakom v Metliko, ob desetih zvečer je bil šiht, ob desetih dopoldne naslednji dan sem prišla pa domov. Pa še majhnega otroka sem imela. Sedaj je mladim mamam lepše, imajo daljšo porodniško in tri leta so oproščene nočnega dela. Ko so nam začeli na delu deliti čaj in kruh z marmelado, smo mislile, da smo v nebesih. Ni prav, da zaradi vsega tega, predvsem pa zaradi stalnega dela v treh izmenah, nimamo beneficiranega staža,“ je tehtno, umirjeno in s potrpežljivostjo pripovedovala Orličeva.

Sprva je Štefka delala v predpredilnici, kasneje so jih pri tem delu nadomestili moški. „V predilnici pa smo še sedaj v večini ženske, kajti predilni stroji zahtevajo bolj mehke in fine prste in dober občutek, to je natančnejše in potrpežlivejše delo. Od nas precej zahtevajo, kajti ni vse odvisno le od stroja, marveč veliko tudi od nas. Žal pa je v zadnjem času kakovost surovin slaba, zato je tudi delo težje in zahtevnejše.“

V predilnicah je precejšen ropot, ki pa vsaj Orličeve začuda sploh ne moti. „V teh letih sem se na ropot tako navadila, da tega sploh ne slišim več. Res se ne moremo pogovarjati, da se ne bi nič slišalo, a za pogovor tudi ni časa. Dobra stran tega pa je, da se tudi skregati ne moremo.“ se je pošalila. „Če se moramo kaj nujnega zmeniti, si od blizu zakričimo v ušesa, pa je.“ Štefka je že več kot 15 let na istem delovnem mestu kot predica. „V tem oddelku nas je v eni izmeni devet predic pa še kakšnih sedem drugih delavk.“

V vseh teh skoraj treh desetletjih dela v predilnici ni Štefka kljub ubijajoče težkemu

delu nikoli iskala službe drugje. „Najprej sem bila zadovoljna, da sem delo sploh dobila, potem sem bila srečna, ko sem se vrnila v domače kraje, z leti so se nekatere stvari uredile in izboljšale, vedno težje pa prenašam nočno delo. To človeka zdela, pusti posledice. Zaradi dela v treh izmenah je trpela tudi družina. Nočnega spanja tudi ne moreš nadoknediti podnevi. Najhujše pa je bilo, ko je bila hčerka majhna in smo gradili hišo. Ne ne smem spomniti, vsega tega ne bi še enkrat prenesla.“

Zato Orličeva komaj čaka, da bo izpolnila leta, ko bo šla lahko v pokoj. Če bi si sedaj lahko zbirala, bi si izbrala samo delo v dopoldanski izmeni, čeprav mora vstati navsezgodaj; če gre z vlakom iz Črnomlja, mora vstati pred pol peto, če z avtobusom, pa lahko pol ure dlje. Vendar gre raje prej, kajti grozno se počuti, če pride v službo zadnji trenutek. Rajši pride pol ure prej, kot da bi minuto zamudila, če se v miru pripravi in začne delati zbrana, ji gre delo cel šiht dobro izpod rok.“

V središču švedskega mesta Eskilstuna stoji kip železarja, kajti železarstvo je najpomembnejša industrija, ki je veliko pripomogla, da se je to mesto razvilo. Če se bodo kdaj v Metliki odločili za spomenik delu in dejavnosti, ki je najtesneje povezano s tem mestom, občino in Belo krajino sploh, bi moral ta spomenik upodabljati tekstilno delavko.

A. BARTELEJ

NAGRADNA KRIŽANKA - NAGRADNA KRIŽANKA

DL	kraj pri Novi Gorici	oporni element	srednje-veški bojevnik	Anton Janša	DL	začimba	pomladni mesec	ubojstvo	dej roke
MAJ									
1	T Praz. dela	nočna plica				med			
2	S Boris								
3	C Filip in Jakob	mamillo				ujeda kislina voda			
4	P Florijan								
5	S Angel								
6	N Janez								
7	P Stanko	stara utež				posebno slovanstvo/narkoza			
8	T Miha								
9	S Gregor	span. poto-mec v J. Ameriki/IL pesnik							
10	C Izidor					tur. jezera/rodovna oznaka			
11	P Žiga								
12	S Pankracij								
13	N Mater. dan								
DL	hrv. nar. heroj (Vlado)	obročje	porlug. agencija/basop. zlatoba	prebi-valka Aten					
glavno mesto ZRN			odprto ognj. Nostova barka				Leonid reka v SZ (Le-ninograd)		
narost				katal. dostojanstvenik glas					
zelatini-rana snov					gr. bogi-nja mod. Josip Ipavec				
Caasius Clay			dom. žival					Cankar	
kradljiv-vec			stari Slovani						vredno-stni papirji

Iz zajetnega kupi rešite prvomajske velike in male nagradne križanke je zreb izbral MATEJO MILEK iz Črnomlja, ki bo za rešeno nagradno križanko prejela lepo in zanimivo knjigo. Križanko iz številke rešite in rešitev pošljite na naslov Uredništvo Dolenjskega lista, Germova 3, Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA: Izžrebanec bo prejel knjigo „Emmanuelle“ iz najnovejše erotične zbirke Dotik.

Kako klavrn je človek, bolj klavrn od živali in rastline: sram ga je življenja.

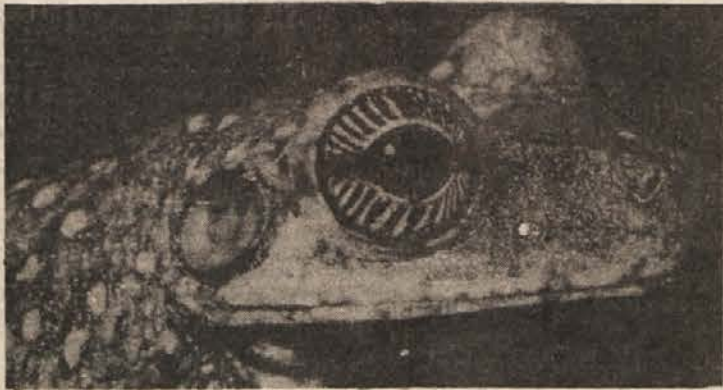
I. CANKAR

Družba je ena sama obednica in nič važno ni, iz katere sklede zajemate.

I. CANKAR

Značajan človek se ne bo spremenil, četudi ga okolica prezira.

BHATRIHARI

Ne navadna in doslej nepoznana žaba, prebivalka „izgubljenega sveta“.

Odkrili so nov svet

Skrivnostni svet na tablasti gori Neblina — Živali in rastline, kakršnih ni nikjer drugje — Odkritja

Za današnji svet je izginjanje in odmiranje živalskih ter rastlinskih vrst bolj značilno kot pa odkrivanje novih, pa vendar kdaj pa kdaj pricurlija na dan tudi kakšna novica o novi živi vrsti, ki je kot tanek žarek svetlobe v sicer mračno podobo. Novica, ki prihaja iz Venezuele, je pravi ognjemet, saj od tam sporočajo, da so znanstveniki odkrili cel nov svet živalstva in rastlinstva, kakršnega doslej niso odkrili še nikjer. Gre za pravi pravcati izgubljeni svet, kot ga je izrisal v svoji fantastični pripovedi pisatelj C. Doyle, le da namesto dinozavrov v njem prebivajo gigantski pajki, drevesca, ki so podobna artičokam, mravljeje-di škorpjioni, nenavadne konicastogobene žabe, ki so še tako primitivne, da najbrž skoraj nespremenjene prihajajo iz obdobja, ko sta bili Afrika in Južna Amerika še en kontinent.

bodo lahko zaokrožili podobo nenavadnega sveta. Morda leži v zbrnem gradivu ključ za nekatera vprašanja evolucije: kako se posamezne vrste tvorijo in kako hitro. Primerjava genskega materiala neblinskih rastlin in živali z genskim materialom enakih rastlin in živali v drugih predelih bo pokazala, ali je nastanek in razvoj vrst počasen in logičen proces ali pa hitrejši in bolj prepuščen naključjem.

O Neblini se bodo morda čez leta šolarji učili, kot se zdaj uče o Darwinu in Galapagosih.

MiM (Vir: Newsweek)

Keramična moč

Kdaj avtomobili s keramičnimi motorji?

Časi, ko ni bilo važno, koliko goriva potroši avtomobil, so že davno in neizbrisno za nami. Poraba goriva je še kako pomemben podatek, ki zanima kupca, ko se ozira za novim avtomobilom, zato ni nič čudnega, da novi modeli sicer še vedno močnih, hitrih in udobnih avtomobilov niso več tako požrešni kot njihovi predniki, cele vrste srednjih in malih avtomobilov pa že prestopajo v povsem novo generacijo energetsko varčnih vozil. Za vse pa se bo poraba goriva zelo izdatno zmanjšala, če se bo uveljavila novost — keramični avtomobilski motor.

Motor, ki je namesto iz kovinskih sestavljen iz keramičnih delov, ne potrebuje dragih hladilnih sistemov.

Temu prihranku sledi takoj še eden. Tak motor lahko deluje pri zelo visokih temperaturah, izkoristek pa je z uporabo turbin večji. Turbinski keramični motor bi razvijal veliko moč in veliko hitrost, požar pa bi precej manj goriva.

Zaenkrat poznamo le prototip takšnega motorja, ki so ga izdelali pri Kyoceri, medtem ko posamezne keramične dele vgrajujejo v dizelske motorje v tovarni tovornjakov Isuzu. Vgradili jih bodo tudi v nove modele turbinskih motorjev za osebne avtomobile pri Nissanu in Toyoti.

Skozi kožo

Vbrizgavanje insulina brez igle — Natančnost

Kakih 120 milijonov ljudi na svetu trpi za sladkorno boleznijo in okoli 12 milijonov teh bolnikov mora vsakodnevno dobiti injekcijo insulina, da ostanejo pri življenju. Seveda je vsakodnevno pikanje precejšnja muka za nesrečne bolnike, zato so toplo pozdravili prve injekcije, ki dajejo zdravilo atomizirano skozi kožo brez igle.

Že od leta 1974 pozna medicinska naprava, ki vtiskuje insulin v telo bolnika skozi kožo. Razvili so jih v ameriški vojski, vendar so bile naprave dokaj nerodne in neuporabne za bolnike, ki morajo prejeti večjo dozo zdravila. Nova naprava, ki so jo izdelali lani in prihaja letos na tržišče, je mnogo bolj uporabna. Ne samo da izrablja že znani način potiskanja atomiziranega insulina skozi kožo, marveč tudi omogoča bolniku, da sam zmeša natančno določeno količino zdravila, kar so doslej sicer počeli zdravniki. Za mnoge trpine po vsem svetu obljublja bolj svetle dneve in predvsem manj nepotrebnih muk.

Zdaj „možganska“ mesta

Tehnopolisi — načrt Japoncev, ki veliko obeta — Prenos visoke tehnologije v podeželsko okolje

Otok Kjušu je bil dolgo najbolj zapuščen in odmaknjen japonski otok, dandanašnji pa že rastejo na njem sodobni industrijski obrati, katerih imena je slišati kot seznam vrhunske elektronske industrije: Sony, Matsushita, NEC, Fairchild. Inženirji, ki so odhajali predvsem v Tokio in druga že znana središča, prihajajo na Kjušu, saj postaja otok model za verigo bodočih tehnopolisov, ki naj bi olajšali prenatrpana japonska mesta in zagotovili Japonski tehnološko prvenstvo v svetu.

Tehnopolisi, in na Kjušu gradijo prvega, naj bi nastali po zamisli japonskih strokovnjakov, ki žele ustvariti japonsko različico slovite ameriške Silicijevе doline, ki pravijo raziskovalno-industrijski coni v Kaliforniji, kjer znanstveniki in podjetniki delajo v idiličnem vaškem okolju in ustvarjajo vrhunsko računalniško tehnologijo. Prvi odzivi na japonske načrte so zelo dobri, saj se veliko znanih japonskih družb zanima za sodelovanje pri gradnji tehnopolisov. V načrtu jih je 19, dograjeni pa naj bi bili že do 1987. leta.

„Doslej smo tehnologijo uvažali iz ZDA in Evrope, zdaj je čas, da razvijemo svojo,“ pravi eden od vladnih funkcionarjev. Za Tokio je gradnja tehnopolisov inovativen način modernizacije japonskega ptočja, za katero je zdaj značilno, da ima nekaj središč visoko razvitih in prenatrpanih, podeželje in ostali prostor pa sta neizkoriščena.

V mestih je življenjski prostor Japonca strahovito skrčen, saj pride na štiričlansko japonsko

družino v poprečju le 170 m² (ne gre za stanovanjsko površino!). Neravnovesje med visoko urbaniziranimi industrijskimi središči in ostalim delom otočja je očitno. Japonci ga želijo izravnati, kratki pa ustvariti trdne tehnološke temelje in še bolj razviti raziskovalno dejavnost.

„Majhna dežela, kot je Japonska, mora svoje ozemlje čimbolj učinkovito izkoristiti,“ so prepričani japonski strokovnjaki.

Prenos visoke tehnologije na podeželje in urbanizacija doslej neizkoriščenega prostora naj bi uresničila prav te želje. Vlada spodbuja družbe tudi s tem, da ponuja vrsto olajšav pri davkih, kreditih in drugih zadevah. Za nastanitev v tehnopolisih se zanimajo predvsem tiste družbe, ki se ukvarjajo z računalništvom, bioinženirštvom in letalsko industrijo, zanimanje pa so pokazale že tudi inozemske družbe, ki vidijo v tem edinstveno priložnost, da prodrejo na sicer zelo zaprti japonski trg.

Če bodo tehnopolisi res zaživele, potem je mogoče že reči, da je Japonska vrgla svetlo še eno rokavico.

MiM (Vir: Newsweek)

Vse za uspeh

Človek mora že s svojim zunanjim videzom in obnašanjem dobiti prve točke zase v vsakem poslovnem stiku. Tako menijo zahodni poslovneži, ki jim je biznis prvi in edini veljavni smoter. In ker mati narava samozavestne hoje, gibov, obnašanja in takšnega videza ni dala vsem enako obilno, poskušajo te pomanjkljivosti popraviti. Naslov za učenje pravilne poslovne „govornice“ telesa je že nekaj let znan med ameriškiimi poslovneži, čeprav agencija, ki se s tem ukvarja, doslej ni objavila še nobenega oglasa. Gre za posvetovalnico, ki jo je ustanovila lepotna kraljica Debra Benton skupaj s svojim možem, zdaj pa jo vodi sama in pobira kar lep dobiček. Pri nji se poslovneži učijo najrazličnejših obnašanjških navad in spretnosti samobvladovanja. Na koncu prihajajo iz njenih rok poslovneži, ki naj bi bili bolj uspešni v poslovnih stikih z ljudmi.

Navedimo nekaj drobnih skrivnosti! Pri stopanju po stopnicah navzdol mora poslovnež gledati naravnost, ne navzdol, to daje videz močnega človeka, ki ve, kaj hoče (dokler ne pade po stopnicah). V stikih z nadrejenimi in velikimi poslovneži je treba oponašati gibe velikega šefa. To ustvarja hiter stik, kar je prednost. Važno je tudi, da samega sebe človek čimbolj ceni. Itd., itd.

Koliko te stvari drži, lahko vsakdo sam poskusi. Vprašanje pa je, ali poslovnežev ne vleče v učenje bolj lepotica sama kot pa njeno učenje.

137

Črtice in povesti iz narodnega življenja

PEPE DOLAR

Pepe je bil prepričan, da je napravil vse to jako modro, ker je laglje zvedeti pravo resnico od treh nego od enega; čez štirinajst dni pa je videl, da se je ukani. Pisarji morda še nič iskali niso, morda tudi niso imeli prilike; Glad je dokazal z izmišljenimi številkami, da je Čop zadolžen čez glavo in da nima pravzaprav nič premoženja, kar se ni moglo verjeti. Lakota je našel vse to prav narobe, da spada Čop med največje bogatine, da plačuje davka brez priklade skoraj dve sto goldinarjev, in druge take čenče. Hunger se je držal nekake srede; izkazal je, da ima Čop precej imetka, pa tudi precej dolga, vinograda pa nobenega, kar je bila očitna laž.

Pepe škriplje z zobmi, plača, kar je obljubil, in gre k staremu uradniku Žejniku prašat za svet. Žejnik se strašno smeje, da je mogel Dolar takim sleparjem kaj zaupati. Vidi se, da je prav novinec v teh rečeh. On mu ne bo napravil nobenih spiskov ali izpiskov, ampak mu bo pokazal uradne izkaze in bukve, da lahko sam prebere in se prepriča. On že ve, kako bo prišel v tiste skrinje in omare, kjer leže; znan je z vsemi uradniki in dober tudi s prvaki med njimi. S prošnjo in lepo besedo bo dobil največ, nekaj pa tudi, kakor se bo dalo. Ali izpod deset goldinarjev se ne more lotiti te sitnosti, pet goldinarjev mora biti precej na roko. Pepe vzdihne, izreče svojo zadovoljnost in odšteje Žejniku zahtevane goldinarje. Odslej je zahajal v mesto vsak teden po dvakrat prašat, če se je

kaj dobilo, in ni zahajal zastoj. Kar je Žejnik obetal, je tudi izpolnil. Pepe je bral s svojimi očmi, da plača Čop okoli osemdeset goldinarjev davka s prikladami njegove posesti da imajo mere osemnajstbralov in nekaj sežnje, čez tri orale je samo vinogradov— videl je, da ima pri nekem Založanu dve sto petdeset goldinarjev izposojenih in na njegovo hišo vknjiženih, nikjer pa se ni moglo najti, da bi bil Čop sam komu drugemu kaj dolžan. Te številke se neskončno razveselile Pepeta in so pomirile vsaj na pol njegovo stiskano dušo. Njegova ljubezen, ki je gorela prej le po malem, se je zdaj razvnela v visok, pokajoč plamen, srce je trkalo desetkrat živeje in močneje, čeravno še ne toliko, kolikor bi moglo. Zdaj šele izpregovoril Matildi važno vprašanje: „Srček, ali bi hotela biti ti moja preljudna nevesta in ženica?“ Matilda se začudi, kaj jo vpraša, in pravi: „I, seve, kaj si pa čakal, da mi nisi tega že prej rekel? Ali veš, to se mora narediti zdaj kmalu, zdaj precej.“

Matilda steče nato proti domu, povedat veselo novico materi in prijateljicam. Pepe pa se smeje nekako zvito, maje z glavo in si misli: „Čakaj še malo, moja tičica, še nisem prenaljil do zdaj, se mislim še manj zanaprej. Pamet, fant, pamet do konca, naj ne govori nihče, da se kesa Dolarjev sinček!“ Še tisti teden je prišel z bratoma k Čopu in snubil hčer. Z velikim veseljem privoli oče, še z večjim pa mati, v kateri je kar srce igralo, da dobi takó umnega in brhkega zeta. S ostrim očesom opazuje to radost Pepe in, ko pride pomenek na doto, jame pritiskati s sladko besedo Matildino mamico, da bi k šest sto še ona iz svojega kar privrgla. In ona mu poda roko in reče moško: „No, ker si ti, naj bo. Za mleko dobim

vsako leto po petdeset goldinarjev, kar bom iztržila skozi štiri leta zdaj zanaprej, bom dala tudi vama in, če prej umrjem, pa imejta obe kravi.“

Za poroko se dogovore, da bo šele pred pustom, čez osem mesecev. Matildi, ki je povabila nanjo že več prijateljic, se je to zdelo tako dolgo, da je na ves glas zajokala, ali Pepe se ni dal preprostiti; rekel je, da mora prej pozidati, potesati in popraviti to in ono v hiši in na poslopjih in se sploh dobro pripraviti za svoj bodoči stan, da najde nevesta vse v redu in kakor gre. Staremu Čopu se je to zdelo jako modro, kajti on sam se je pripravil za svoj zakon iz ravno takega vzroka še mnogo dalj, cela tri leta. Svoj pravi namen s tem odlašanjem je Pepe zamolčal. Njegove preiskave in poizvedbe niso bile še dovršene, hotel je še dalje slediti in vohati. Srce mu je res korakalo za razumom.

V Dolarjevi hiši sta živeli razen treh bratov tudi njihova dobra stara teta Meta in sestrična Anka. Teško je uginiti, katera teh dveh ženic je bolj zaljubljena v Pepeta. Obe sta enako pripravljene, izpolniti mu vsako željo, še preden jo izreče. In kako mu ne bi hotele iti na roko zdaj, v tako važni spremembi njegovega življenja! To je Pepe dobro vedel in še bolj porabil. Teti reče: „Slišite vi, moja druga mati, kajne, da mi ne bodete odrekli, kar vas prosim. Ženitev je lahka, ali nevarna reč; lahko se pade in ulomi vrat, ako se ne premisli dobro vsak korak. Čopovi ljudje so mi po volji, ali popolnoma jih ne poznam. Dajte, pomagajte mi! Začnite zahajati bolj pogostoma k njim, sprijaznite se z mojo bodočo taščo — Ker je zgovorna žena, ne bo stalo bogve koliko truda.“

Pogorela telovadnica

Osnovna šola XV. SNOUB v Metliki je oškodovana za 20 milijonov din — Usodna igra z vžgalicami

METLIKA — V sredo, 9. maja, je okoli 17. ure začela goriti telovadnica osnovne šole XV. SNOUB v Metliki. Goreti je začelo pod balkonom. Ogenj je v telovadnici, veliki 38 krat 20 metrov, uničil vse telovadne blazine, športno orodje, zavese, stropno oblogo, električno napeljava, parket, okna, toplovodno instalacijo, zelo pa

sta poškodovani tudi kovinska konstrukcija in kritina. Ogenj so gasili GD Metlika in okoliška društva, enota civilne zaščite tovarne Beti in gasilci iz občine Ozalj. Materialna škoda je ocenjena na 20 milijonov dinarjev. Požar je zanetil petletni otrok, ki se je v telovadnici igral z vžgalicami.

POGORELA TELOVADNICA — Otroška igra z vžgalicami je povzročila za 20 milijonov dinarjev škodo. (Foto: M. Bezek)

dežurni poročajo

KJE JE ŽAGA? — V noči na 12. maj je Redžepu Ikanoviću iz Kanižarice nekdo ukradel motorno žago znamke Stihl. Lastnik je na škodi za 40.000 din.

STROJČEK IN HARMONIKA — Neznani storilec je 13. maja ukradel Pavletu Pircu iz Novega mesta vrtni stroj in harmoniko. Škode je za 60.000 din.

NA HLADNO — Novomeški miličniki so 13. maja pridržali do izreznitve 24-letnega Franca Žiberta z Bučke. Ko so se dogovarjali, kje bo Žibert začasno končal, je razborito nastrojeni mladenič zalil uradno osebo.

Leto zapora za lažno pričanje

Stroge zaporne kazni za priči, obtoženi krive izpovedi med zaslišanjem na obravnavi zoper udeležence vinske afeve v breziškem Slovini — Glavno sojenje se je že prevesilo v sklepi del — V petek beseda obrambe

BREŽICE — Medtem ko se je sojenje dvanajstim udeležencem tako imenovane vinske afeve v breziškem Slovini tačas že prevesilo v sklepi del, so dogodki v veliki dvorani tamkajšnjega šolskega centra dobili pred dnevi še nekoliko širše obeležje. Znano je bilo namreč, da je namestnik temeljnega javnega tožilca iz Novega mesta že med zaslišanjem posameznih priči na glavni obravnavi vložil nekaj obtožnic zaradi lažnega pričevanja, no, pred dnevi pa so se tudi te znašle pred sodniki breziške enote temeljnega sodišča Novo mesto.

Na zatožno klopi sta morala sedeti kmeta iz Gradnja pri Podbočju Ivan Stopar in Ivan Vidovič; oba je obtožnica bremenila kaznivega dejanja krive izpovedi.

Tako je Ivan Stopar med zaslišanjem v dokaznem postopku zoper zasebnega gostilničarja Mi-

na glavni obravnavi Ivana Stoparja obsodilo na leto dni brezpopojnega zapora.

Podobno kot Stopar je tudi Vidovič senatu na obravnavi lažno izjavil, da je leta 1979 ali morda 1978 prodal preko Milana Herakoviča preko 4 tisoč litrov vina. Da gre za krivo izpoved, kaže tudi njegova izjava pooblaščenemu delavcu UNZ v preiskovalnem postopku, ko je priznal, da je prodal le tisoč litrov vina. Da gre bolj verjetno temu podatku, kaže tudi dokumentacija opravljene analize možne pridelave v

● Razplet sojenja udeležencev vinski afeve breziškega Slovina se po domala štirih mesecih vse bolj bliža. Po napovedih sta imela v ponedeljek zaključno besedo namestnika temeljnega javnega tožilca, za v petek pa je napovedana sklepna beseda obrambe.

njegovem vinogradu. Tudi njega je sodišče zaradi krive izpovedi obsodilo na leto dni zapora. Sodbi še nista pravomočni. B. BUDJA

KDO JE SPIL VINO IN ŽGANJE?

NOVO MESTO — V času od 8. do 10. maja je nekdo vlomil v zidnico Mirka Zupančiča na Trški gori in odnesel 30 litrov vina in nekaj litrov žganja. Zupančič je na škodi za 10.000 din.

PRENIZEK PODVOZ — Zlasti starejši cestni podvozi so marsikdaj prenizki in neprehodna ovira za malo višje naložen tovornjak. Ker bi poglabljanje podvoza preveč stalo, se cestarji, kot kaže, zadovoljijo s tem, da postavijo prometni znak, ki pove, kako visoko je lahko naložen tovor. Tale tovornjak iz Novega Sada je ustavil podvoz na poti iz Metlike v Rosalncah. Šofer je moral podreti nosilno ogrodje na prikolici, da se je „splazil“ pod železniškim mostom. (Foto: A. Bartelj)

KRONIKA NESREČ

SPOLZKA CESTA — Ivan Zelinger (20 let) z Doiža je 9. maja zvečer vozil s fičkom po Cesti herojev iz Ločne proti Novemu mestu. Ko je pripeljal v levi ovinek pri trgovini Market, ga je začelo zaradi neprimerne hitrosti (glede na stanje ceste) zanašati. Na spolzki cesti ga je zaobrnilo za 90 stopinj, s prednjim felom avta je trčil v kamnito ograjo.

Huje ranjenega Zelingerja so odpeljali v novomeško bolnišnico, gmotne škode pa je za 30.000 din.

TRIKI V PODGORJU

NOVO MESTO — Milan Župan (34 let) iz Dol. Stare vasi se je 10. maja s prijateljem mudil v gostilni v Dol. Mokrem polju. Tam je bil tudi 22-letni Jože Gorenc iz Dobrave, ki je Županu kazal nekakšne trike, zaradi česar se je slednji razburil. Skupaj sta odšla ven, kjer je Gorenc Župana nenadoma spodbil s udarcem v nogo. Župan je padel in si pri tem zlomil gleženj. Odpeljali so ga v novomeško bolnišnico. Gorencu so ovadili temeljnemu javnemu tožilstvu.

IZGINIL MOTORČEK

NOVO MESTO — Neznane je 9. maja izpred gostilne Slon na Cesti kooandanta Staneta v Novem mestu ukradel kolo z motorjem, last Matjaža Vidmarja iz Novega mesta. Škode je za 15.000 din.

TRIJE NOVOMEŠKI ATLETI KANDIDATI ZA REPREZENTANCO — Selektor jugoslovanske atletske reprezentance Dane Korica je objavil letošnje kandidate za državno reprezentanco. Med njimi so tudi trije iz Novega mesta: Darko Cujnik (kopje), Igor Primc (disk) in Robert Šikonja (800 m).

Uspešni mladi atleti

Občni zbor Atletskega kluba Novo mesto — Lani kar 120 medalj — Lani pet državnih reprezentantov

V petek, 11. maja, je imel AK Novo mesto občni zbor, na katerem so pregledali delo v preteklem letu. Ugotovili so, da so sezono 1983 prebili tako, kot si v današnjih časih želimo: gospodarno, a z dosežki, ki segajo od nastopa na evropskem prvenstvu preko medalje in dobrih uvrstitev na balkanskih igrah do vrste naslovov republiških in štirih naslovov državnih prvakov.

Predvsem je napredovala mladinska atletika, ki je dala kar štiri državne reprezentance, člani pa so imeli enega. Štirje mladi atleti AK Novo mesto so tudi vključeni v projekt timskega dela za hitrejši rast vrhunske atletike v SRS, kar je še posebno priznanje strokovnemu delu kluba. Seštevek medalj v republiških in državnih prvenstvih ter z balkanskega prvenstva je pokazal izjemen napredek mladincev, ki so se tudi kot moštvo odrezali s 4. mestom v državi. Od 120 medalj, osvojenih na omenjenih prvenstvih, je 21 naslovov republiških prvakov in 4 državnih, najpomembnejša posamična lanska rezultata pa sta 9. mesto Primca na EP

in drugo mesto Šikonje na BAI, pohvaliti pa velja tudi četrti mesti Lapanjeta in Šikonje, 5. mesto Primca in 7. mesto Gabrijele, prav tako na BAI. Ti mladinci so tudi na troboju Grčija—Egipt—Jugoslavija osvojili I drugo, 3. tretja, 1. četrto in 1. šesto mesto.

ŠTAFETA MLADINCEV TRETJA

V tekmovalnem delu 28. pohoda „Po poteh partizanske Ljubljane“ je nastopila tudi ekipa mlajših mladincev AK Novo mesto v štafeti 3 x 1000 m in osvojila 3. mesto. Pred njimi sta bili dve štafeti starejših mladincev, za njimi pa so se na 4. mestu uvrstili mlajši mladinci iz Titovega Velenja. V novomeški štafeti so tekli Zbogar, Vidmar in Fabjan.

MALI MARATON V LESKOVCU

LESKOVEC — V počasitev dneva OF so člani atletske sekcije „Maraton“ iz Leskovca pri Krškem pripravili tekaško tekmovalje v malem maratonu. Na 21 km dolgi progi, ki je vodila skozi okoliške vasi, se je pomerilo 20 tekačev, od tega kar 14 iz krške občine. Na cilju, do katerega so prišli vsi, so tekači izrazili željo, da bi ta tek postal tradicionalen, saj takih tekmovalj v Posavju in na Dolenjskem skorajda ni. Letos organizatorji niso imeli stroškov, za pijačo je 1.000 dinarjev prispevala KK SZDL Leskovec. Rezultati: 1. Džuro Oluič (Novo mesto) 1.16:39, 2. Aleš Čerin (FNT Ljubljana) 1.23:40, 3. Tine Petrič (AS Maraton) 1.24:00.

Šport iz Ribnice

LIGA V RIKU — Tretje leto zapored so v Riku pripravili zimsko ligo v malem nogometu. Prvo mesto je zasedla ekipa Star mačk, ki je v odločilni tekmi z 2:1 premagala S-125, v tekmi za tretje mesto je Planer premagal Loški potok z 2:1. Najboljši strellec je bil Mohar iz Loskega potoka z 21 goli.

DERBI V RIBNICI — Odigrali so štiri kola pomladanskega nogometnega prvenstva v ljubljanski nogometni ligi. V derbiu prejšnjega kola je Ribnica doma premagala Boreca s 4:1 (2:1). Strelci: Čampa 2, D. Hočvar in Opačka za Ribnico, za Borac pa Vučičević. Ribnica je na 3. mestu, Borac pa na 6.

ZANIMIVI BOJI — V Kočevju so pripravili tradicionalni karate turnir v sunkukai stilu za pokal Kočevja, na katerem je nastopilo 64 tekmovalcev iz 14 slovenskih klubov, prvič pa so nastopila tudi dekleta. Rezultati: absolutna kategorija: Mukič, srednja: Mušič, ženske: Guičič.

IGRE V RIBNICI — Tradicionalne športne igre učencev osnovnih šol iz sosednjih občin Ribnica, Kočevje in Delnice, že enaindvajsete, bodo sredi junija v Ribnici. Na dosedanjih igrah so imeli največ uspeha učenci iz Kočevja pred Delnicami in Ribnico. M. GLAVONJIČ

KDO BO ČOLNARIL?

NOVO MESTO — Neznane je 7. maja izpred stanovanjskega bloka ukradel kanu dvosed Bineta Bajca iz Novega mesta. Škode je za okoli 40.000 din.

CIKAK PO KOČEVSKI

UKRADLI OVCO — M. I. iz Rajndola so 6. maja s pašnika ukradli ovco. Mesnice so sicer polne mesa, vendar je vedno večje zanimanje za brezplačno oskrbo, ker standard hitro pada.

VARUJTE ŽEPE! — Potniki za Kočevje se letos pogosto pritožujejo, da jim je na avtobusni postaji v Ljubljani izginila denarnica. Poselžeparjev ni težak, in v tisti gneči niti ne čutiš, kdaj ti izginje denarnica.

NAŠLI RAZSTRELIVO — Pod mostom v Dolgi vasi so 9. maja našli ročno bombo, 10. maja pa pri Trnovcu topovsko granato. Najdijelji so bili — kot je prav — previdni in so o nevarni najdbi obvestili miličnike.

OBISK V KIOSKU — V noči iz 9. na 10. maj je neznanec obiskal kiosk. Dela pri stavbi občinske skupščine. Razmetal je uradno dokumentacijo in odnesel precej cigaret.

POTNIKA VRGLA IZ AVTOBUSA

NOVO MESTO — D. Kugler iz Brezice se je 25. aprila peljal z avtobusom Integral-Sap iz Brezice proti Novemu mestu. Ko so odpeljali iz Šentjerneja, si je prižgal cigareto. Ko je to opazil sprevodnik, je pristopil in mu vzel cigareto iz ust, nato pa ga je fizično napadel. Pri Dol. Mokrem polju sta sprevodnik in voznik avtobusa Kuglerja vrгла iz avtobusa. Pri padcu si je Kugler zlomil desno roko, mavec so mu nadeli v novomeški bolnišnici.

Kočevci dobro streljali

Na republiškem in državnem prvenstvu uspešni ženska in moška ekipa, na tekmovalju invalidov pa Slavko Pavlič

KOČEVJE — Ekipi kočevskih strelčev in strelcev sta se spet izkazali na republiškem in državnem prvenstvu v streljanju z zračno puško. Ekipa strelčev (Zalar, Učakar, Milešič) je na slovenskem prvenstvu v Hudičji vasi pri Mariboru zasedla 3. mesto, med posamezniki pa je bila Zalarjeva dvanajsta. Tudi na državnem prvenstvu, ki je bilo 22. aprila v Zeni-

ci, so bile Kočevke odlične in so zasedle med 18. najboljšimi ekipami v državi 12. mesto.

Ekipa kočevskih strelcev (Novak, Hajdinjak, Memedović) je imela težje delo. Na slovenskem prvenstvu je med 31 ekipami zasedla s 1.096 krogi (od 1.200 možnih) odlično 9. mesto, Hajdinjak pa je bil med posamezniki s 372 krogi od 400 možnih osmi, medtem ko je Novak zasedel 27. mesto. Na državno prvenstvo se je uvrstilo 13 slovenskih ekip. V času, ko to poročamo, še ni znano, katero mesto so kočevski strelci zasedli na tem prvenstvu. Po neuradnih podatkih, in še to znanih le za slovenske ekipe, so med slovenskimi ekipami zasedli 4. mesto, se pravi, da so si med ekipami iz naše republike izboljšali položaj kar za 5 mest.

Razveseljava vest je prišla tudi z republiškega prvenstva strelcev invalidov. Kočevski strelcev Slavko Pavlič je republiški prvak v streljanju z zračno puško v svoji kategoriji invalidnosti. Poletje se bo udeležil državne prvenstva. Doslej je bil Pavlič že enkrat državni prvak, dvakrat pa je zasedel tretje mesto, vendar ne v streljanju z zračno puško, ampak v pištolo.

USPEH GLIVARJA IN LAVRIČA

SMEDEREVO — Skupina novomeških kolezarjev se je v petek, soboto in nedeljo udeležila mladinske etapne dirke, verjetno najtežje pri nas — „Kosmajski partizani“. Start prve etape, dolge 110 kilometrov, ki jo je dobil Reško Glivar, je bil v Smederevu, drugo, dolgo 80 kilometrov, je dobil Janez Božič, v tretji, ki so jo vozili na kronometer, je bil ponovno najboljši Glivar, medtem ko so Novomeščani v 4. etapi pripravili skupno posamično zmago. Tahmajster iz Astre si je v njej nabral odločilno prednost in postal končni zmagovalček pred Glivarjem in Lavričem, medtem ko je bil Božič 10., Darko Papež pa 18.

Navdušila le Brazilija

Bled vtis prve jugoslovanske selekcije

Skoraj natanko po treh letih od vseh pogledih tako uspešnega BOP 81. balkanskega odbojkarstva, na katerem je Jugoslavija v pravem trimfu osvojila tako žensko, kot moško prva in pri tem pustila za seboj odbojkarjski veselilci, kakršni sta Romunija in Bolgarija, je v petek Novo mesto in z njim širši krog ljubiteljev spet lahko videlo vrhunske odbojke. Žal tokrat prepolne športne dvorane, gledalcev je bilo nad tisoč, igra ni ugrela. Se več: mnogim ljubiteljem odbojke ni bilo mogoče skriti razočaranja nad igro jugoslovanske reprezentance v srečanju z moštvom Brazilije, ki je nadigralo naše izbranice v vseh pogledih.

Preveč bi bilo pričakovati zmago. Brazilija je vicešampion sveta in igra v Novem mestu je potrdila, da povsem zaslužen. Kar vzbuja skrb, ni poraz, marveč koncept igre, ki ga je prikazala jugoslovanska reprezentanca. Lahko bi rekli, da je bila tekma demonstracijski primer kovanja dveh povsem različnih konceptov. Na eni strani je bil brazilski, za katerega je značilna dinamika, duhovitost, ustvarjalnost, tehnična izbrušenost, bojevitost, na drugi pa jugoslovanski, narejen po nekdanjem sovjetskem vzoru, ki polaga vse upe v večjo telesno višino, moč, naučenost in uigranost potez, v

● V prvi tekmi za „Lovoriko Jugoslavije“ je Jugoslavija B (moštvo absolutnega državnega prvaka Mladost — Monterja) presenetljivo premagala bolgarijo s 3:2 (-14, -8, 6, 13, 14), v drugi pa je slavila gladko zmago Brazilija — 0:3 (-13, -12, -12) nad prvo reprezentanco Jugoslavije.

mladno preračunljivost in preciznost delovanja „siroja“. Spopad je dokazal popolno zmoglost brazilskega igranja, večjega kot kažejo razlike točk v mizih.

In kar je še neprimerno važnejše — in ohrabruje: zmaga nad vse atraktivnega brazilskega načina igranja je zmaga odbojke in pravo jamstvo za njen nadaljnji razvoj. To je igra, ki zares navdušuje!

M. LEGAN

KOMPAS
JUGOSLAVIJA

MLJET

Romantični otok na jugu, narodni park, topli, (slani) jezera. Hotel Odisej (B). Z letalom do Dubrovnika, z avtobusom do Trstenika, s trajektom na Mljet. Cena: 13.900 do 17.900, dodatni teden 9.100 do 12.000 din. Odhodi ob nedeljah.

OHRID

Topla južna Makedonija. Hoteli: Metropol (A), Biser (A) in „Eurotel“ (apartmaji). Pester izletniški program. Z letalom do Skopja, z avtobusom na Ohrid. Cena: 19.200 do 19.800, dodatni teden 8.100 do 10.500 din. Apartma (najem) 9.900 do 12.400, dodatni teden 3.700 do 4.400 din. Odhodi ob ponedeljkih.

VIS

Sončni otok sredi Jadrana. Hotela: Biševo (B) (Komiža) Issa (B) Vis. Z letalom do Splita, z gliserjem ali trajektom na Vis. Cena: 9.600 do 12.570, dodatni teden 6.000 do 11.100 din. Odhodi ob petkih (Komiža) in sobotah (Vis).

BUDVA

Očarljiva črnogorska riviera. Novi hoteli Slovenska plaža (B). Bogat izletniški program. Z letalom do Tivta, z avtobusom v Budvo. Cena: 11.900 do 17.000, dodatni teden 5.900 do 11.600 din. Odhodi ob četrtnih.

Cene vsebujejo prevoze in penzione. Popusti za otroke! Podrobnejši program (s cenami in termini) v vseh poslovalnicah Kompassa.

DOLENJCI!

Vabimo vas, da nas obiščete v naših poslovalnicah v Krškem, Litiji, Novem mestu in Ribnici.

DELAVCI, POZANIMAJTE SE ZA DELO PRI PTT NOVO MESTO!

Naša delovna organizacija opravlja zelo raznoliko dejavnost, zato so tudi dela in naloge raznovrstne, predvsem v tozdu PTT Center v Novem mestu. Ukvarja se pretežno z vzdrževanjem, popravili in napeljavami telefonskih in telegrafskih omrežij in naprav. Poleg inženirjev in tehnikov opravljajo ta dela tudi:

- monterji in mehaniki,
- priučeni in specializirani delavci ter
- nekvalificirani delavci.

Za naše delo so se s prekvalifikacijo usposobili tudi splošni električarji ter mehaniki za jaki in šibki tok.

Delo v našem tozdu je razgibano, zanimivo in zahtevno. Cenimo zavzetost za delo, kakovost dela in pobude posameznika, zato je vsakemu delavcu omogočeno specializiranje in napredovanje.

NOVOMEŠČANI IN POSAVCI!

- Želite kaj več izvedeti o nas?
- Vas morda privlači delo v našem tozdu?
- Oklevate, ker še niste usposobljeni za telekomunikacijski poklic? Nič naj vas ne moti, če ste brez poklica. Čeprav imate dokončano le osnovno šolo, bomo našli delo za vas. Veselilo nas bo, če nas boste poklicali po telefonu 22-741 ali pa se boste oglasili v našem tozdu PTT Center na Mali Cikavi v Novem mestu. Dobili boste vsa potrebna pojasnila, opisali vam bomo delo, pogoje za delo, vsa mesta zaposlitve in vas seznanili z vsem, kar vas bo še zanimalo. Upamo, da se boste odzvali našemu vabilu.

Tozđ PTT Center
Novo mesto
Mala Cikava

TRGOVSKA DELOVNA
ORGANIZACIJA
nama
LJUBLJANA n. sol. o
Veblelagovnica Kočevje

Prepustite skrbi v zvezi z izbiro opreme za taborjenje Nami (sotori različnih velikosti, roštilji, čolni z vesli in motorji za čolne, ležalne blazine, spalne vreče, ležalnik, gugalnice, postelje, klopi in mize)

od 21. do vključno 24. maja

Vse, kar potrebujete za taborjenje na enem mestu

na zelenici

pred veblelagovnico

nama

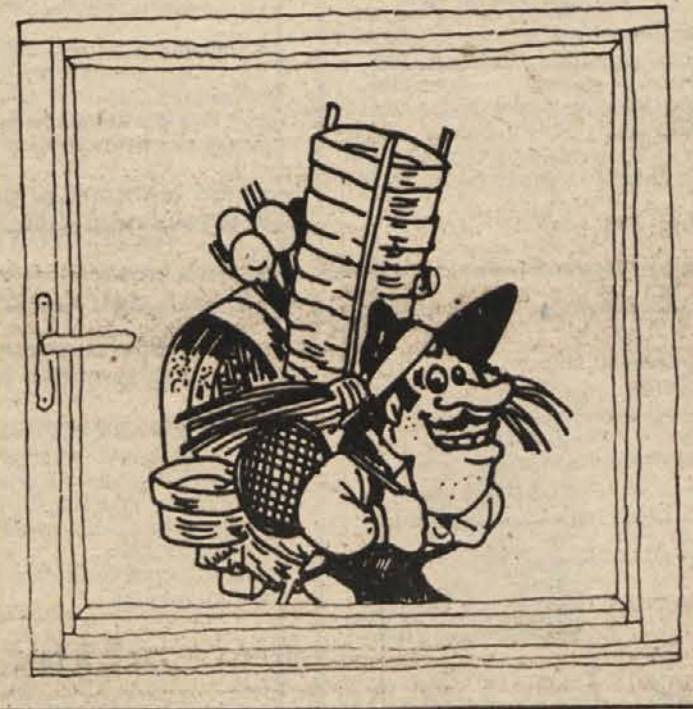
Kočevje

industrija
stavnega
pohišta
61310 ribnica
partizanska 3
jugoslavija

telefon: (061) 861-411

inovak okna
kombivak okna
okna s polkni
gibljava polkna
notranja vrata
vhodna vrata
garažna vrata
lamelirani profili
lamelirane plošče

tozđ Zdravilišča

Novo mesto, Germova 3, tel. (068) 22-436

„KRKIN HRAM“ na Trški gori

vsak petek, soboto in nedeljo pestra izbira zidaniških jedi in dobrih dolenskih vin.
Ob sobotah in nedeljah pa odojki in janjci.

POPRAVEK

Pri objavi natečaja Medobčinske gospodarske zbornice za Dolenjsko in Dolenjske turistične zveze v Dolenjskem listu z dne 26. aprila 1984 je nastala neljubna napaka.

— Pravičen naslov natečaja je „Razpisujeta natečaj za najboljše prototipne izdelke domače in umetne obrti v dolenski regiji“.

— V IV. točki natečaja (nagrade) odpade IV. alineja „Itd.“, ker so le 3 nagrade.

Za neljube pomote se Dolenjski list, Medobčinska gospodarska zbornica in Dolenjska turistična zveza bralecem opravičujemo.

VEČ INTERVJUJEV V „RAZMERJIH“

METLIKA — Nova številka „Razmerij“, glasila metliške mladinske organizacije, ki bo prišla med bralce že to soboto, prinaša vrsto zanimivih intervjujev, in sicer pogovor s pisateljem Radkom Poličem, pogovor s komercialnim direktorjem Inex Adria Avioprometa Gustijem Fuksom, pogovor s prejšnjim odgovornim urednikom Pavlihe Bogdanom Novakom, pogovor z bivšim urednikom študentske Tribune Tonijem Gračaninom in z Janezom Pretnarjem o romski problematiki.

NEKAJ GASILSKIH

ŠEST NOVIH DOMOV — Letos ali prihodnje leto bodo v ribniški občini dokončani gasilski domovi v vaseh Mali Log, Dolenja vas, Rakitnica, Zimarice, Otavice in Nemska vas. Denar za gradnjo je zagotovila SIS za varstvo pred požari, pomagale pa so še delovne organizacije in občani s prostovoljnimi delom in (samo)prispevki.

TRIJE NA KONGRES — Na desetem kongresu slovenskih gasilcev, ki bo 23. in 24. junija v Mariboru, bodo ribniško občinsko gasilsko zvezo zastopali: Alojz Kos, Edo Tanko in Anton Šobar.

PRIZNANJA VETERANOM — Na nedavnem obnem zboru občinske gasilske zveze Ribnica so prejeli gasilska priznanja veterani: Franc Lovšin iz Jurjevice, Mirko Mihelič iz Sodražice in Marija Čihal iz Ribnice.

VEDNO VEČ MLADIH GASILCEV — Na osnovni šoli Sodražica uspešno deluje društvo Mladi gasilec, ki ima vedno več članov. Velika zasluga za to gre mentorici Anici Modic, ki poučuje teorijo gasilstva, in Francu Rusu, ml., ki ima na skrbi praktični del vzgoje mladih gasilcev.

LAVRIČU PLAMENICO — Pred kratkim je prejel republiško gasilsko odlikovanje, plamenico prve stopnje, Anton Lavrič iz gasilskega društva Retje v Loškem potoku.

M. G-č

V IVANČNI GORICI ZMAGAL BLAŽIČ

TREBNJE — Na 4. spominskem kegljskem turnirju Franca Maraža, ki je bil na kegljišču Čož v Ivančni gorici, je zmagal član novomeške Iskre Jože Blažič z 838 podrumi keglji. Drugi je bil njegov klubski tovariš Avber (829), tretji pa prejšnji dvakratni zmagovalac Niko Goleš (824). Tekmovalo je 37 članov.

Na podlagi 16. člena Pravilnika o pogojih in merilih za dodeljevanje družbenih stanovanj, zgrajenih s sredstvi solidarnosti v občini Trebnje, je odbor za solidarnost pri Samoupravni stanovanjski skupnosti občine Trebnje na seji dne 11. 5. 1984 sprejel

SKLEP

o objavi prednostne liste upravičencev za pridobitev stanovanjske pravice na stanovanjih, zgrajenih s sredstvi solidarnosti v občini Trebnje.

Zap. št.	Ime in priimek	Naslov	Št. članov	Vrsta stanov.	Št. dos. točk
1.	Ločnik Jožica	Mirna 39	4	dvosobno	608
2.	Kresal Martina	Goliev trg 2	2	enosobno	600
3.	Jordan Olga	Stari trg 32	3	enopolsob.	590
4.	Glušič Anica	Gornje Jesenice 19	2	enosobno	560
5.	Rozman Peter	Veliki Gaber 58	4	dvosobno	535
6.	Kržič Darja	Mirna 116	2	enosobno	520
7.	Grmovšek Rajko	Ul. Cankar. br. 27	3	enoinpolsob.	465
8.	Udovič Cvefo	Goliev trg 12	3	enoinpolsob.	450
9.	Samide Franc	Slovenska vas 15	3	enoinpolsob.	340
10.	Stolič Drago	Mirna 46	4	dvosobno	295

Solidarnostna stanovanja se bodo dodeljevala upravičencem po prednostni listi glede na razpoložljivo velikost stanovanj.

Zoper uvrstitve upravičencev na prednostno listo imajo pravico do pritožbe na zbor uporabnikov samoupravne stanovanjske skupnosti v roku 15 dni po objavi vsi občani in organizacije z območja občine Trebnje.

342/20—84

I. Razpisna komisija izvršilnega odbora zbora delegatov Dolenjske območne skupnosti Novo mesto

prazpisuje prosta dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

vodjo sektorja za izvajanje zavarovanj

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom in določili samoupravnih splošnih aktov izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da imajo visoko ali višjo šolsko izobrazbo ekonomske, pravne ali upravne smeri
 - da imajo 3 oziroma 5 let delovnih izkušenj
 - da izpolnjujejo pogoje, ki jih zahteva veljavni družbeni dogovor o kadrovski politiki.
- Za opravljanje razpisanih del in nalog bo delavec imenovan za dobo 4 let.

II. Komisija za delovna razmerja delavskega sveta delovne skupnosti Zavarovalne skupnosti Triglav — Dolenjske območne skupnosti Novo mesto

razpisuje prosta dela in naloge

vodje oddelka premoženjskih zavarovanj in referenta

Pogoji:

- višja ali srednja šolska izobrazba pravne, upravne ali ekonomske smeri
 - 3 oziroma 5 let delovnih izkušenj.
- Kandidati naj pošljejo svoje ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev v zaprti ovojnici z oznako, in sicer kandidati pod zap. št. I. „Za razpisno komisijo izvršilnega odbora“, kandidati pod zap. št. II. „Za razpisno komisijo delavskega sveta“, v osmih dneh po objavi na naslov: „Zavarovalna skupnost Triglav—Dolenjska območna skupnost, Novo mesto, Cesta herojev 1.“

351/20—84

ISKRA — IEZE Ljubljana TOZD Industrijska elektronika Kostanjevica na Krki Komisija za delovna razmerja

objavlja prosta dela in naloge:

obračun osebnih dohodkov in evidenca prisotnosti v proizvodnji

— 1 delavec

Pogoji:

- končana ekonomska srednja šola in 1 leto delovnih izkušenj ali
 - dveletna administrativna šola in 3 leta delovnih izkušenj
- Dela in naloge se združujejo za določen čas, za čas nadomeščanja delavke na porodniškem dopustu. Kandidati naj vlože naslovijo na gornji naslov v 8 dneh po objavi, o izbiri bodo obveščeni v 30 dneh po poteku roka za prijavo.

350/20—84

Delovna skupnost skupnih služb DO BELT Črnomelj

Komisija za delovna razmerja pri DS DSSS

objavlja potrebo po delavcih za opravljanje naslednjih del in nalog:

1. vodja tehnične priprave dela v vzdrževalnem oddelku

Pogoji:

- končana visoka ali višja šola strojne, elektro ali organizacijske smeri z ustreznimi delovnimi izkušnjami.

2. vodja oddelka mernoregulacijskih naprav avtomatike in elektronike

Pogoji:

- končana visoka šola elektrotehnične smeri — industrijska elektronika, znanje nemškega jezika in dve leti delovnih izkušenj na podobnih delih in nalogah.
- Pismene prijave naj kandidati pošljejo na naslov: „Kadrovska splošna služba DO BELT Črnomelj“ v roku 8 dni po objavi. O izbiri bomo kandidate pismeno obvestili v 30 dneh po poteku razpisa.

349/20—84

OŠ Belokranjskega odreda Semič

razpisuje dela in naloge

ravnatelj šole

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:

- srednja, višja ali visoka pedagoška izobrazba
 - pet let delovnih izkušenj
 - sposobnost za organiziranje in uresničevanje vzgojno-izobraževalnih nalog šole.
- Začetek dela 15. 8. 1984, mandat traja 4 leta. Prijave z ustreznimi dokazili naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi razpisni komisiji na OŠ Semič. Prijavljene kandidate bomo o imenovanju obvestili v 15 dneh po končanem zbiranju prijav.

343/20—84

Emona Dolenc, n. sol. o. Novo mesto TOZD ENGRG, METAJL 68000 Novo mesto, Glavni trg 28

OBVESTILO

Prebivalce Malih Poljan in okoliških naselij obveščamo, da od 28. 4. 1984 dalje opravljamo svojo dejavnost v novi prodajalni v Zburah (v Gasilskem domu) in ne več v Malih Poljanah.

V času od maja do septembra se bodo izvajala gradbena dela pri gradnji prizidka marketu v Bršljanu. Prodajalna bo v tem času ves čas odprta, vendar bo poslovala v nekoliko zmanjšanem obsegu, delno pa bo omejen tudi dostop do prodajalne.

Cenjene potrošnike prosimo za razumevanje.

„Labod“ tovarna oblačil NOVO MESTO Cesta herojev 29

objavlja razpis kadrovskih štipendij za šolsko leto 1984/85

TOZD „Ločna“

1. orodjar IV. stopnja 1 štipendija

Delovna skupnost skupnih služb

- 1. računalništvo V. stopnja 2 štipendiji
- 2. računalništvo VI. stopnja 1 štipendija
- VII. stopnja 1 štipendija

Prijave za kadrovske štipendije morajo priložiti vložiti do 15. julija 1984 v kadrovsko-socialni službi delovne organizacije „LABOD“. Kandidati morajo vlogi (obr. DZS 8,40 — vloga za uveljavljanje socialno varstvenih pravic) priložiti:

- potrdilo o vpisu v šolo,
- overjen prepis oziroma fotokopijo zadnjega šolskega spričevala oziroma potrdilo višješolske ali visokošolske organizacije združenega dela o opravljenih izpitih,
- potrdilo o premoženjskem stanju družine in številu družinskih članov, ki živijo v skupnem gospodinjstvu,
- potrdilo o dohodkih staršev v preteklem letu.

359/20—84

Hydrovod Kočevje — Ribnica Kočevje

Zbor delavcev DO Hydrovod Kočevje—Ribnica, Kočevje

razpisuje prosta dela in naloge

vodje gospodarsko-računovodskega sektorja

Poleg družbenopolitičnih in moralno-etičnih vrlin morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- višja ali srednja izobrazba ekonomske-komercialne smeri ali druge ustrezne smeri in 4 leta delovnih izkušenj pri vodilnih ali vodstvenih delih in nalogah z navedenega področja

— organizacijske sposobnosti.

Pisnim prijavam priložite dokazila o izpolnjevanju razpisnih pogojev in jih pošljite na naslov:

Hydrovod Kočevje—Ribnica, Kočevje, Ljubljanska c. 38

— za razpisno komisijo.

Rok prijave je 15 dni po objavi.

Prijavljeni kandidati bodo o izbiri obveščeni v 15 dneh po izbiri.

345/20—84

Delovna organizacija Mercator—Agrokombinat Krško — TOZD Poljedelstvo — meso Kostanjevica

na podlagi sklepov samoupravnih organov

objavlja naslednja prosta dela in naloge:

- diplomiran veterinar
- skladiščnik
- električar
- 2 veterinarska tehnika
- 2 NK delavca

Delo se združuje za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Dela in naloge se bodo opravljale na farmi prašičev v Pristavi.

Pogoji:

- visoka izobrazba veterinarske smeri in 2 leti ustreznih delovnih izkušenj
 - srednja izobrazba ali trgovske smeri in 2 leti ustreznih delovnih izkušenj
 - KV električar in 1 leto delovnih izkušenj
 - srednja izobrazba veterinarske ali kmetijske smeri.
- Prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev naj zainteresirani kandidati pošljejo na naslov: Mercator—Agrokombinat Krško, Cesta krških žrtev 52, Kadrovska služba. Prijave bomo sprejemali do 25. 5. 1984. O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

344/20—84

Sekretariat za občo upravo Skupščine občine Novo mesto

razpisuje javno dražbo najdenih predmetov (kolesa, mopedi).

Javna dražba bo v soboto, 19. 5. 1984, ob 8. uri

na dvorišču Skupščine občine Novo mesto, Ljubljanska cesta 2.

Istočasno razpisuje delovna skupnost upravnih organov Sob Novo mesto prodajo avtomobila kombi izvedbe znamke Zastava 435 K — LUX, leto izdelave 1978, prevoženih 50.000 km. Začetna vrednost vozila znaša 28.000,00 din.

339/20—84

„NOVOLES“ lesni kombinat Novo mesto — Straža, n. sol. o. TOZD BOR, Krško

objavlja prosta dela in naloge

1. tehnologa vzdrževanja

pod naslednjimi pogoji:

- srednja šola strojne ali elektro smeri
- 3 leta delovnih izkušenj

2. tehnolog II

pod naslednjimi pogoji:

- srednja šola lesne smeri
- 1 leto delovnih izkušenj

3. KV ključavničar

1 delavec za določen čas za dobo 5 mesecev

1 delavec za nedoločen čas

pod naslednjimi pogoji:

- KV ključavničar
- 1 leto delovnih izkušenj

4. KV električar

1 delavec za določen čas, za dobo 5 mesecev

1 delavec za nedoločen čas

pod naslednjimi pogoji:

- KV električar
- 1 leto delovnih izkušenj

Pod točko 1 do 4 bomo delovno razmerje sklenili s poizkusnim delom, ki traja 60 dni.

5. 10 NK delavcev

za določen čas

pod naslednjimi pogoji:

- končana osnovna šola

Delovno razmerje bomo sklenili s poizkusnim delom, ki traja 45 dni.

Vloge o dokazilu o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh po objavi na naslov „NOVOLES“, lesni kombinat, TOZD BOR, 68270 Krško.

Vse informacije o delu, delovnih in drugih pogojih lahko dobite v splošnem oddelku TOZD BOR Krško.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po preteku datuma za zbiranje vlog.

338/20—84

Avto moto-društvo Bela krajina

objavlja prosta dela in naloge

sekretarja AMD Bela krajina

Pogoji:

- 1. srednja ali višja šola — ekonomske smeri
 - 2. najmanj 5 let delovnih izkušenj v računovodstvu ali organizacijskih poslih
- O izbiri bomo kandidate obvestili v zakonskem roku. Razpis velja do popolnitve delovnega mesta.

347/20—84

„SOP“ Krško, specializirano podjetje za industrijsko opremo, TOZD Oprema,

komisija za delovna razmerja

objavlja razpis kadrovskih štipendij za šolsko leto 1984/85:

1. usmeritev računalništvo

smer izobraževanja: programski tehnik st. V 1 štipendija

2. usmeritev elektrotehniška-elektronika

smer izobraževanja:

elektrotehnik

elektronik st. V. 1 štipendija

Kandidati naj vložijo prijave do 15. junija 1984 na naslov: „SOP“ Krško, Kadrovska služba, 68270 Krško, CKZ 141. Kandidate bomo o izidu razpisa obvestili do 15. julija 1984.

348/20—84

*Kjer si bila, je praznina,
kjer si zdaj, je bolečina.*

ZAHVALA

V 87. letu nas je zapustila draga mama, babica in prababica

JOŽEFA GOLOB
roj. VINDIŠMAN

iz Stranske vasi 29

Prisrčno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, vaščanom in znancem, ki ste pokojno v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti, ji darovali vence in cvetje ter nam izrazili sožalje. Iskrena hvala kolektivu IMV TA — materialni oddelek, Društvu upokojencev Krško, LD Padež, pevskemu zboru Ruperč vrh ter kaplanu za opravljeni obred.

Žalujoci: Vsi njeni

ZAHVALA

Nepričakovano in mnogo prezgodaj naju je v 53. letu starosti zapustil najin ljubljeni ati, mož

LUDVIK PIRC

Podgora 9

Prisrčno se zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki so nama v težkih trenutkih pomagali, naju tolažili, pokojnemu darovali vence in cvetje, ga spremili na zadnji poti, nama pa izrekli sožalje. Posebna zahvala vaščanom za pomoč in ganljive poslovilne besede pred domačo hišo. Zahvaljujemo se kolektivu Gorjanci in ZŠAM Novo mesto — Straža za zadnji pozdrav, spremstvo in poslovilne besede ob odprtem grobu. Hvala župniku za lepo opravljeni obred. Še enkrat vsem skupaj hvala!

Žalujoci: žena Justa in sin Boris ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Po krajši bolezni nas je v 83. letu starosti zapustil naš dragi oče, stari oče in stric

MIHA GORŠE

Kočevske Poljane 2

Prisrčno se zahvaljujemo sorodnikom in znancem za podarjeno cvetje, ostalo pomoč ter sosedom za pomoč v težkih trenutkih. Zahvala velja tudi podjetju GG Podturn in Slavku Klančičarju za poslovilne besede ter ZZB NOV Dolenjske Toplice, pevcem, kaplanu za opravljeni obred ter vsem, ki ste pokojnega spremili na zadnji poti.

Žalujoci: sin Miha z družino, hčerki Marica in Tončka z družinama ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše mame, sestre, stare mame in prababice

IVICE BOŽIČ

roj. Kastelic, z Broda 43

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so sočustvovali z nami, nam izrekli sožalje, darovali cvetje, ter vsem, ki so spremili na zadnji poti. Hvala župniku za poslovilni obred, godbenikom in pevcem. Še posebno iskrena hvala dr. Bogomiru Vodniku.

Vsi njeni

Novo mesto, Ljubljana, Pittsburgh

ZAHVALA

Komaj v 35. letu nas je mnogo prezgodaj in nepričakovano zapustil naš dragi

JANEZ CVITKOVIČ

iz Tribuč

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem. Posebna hvala Antonu Mileku za poslovilne besede, GD Tribuč, KUD Tribuč, KK SZDL Tribuč. Hvala tudi sosedom iz Kanižarice za podarjeni venec in obisk. Hvala vsem, ki ste nam izrekli sožalje, pokojnemu darovali vence in cvetje, ter ga spremili na njegovi zadnji poti. Hvala godbi na pihala in župniku za opravljeni obred in poslovilne besede.

Žalujoci: vsi njegovi

*Ko v mraku si odšel od doma,
od doma šel si daleč proč,
a tebe, dragi Franci, nismo slišali,
če klical kaj si na pomoč.*

ZAHVALA

V 30. letu starosti nas je tragično zapustil naš dragi sin, brat in stric

FRANC KRANJC

iz Klenovika 10, Škocjan

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki ste nam pomagali v težkih trenutkih, nam izrekli sožalje, pokojnemu darovali vence in cvetje. Še posebej se zahvaljujemo GD Zagrad, GD Zbure za organizacijo pogreba in govorniku za poslovilne besede ob odprtem grobu, kolektivu Lekarne bolnišnice v Novem mestu ter župniku za opravljeni pogrebni obred. Vsem, ki ste pokojnega spremili na njegovi zadnji poti, še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: mama, ata, brat Drago in sestra Marica z družino

*Črni dan je moral priti,
bridkosti dan, oj dan solzan.
Težka bila je ločitev,
ves jok, vse solze so bile zaman.*

ZAHVALA

Mnogo prezgodaj nas je zapustila draga mama, babica in prababica

ANICA NOSE

iz Dol. Sušic

Najtopleje se zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam v najtežjih trenutkih pomagali, nas tolažili, pokojni darovali vence in cvetje ter spremili pokojno na zadnji poti. Zahvaljujemo se ZKGP-tozd Mesarija Kočevje, Iskri—Žarnice Ljubljana, Novolesu—tozd TVP Straža, IMV Novo mesto. Posebna zahvala župniku za lepo opravljeni pogrebni obred.

Žalujoci: hčerke Slavka, Milka, Anica, Tončka in Štefka z družinami, vnuki in pravniki ter ostalo sorodstvo

*Ljubil si zemljo in glasbo,
ljubil si dom
in v tej tihl cvetoči pomladi
odšel si v večni dom.*

ZAHVALA

V 69. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, brat in stric

JANEZ GRGOVIČ

Dol. Maharovec pri Šentjerneju 22

Iskreno se zahvaljujemo sosedom, vaščanom, njegovim prijateljem, ki so z nami sočustvovali. Hvala vsem darovalcem cvetja, osebju ZP Šentjernej, posebno dr. Baburiču za dolgoletno zdravljenje, cerkvenemu pevskemu zboru, godbi iz Iskre, GD Dol. Maharovec, govorniku tov. Frenku za poslovilne besede in župniku za lepo opravljeni pogrebni obred.

Žalujoci: vsi tvoji, ki so te imeli radi
Maharovec, Šentjernej, Brezovica, Kamnik, Toronto

ZAHVALA

Mnogo prezgodaj nas je tragično zapustil naš dragi

PAVLE KULOVIC

iz Podgrada 8

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem, znancem, vaščanom in vsem, ki ste nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, pokojnemu darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti, nam pa ustno ali pisno izrazili sožalje. Posebno zahvalo smo dolžni Krki, tovarni zdravil, sodelavcem iz skladišča embalaže — tozd Marketing, tozdu Tehnoservis, Novolesu, Beti Metlika, SŠTZU, Kmetijski šoli Grm, mladincem OO ZSMS Podgrad in Orehek, pevcem iz Šmihela, LD Padež, govornikom in duhovnikom za opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 72. letu nas je po mučni bolezni zapustil naš dragi oče, stari oče, stric in brat

LOJZE SKALA

iz Mladice 6, Semič

Zahvaljujemo se vsem, ki so nam ob tem težkem udarcu stali ob strani in nam pomagali. Posebno zahvalo smo dolžni sosedom, darovalcem vencev in cvetja, osebju ZD Črnomelj za lajšanje bolečin, kolektivoma Iskra Semič in KZ Črnomelj, ZZB Semič, govornikom Ložetu Kočevarju in Anici Lah, godbi na pihala iz Črnomlja, pevcem iz Dragatuša, dekanu za lepo opravljeni obred ter vsem, ki so dragega pokojnika spremili na njegovi zadnji poti.

Vsi njegovi

Mladica, Črešnjevce, Gradec, dne 4. maja 1984

ZAHVALA

V 62. letu starosti me je prezgodaj za vedno zapustila draga žena

MARIJA PAVLIN
rojena MEDVED

iz Dolenje Straže 20

Zahvaljujem se organizaciji ZB Straža in podjetju Novoles TVP za podarjena venca in govorniku Ivanu Verantu za poslovilne besede ter še posebno družinoma Slapničar in Kramaršič za vso pomoč, župniku za lepo opravljeni obred, tistim, ki so darovali vence in spremili na zadnji poti mojo drago ženo.

Žalujoci: mož Franc in sestra Anica z možem Jožetom ter ostalo sorodstvo

Dolenja Straža, dne 6. maja 1984

ZAHVALA

Ob boleči izgubi očeta, starega očeta, dedka in pradedka ter brata

ANTONA ŠTUBLARJA
— ŠPREJCERJA

Pugled 2 pri Semiču
borca za severno mejo, član ZZZB NOV,

ki je umrl v 90. letu starosti, se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki so nam pomagali v težkih dneh in pokojnega spremili na zadnji poti ter mu darovali vence in cvetje. Zahvala vsem, ki so nam izrekli sožalje. Lepa hvala kaplanu za opravljeni obred, pevskemu zboru, pogrebnikom, praporščakom, ZZB NOV Kot pri Semiču, govornikom Jožetu Regini in Ložetu Kočevarju.

Žalujoci: sinova Tone, Tine, hčerke Mima, Ivanka, Anica z družinami, brata Janez, Jože in sestra Minela z družinami ter drugo sorodstvo

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 17. maja — Mojca Petek, 18. maja — Erika Sobota, 19. maja — Peter Nedelja, 20. maja — Bernard, Ponedeljek, 21. maja — Dan letalstva Terek, 22. maja — Renata Sreda, 23. maja — Zeljko Četrtak, 24. maja — Marija

LUNINE MENE

22. maja ob 18.45 — zadnji krajec

KINIO

BREŽICE: 18. in 19. 5. angleški film Bolnica Britanija. 18. 5. danski film Zakaj ne prideš v mojo posteljo? 19. 5. ameriški film Dva super roparja. 20. in 21. 5. hongkonški film Bliskovi-

maloglasni

SLUŽBO DOBI

TAKOJ ZAPOSIM dva zidarja in dva delavca. Plača po dogovoru. Peter Glazer, Nova Loka 4, Črnomelj.

TAKOJ zaposlim 2 KV ali PKV avtooličarja. AVTOOLIČARSTVO Jože Hočevar, Drnovo n. h., telefon 72-769.

PRIDNEMU FANTU nudim honorarno delo dopoldne ali popoldne. Tel. 20-361 v petek, v večernih urah.

STANOVANJA

ODDAM manjšo opremljeno sobo ženski srednjih let ali upokojenki. Škocjan 27.

ZAPOSLENO DEKLE išče stanovanje ali garsonjero v Novem mestu. Ponudbe na telefon 84-329.

Motorna vozila

ZASTAVO 750, letnik 1976, registrirano do decembra, prodam. Tine Gorenc, Mali Kolen 8, Raka.

ŠKODO, obnovljeno, poceni prodam. Boris Golob, C. herojev 32, Novo mesto, telefon 21-148.

PRODAM Z 750 luxe za 5,5 M. Gornik, Pod Trško goro 85, Novo mesto, po 15. uri.

Z 750, letnik 1978, prodam. Telefon 24-591, po 13. uri.

R 20 TS avtomatik, letnik 1979, prodam. V račun vzajem manjše vozilo ali motor do 500 cm. Ivan Balabanič, K Roku 29, Šmihel, Novo mesto.

NSU 1200 prodam. Sladoljev, Šmalča vas 18, Šentjernej.

Z 101, letnik 1979, prodam. Janez Opara, Biška vas 5, Mirna peč.

WARTBURG 74/76 prodam z rezervnimi deli. Anton Kovačič, Ragovska 3, Novo mesto.

FIAT 750, letnik 1973, prodam. Alojz Belc, Čadraže 12, Šmarješke Toplice.

PEUGEOT 304, dobro ohranjen; z nekaj deli prodam. Marjan Vovko, Nad mlino 20, Novo mesto.

ŠKODO 120 L, letnik 1979, prodam. Janez Lekš, Hudenje 3, 68275 Škocjan.

126 P, letnik 1978, prodam. Inf. na tel. 25-226.

PO UGODNI ceni prodam Zastavo 101 letnik 1975. Tel.: 23-275.

PRODAM DIANO, dobro ohranjen, K Roku 37, Novo mesto.

Z 101, letnik 1973, po delih. Miro Šenk, Jerman vrh 20, 68275 Škocjan.

PRODAM ZASTAVO 430 po delih in moped na tri prestave, Zdravko Vene, Pod Trško goro 21, Novo mesto, tel. 25-915.

PRODAM Z 101, letnik 79, malo rabljen, Agnič, Gotna vas 51 c, Novo mesto.

CITROEN GS 1.3, letnik 1979, dobro ohranjen, ugodno prodam. Telefon 71-321 popoldne.

PRODAM tovorni avto ZASTAVO 430 F, letnik 76. Igor Kovač, Prekopa 40, Kostanjevica na Krki.

PRODAM WV 1300, neregistriran, vozen, letnik 1971. Tel. 20-361 po šesti uri.

ZAMENJAM en mesec star 126 P za 2-3 leta star JUGO. Tel. (068) 85-169 popoldne.

R 4, letnik 73, obnovljen in registriran do konca leta 84, prodam. Tel. 22-750 popoldne.

PRODAM LADO 1200, peč za centralno ogrevanje (35000 kcal) in dva nova hrastova soda po 200 in 120 fitrov. Jože Cimerman, Škocjan 10.

PRODAM ZASTAVO 750, obnovljeno, letnik 1973 ter novo prikolico za živino in "Tomo Vinkovič". Franc Plavec, Malkovec 2, Tržišče.

PRODAM ZASTAVO 101, letnik 1978, za 14 M in skoraj novo koso za "Tomo Vinkovič". Zvone Papčič, Hrastovica 6, Mokronog.

Za 22 M prodam Z 101, letnik 1980, prevoženih 31000 km. Tel. 25-268 popoldne.

126 P, letnik 1978, prodam. Inf. na tel. 25-226.

PO UGODNI ceni prodam Zastavo 101 letnik 1975. Tel.: 23-275.

PRODAM DIANO, dobro ohranjen, K Roku 37, Novo mesto.

Z 101, letnik 1973, po delih. Miro Šenk, Jerman vrh 20, 68275 Škocjan.

PRODAM ZASTAVO 430 po delih in moped na tri prestave, Zdravko Vene, Pod Trško goro 21, Novo mesto, tel. 25-915.

PRODAM Z 101, letnik 79, malo rabljen, Agnič, Gotna vas 51 c, Novo mesto.

CITROEN GS 1.3, letnik 1979, dobro ohranjen, ugodno prodam. Telefon 71-321 popoldne.

PRODAM tovorni avto ZASTAVO 430 F, letnik 76. Igor Kovač, Prekopa 40, Kostanjevica na Krki.

PRODAM WV 1300, neregistriran, vozen, letnik 1971. Tel. 20-361 po šesti uri.

ZAMENJAM en mesec star 126 P za 2-3 leta star JUGO. Tel. (068) 85-169 popoldne.

R 4, letnik 73, obnovljen in registriran do konca leta 84, prodam. Tel. 22-750 popoldne.

PRODAM LADO 1200, peč za centralno ogrevanje (35000 kcal) in dva nova hrastova soda po 200 in 120 fitrov. Jože Cimerman, Škocjan 10.

PRODAM ZASTAVO 750, obnovljeno, letnik 1973 ter novo prikolico za živino in "Tomo Vinkovič". Franc Plavec, Malkovec 2, Tržišče.

PRODAM ZASTAVO 101, letnik 1978, za 14 M in skoraj novo koso za "Tomo Vinkovič". Zvone Papčič, Hrastovica 6, Mokronog.

Za 22 M prodam Z 101, letnik 1980, prevoženih 31000 km. Tel. 25-268 popoldne.

Kmetijski stroji

PRODAM italijanske traačne grablje BITTANTE v dobrem stanju za traktor 18 ali 24 KM. Jože Švalj, Dol. Brezovica 5, Šentjernej.

PRODAM traktorsko prikolico — koper Ljutomer in motorno škroplilnico Stihl. Zdravko Gregorič, Družinska vas 28, Šmarješke Toplice.

PRODAM obračalnik za kosilnico BCS, malo rabljen. Alojz Kovač, Poniške 22, 68293 Studence.

PRODAM traktor TV 730 z vsemi priključki. Miha Banič, Mihovo 16, Šentjernej.

PRODAM motorno žago Alpina, kosilnico special CAP (Olimpia), potrebno popravila motorja, čelni traktorski nakladalnik in traktor 36 KS s hidravliko. Rafael Mlakar, Začovelje 2, 68273 Leskovec pri Krškem.

PRODAM traktor Univerzal, Janez Kosec, Stara Bučka 17, Škocjan.

PRODAM traktorsko koso za traktor Kormick. Anton Gorše, Ručetna vas 18, Črnomelj.

UGODNO PRODAM dobro ohranjene italijanske grablje za BCS. Jože Rorman, Tomažja vas 23, 68220 Šmarješke Toplice.

PRODAM samonakladalno prikolico Mengele 23 v dobrem stanju. Jože Puntar, Mali Podlog 21, Leskovec pri Krškem, tel. 71-993.

PRODAM motokultivator MAB LOMBARDINI (10 KS) Diesel s priključki. Alojz Bec, Breg 12, Loka pri Zidanem mostu.

PRODAM grablje Sonce. Jože Makovec, Vinji vrh 43 nad Tomažjo vasjo.

GRABLJE Maraton prodam. Lušek, Kuzarjev kal 4, Novo mesto.

PRODAM motokultivator Pasquali (14 KS) z vso opremo in prikolico. Telefon (061) 852-463.

PRODAM traktor John Deere (38 KM), 1100 ur po generalni. Avgust Ogorevc, Bukošek 41, Brežice.

PRODAM obračalnik za BCS, dobro ohranjen. Franc Goričar, Dol. Kronovo 17, 68220 Šmarješke Toplice.

PRODAM traktor Deutz (62 KM), 3000 delovnih ur, originalni Magirus in obnovljen. Gorenja vas 25, 68233 Mirna.

PRODAM motorno škroplilnico Stihl S G 17. Rozman, Židinja vas 22, Otočec.

KOSILNICO BCS prodam. Boris Vrbnjak, Šalka vas 1, Kočevje, telefon (061) 852-467.

FREZO novo AIRONE (8,5 KM) prodam. Franc Lenart ml., Dol. Kronovo 29, Šmarješke Toplice, tel. 84-932.

PRODAM harmoniko CFB, letnik 1979, in šrotar za žitarice. Tone Hočevar, Šmalča vas 40, Šentjernej.

PRODAM harmoniko CFB, letnik 1979, in šrotar za žitarice. Tone Hočevar, Šmalča vas 40, Šentjernej.

PRODAM harmoniko CFB, letnik 1979, in šrotar za žitarice. Tone Hočevar, Šmalča vas 40, Šentjernej.

PRODAM harmoniko CFB, letnik 1979, in šrotar za žitarice. Tone Hočevar, Šmalča vas 40, Šentjernej.

PRODAM harmoniko CFB, letnik 1979, in šrotar za žitarice. Tone Hočevar, Šmalča vas 40, Šentjernej.

PRODAM harmoniko CFB, letnik 1979, in šrotar za žitarice. Tone Hočevar, Šmalča vas 40, Šentjernej.

PRODAM harmoniko CFB, letnik 1979, in šrotar za žitarice. Tone Hočevar, Šmalča vas 40, Šentjernej.

PRODAM harmoniko CFB, letnik 1979, in šrotar za žitarice. Tone Hočevar, Šmalča vas 40, Šentjernej.

PRODAM harmoniko CFB, letnik 1979, in šrotar za žitarice. Tone Hočevar, Šmalča vas 40, Šentjernej.

PRODAM harmoniko CFB, letnik 1979, in šrotar za žitarice. Tone Hočevar, Šmalča vas 40, Šentjernej.

PRODAM ostrešje (grušt) 6 x 12. V račun vzajem betonski mešalec ali ga kupim. Hočevar, Dobravica pri Škocjanu 15.

PRODAM juke boks Jupiter, Gosstina Marinič, Škocjan.

CB toki voki (40 kanalov, 5 W) prodam. Informacije na telefon 79-322, popoldne.

PRODAM kamp prikolico, Kristanova 2, Novo mesto, telefon 24-920 ali 24-977.

ZELO UGODNO prodam hrastovo brunarico in ostrešje skednja. Kličite na telefon 75-536.

PRODAM nov strednik Plamen (na trda goriva), kardanski nastavek za tajfunov puhalnik, elektromotor (2 KM) — 380 vrtljajev na minuto z vgrajenim varnostnim stikalom in mosko kolo na 5 brz. Alojz Rodič, Stranje 5, 68220 Šmarješke Toplice.

PRODAM grušt za fasado, Nemanjič, Stopiče 75 (pod šolo).

PRODAM psa bulterierja, starega 11 mesecev, sotor za štiri osebe in poročno obleko številka 38-40. Bunjevac, Dilančeva 6, Novo mesto.

UGODNO PRODAM dve vzmetnici 190 x 90. Informacije: Šolska 14 a, Novo mesto, ali po telefonu 24-865.

PRODAM sedežno garnituro za 2,5 M. Telefon 25-212.

PRODAM sedežno garnituro. Telefon 22-022.

UGODNO PRODAM zvočno kamero REVUE 500 x L in zvočni projektor EUMING 8100. Telefon 20-529.

PRODAM štiriletno kobiljo z zrebom. Brezovar, Repče 9, Trebnje, telefon 44-628.

JARČKE, rjave nesniče, prodam. Knafelc, Zbajba vas, Na Tratah 8, Novo mesto.

PRODAM vola, Stranska vas 34, Novo mesto.

PRODAM 200 kosov opeke za okroglo silose. Franc Mervar, Borčeva 4, Novo mesto.

PRODAM kravo, brejo osem mesecev, četrto tele, traktorske gume 11 x 28, traktorski kompresor na kardani. Jože Rupar, Goriška vas 7, Škocjan.

PRODAM skobelni ponk. Ignac Radkovič, Drča 7, 68310 Šentjernej.

PRODAM prikolico za osebni avtomobil. Ercegovčević, Ragovska 10, Novo mesto, telefon 24-318.

PRODAM 6,5 kg synteco mat laka za parket. Uršič, telefon 22-711 interna 274.

PRODAM puško ČZ bokarjico 12 12, novejši model. France Čedelc, Regerča vas 47, Novo mesto.

PRODAM harmoniko Melodija Mengeš (80-basno). Informacije na telefon 21-357, od 17. do 19. ure.

PRODAM rabljen pralni stroj in sivalni stroj Bagat. Telefon 75-584.

PRODAM spalnico iz masivnega lesa, kombinirano omaro, raztegljiv kavč in fotelje. Šmihel 29, Novo mesto, telefon 22-863, popoldne.

PRODAM par dobro ohranjenih komatov. Repče 8, 68210 Trebnje.

SEDEŽNO GARNITURO: trosed, dvosed, kot — v zeleni barvi prodam. Špelko, Jerebova 20, Novo mesto, telefon 22-560.

PRODAM dvosed in mizico. Vprašajte po telefonu 23-226 po 19. uri.

PRODAM malo rabljen pralni stroj Gorenje in stereo avtoradio s kasetofonom. Telefon 24-435.

PRODAM ojačevalce Rotel 25 W, gramofon Akai, Receiver — Hitachi, Walkman, gramofonsko glavo Pickering, zvočnike 80W. Telefon 22-805.

OSTREŠJE (grušt) za hišo prodam. Telefon 23-627, popoldne.

PRODAM jadralski deski RACING B1 in B2 po 4,5 M in obleko za jadranje CAMARO številka 46 za 1,5 M. Telefon popoldne 71-754.

PRODAM opeko BH 8 (1800 kom) in armaturne mreže ter žensko kolo. Telefon 22-749.

FBI 100 W pevsko ozvočenje z zvočnikom prodam. Telefon (068) 25-008.

PRODAM malo rabljeno harmoniko B. Es. As. Darko Jankovič, Bedenj 15, telefon 51-400, dopoldne.

UGODNO PRODAM kavč, voziček za dojenčka, športni voziček in previjalno mizo za dojenčke. Ogled je možen popoldne. Drago Čigoja, Ilke Vaštetove 23, Novo mesto.

PRODAM kobiljo, težko 600 kg, 40 kom gajbic, sušilne naprave z motorjem in nekaj lesa za grušt. Jože Muren, Rdeči kal 7, Dobernič.

PRODAM avtomobilsko prikolico. Telefon 20-557.

PRODAM 15 kg univerzalnega lepila "TEOKOL". Tel. 23-977.

SEDEŽNO GARNITURO prodam za 16.000 din. Kupim preprogo 2 x 2 m. Telefon 25-977.

UGODNO PRODAM stereo magnetofon Philips. Ogled možen v petek in nedeljo popoldne. Naslov v upravi lista (2625/84).

PRODAM gradbeno barako in harmoniko (trivrstno, duri Cis, Fis, Ha). Cena ugodna. Jože Novak, Gor. Straža 33.

PRODAM mlade koze, primerne za rejo. Naslov v upravi lista (2626/84).

PRODAM rabljene traktorske gume (9-36 in traktorski nakladalnik za gnoj TN 200 ter dva starinska sivalna stroja. Rodine 12, Trebnje.

PRODAM ostrešje (grušt) za hlev (12 x 9 m). Telefon 32-078, zvečer od 19. do 21. ure.

PRODAM telico frizirko, brejo 9 mesecev, traktorsko kosilnico za traktor štore 402, skoraj novo, sejalnico za vse vrste žita in sejalnico za kornu, primerno za traktor TV 30.

Drago Kramarič, Dragomlja vas 6, Subor pri Metliki.

PRODAM uro za dvotarifni električni tok. Ura je še pod garancijo. Telefon 23-390.

PRODAM dva štiriletna junca in dvoletno telico. Naslov v upravi lista (2627/84).

PRODAM avtoradio s kasetofonom (japonski). Cena 15.000 din, inf. na tel. 25-226.

PRODAM avtoradio s kasetofonom (japonski). Cena 15.000 din, inf. na tel. 25-226.

PRODAM avtoradio s kasetofonom (japonski). Cena 15.000 din, inf. na tel. 25-226.

PRODAM avtoradio s kasetofonom (japonski). Cena 15.000 din, inf. na tel. 25-226.

PRODAM avtoradio s kasetofonom (japonski). Cena 15.000 din, inf. na tel. 25-226.

PRODAM avtoradio s kasetofonom (japonski). Cena 15.000 din, inf. na tel. 25-226.

PRODAM avtoradio s kasetofonom (japonski). Cena 15.000 din, inf. na tel. 25-226.

PRODAM avtoradio s kasetofonom (japonski). Cena 15.000 din, inf. na tel. 25-226.

PRODAM avtoradio s kasetofonom (japonski). Cena 15.000 din, inf. na tel. 25-226.

PRODAM avtoradio s kasetofonom (japonski). Cena 15.000 din, inf. na tel. 25-226.

PRODAM avtoradio s kasetofonom (japonski). Cena 15.000 din, inf. na tel. 25-226.

PRODAM avtoradio s kasetofonom (japonski). Cena 15.000 din, inf. na tel. 25-226.

PRODAM avtoradio s kasetofonom (japonski). Cena 15.000 din, inf. na tel. 25-226.

PRODAM avtoradio s kasetofonom (japonski). Cena 15.000 din, inf. na tel. 25-226.

PRODAM avtoradio s kasetofonom (japonski). Cena 15.000 din, inf. na tel. 25-226.

PRODAM avtoradio s kasetofonom (japonski). Cena 15.000 din, inf. na tel. 25-226.

PRODAM avtoradio s kasetofonom (japonski). Cena 15.000 din, inf. na tel. 25-226.

PRODAM avtoradio s kasetofonom (japonski). Cena 15.000 din, inf. na tel. 25-226.

PRODAM avtoradio s kasetofonom (japonski). Cena 15.000 din, inf. na tel. 25-226.

PRODAM avtoradio s kasetofonom (japonski). Cena 15.000 din, inf. na tel. 25-226.

PRODAM avtoradio s kasetofonom (japonski). Cena 15.000 din, inf. na tel. 25-226.

PRODAM avtoradio s kasetofonom (japonski). Cena 15.000 din, inf. na tel. 25-226.

PRODAM avtoradio s kasetofonom (japonski). Cena 15.000 din, inf. na tel. 25-226.

PRODAM avtoradio s kasetofonom (japonski). Cena 15.000 din, inf. na tel. 25-226.

PRODAM avtoradio s kasetofonom (japonski). Cena 15.000 din, inf. na tel. 25-226.

PRODAM avtoradio s kasetofonom (japonski). Cena 15.000 din, inf. na tel. 25-226.

PRODAM avtoradio s kasetofonom (japonski). Cena 15.000 din, inf. na tel. 25-226.

PRODAM avtoradio s kasetofonom (japonski). Cena 15.000 din, inf. na tel. 25-226.

PRODAM avtoradio s kasetofonom (japonski). Cena 15.000 din, inf. na tel. 25-226.

PRODAM avtoradio s kasetofonom (japonski). Cena 15.000 din, inf. na tel. 25-226.

PRODAM avtoradio s kasetofonom (japonski). Cena 15.000 din, inf. na tel. 25-226.

PRODAM avtoradio s kasetofonom (japonski). Cena 15.000 din, inf. na tel. 25-226.

PRODAM avtoradio s kasetofonom (japonski). Cena 15.000 din, inf. na tel. 25-226.

PRODAM avtoradio s kasetofonom (japonski). Cena 15.000 din, inf. na tel. 25-226.

PRODAM avtoradio s kasetofonom (japonski). Cena 15.000 din, inf. na tel. 25-226.

PRODAM avtoradio s kasetofonom (japonski). Cena 15.000 din, inf. na tel. 25-226.

PRODAM avtoradio s kasetofonom (japonski). Cena 15.000 din, inf. na tel. 25-226.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše ljubljene mame, babice, prababice in tete

**MARIJE
LONGAR**roj. Legan
iz Trebnjega, Kidričeva 4

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki ste nam kakorkoli pomagali v najtežjih trenutkih, nam ustno ali pisno izrazili sožalje, darovali pokojni toliko lepega cvetja in jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo za vso zdravstveno pomoč v času bolezni dr. Kranjcu in dr. Vilfanovi ter patronažni sestri tov. Leničevi. Prav posebno zahvalo izrekamo tov. Kržanu in tov. Novaku za poslovilne besede pri odprtem grobu in pevcem za ganljive žalostinke. Zahvaljujemo se delovnim kolektivom GKP Trebnje, KS Trebnje, skupščini občine Trebnje, Društvu upokoencev Trebnje, osnovni šoli Črnomelj, delavcem RTV oddajnikov Kum in Kravec za izrečeno sožalje in podarjene vence. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: sinovi Ivan, Stane in Drago, hčerke Cenka, Marica, Anica in Kristina z družinami ter ostalo sorodstvo

Vsa sreča je minila,
ko tebe, ljubi ata, zemlja je pokrila.
Osamele tvoje so poti,
ni več čuti tvojih besedi.

ZAHVALA

V 64. letu starosti nas je mnogo prežgodaj zapustil moj dobri mož, skrbni ata in stari ata

**KAREL
KRAMAR**

iz Spodnjih Vodal 20

Ob boleči izgubi se prisrčno zahvaljujemo sorodnikom, znancem in vsem prijateljem, posebno Majcnovim, Mesojedčevim in Malusovim, ki ste nam na kakršenkoli način pomagali, darovali vence in cvetje, nam izrazili sožalje in v tako velikem številu spremili pokojnika na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se Metalni Krmelj, Lisci Sevnica, Jutrjanji Sevnica, Petrolu Brežice, DU Tržišče, LD Tržišče, Bifeju Primorje Gorica, Obrat Hrastnik, Novoletu TPP, skupni službi SIS Novo mesto, godbi Sevnica, pevcem za zapete žalostinke, govorniku Selevšku ter župniku za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: žena Vida, sin Stane, hčerke Mici, Vida, Dragica, Majda, Malči z družinami ter hčerka Stan-ka in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 77. letu starosti nas je zapustil dragi mož, skrbni oče in stari oče

**JOŽE
ŠAVOR**

iz Bojanje vasi pri Metliki

Sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem se zahvaljujemo za pozornost v trenutkih največje žalosti, za darovano cvetje in vence ter izrečeno sožalje. Za vso pomoč posebna hvala dobrim sosedom, Jožetu za poslovilne besede na domačem dvorišču. Zahvalo izrekamo ZB in Gasilskemu društvu iz Radovice, pevkam za zapete pesmi ter župniku za opravljeno žalno slovesnost. Hvala vsem, ki ste našega ateta spremili na zadnji poti.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

Ob smrti naše drage

ELEONORE BREZOVAR

se zahvaljujemo vsem, ki ste ji v težkih trenutkih pomagali in jo spremili na njeni zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo proštu Lapu za pogrebni obred in tople poslovilne besede, zdravnikom in sestram za požrtvovalno pomoč. Hvala krajanom, Bršljančanom in pevkemu zboru. Hvala za vence, cvetje in vsem, ki ste nam pisмено ali ustno izrekli sožalje.

Vsi njeni

Novo mesto, dne 10. maja 1984

ZAHVALA

V 85. letu starosti nas je za vedno zapustila naša dobra mama, stara mama in prababica

MARIJA GLAVIČ

iz Dol. Kamenc 24

Ob boleči izgubi se prisrčno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem in vaščanom Potočne vasi, ki ste nam pomagali v težkih trenutkih, nam izrekli sožalje, darovali cvetje in vence ter pokojno spremili na zadnji poti. Zahvalo izrekamo tudi delovnim kolektivoma SGP PIONIR — gradbeni sektor Novo mesto in NOVOTEKS Novo mesto ter župniku za obiske in lepo opravljeni obred.

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi drage mame, stare mame, sestre, tete in svakinje

**HELENE
GOLE**

iz Šalke vasi pri Kočevju

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom za pomoč, prijateljem in znancem, kolektivoma LB Kočevje in Hydrovod za darovano cvetje in vence, za izrečeno sožalje, godbi in župniku za opravljeni obred. Hvala vsem, ki ste našo mamo spremili do njenega tihega doma.

Žalujoči: hči Helena in sin Ivan z družinama, sestra Micka z družino, brat France z ženo ter ostalo sorodstvo

Z žalostnim srcem sporočamo, da nas je mnogo prežgodaj zapustil naš dragi mož, oče, dedek, sin, brat in stric

**JOŽE
DRAŽUMERIČ**

Žalujoči: žena Olga, sin Boris z družino, oče, sestri Justina in Fani z družinama

Beograd, Canada, Belčji vrh, Ljubljana, dne 17. aprila 1984

V SPOMIN

14. maja je minilo leto dni, kar nas je po dolgi bolezni zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

**JOŽE
BUKOVIC**

z Bučke 44

Z žalostjo v srcu se spominjamo obletnice smrti našega očeta. Vsem, ki se ga še spominjate in prihajate na njegov grob, iskrena hvala!

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 76. letu starosti nas je po težki bolezni za vedno zapustil naš dragi mož, oče, brat in stric

**FRANC
ZUPANČIČ**

iz Imenja

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, ki so našega pokojnega spremili na zadnji poti, mu darovali vence in cvetje. Prisrčno se zahvaljujemo kaplanu za lepo opravljeni obred. Hvala kolektivu TOZD ISKRA — Upori in Hipot. Še posebna hvala za nesebično pomoč sosedom. Še enkrat vsem prisrčna hvala!

Žalujoči: žena Tončka, sin Franc, hčerke Jožica in Tončka z družinami, sestri Albina in Kristina ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 69. letu starosti nas je po težki in dolgotrajni bolezni zapustila naša draga žena, mama, teta, sestra, sestrična

**FRANČIŠKA
CESAR**

Z žalostnim srcem se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znancem, sosedom, sovaščanom, godbi, pevcem, Zvezi borov Bučna vas, tov. Potočarju za poslovilne besede, upravnim delavcem SOB Novo mesto, Geodetski upravi, Splošni bolnišnici ter dr. Stareu za dolgoletno zdravljenje ter vsem za podarjene vence in cvetje.

Žalujoči: mož Martin, sinova Marjan in Dušan ter sestri Lojzka in Pavla ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage

**SLAVKE
KLINC
— GORUPIČ**

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom za darovano cvetje in vsem, ki ste jo spremili na zadnji poti. Posebna zahvala zdravniku in osebjem doma starejših občanov v Novem mestu za vso skrb in nego v času njenega bivanja. Iskrena hvala župniku za lep pogrebni obred in pevcem za zapete žalostinke. Hvala vsem, ki ste jo imeli radi in ji kdajkoli v življenju storili kaj dobrega.

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage žene, mame, stare mame in tete

**TEREZIJE
VIRC**

iz Dol. Težke vode

se prisrčno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem in vaščanom, ki so sočustvovali z nami, darovali vence in cvetje in nam kakorkoli pomagali ter pokojno spremili na njeni poslednji poti. Zahvaljujemo se tudi delovni organizaciji Krka Novo mesto. Zahvala pevcem in župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

V 77. letu starosti nas je nepričakovano zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

**JOŽE
MARKELC**

iz Zavinka 16

Prisrčno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in znancem, vaščanom Zavinka, sodelavcem IMV-tozd TA PR. III za vso pomoč, izrečene tolažilne besede, darovano cvetje in vence ter vsem, ki ste pokojnega spremili na zadnji poti. Posebna zahvala velja GD Škoecjan za organizacijo pogreba, župniku pa za lepo opravljeni obred.

Žalujoči: vsi njegovi

MARTIN PLUT

Pred leti se je v gostini pri Domžalah ustavil možak, ki z ničemer ni zbujal pozornosti: miren, manjše rasti, bolj drobno. Motor je pustil pred gostilno, sam pa stopil noter, da se malo odpočije od poti in okrepi. Vprašal je po vinu in natakarcica mu je ponudila tudi Plutovo vino iz Draščev v Beli krajini. Naročil ga je kozarec, spil pa ne, kajti vino je bilo slabo, brozga. Zanimal je lastnika, tega pa ni bilo, zato je rekel natakarcici: „Jaz sem Plut iz Draščev in ta brozga ni moje vino. To povejte lastniku.“ Ze naslednje dopoldne je bil lastnik sam v Draščih, pa takrat se ni bilo asfalta čez Gorjance, kaj šele od Metlike do Draščev. Opravičeval se je in se zgovarjal na natakarcico pa obljubil, da do take „zamenjave“ ne bo nikoli več prišlo.

„Mi Belokranjci moramo znati zaščititi in obvarovati dobro ime naših vin, hkrati pa se moramo zavedati, da bomo dobro in po ugodnih cenah prodajali le kvaliteta vina,“ pravi Martin Plut. In on je še kako poklican, da govori o tem. Ne samo, da je tako rekoč vse življenje vinogradnik, da je bil že več kot pred pol stoletja član upravnega odbora takratne za-

družne vinske kleti v Metliki, ampak je danes s tremi hektari vinogradov največji belokranjski zasebni vinogradnik, poleg tega pa zadnji dve leti tudi predsednik društva belokranjskih vinogradnikov.

Plut že vsa leta tesno sodeluje z metliško Vinsko kletjo. „Za razvoj vinogradništva v Beli krajini ima naša združna klet neprecenljive zasluge, zato tudi ni čudno, da ima toliko kooperantov. Jaz dam vsako leto pol pridelka v klet, ostalo pa predelamo doma. Tudi tržni vinogradnik mora biti vinar, belokranjski vinogradnik mora imeti v kleti nekaj svojega vina, da bo imel veselje do kletarjenja in da se z njim lahko pohvali. To je pa moj pridelek.“ Seveda pa moramo vinogradniki stalno spremljati nova spoznanja in nove metode, zaupati strokovnjakom in se ravnati po njihovih navodilih. Vinska klet, naše društvo in razstava belokranjskih vin, ki jo društvo letos pripravlja že osmič, so za napredke vinogradništva in vinarstva v Beli krajini ogromno naredili.

Pri Plutovih delajo v vinogradih in na drugi zemlji vsi, starši in oba sinova. „Dela je za vse dovolj in preveč. Če se bodo te norije okoli cen in vsa ta nesovrazmerja uredila, potem se bo dalo tudi od kmečkoga dela spodobno živeti in naša kmetija bo lahko preživela oba sinova. Po teh naših hribih najbolj uspeva trta in na teh majhnih parcelah bi bilo nesmotrno sejati pšenico. Zato bi bila prepoved točenja odprtih vin izredno hud udarec belokranjskemu vinogradništvu, od katerega bi si težko opomoglo.“

Martin Plut si želi tako zase kot za vse belokranjske vinogradnike, da ne bi več držal pregovor: Tam, kjer raste trta, raste tudi trpljenje.

A. BARTELI

Do smrti pretepla domačina

58-letni Anton Kodrič podlegel notranjim poškodbam — Prijor za Judeža in Ziberca

GORNJE ORLE — V nedeljo popoldne nekaj po 16. uri je prišlo v Gornjih Orlih pri Sevnici do hujšega pretepa, ki je bil, kot se je izkazalo kasneje, usoden za 58-letnega domačina Antona Kodriča.

Kot je pokazala dosedanja preiskava, je do prepriča in kasneje tudi do pretepa prišlo zaradi ljubosumnja in vinjenosti. 34-letni Vinko Judež iz Krži pri Trzinu, 10 let mlajši Franc Žibert iz Bučke in Kodrič so se najprej med seboj sprli, nato pa se stekli. Po pretepu je Anton Kodrič odšel izpred svoje hiše, kjer je tudi prišlo do prepriča, do kakih 100 metrov oddaljenega leva Ivana Mrgoleta in tam sedel. Že nekaj minutah pa so Kodriča predom našli mrtvega. Pregled trupla je pokazal, da je bil Kodrič močno udarjen v večjo palico, bil tudi obranjen, to pa je povzročilo hude notranje poškodbe, zaradi katerih je kasneje umrl.

Preiskovalni sodnik temeljnega sodišča Novo mesto je zoper Judeža in Ziberca odredil pripor.

Čar Brazilije

Brasil Tropicana gostuje v Novem mestu

NOVO MESTO — V novomeški športni dvorani Marof bo v četrtek, 17. maja, ob 20. uri nastopila revijska skupina Brasil Tropicana, ki prihaja tokrat v Jugoslavijo že drugič, na Dolenjsko pa prvič.

Na prvi turneji po Jugoslaviji je doživela lep uspeh in navdušila na tisoče gledalcev s temperamentnimi brazilskimi plesi, v katerih so tudi elementi akrobatike, in z glasbo, značilno za Brazilijo, kjer je prišlo do spoja ameriške in afriške ljudske glasbe. Vsi ti elementi se z razkošnimi oblekami in „vročimi“ kostumi temperamentnih plesalk in plesalcev povezujejo v bogat in bleščeč glasbeno-revijijski nastop, ki ga ne kaže zamuditi. Ansambel je navdušil tudi številne gledalce po drugih evropskih državah, kjer je gostoval.

Rezervacije vstopnic sprejemajo v Upravi športnih objektov — športna dvorana Marof (tel. št. 22-941).

RIBIŠKO TEKMOVANJE NA KRKI

NOVO MESTO — Novomeška ribiška družina priredi 3. junija v vasi Dobrava na Krki tekmovanje v lovu rib s plovcem. Zbor tekmovalcev bo ob 6. uri pri gostilni Selka. Dodatna obvestila daje tajništvo RD Novo mesto (tel. 21-251), kjer se lahko tudi prijavite za tekmovanje.

V NEDELJO KOLESARSKI MARATON

NOVO MESTO — Domače kolesarsko društvo pripravlja v sodelovanju s KD Metlika že 5. tradicionalni kolesarski maraton „Po partizanski magistrali“. Tekmovalce, ki bodo startali ob 8. do 9. ure v Novem mestu, bo pot vodila skozi Metliko do Črnomlja, Semic, Črmošnjice in Dolenjskih Toplic nazaj v Novo mesto, medtem ko bo druga skupina startala v Metliki, proga pa bo vodila med Črnomljem, Dolenjskimi Toplicami in nazaj v Metliko. Vse, ki bodo progo uspešno prevozili, čaka medalja. Prijave zbirajo na sedežih obeh društev, prav tako pa se bo moč prijaviti še na samem startu.

RIBIČI TEKMOVALI

RIBNICA — Na nedavnem tekmovanju članov ribiške družine Ribnica v suhih disciplinah je sodelovalo 105 ribičev. V posameznih disciplinah so bili najboljši: muha absolutno: Andrej Vidic, Brane Bartol in Vojko Štanfelj, člani trojboj: Andrej Vidic, Vili Levstik in Franc Kozina, mladinci trojboj: Vid Čašarek, Roman Bartol in Franc Kozina. Na fotografiji so najuspešnejši tekmovalci.

KAMERA ODKRIVA — Že okoli tri tedne leži tale nemški ovčar v strugi potoka Vejer pri Mirni. Neznan „junak“, ki ga je pokončal seveda ni imel toliko srčne kulture, da bi ga pokopal. Lahko pa bi se tega spomnil kdo drug. Mrhovina v potoku, ki sicer napaja mirniški kopalni bazen, prav gotovo ni v okras naravi, še manj je seveda koristna zdravju.

NEVESTI IN ŽENINA IZBRANI — V nabito polni dvorani ribniškega športnega središča so v petek opravili izbor dveh poročnih parov, ki bosta našo republiko zastopala na dveh skupinskih poročnih obredih. Med seboj se je pomerilo pet parov, ki so dobili največ časopisnih glasov, zmagala pa sta Biserka Selman in Roman Abac (na sliki) iz Trbovelj, ki se bosta poročila na „ohceti“ v Ljubljani, na t. i. „plitvičko venčanje“ pa bosta odšla Dragica Pogačnik in Franc Zore iz Kamnika. Izbor parov so v Ribnici napovedovali kot prireditev leta, šlo pa je za poprečen zabavni večer, na katerem se nastopajoči niso pretirano trudili. (Besedilo in foto: Milan Glavonjič)

Poldrugi tisočak v Kočevje

Za prvomajsko nagradno križanko smo prejeli samo 239 rešitev — Napako je tokrat napravil sestavljalac

NOVO MESTO — Že dolga leta ob večjih praznikih objavljamo celostnansko nagradno križanko, rešitev pa smo običajno prejeli precej nad petsto. Pri nekaj zadnjih križankah, ko je prišlo pod petsto rešitev, smo krivdo za slab odziv metali na lepo vreme, ki je bralce vleklo v naravo ali k delu, križanka pa je ostala nerešena, morebiten vzrok bi lahko bil tudi v tem, da je križanka pretežka.

In na kaj naj se izgovarjamo ob tokratni prvomajski nagradni križanki, za katero smo prejeli samo 239 rešitev.

●Bodi kakor že, tisti, ki so poslali rešitev, so tokrat imeli več možnosti za denarne nagrade, ki jih je žreb razdelil takole: 1.500 din prejme Majda Smolič iz Kočevja, 1.000 din Ljubo Rajer iz Novega mesta, 500 din Vladimir Prezelj iz Dul pri Ortneku, po 250 din pa prejmejo Vikica Bajec iz Smolenje vasi, Marija Stanek iz Črnomlja, Mihec Kmet iz Novega mesta, Lucija Smole iz Ljubljane, Darinka Dimič iz Leskovca pri Krškem, Veronika Glavač z Jame pri Mavčičah in Ivica Stirn iz Novega mesta.

torej domala še enkrat manj kot nekdanje? Na vreme se ne moremo, saj je bilo med dolgimi prazniki v glavnem grdo, ko nalašč za kratkočasenje ob križanki. Slednja po našem mnenju tudi ni bila pretežka, napačnih rešitev

KRES ZA GOSTE

ŠMARJEŠKE IN DOLENJSKE TOPLICE — V prizadevanju za čimbolj pestro ponudbo v dolenjskih zdraviliščih so se delavci Krke — tozdravilišča, dogovorili s plesalci folklornega društva Kres, ki tako že dva meseca ob ponedeljskih zvečer zabavajo goste v omenjenih zdraviliščih. V enournem programu odplešejo splet jugoslovanskih, dolenjskih in belokranjskih plesov ter štajersko pusto vanje. Petje in ples popustijo še z igranjem na stare instrumente.

ČRNOMALJSKI FOLKLORISTI V TOPUSKEM

ČRNOMELJ — 6. maja je bilo v Topuskem praznovanje ob 40. obletnici 3. zasedanja ZAVNOH, ob tem pa v okviru kulturne zveze „Bratstvo in enotnost“ tudi 11. srečanje izvirnih folklornih skupin. Predstavilo se je okrog 1.300 folkloristov iz Bosne in Hrvaške, Slovenijo pa je zastopala folklorna skupina Zeleni Jurj iz Črnomlja, ki je na predvečer srečanja predstavila štajerske plesove, v nedeljo pa v maratonskem nastopu okrog petindvajsetih skupin še domače pesmi in plesove.

Pravijo, da bo letos treščilo, da bo eksplodiralo, da bomo doživeli pravi turistični bum.

Nič se ne bom čudil, če bodo naše ceste, jezera, reke, planine, morje in še kaj preplavili Italijani, Nemci, Avstrijci, Švedci, Američani, Belgijci, Norvežani in drugi potujoči narodi. Razumljivo s svojimi trdnimi valutami se bodo lahko poceni sprenevedali po lepi naši domovini. Povsod bodo imeli prednost: v hotelih, v gostilnah, kampih, pri mesarju ali pri peku. Postreženi bodo z nasmehi, kajti moja domovina potrebuje to, kar imajo oni v denarnicah.

skoraj ni bilo, bralci pa so sami opazili, da je sestavljalac pri enem geslu naredil napako, in na to opozorili tako, da so zapisali obe črki.

Rešitev: P, V, S, M, TROLA, STOK, FIŽOLAR, BLOK, RABAT, CELA, ANATEMA, LASO, IZOLA, ERIVAN, NOVOST, DAR, ENKALON, TINTAR, KUTA, IME, RI, OSA, VATEL, POP, KININ, KVASE, ERIKA, IMRE, KATI, ADEN, BI, APIS, EN, JEZEREČ, VOD, KVA, KLASIKA, LLANO, AALTO, JEHOVKA, KENT, KODICIL, KATO, ILA, KRATER, IMOVINA, ANA, ANIS, OE, IGLAVEC, KAVELJ, BRANE, PODKREPITEV, RILKE, VARAN, ISO, OPS, NOVINA, STRD, IMETJE, AN, TACIT, DAN, AKT, TIRO, ANSA, OP, ION, ANIT, REKREACIJA, KI, MLEKAR, SRBOBRAN, PARNA, SM, ENKA, TRTA, RJA, ŠLEVA, TEČ, NANOS.

Najboljši kovinarji Dolenjske

Prvo proizvodno delovno tekmovanje kovinarjev Dolenjske — Mnoge delovne organizacije se še ne zavedajo pomena — Najboljša na republiško tekmo

NOVO MESTO — V okviru priprav na 8. delovno srečanje kovinarjev Slovenije je medobčinski svet Zveze sindikatov za Dolenjsko 12. maja pripravil prvo delovno tekmovanje kovinarjev Dolenjske. Ocenjevanje najboljših kovinarjev, ki so bili najuspešnejši na občinskih tekmovanjih, je potekalo v Belt Črnomelj, Iskri Semic, LMV, SGP Pionir in srednji šoli tehniških usmeritev Boris Kidrič v Novem mestu, kjer je bila tudi slovesna proglasitev najboljših kovinarjev dolenjske regije.

Tekmovanja kovinarjev prav gotovo pomenijo velik prispevek k izboljšanju proizvodnje, povečanju produktivnosti in kvalitete dela, boljši organizaciji proizvodnje ne nazadnje pa so delovna tekmovanja svojevrstna sola samoupravljanja, dolovnega in osebnega izobraževanja ter dviganja tehnične kulture delavca. „Tekmovanje je preraslo samo tekmovanje in postaja srečanje kovinarjev Slovenije,“ je poudaril predsednik medobčinskega sveta ZSS za Dolenjsko Jože Mozetič in nadaljeval: „Tekmovanja kovinarjev morajo postati sestavni del dela in življenja delavcev v združenem delu. V delovnih organizacijah bi morala tekmovanja potekati vse leto, ob koncu leta pa bi razglasili najboljše. Potrebno bi bilo razmisliti, da bi ta tekmovanja spremljale še druge aktivnosti, kot so inovacije, tekmovanja v znanju in spretnosti v civilni zaščiti, kulturno-umetniška tekmovanja, demonstracije novih strojev, opreme, orodja, posvetovanja, razstave in drugo.“

Udeležba na tekmovanju je bila zadovoljiva, čeprav mnoge večje delovne organizacije in obrtniki, zlasti iz novomeške občine, na tekmovanje niso poslale svojih delavcev. Letos jih je v dvanajstih disciplinah tekmovalo dvesto, na regijskem srečanju pa se je pomerilo med seboj 77 kovinarjev. Najboljša dva iz vsakega delovnega procesa se bosta udeležila republiškega srečanja, ki bo od 24. do 26. maja v Domžalah in Kamniku. Rezultati: sturugarij: 1. Miloš Dragoš (Belt Črnomelj), 2. Slavko Pezdirc (Belt Metlika), 3. Rajko Husič (Belt Črnomelj), bru-

Dušan Kambič (Iskra Semic), varilci: 1. Predrag Đorđević (IMV-tozdravilišča), 2. Franc Progar (Kovinar Novo mesto), 3. Franc Tutar (IMV Mirna), varilec MAG: Jože Jakša (Belt Črnomelj), 2. Ant. Kobetič (Gorenje Črnomelj), 3. Fran Hudoklin (Iskra-tozdravilišča), varilec TIG: 1. Alojz Zura (Krk-tozdravilišča), 2. Jože Gros (Kovinar Novo mesto), 3. Tone Jakša (Isk Semic), avtomehaničarji: 1. Fran Vrbanec (Unior Stari trg), 2. Ruda Jakša (Iskra Semic), 3. Milan Barč (IMV-tozdravilišča), avtomobilnihanik Diesel: 1. Marjan Kralj (ZT-tozdravilišča), 2. Matjaž Kovačič (SGP Pionir tozdravilišča), 3. Brane Videtič (IMV-tozdravilišča), kleparji: 1. Alojz Zupančič, Vinko Kovačič (oba Trimo Trebnje).

J. PAVL

NAGRADE IN PRIZNANJE KOVINARJEM — Med avtomehaničarji se najbolj izkazal Marjan Kralj iz ZTO Novo mesto, tozdravilišča, ki je dosegel prvo mesto, priznanje in nagrado mu je izročil Jože Mozetič, predsednik medobčinskega sveta zveze sindikatov za Dolenjsko. (Foto: Pavlin)

kozzerija V NESTRPNEM PRIČAKOVANJU

Isti lestenci z mušjimi drečki. Stavim, da so tudi muhe, ki preletavajo sobe, lanske. S stene me gleda kičasta podoba ženske, ki drži v rokah škodljivo kavo. Ta slika je tu že od otvoritve. Ista škripajoča vrata, ki vodijo v WC brez papirja, brez metlice in brez vrvice na kotličku. Iz kuhinje pride ista kuharica kot lani, z istim predpasnikom, ki bi lahko služil tudi za jedilni list. „Brizganc naj bo hladen, prosim!“ zavpijem natakarcici, ki vihra mimo mene. Ne bo. Hladilnik je pokvarjen. Tako je bilo tudi lani. Kot po pravilu se jim pokvari hladilnik pred pričetkom turistične sezone. Za zame-

njava dobim hladno juho. Kot lani, kot vsako leto, če bolj napnem možgane. Zgodovina se ponavlja, mi se staramo in se zelo počasi učimo.

„Letos jih pa bo, kaj?“ zatulim za natakarcico. „Pravijo, da kot listja in trave,“ takoj razume, čeprav to ni specialiteta Razbite buče.

„V vaši gostilni ne vidim nikakršnih sprememb v primerjavi s preteklimi leti,“ hočem zbadati. „Potem ste pa slepi! Pri tem vam ne morem nič pomagati,“ je ostra. Čutim, da sem zardel. Natakarcica mi s kazalcem pokáže na steno, kjer visi cenik. „Se po barvi diši,“ reče in jo odkuri.

TONI GAŠPERIČ